

Strmšek razrešen

V novomeškem Cestnem podjetju ustanovili 7 TOZD

Delavski svet novomeškega Cestnega podjetja je pred kratkim z večino glasov razrešil dolžnosti direktorja inž. Mirka Strmška, ki je dal odpoved na svoj položaj in delovno mesto že pred tedni. Hkrati so člani razpravljali o odpovedih tehničnega direktorja in drugih delavcev, ki so se odločili zapustiti podjetje.

V ponedeljek, 11. februarja, so v Cestnem podjetju opravili volitve v nove samoupravne organe. Namesto prejšnjih dveh TOZD so zdaj ustanovili sedem temeljnih organizacij združenega dela po teritorialnem načelu, pri čemer šteje posamezna TOZD po 50 do 70 zaposlenih. Pri ponovnem ustanavljanju TOZD se je izkazal sindikat, ki je ne le organiziral ponovne temeljite razprave, ampak je dobro izpeljal tudi kadrovanje.

Pomembna vloga gre tudi osnovni organizaciji ZK v Cestnem podjetju. Na njeno pobudo so razčlenili prejšnjo samoupravno organiziranost in sklenili, da je nujno dosledno uresničiti ustavna določila, zlasti še, ker dve TOZD, ki so ju sprva imeli v tem podjetju, nista zagotavljali delavcem takega vpliva in neposrednega odločanja, kot jim to zagotavljajo ustavna določila.

„RAZTRGANC“ NA ŽUŽEMBERSKEM ODRU

V soboto, 16. februarja ob 19. uri, bo igralska skupina pri KUD v Žužemberku uprizorila „Raztrganec“, dramo v treh dejanjih Mateja Bora. Delo je režiral prosvetna delavka Mimica Kodre.

Na Senovem, 8. februarja. V prvi vrsti sedijo člani delegacije Štirinajste divizije, ki so jim Senovčani za to priložnost pripeli na prvi nageljni. (Foto: J. Teppey)

Konec črnih gradenj? Miniranje zidavnice Franca Zajca na Trški gori minuli petek: več o tem lahko berete na zadnji strani. (Foto: Sandi Mikulan)

Brežice: vroče besede o plinu

Različna mnenja o tem, kje naj stoji plinarna - Postopek pravilen?

Živimo v času velikega pomanjkanja električne energije, nafte in premoga, v času, ko vedno bolj cenimo prednosti plina, že zaradi tega, ker ne onesnažuje okolja. V Brežicah je občinska skupščina sprejela celo odlok, s katerim uvaja ogrevanje mesta s plinom. To so dolžni upoštevati vsi investitorji poslovnih in stanovanjskih zgradb. Do sem je šlo vse gladko, zataknilo se je pri lokaciji za plinarno.

Podpredsednik skupščine Ivan Živič izjavlja: „Tu izgubljam čas, ker nismo mogli doseči sporazuma. Sprva je Region dobil naročilo za plinarno z zmogljivostjo 1200 kubičnih metrov plina, potem smo zmogljivost zmanjšali na polovico. S tem bi se zmanjšala tudi površina za plinarno. Zelimo, da bi plinarno

prestavili bližje mesta, v Zakot, kjer iz varnostnih razlogov ni nobenih zadržkov. Na Regionu pa se s tem ne strinjajo, čeravno bi bilo to začasno.“

Na vprašanje, zakaj Region zavrača lokacijo v mestu (v Zakotu), je odgovoril direktor zavoda inž. arh. Karl Filipčić: „Upoštevati moramo, da bo med velikimi potrošniki plina razen stanovanjskega naselja tudi industrija. Prav je, da bi stala plinarna v središču potrošnje, to pa ni stanovanjsko naselje. Ze zdaj se

zanimajo za plin Salonit Anhydro - TOZD Opekarna Brežice, Agraria in IMV. Zaradi tega predlagamo lokacijo na Crncu ob železniški progi Ljubljana - Zagreb. Tam je predviden medrepubliški plinovod za zemeljski plin in nanj bi se čez 5-10 let priključila naša plinarna. Plinarna na zemeljskim plinom že iz varnostnih razlogov ne bi smela stati v mestu. Zemeljski plin ima v ceveh 20 atmosfer pritiska, mestni le 3 atmosfere. Tudi zaradi požarno-hladilne vode je lokacija na Crncu primernejša. Skozi Crnc tečeta Gabernica in Sromljica.“

— Kaj pa menite na očitke o zavlačevanju, o tem, da čas beži in da zamujate?

„Res se vse skupaj po nepotrebnem zavlačuje, vendar ne samo po naši krivdi. Naloga je težka in odgovorna. Plinarna je industrijski objekt in je v pristojnosti republiških inšpekcij. Običaj je, da se na osnovi predloga za lokacijo razpiše predlokalniška razprava z vsemi zainteresiranimi in pristojnimi organi, taka razprava pa je bila šele januarja letos, čeprav smo predloge za kraj plinarne oddali skupščini že oktobra lani. Do 12. 2. pa tudi svet za urbanizem o tem ni razpravjal. Menimo, da postopek ni bil pravilen in da so potekale razprave o lokaciji za družbeno tako pomemben objekt v preozkem krogu.“

J. TEPPEY

POSEL ZA METALNO IN KOVINARSKO

V ponedeljek so na Jesenicah podpisali dogovor o prevzemu del za novo veliko hladno valjarno BELA II. Gre za izdelavo 3.5000 ton teže jeklene konstrukcije. Ta velika dela bosta opravila TOZD Metalna iz Krmelja in Kovinarska iz Krškega.

Njeno ime je legenda

Srečanje z borci Štirinajste na Senovem

Senovo je z zanosom počastilo tridesetletnico pohoda Štirinajste divizije na Štajersko. V petek, 8. februarja, je zbrana množica domačinov prisrčno zaploskala delegaciji Štirinajste, ki je prisostvovala koncertu v spomin na njeno junaško pot. Po slavnostnem govoru Bojana

Škrka, nekdanj pomočnika komisarja Sercejeve brigade, je v dvorani mogočno zadonela pesem Štirinajste divizije, za njo pa je moški pevski zbor Partizan iz Maribora zapel še vrsto pesmi o bojih, zmagi in svobodi. Dvorana je bila polna do zadnjega kotička. Precej ljudi je ostalo zunaj. Tudi ti so vztrajali do konca, čeravno so le iz daljave ujeli pesem. Žal, niso mogli spremljati besedila, s katerim je Marjan Kralj povezoval pesmi in dogodke, ki so prikazovali pohod Štirinajste od začetka do konca. Vmes so udeleženci proslave prisluhnili še recitacijam Andreja Kurenta in Elvire Kraljeve.

Delegacija Štirinajste divizije je tisto popoldne preživela z mladino. Na srečanje z njo so prišli delegati prvega zbor pionirjev in mladine krške občine. Spomini so oživel. Solarje je pritegnilo neposredno pripovedovanje, ob katerem so podoživljali junaške boje in trpljenje borcev v hudi zimi pred tridesetimi leti.

OBLETNICA PARTIZANSKEGA PEVSKEGA ZBORA

Pred 30 leti je bil na pobudo Borisa Kidriča in z odlokom glavnega štaba NOV in PO v vasi Planina na južnem pobočju Roga ustanovljen invalidski pevski zbor, ki še danes deluje pod imenom Partizanski pevski zbor. Za proslavo tega pomembnega jubileja je predsedstvo RO ZZB NOV Slovenije imenovalo odbor za proslavitev 30. obletnice. Za predsednika odbora so izbrali člana sveta federacije in častnega predsednika Partizanskega zbora Edvarda Kardelja.

POPITA IN ŠETINCA TUDI NADALJE NA ČELO ZKS

Na zadnji seji občinske konference ZK v Trebnjem v novi sestavi so izrekli vse priznanje vodilnim tovaršem v ZKS za odločno izvajanje politike. Soglasno so izrazili željo, da tudi na VII. kongresu ZKS izvolijo za predsednika Franceta Popita, za sekretarja pa Franca Šetinca.

V naslednjih dneh se ne pričakujemo večjega vpliva frontalnih valov na vreme pri nas. Zato bo do konca tedna suho vreme

DBH NOVO MESTO JE VAŠA BANKA

O KOZJANSKEM JUTRI NA ČETEŽU

Upravni odbor aktivistov OF Kozjanskega območja in komisija 6 občin za Kozjansko se bosta jutri sestala na skupni seji na Četežu. Dogovorila se bosta za zborovanje aktivistov OF Kozjanskega v letu 1974, prisotni pa bodo zvedeli informacijo o programu za razvoj krajinskega parka Kumrovec-Kozjansko. Na dnevnem redu je tudi razprava o ukrepih za razvoj manj razvitih območij s poudarkom na Kozjanskem in razprava o dolgoročnem programiranju mladinskih akcij na Kozjanskem.

„PASTIRCI“ DANES V NOVEM MESTU

Nov slovenski celovečerni film „Pastirci“, ki ga je France Stiglic režiral in posnel po istoimenski mladinski povesti pisatelja Franceta Bevka, bodo danes ob 10. uri dopoldne prikazali v novomeškem kinu Krka. Na informativno predstavo, po kateri bo pogovor z režiserjem Stiglicem in drugimi ustvarjalci filma, so povabili šolnike z območja novomeške organizacijske enote Zavoda za šolstvo SRS, kulturne delavce in novinarje. Pričakujejo, da se bodo dogovorili tudi za prikazovanje filma v rednem kino sporedu.

USPEŠEN ZAČETEK DRUŽBENEGA DOGOVARJANJA

Prejšnjo nedeljo se je začela v ribniški občini javna razprava o proračunu interesnih skupnosti in o proračunu občine Ribnica za l. 1974. Občanom so spregovorili o programih predstavnikov interesnih skupnosti in občine. Ker so gospodinjstva prejela tiskane programe, v Ribnici ni bilo nanje podobnih pripomb, pač pa so jih zbrani odobrili in predlagali, naj se za njihovo izvajanje zagotovijo potrebna denarna sredstva. Za program javnih del so predlagali tudi gradnjo kopališča v Ribnici. Ponovno predlagajo občani proučitev ukrepov za trajno zmanjšanje nevarnosti zaradi poplav v Ribniški dolini.

N. A.

Spominska plošča Prešernu

Odkrili so jo v petek v Ribnici

V Ribnici je bila 8. februarja lepa slovesnost. Na Štekljčkovih hiši, kjer je stala prva ribniška šola, so odkrili spominsko ploščo velikega slovenskemu poetu Francetu Prešernu, ki je tudi obiskoval ribniško šolo.

Slovesnost, ki se je udeležilo veliko ljudi, posebno pa mladih, je pričel predsednik krajevne skupnosti Ribnica Ferdinand Nadler. Prof. Janez Debeljak je orisal Prešerna iz časov, ko je obiskoval ribniško šolo in bil za svojo marljivost nagrajen tako, da je bil vpisan v Zlato knjigo šole. Nato so se zvrstile recitacije, pel je ribniški moški pevski zbor, dr. Jakob Rigler, znanstveni svetnik in

predsednik Slavističnega društva Slovenije, pa je po priložnostnem in doživljajem govoru odkril spominsko ploščo dr. Francetu Prešernu, ki je umrl pred 125 leti.

Nato so pionirji in odličnjaki osnovne šole Ribnica položili venec k spominski plošči. Za zaključek je mladinski pevski zbor osnovne šole Ribnica zapel „Zdravljico“.

Na svečanosti ob odkritju spominske plošče v Ribnici se je zvrstilo več govornikov, v kulturnem delu proslave pa so nastopili učenci osnovne šole, dijaki gimnazije in moški pevski zbor iz Ribnice. (Foto: D. Mohar)

Za nove naročnike

DO KONCA MARCA 1974

BREZPLAČNO!

Uredniški odbor in uprava Dolenjskega lista vabita v vrste novih naročnikov vse tiste prebivalce v 9 občinah našega področja, ki domačega tehnika še ne poznajo ali ne dobivajo na svoj naslov. Da bi jim omogočili spoznati naš list, se jim bomo do konca marca 1974 predstavljali vsak teden z brezplačnim izvidom. Pogoj za to je: naročilo na Dolenjski list pri vašem pismonoši ali dopisnica, ki jo pošljite naši upravi.

Naročilnico za vas ima vaš pismonoša

UREDNIŠTVO IN UPRAVA LISTA

Prireja mesa in mleka naj bi bila vsaj približno enako donosna - Cene hkrati spreminjati

Nekatere mlekarnice opozarjajo, da od živinorejcev ne morejo zbrati toliko mleka kot pred letom dni. Temu se ni treba čuditi. Drugače ne more biti, če so odkupne cene tako neokretne. Zakaj še nimamo ustreznih predpisov o usklajevanju cen, če nad njimi bedijo državni organi, ali družbenih dogovorov, če bi o njih odločali proizvajalci in porabniki?

Ko je bila določena sedanja odkupna cena mleka, je živinorejce navduševala za prodajo. V dveh letih pa se je veliko spremenilo. Niso se le podražila krmila in se zvečali stroški pridelovanja krme ter drugi, ampak je precej zrasla tudi odkupna cena pitane živine. Živinorejci so raje pitali živino kot redili krave; a tudi mleka ne marajo prodati vsega, saj ga lahko uporabijo bolj koristno.

Priznati je treba, da je v mlekarni mleko cenejše, kot če bi

že zvišala odkupno ceno. Toda kako dolgo bo? In kako bo poskočila cena takrat? Zahteve po zvišanju cene so visoke. Pri določanju nove cene mleka pa bi bilo treba upoštevati tudi odkupno ceno pitane živine. Če ne bo ustreznega razmerja, bo lahko spet škodovalo pitanju.

Predlogi za višjo ceno mleka so v glavnem utemeljeni le s stroški reje krav. To bo pa spet le kratkoročna rešitev. Nekaj časa bo mleko morda donosnejše od pitanja. Ko bodo imeli živinorejci v hlevih več krav, pa bo cena mleka verjetno spet zaostala za ceno pitane živine. To že dobro poznamo, zato bi bil že čas, da se nekaj spremeni in izboljša.

Določiti bi bilo treba tako razmerje med odkupno ceno mleka in pitane živine, da bi bilo enako donosna reja molznic in pitancev. Živinorejci naj bi redili tako živino, ki bi bolj ustrezala njihovi krmni osnovi. Če bi potrebovali več mleka in morda manj mesa, bi razmerje cen nekoliko spremenili v korist mleka. Vendar le za kak odstotek, da ne bi preveč živinorejcev zvečalo reje krav. Pitanje goved ne bi smelo biti veliko manj donosno. Potem pa bi se

BELFAST - Pripadniki tajne irske revolucionarne armade, IRA, so s strojnicami iz drvečega avtomobila preresetali dve vozili v predmestju Belfasta. Šest ljudi, med njimi tudi nek otrok, je bilo ranjenih, smrtnih žrtev pa na srečo ni bilo. To je bila zadnja v vrsti akcij IRA, ki jo oblasti skupaj s pomočjo britanske vojske še niso uspele ugnati. Na sliki: prestreljena vozila (Telefoto: UPI)

cene mleka in pitancev spreminjale enako. Če bi se pitanci podražili za 5 ali 10 odstotkov, bi bilo treba za toliko zvišati tudi ceno mleka. Za mejni odstotek bi se bilo treba natančno zmeniti. Potem se ne bi bilo treba za vsako spremembo cen pogajati mesece in mesece, dokler se proizvodnja ne zmanjša.

Tako kot pri mleku in pitani živini bi bilo treba uskladiti cene in jih držati stalno usklajene tudi med živino in poljskimi pridelki.

JOŽE PETEK

tedenski zunanjepolitični pregled

Velika Britanija, ki je dolgo veljala za vzor urejenosti in tradicionalne umirjenosti, ponuja v teh dneh podobo skorajda popolne zmede. Slednje velja tako za politično kot za gospodarsko podobo dežele. In kot da bi njeni odmevi našli pot tudi na staro celino, so se začel velike stavke tudi v ZR Nemčiji. To

bo zato danes osrednja tema to kratkega prispevka.

Sodeč po tistem, kar izjavljajo predstavniki vladajoče in opozicijske stranke, se pravi konzervativcev in laburistov, izhoda praktično ni mogoče najti, zakaj stališča so si neverjetno različna. Nemara je prav zaradi tega britanski premier Edward Heath tudi razpisal splošne parlamentarne volitve za 28. februar letos.

Skica trenutnega političnega stanja v Veliki Britaniji pa je nekako naslednja: kdo vlada v de-

zeli - mogočni sindikati ali zakonito izbrana vlada? To je osrednja dilema današnjega britanskega političnega trenutka kakor jo vidi ministrski predsednik Edward Heath, ki meni, da izvirajo vse težave, neredi in zmede prav iz tako zastavljene dileme.

Opozicija, ki jo vodi šef laburistične stranke, nekdanji premier Harold Wilson, pa meni, da je zmeda, ki trenutno vlada na Otoku, zgolj posledica nesposobnosti vladine ekipe, da razumno in pametno vodi britansko ladjo skozi čeri razburkanega političnega morja.

V sredi med obema skrajnostima so delavci, predvsem rudarji in strojevodje, ki so nezadovoljni s tem, kar preživlja Britanija te dni. Terjajo višje osebne dohodke in boljše delovne pogoje, nakar pa Heath ni pripravljen pristati, ker meni, da bi s tem porušil svoj načrt boja zoper inflacijo.

Trenutno stavka v Veliki Britaniji približno 270.000 rudarjev in nekaj tisoč strojevodij, zaradi česar je precejšen del dežele na pragu velikega gospodarskega poloma. Slednjemu se za zdaj izogibajo predvsem zaradi izredno mile zime in pa zalog premoga, ki utegnejo trajati še nekaj tednov. Kaj bo kasneje, ko bo premog pošel, rudarji pa bodo še naprej stavkali, je za zdaj nemogoče reči.

TELEGRAM

BRUSELJ - V Bruslju poteka tečajna seja sveta kmetijskih ministrov, na kateri bodo morali ministri odločiti o cenah nove kmetijske sezone. Predlog komisije za poprečno 7 odstotno zvišanje cen se zdi mnogim nacionalnim delegacijam preniček. To velja še zlasti za francosko vlado.

TELEGRAMI

BEOGRAD - Na povabilo centralnega komiteja madžarske socialistične delavske partije in predsedniškega sveta Ljudske republike Madžarske bo predsednik SFRJ in predsednik Zveze komunistov Jugoslavije Josip Broz Tito s soprogo Jovanko Broz odpotoval v prihodnjih dneh na prijateljski obisk v Ljudsko republiko Madžarsko. Poslednjič je predsednik Tito obiskal Madžarsko leta 1967.

OSLO - V nesreči, ko je norveška ribiška ladja nasleda na nenaseljeni arktični obali in potonila, je bilo mrtvih 11 mornarjev. Dva člana posadke so rešili iz ledene vode 200 m vzhodno od Severnega rta.

BUENOS AIRES - Šef čilske hunte Augustu Pinochet je spregovoril novinarjem in dejal, da "še mnogo, mnogo let v Čilu ne bo splošnih volitev". General Augusto Pinochet je napovedal vojaškemu režimu dolgoletno življenje, čeprav mu ni obljubil večnosti. To je bil praktično odgovor vojaške hunte na vse bolj glasno zahtevo Čilencev po obnovitvi demokratičnega sistema v državi.

WASHINGTON - Tiskovni predstavnik Bele hiše je demantiral govornice, da je predsednik Nixon poslal libijskemu predsedniku Gadafiyu posebno poslanico v zvezi s konferenco razvitih industrijskih držav o energetskem vprašanju. O Nixonovi "nujni poslanici" je poročal libijski tisk, toda predstavnik Bele hiše je rekel, da o "takšni poslanici ni niti govora".

TOKIO - Japonski diplomatski krogi menijo, da bo izredno zasedanje generalne skupščine OZN sredi marca. Na njem bodo na predlog alžirskega predsednika razpravljali o problemu surovin.

BEOGRAD - Predsednik republike Josip Broz Tito je ob 60-letnici in za dolgoletno revolucionarno delo odlikoval Lazarja Koliševskega z redom jugoslovanske velike zvezde.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Proces ukinjanja tako imenovanega državnega kapitala, povezan z ustavnimi spremembami in novo vlogo države oziroma odnosi, ki jih ima v njej združeno delo, poteka pri nas že nekaj časa. Razumljivo - saj je to zamotan in po svoje tudi izredno težaven proces, ki pa ima po vrhu vsega tudi svoje "zaviralne silnice" v tistih strukturah, ki so dobršen del svoje moči črpale tudi iz gmotnega zaledja tega dela družbenega kapitala. No, v Sloveniji se aktivno zavzemamo za resničen razplet tega družbenega vprašanja - in sedaj je stvar že toliko napredovala, da lahko govorimo že o konkretnih pripravah, že o predlaganih zakonskih rešitvah v zvezi z ukinjanjem državnega kapitala v naši republiki.

Sredi prejšnjega tedna - v četrtek - je republiška skupščina že obravnavala (in podprla) cel "paket" zakonskih osnutkov za to področje, ki ga je predlagal republiški izvršni svet. Ti osnutki zakonskih predpisov, ki se nanašajo na likvidacijo državnega kapitala v naši republiki, so bili po besedah podpredsednika IS Zvoneta Dragana pripravljeni ob tehtanju prioritetenih nalog v našem gospodarstvu - saj gre pač za to, kateremu področju v gospodarstvu bo šel iz te "kapitalne pogače" takšen ali pa drugačen kos odmerjenih sredstev.

Iz vsega gradiva je videti, da se z likvidacijo državnega kapitala v naši republiki usmerja v elektrogospodarstvo 311,8 milijona dinarjev, v črno metalurgijo 463,4 milijona din, v kmetijstvo 467,6 milijona din, v železniško in luško gospodarstvo 657,7 milijona din itd. To z drugimi besedami pomeni, da bo v združeno gospodarstvo Slovenije usmerjenih iz bivšega državnega kapitala skupno nad 2,8 milijarde dinarjev oziroma še več - saj gre za prenos sredstev v obliki naložb, ki znašajo v tej obliki nad 3672 milijonov dinarjev.

Takšen obilen prenos sredstev se bo ne-

dvomno občutno (seveda pozitivno!) odrazil na povečanih virih poslovnih sredstev TOZD oziroma vsega združenega gospodarstva v republiki. Izvršni svet bo sedaj izdelal dokončne zakonske predloge za najustreznejšo konstrukcijo prenosa sredstev državnega kapitala na dele združenega gospodarstva Slovenije.

Republiška skupščina - vsi njeni zbori - je na zasedanju prejšnji teden tudi izrazila svoje soglasje k besedilu nove ustave SFRJ. Novo zvezno ustavo bodo v zvezni skupščini razglasili 21. februarja.

V zvezi z bližnjimi volitvami so sedaj postavljeni tudi že dokaj podrobni rokovniki. Rokovnik za izvedbo predkandidacijskih,

družbenopolitični zbor, pa za zvezni zbor skupščine SFRJ, za zbor republik in pokrajinskih ter za predsedstvo SRS in predsedstvo SFRJ.

Prejšnji teden - v sredo - je zvezni izvršni svet obravnaval in sprejel predlog protinflacijskega programa za letošnje leto. Hkrati so že razpravljali tudi o osnutku operativnega načrta za izvajanje resolucije o temeljnih politike družbeno-ekonomskega razvoja v letošnjem letu. Oba ta dokumenta bodo sedaj še medrepubliško uskladjali, nato pa ju bo ZIS dokončno sprejel.

Predlog protinflacijskega programa ZIS začrtuje boj proti inflaciji tako rekoč na štirih frontah: pri povečanju proizvodnje, pri zmanjševanju stroškov poslovanja ter izdatkov za splošno in skupno porabo, pri obrambi pred zunanjo inflacijo in slednjic s prilagajanjem vseh ukrepov naših tekoči ekonomski politiki. Ob tem predlagajo zvezni sindikati (ki boj proti inflaciji vsestransko podpirajo) še eno, peto smer te pomembne družbene akcije: terjajo jasno in zelo natančno opredelitev politike osebnega standarda, zaposlovanja in življenjskih stroškov. Sindikati ob tem poudarjajo, da podražitev pač niso pot, ki naj nas privede do stabilizacije in večjega dohodka, marveč nasprotno. To stališče, menijo, bi moral ZIS v svojem protinflacijskem programu še posebej podčrtati.

Prejšnji terek je bilo tudi zasedanje CK ZKS - ta seja je bila posvečena predvsem dvema vprašanjem: bližnjim volitvam in pa pripravam na sedmi republiški kongres ZKS. CK ZKS je sklenil, da se bo sedmi kongres ZKS začel 3. aprila v Ljubljani. Centralni komite je tokrat razpravljal o osnutku uvodnega dela poročila za kongres - kjer je govorila o dejavnosti ZKS med obema kongresoma ter o predlaganih spremembah statuta. Dokumenta so na zasedanju sprejeli ter ju bodo sedaj dali v javno razpravo.

Državni kapital v gospodarstvu

kandidacijskih in volilnih opravil, ki ga je pripravila volilna komisija pri republiški konferenci SZDL, so prejšnji teden obravnavali in sprejeli na seji izvršnega odbora RK SZDL.

Ta rokovnik med drugim določa, da morajo biti predkandidacijski postopki opravljani do konca tega meseca, že do 5. marca pa naj bi povsod sprejeli statute občin, krajevnih skupnosti in temeljnih organizacij združenega dela. Na seji republiške kandidacijske konference (ki bo ta teden) bodo evidentirali možne kandidate za republiški

Iz Kolinske ali železniške postaje na Mirni ni najboljši pregled na glavno cesto. Le malo nepazljivosti in zgodi se, kot se je 5. februarja: traktorist P. Ziherl je zapeljal v tovornjak, ko se je le-ta ogibal druge nesreče na istem kraju. Ogledalo ne bi škodilo! (Foto: Železnik)

Slovenski kulturni praznik so praznovali po vseh šolah v Sloveniji, s svojimi prispevki k prazniku pa so dali svečano obeležje dnevu tudi učenci osnovne šole Dolenjske Toplice, ki so pripravili pester program proslave. (Foto: Mikulan)

Ob kulturnem prazniku je Zveza kulturnih organizacij v Sevnici podelila simbolične lire glasbenim delavcem, Talije odrskim amaterjem, kulturnim organizatorjem iz krajevnih skupnosti pa plakete. Med drugimi je prejela Talijo iz rok predsednika ObS Minka Gale. (Foto: Železnik)

Prešernov dan so v Kočevju svečano proslavili med drugim tudi na osnovni šoli in posebni šoli. Učenci 7. in 8. razreda osnovne šole so se pomerili v kviz o Prešernu. Na proslavi so podelili učencem priznanja za najboljša literarna, glasbena in likovna dela. (Foto: Brus)

KDO BO ZAŠČITIL MIRNO?

V sredo, 6. februarja, so si predstavniki sevniske Ribiške družine heroja Maroka, ki ima svoj pododbor tudi na Mirni, ogledali izpuste industrijskih odpadkov v reko Mirno na Mirni. Z začudenjem so ugotovili, da pri KOLINSKI niso delovale niti zasilne naprave, čeprav bi bil že čas za pravo čistilno napravo. Krompirjevi olupki gredo neposredno v vodo. Po besedah predsednika družine Staneta Češka je ribji življenj v reki 6 do 10 km od Mirne skoraj izginil.

Sejmišča

NOVO MESTO: Ponedeljkov sejem je bil srednje živahen, kupci pa so bili pretežno iz domače občine. Naprodaj je bilo 308 mlajših in 48 starejših prašičev. Za mlajše prašiče so kupci morali odšteti od 520 do 650 dinarjev, za starejše pa od 660 do 850 dinarjev. Prodali so 273 prašičev.

BREŽICE: Na sobotnem sejmu je bilo naprodaj 505 mlajših in 34 starejših prašičev. Prodali so 372 mlajših živali, za katere so zahtevali od 28 do 29 din za kilogram žive teže, ter 21 starejših, katerih kilogram žive teže je veljal 18 din.

Kmetijski kotiček

Pred sajenjem krompirja

Za saditev krompirja, naše najvažnejše poljščine, se je treba dobro pripraviti. Slovenski sortni izbor nudi naslednje sorte krompirja. Rane sorte so: saskia, vesna in sirtema, malo poznejši sta bintje in križanec 1-7, za ozimnico priporočajo cvetnik in igor, pa tudi bintje in viktorija. Za predelavo v oplemenitene izdelke (tovarna na Mirni!) sta najboljši igor in dobrin, pa tudi dezire in nemška sorta maritta.

Pred saditvijo je zelo koristno, če krompir nakalimo s siljenjem. S tem pospešimo rast za 10 do 14 dni, seme nekaj prej posadimo in tako lahko ubežimo krompirjevi plesni, suši ali virusnim obolenjem. Krompir lahko silimo v vsakem prostoru, ki ga ogrejemo vsaj na 10 stopinj celzija in ki ga lahko osvetlimo — z lučjo ali z naravno svetlobo. Silimo v zabojih, naložimo pa jih tako, da pride do gomoljev svetloba. Nakaljevanje traja slab mesec dni; takrat so kaliči približno dva centimetra dolgi in primerni tudi za strojno sajenje.

Preden siljen krompir sadimo, ga malo ohladimo. Če bi prišel pretopel v hladno zemljo, bi „gomoljčkal“ in ne bi dobro uspeval. Četudi priporočajo kar se da zgodaj saditi, vendar ne smemo pretiravati. Siljen krompir kali, če ima zemlja vsaj 5 stopinj, ako pa ni siljen, zahteva 8 stopinj.

Vedno znova se postavlja tudi vprašanje, ali je nujno potrebno vsako leto krompirjevo seme menjavati in si s tem povečevati stroške pridelovanja. Odgovor ni preprost, saj je treba upoštevati sorte, višinsko lego njive, zemljo in še kaj.

Nasploh velja, da je v toplejših, nižjih legah treba seme menjavati vsako leto, zlasti če pridelujemo občutljive sorte za virusne bolezni, kot sta bintje in dezire. V hladnejših legah zadošča, da seme menjavamo vsaj na štiri leta. Potem lahko pričakujemo, če bo pridelek zadovoljiv, seveda če smo tudi sicer prav stregli tej poljščini.

Inž. M. L.

»Sendvič« plošče in silikatna opeka

Širša Dolenjska, določneje: trebanjska in brežiška občina bosta v bližnji prihodnosti dobili še dve tovarni. V prvi bo TRIMO zgradil tovarno „sendvič“ plošč, v drugi pa anhovski Salonit — TOZD Opekarna Brežice tovarno silikatne opeke, ki ji drugače pravijo tudi umetni peščenjak. Soglasje k tema gradnjama je 7. februarja dal tudi svet za gradbeništvo in industrijo gradbenega materiala pri republiški gospodarski zbornici.

Trebanjski TRIMO, ki je lani s 340 zaposlenimi ustvaril 75 milijonov dinarjev celotnega dohodka, namerava s tem dopolniti svojo proizvodnjo, tako da bo lahko investitorjem ponudil celotno montažno kovinsko konstrukcijo s stenami in kritino vred. Stene in kritino sestavljajo tako imenovane „sendvič“ plošče, ki jih pri nas industrijsko ne dela še nihče, uporabljajo pa jih vse več. Obrat teh plošč bo stal po predračunu skupno 63 milijonov dinarjev, v polnem zagonu pa bo leta 1976 naredil 520.000 kvadratnih metrov plošč. V njem bo dobilo delo več desetnih delavcev.

V brežiški občini, blizu rudnika Globoko, kjer so velike količine kremenčevega peska, bodo gradili tovarno silikatne opeke, zelo uporabnega gradbenega materiala zlasti za oblaganje pročelij stavb, saj je to opeko možno delati v različnih barvah. Investicija znaša 53 milijonov dinarjev, tovarna pa bo naredila 30 milijonov kosov silikatne opeke, na leto — iz kremenčevega peska in

apna, ki ga bodo vozili iz Kresnic in Zagorja ob Savi.

Anhovski „Salonit“ — TOZD Opekarna Brežice, ki je sprva nameravala modernizirati obrat običajne opeke, bo s to naložbo zagotovila 60 delovnih mest. Četudi so zmogljivosti opečne industrije v Sloveniji premalo izkoriščene, je svet pri gospodarski zbornici soglasen z gradnjo, ker v Sloveniji primernega gradiva za oblaganje pročelij nasploh zelo manjka.

M. LEGAN

Vse pogostejši prizori na Dolenjskem

Le sonce zastonj

Kjer se ljudje ponižajo dopoljedstva, se bogastvo nenavadno pomnoži. Po dotekanju dobrin je zemlja kot morje, zajameš, pa priteče drugo. Tako je pred stoletji filozof učil sodobnike, ki so hoteli mimo te resnice, še danes veljavne.

Veliko razlogov za naše gospodarske težave je slišati, vsem pa je skupna ugotovitev, da bi nam bilo mnogo lažje, če bi sami pridelali dovolj hrane in če bi nasploh bolj mislili na domače surovine in domače energetske vire. Dr. Badovinac, pomočnik direktorja Narodne banke, je v svoji izjavi za „Delo“ uvrstil povečanje kmetijske proizvodnje na prvo mesto med ukrepi zoper naraščajočo inflacijo.

V Sloveniji imamo prednostni red prihodnjega razvoja. Prva je energija, drugi promet, tretje pa kmetijstvo. Vendar se vsi z njim ne strinjajo. Kmetijski strokovnjak inž. Marko Bertonec nam je novinarjem v nedavnem razgovoru v Ljubljani dejal: „Naj je videti to še tako cehovsko, toda dejstvo je, da je samo sončna energija, ki jo predelujejo rastli-

ne, zastonj, vsako drugo je treba plačati. Zato mora biti izkoriščanje te energije, to je kmetijstvo, na prvem mestu!“

To pišemo zato, ker se obeta slovenskemu kmetijstvu v prihodnjih letih 5 milijard dinarjev investicij (deležno bo tudi zasebno kmetijstvo), pa se bodo nepoznavalci razmer prav gotovo spotaknili ob tak razvojni program, češ: ali ne bi kazalo denarja vložiti kam drugam, ne v kmetijstvo, ki tako počasi vrača? Res: blagoslov zemlje je počasen — a zanesljiv.

M. L.

Večji Novoles

Za naše lokalne razmere veliko podjetje Novoles bo skupaj s petimi močnimi slovenskimi podjetji postalo še neprimerno večje. Za 4. marec je napovedan podpis samoupravnega sporazuma, po katerem se bodo podjetja lesne stroke Novoles, Meblo, Marles, Javor, Stol in Lesnina združila v sestavljeno organizacijo združenega dela (SOZD). Tolikokrat izrečena ideja o združevanju slovenske industrije pada na rodovitna tla...

Po les v še večjem obsegu v Afriko

Šest združenih podjetij (za preostale najbrž tudi ne bodo zaloputnili vrat za seboj) bo zaposlovalo skupno približno 10.000 delavcev ali eno tretjino vseh zaposlenih v lesni industriji Sloveniji, ustvarilo pa bo polovico vsega dohodka. Kot so povedali ob nedavni 25. letnici Lesnine, bodo združena podjetja usklajevala svoje proizvodne načrte, si delila delo in specializacijo, Lesnina pa bo postavila v vseh večjih

gospodarskih središčih Jugoslavije velike prodajalne, kjer bo mogoče dobiti vse, kar bodo združena podjetja izdelovala. Enotno bodo nastopali tudi pri prodaji v tujino.

In še nekaj zelo pomembnega. Znano je, da se mora močno razvita slovenska lesna industrija oskrbovati z lesom od drugod, saj ga v Sloveniji ni dovolj. Šest združenih podjetij ga ne namerava iskati samo v Jugoslaviji, temveč že načrtno raziskujejo, kakšne so možnosti za oskrbovanje z lesom iz Nigerije, Gabona in Irana.

Star avto in doplačilo za novega: zakaj ne?

Staro za novo

Usoda doslužnega avtomobila, pralnega stroja ali štedilnika je znana: svojo pot konča na zbirališču odpadkov, starega železja. Pri stroju pa ne odneha vse naenkrat; marsikateri del bi bil še uporaben, če bi ga pravočasno dobil v roke izdelovalec. Tako se je rodil predlog (pripravlja ga zvezni sekretariat za finance), po katerem bi lahko stare, izrabljene televizorje, avtomobile, hladilnike in še nekatere druge izdelke zamenjav ali za nove. Razliko med ceno starega in novega pa bi morali seveda doplačati.

Menjavo starega za nov izdelek želi sekretariat spodbuditi z denarnimi olajšavami. Znano je, da je treba plačati ob prodaji starega avtomobila prometni davek. Če bi ga lastnik zamenjal za novega in razliko doplačal, mu davka ne bi bilo treba plačati. Prav tako predlagajo, da bi prometni davek plačal le od razlike med vrednostjo starega in novega avtomobila, ne pa od celotne vrednosti novega avtomobila.

Koristen predlog ne le za naš žep, temveč tudi za ublažitev vse večjega pomanjkanja surovin v svetu, ki grozi industriji.

credno je zapisati...

Zaradi zamujanja, ki je v „modi“, ob koncu januarja ni bilo tolikšnega vrveža na davčnih uravah kot prejšnja leta, bo pa zato nadoknadeno v dneh pred 15. marcem, ko še bo iztekel čas za prijavo skupnih dohodkov občanov iz leta 1973.

Teden dni je že znano, da bodo morali plačati davek od skupnega dohodka vsi, ki so lani zaslužili nad 35.000 dinarjev. Olajšave bodo znašale za vsakega otroka 13.800 din, za vzdrževanega člana družine pa 11.500 din. Neobdavneno osnovo bodo povečale članarine družbenopolitičnim organizacijam, prispevki za gradnjo doma v Kumrovcu, prispevki v dobrodelne namene ter nagrade za izume in patente.

Objavljena je bila tudi davčna lestvica, ki bolj privija davčni vijak, čim večji je dohodek. Tako je tudi prav.

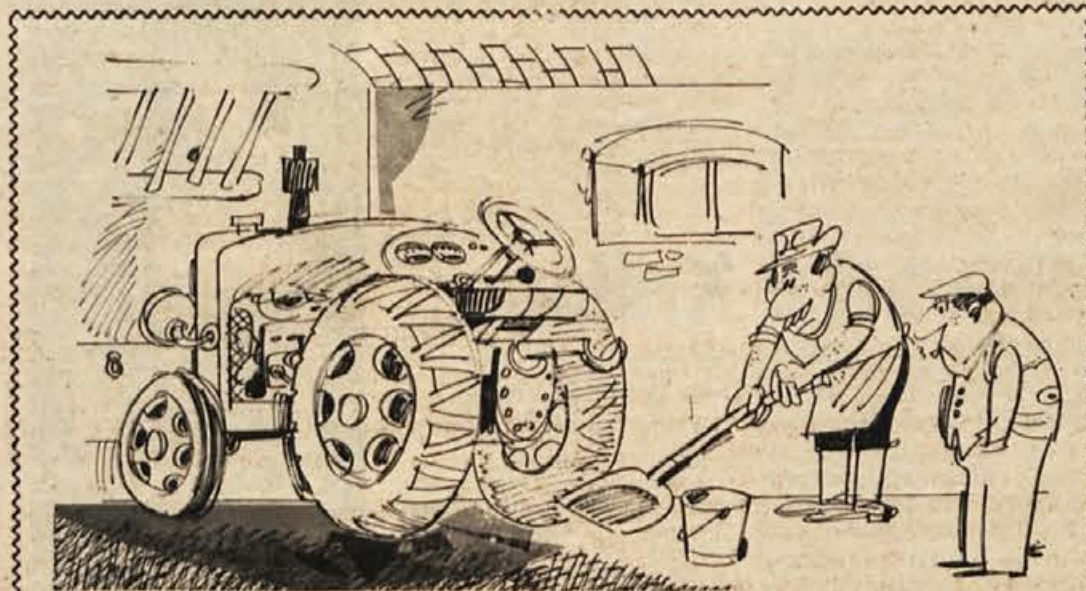
Druge republike kasnijo še bolj. Iz njihovih predlogov je očitno, da se bo zelo različna davčna politika od skupnih dohodkov nadaljevala tudi letos. Delne razlike

Davčne meje

so gotovo upravičene, saj v Sloveniji, ki ima skromno nataliteto (rodnost), drugače gledamo na pomoč družini kot pa v južnih predelih Jugoslavije, kjer je nataliteta mnogo večja. Toda: ali je potem treba tam imeti kar trikrat manjše olajšave za otroke in s tem spravljati velike družine še v slabši socialni položaj, kot so že sicer? S tako davčno politiko se velika rodnost in običajno z njo povezana revščina velikih družin ne bo zmanjšala, saj uči izkušnja: čim večje je pomanjkanje, več je pri hiši otrok.

Seveda si tudi naš časnik ne domišlja, da je poklican deliti nasvete, pridružuje pa se tistim, ki grajajo preveliko neskladje v obdavčitvi in pozivajo k dogovarjanju tudi na tem področju. Konec koncev: vsi živimo pod jugoslovansko streho in načelno socialno politiko ZKJ. Ta pa teži k obdavčitvi bolj prekrbljenih občanov in k zmanjšanju socialnih razlik. In temu se najbolj približuje slovenska obdavčitev.

M. L.

— Kaj pa delaš, Jože?
— Gnojil primanjkuje, pa čakam, da se bo traktor podelal ...!

(Karikatura: Marjan Bregar)

KOČEVJE — Od ponedeljka do večerj so potekale v kočevski občini razprave o programih in financiranju samoupravnih interesnih skupnosti.

SENOVO — V soboto bo ob 18. uri predavanje Jožeta Kregarja iz Ljubljane z naslovom „Dom v cvetju“. Ob tej priložnosti bodo ustanovili sekcijo hortikulturnega društva v tem kraju.

NOVO MESTO — Aktivni mladih združnikov šestih občin ozje Dolenjske in Posavja bodo priredili v soboto ob 9. uri v osnovni šoli Grm področno kviz tekmovalje „Kaj veš o kmetijstvu“.

VEZILO ZA PRAZNIK

Ob letošnji 125-letnici smrti velikega slovenskega pesnika dr. Francea Prešerna se je v petek v Brežicah sestala skupina dosedanjih poverjenikov Prešernove družbe. V brežiški občini je le 186 članov Prešernove družbe oziroma naročnikov knjižnih izdaj, zanje pa skrbelo 9 poverjenikov. Na razgovoru so se domenili, da bodo organizirali aktiv poverjenikov pri SZDL, 5-članski iniciativni odbor pa bo poskrbel do konca meseca za ustanovitev aktiva. V času, ko je lepa slovenska knjiga sprčo majhnosti naroda in nizke naklade vse dražja, je pobuda s petkovga sestanka pomembna. O pomenu Prešernove družbe in njenih knjižnih izdajah bomo še govorili, večje število naročnikov pa bi prav gotovo bilo prihodnje leto najlepše veziло za slovenski kulturni praznik.

VEČER PREŠERNOVE POEZIJE

V Črnomlju je proslava slovenskega kulturnega praznika odprla vrsto proslav, ki jih bodo letos praznovali: tridesetletnica zbora kulturnikov v Semiču, trideseto obletnico ustanovitve SNG in zasedanja SNOS. Prešernov dan so dijaki črnomljske gimnazije počastili s proslavo, na kateri so ob glasbeni spremljavi recitali Prešernove pesmi. Prireditev je v celoti lepo uspela.

Po proslavi je župan sprejel — letos že drugič — v hotelu Lahinja amaterske kulturne delavce iz vseh krajev občine in se jim zahvalil za prizadevno delo.

J. KURE

8. FEBRUAR V DOLENJSKIH TOPLICAH

8. februar so proslavili tudi učenci osnovne šole v Dolenjskih Toplicah. Pripravili so krajši kulturni program in po proslavi še pionirsko konferenco, na kateri so pregledali minulo delo in si zadali nekaj novih nalog. Načrt nalog je dokaj obsežen, saj nameravajo učenci urediti park v gozdičku okoli šole, postaviti tribune ob atletskem stadionu, pripraviti krajšo trim stezo in postaviti manjšo lopo za tenis. Po končani konferenci so podelili prehodne zastavice, ki jih prejema najboljši razred. Tokrat sta jih zasluženo prejela 8. b pri višji in 3. b pri nižji skupini. Učenci nižjih razredov so potem pripravili samostojne razredne proslave.

ZVONKA AVGUŠTIN

GIMNAZIJC PROSLAVILI

Novomeški gimnazijci so v petek, 8. februarja, v Domu kulture počastili slovenski kulturni praznik z daljšim kulturnim programom. Čeprav niso recitali veliko Prešernovih pesmi, je večer izvenel v njegovem imenu, v smislu nadaljevanja vzorov, ki jih je postavil Prešeren v kulturo slovenskega naroda.

V počastitev tega dneva so letos ponovno razpisali natečaj, ki postaja že tradicionalen. Za najboljšje prispevke je komisija ocenila fotografije Zvoneta Šeruge, literarne prispevke Alenke Begove, glasbeno stvaritev Vinka Srpičiča in film Sonje Papež in Tomaža Gazvode. Izbrani mladi ustvarjalci so v zaključnem delu proslave prejeli tudi nagrade.

Z. S.

V soboto zvečer je na povabilo Rdečega križa Nemčije odpotovala v Ditzingen 8-članska delegacija Rdečega križa iz Novega mesta. Predstavniki, izbrani iz najzaslužnejših krvodajalcev in delovnih prijateljev organizacije, bo ostala na obisku osem dni in navezala prijateljske stike s tamkajšnjimi člani. Predstavnike je o namenu obiska seznanil predsednik občinske skupščine Novo mesto Avgust Avbar in jim zaželel, da bi uspešno zastopali domače mesto. (Foto: Sandi Mikulan)

OBVESTILO

Vsem naročnikom Dolenjskega lista, ki prejema naš tednik na svoje naslove zunaj Slovenije, samo danes priložili položnico za poravnano naročnino. Prosimo, pošljite vsaj polletno naročnino, če želite domači tednik prejemati nemoteno tudi naprej. Če lahko nakažete celoletno naročnino enkrat, vam bomo hvaležni, saj nam s tem prihranite veliko dela v jeseni.

NAROČNIKOM V SLOVENIJI sporočamo, da bodo polletno naročnino začeli pobirati pismonoše prve dni marca. Pogoji za redno prejemanje lista na domači naslov je vnaprej poravnana polletna naročnina.

NAROČNIKOM V TUJINI smo še pred podražitvijo letošnje naročnine sporočili, koliko dolgujejo posamezniki. Prosimo jih, da ob nakazilu upoštevajo tudi podražitev in pošljejo celoten znesek. Hvaležni vam bomo, če nam pošljete naročnino z mednarodno pošto nakaznico ali s čekom v priporočenem pismu, lahko pa jo nakažete tudi na naš devizni račun (številka je objavljena pri podatkih o listu na 22. strani tednika).

VSE NAROČNIKE, doma in na tujem, prosimo tudi ob tej priložnosti, da sami skrbijo za urejene odnose z upravo tednika. Vsako spremembo naslova nam sproti javite, da v dostavi lista ne boste imeli neljubih zamud.

UPRAVA LISTA

Predsednika lahko poklicna

Medobčinski svet ZK Ljubljana o volitvah

O pripravah na skupščinske volitve so se pogovorili na posvetu sekretarjev in njihovih namestnikov, ki ga je 8. februarja sklical Medobčinski svet ZK Ljubljana. Po uvodu, ki ga je podal vodja poslanske pisarne pri MK SZDL Ljubljana Ivan Bitenc, in razpravi, v kateri so sodelovali skoraj vsi prisotni, so sprejeli več sklepov.

Najprej so ugotovili, da so priprave na volitve in volitve najpomembnejša politična akcija, zato bo delo na tem področju imelo prednost. Posebna naloga ZK je, da se v predkandidacijskem postopku zavzema, da bodo delegacije odraz sredine, iz katere izhajajo. To pa pomeni, da morajo biti v njej sorazmerno zastopani delavci, ženske in mladina.

V predvolilnem postopku je treba sprejeti ukrepe, ki bodo bodočim delegatom omogočili dobro opravljanje funkcij. To pomeni, da jih je treba primerno usposobiti oziroma izobraziti. Za to so odgovorne sredine, iz katerih bodo izšli pa tudi ZK.

O predlogih za delegate oziroma o kadrovskih rešitvah za družbenopolitični zbor, izvršni svet občine in druge odgovorne dolžnosti naj razpravljajo najprej aktivni delavci in občinski komiteji ZK. Na razgovorih v KS in OZD pa se bodo dogovorili, kako bodo predlagali za delegate.

DO MARCA „KLOBČIČ“

Prosvetno društvo na Veliki Dolini vadi Budakovo ljudsko igranje „Klobčič“. Uprizoriti jo nameravajo marca.

MODNA REVIIJA V DOBOVI

V soboto bo v Dobovi zanimiva prireditev. Nastop znanih pevskih ansamblov bo popestrila modna revija, na kateri bodo prikazali modele za jesen in zimo 1974.

Krivci naj odgovarjajo

Delavci obrata CP Novo mesto v Kočevju izrekli kritiko nekaterim vodilnim v podjetju

Delovni kolektiv Cestnega podjetja Novo mesto-obrat Kočevje je 6. februarja ustanovil temeljno organizacijo združenega dela, ki se imenuje TOZD „Vzdrževanje in rekonstrukcije Kočevje“. V Cestnem podjetju Novo mesto bo predvidoma sedem TOZD in skupne službe.

Zbor delovne skupnosti je pred ustanovitvijo TOZD ugotovil, da ima obrat vse možnosti, da se organizira kot TOZD. Delovni kolektiv šteje 42 zaposlenih. Za vršila dolžnosti vodje TOZD so izvolili Janeza Durinja, dosedanjega vodjo svojega obrata. Na zboru so sprejeli začasni

statutarni sklep TOZD in samoupravni sporazum o združevanju v delovno organizacijo Cestnega podjetja Novo mesto. Na predlog sindikalne organizacije so sprejeli kandidatsko listo za volitve organov samoupravljanja, ki so jih opravili 11. februarja.

Na zboru so obširno razpravljali tudi o dogodkih v Cestnem podjetju v Novem mestu. Izrečena je bila kritika nekaterim vodilnim ljudem v Cestnem podjetju, ki so hoteli razvrednotiti delo in vlogo političnih organizacij, predvsem pa ZK in sindikata, in samoupravljanje. Odločno so zahtevali, da je treba razmere čimprej urediti, krivce pa poklicati na odgovor.

MIHA GOŠNIK

te najboljše delavce, se pravi, kako bodo lahko v KS kandidirali tudi delavce iz TOZD.

Takoj je treba sprejeti odloke o volilnih enotah. Pri tem je treba upoštevati, naj bi družbenopolitični zbor štel od 15 članov dalje, zbor združenega dela in zbor KS pa od 20 članov dalje.

Po še posebno temeljiti razpravi so sprejeli enotno mnenje, „da ni ovir, da predsednik občinske skupščine in predsednik izvršnega sveta (IS) občine ne bi bila profesionalca (se pravi zaposlena na teh dveh mestih)“. Dokončno naj se o tem odločijo v vsaki občini. IS občine naj bi štel najmanj 7 članov. Načelniki oddelkov so lahko člani IS, če ustrezajo sprejetim merilom. Direktorji so lahko tudi člani IS.

Med pomembnejše zaključke sodi tudi predlog, naj bi bili novi občinski statutari začasni, saj jih v tako kratkem času ne bi mogli temeljito pripraviti.

J. PRIMC

Novoteksova modna revija

Pred polno dvorano so štirje najboljši udeleženci nagradne igre prejeli NOVOTEKSOVO blago za moške obleke

Zadnjega januarja je bila v hotelu „Plaža“ v Hercegovnem velika modna revija, katere pokrovitelj je bila novomeška tekstilna tovarna „NOVOTEKS“. Tako so se še poglabile vezi med pobratenima mestoma Hercegovim in Novim mestom.

Na reviji, ki je popestrila letošnji praznik Mimoze in na kateri so bili prisotni številni gostje in tujci, so manekini ljubljanskega Centra za sodobno oblačenje prikazali 60 modelov iz kolekcije pomlad-polete, nekaj večernih modelov ter hlače in krilo. Program je sestavil Dušan Jarc, referent za propagando in reklamo pri Novoteksu, manekene pa je med nastopanjem spremljal zabavni ansambel beograjske Estrade.

Med modno revijo je bila v dvorani še nagradna igra „Razširjenost Novoteksa po Jugoslaviji“. Štirje najuspešnejši gledalci, ki so odgovorili na vsa zastavljena vprašanja, so dobili za nagrado Novoteksovo blago za moške obleke.

Z revijo se je „NOVOTEKS“, priznani novomeški proizvajalec blaga in konfekcijskih izdelkov, uspešno predstavil tudi v Črni gori, saj je bilo mnenje vseh prisotnih, da bi podobne prireditve še gledali.

MIHA GOŠNIK

Vedno priljubljen model, ki je bil prikazan na modni reviji: športno krilo in hlače z naramnicami. (Foto: M. Gošnik).

Sergej Kraigher:

Glavna nevarnost niso dobrine...

Jasno moramo prikazati pomen te bitke in tudi idejnega razčiščenja, ne toliko zaradi posebne politične moči teh takoimenovanih abstraktnih humanistov, ki se zbirajo okrog „Praksisa“, ki dobivajo velike aplavze zahodnih protisovjetsko in protikomunistično usmerjenih krogov, in ki se pojavljajo tudi v nekaterih naših krogih, na naših visokih šolah oziroma fakultetah. Razčiščenje teh vprašanj je važno zaradi poglobljanja poznavanja marksistične samoupravne socialistične vsebine našega družbenega razvoja. Mi se, naravno, borimo za čimvečjo življenjsko raven delovnih ljudi. Glavna nevarnost v boju za standard niso razne oblike in dobrine, s katerimi si vsakdo ustvarja in izboljšuje svojo življenjsko raven, ampak ločenost, izdvajanje posameznikov v zasebnstvo, v egoizem, izgubljanje zavesti, da je vsakdo dolžan vračati družbi v sorazmerju, kolikor v družbi dobiva za izboljševanje svojega standarda. Zlasti je potrebna taka jasna orientacija zveze komunistov komunistom samim, vsakemu v njegovem političnem delu, pa tudi v njegovem življenjskem ravnanju, tako da se zna bojevati proti uravnolovki kakor tudi proti drugim oblikam demagogije oziroma proti vdorom potrošniške miselnosti in ravnanja.

(predsednik republiške skupščine na zadnjem zasedanju CK ZKS)

Anton Igoič:

Kulturno življenje vasi zaostaja za njenim splošnim razvojem

Kulturno življenje na vasi, tako se mi zdi, zaostaja za splošnim razvojem naše vasi, mislim namreč na aktivno kulturno dejavnost našega vaščana. V prejšnjih časih je bila ta dejavnost mnogo bolj živahna in ustvarjalna. A resnica je tudi, da v našo vas prihaja od zunaj mnogo več kulture (a, žal, tudi nekulture), kakor je je kdaj prej. Je imelo kdaj prej toliko vaških hiš radijske in televizijske sprejemnike? Je bilo v naši vasi toliko naročnikov na časopise in najrazličnejše revije? Je vaški človek imel kdaj prej toliko stika z bližnjim, a tudi bolj oddaljenim mestom, torej kulturnim središčem? Je toliko potoval, znotraj in zunaj naše dežele?

Na ta in še druga dejstva radi pozabljamo. Seveda pa bi bilo treba marsikaj storiti, da bi vaški prebivalec postal tudi soustvarjalec slovenske kulture. Kaj? Začeti (ali ni ironija, da moram konec leta 1973 v Sloveniji, ki jo štejemo med najbolj razvito republiko socialistične Jugoslavije, uporabiti to besedo?), intenzivno bi bilo torej treba začeti ustanavljati vaske knjižnice. Vsaka večja vas bi morala imeti svojo javno knjižnico! To pa ni nekaj, česar ne bi bili zmogli v preteklosti in česar ne bi zmogli zdaj in v bližnji prihodnosti! Samo od neskončnega razpravljanja in govorjenja bi morali čimprej preiti k dejanjem. Seveda bi bil to še začetek.

(Iz odgovorov pisatelja v „Kmečkem glasu“)

Dr. Aleksandra Kornhauser:

Boj za novo kvaliteto v porabi

Taka svoboda samoupravnega odločanja pa še zdaleč ne pomeni anarhije in nekontrolirane porabe, ki bi utegnila ogroziti načrtano smer krepitve gospodarstva. Gre le za novo kvaliteto družbenega planiranja, ki mora tako kot vse ostalo rasti iz samoupravnih usmeritev delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela. Za tako planiranje mora biti značilno soočenje vnaprejšnjih planskih predpostavk z zasnovo sporazumov in dogovorov. Morebitna planska neskladja z realnimi gibanji pa bo treba proučiti na obeh straneh, v planu in v življenju, ter popravljati tam, kjer bo narobe. Vsekakor mora biti predlogu družbenega dogovora, čigar osnutek danes obravnavamo, priložena pred sprejemom kompletna bilanca porabe, le z bistveno razliko v primerjavi z dosedanjimi bilanci te vrste: to pot bo dogovorjena z delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in v krajevnih skupnostih usklajevanja z njihovimi specifičnimi potrebami in možnostmi.

(Iz obrazložitve podpredsednice IS SRS na zadnji seji republiške skupščine)

Milovan Zidar:

Naložbe na manj razvita območja že dajejo tudi rezultate

Letna stopnja rasti družbenega proizvoda manj razvitih območij je bila vse od leta 1966 nižja kot v SR Sloveniji. Še v letu 1971 je znašala v SR Sloveniji 27,7 odst., v manj razvitih območjih pa 25,2 odst. V letu 1972 je bil dosežen bistven premik do nekaj negativnega trenda, saj je stopnja rasti znašala v SR Sloveniji 23,2 odst., v manj razvitih območjih pa 33,5 odst. Ti podatki se nanašajo na gibanje vsega gospodarstva, torej družbenega in zasebnega sektorja. Še bolj pa so ugodni, če upoštevamo samo družbeni sektor gospodarstva.

Tudi primerjava rasti števila zaposlenih v SR Sloveniji in v manj razvitih območjih je v zadnjih treh letih ugodna za slednje. V letih 1971 in 1972 je namreč poraslo število zaposlenih v SR Sloveniji skupaj za 8,1 odst., v manj razvitih območjih pa za 11,7 odst. Ugodni trend se je nadaljeval tudi v letu 1973, saj se je število zaposlenih povečalo v devetih mesecih v SR Sloveniji za 3,7 odst., v manj razvitih območjih pa za 6,3 odst.

To je dokaz, da nimajo prav skeptiki, ki trdijo, da so se na manj razvitih območjih povečala samo vlaganja, ne pa tudi ekonomski učinki teh prizadevanj.

(Iz prispevka republiškega sekretarja za kmetijstvo na zasedanju skupščine)

Dolenjski literati v Krškem

Valvasorjeva knjižnica v Krškem priredila uspešen literarni večer

Skupina dolenjskih literarnih ustvarjalcev, ki sicer ni formirana kot skupina, a vseeno tako deluje, je v ponedeljek, 11. februarja, nastopila na literarnem večeru.

Tokrat so se predstavili s svojimi deli občinstvu v Krškem v prostorih Valvasorjeve knjižnice. Pomeni in prozo devetih dolenjskih avtorjev.

Vladimirja Bajca, Miroslava Gutmana, Janeza Kolencana, Milana Marka, Milana Richterja, Ivana Skofljanca, Marice Založnik in Ivana Zorana sta brala član SNG Janez Rohaček in članica novomeškega amaterskega gledališča Božena Žigante. Za vmesne točke so poskrbeli učenci glasbene šole v Krškem, ki so izvedli nekaj krajših skladb na harmonike.

Literarni večer je bil dobro obiskan in je dokazal, da je med našimi

ljudmi še dovolj zanimanja za izvirno domačo ustvarjalnost, da radi prisluhnejo tudi delom še neafirmiranih avtorjev. Po drugi strani pa je bil večer dokaz več, da se širša Dolenjska tvorno vključuje v prostor slovenskega kulturnega snovanja. Na ta način pa je bil naš slovenski kulturni praznik najbolj ustrezno proslavljen, saj so dolenjski avtorji pokazali, da je slovenska kultura živa, da hodi dalje svojo ustvarjalno pot, ki jo je začrtal Prešeren.

Še: Novo mesto slej ko prej najdražje

Pripombe Slavka Guština, komercialnega direktorja SGP »Pionir«, k stanovanjski gradnji

Članek s tem naslovom, objavljen v 6. številki Dolenjskega lista, me je spodbudil, da napišem svoje mnenje o stanovanjski izgradnji v Novem mestu. Informacija o stanovanjski gradnji v Novem mestu, ki jo je dal Ivan Hrovatič na konferenci ZK, je bila namreč precej od resničnega, če je dejal, da se cena stanovanj v Novem mestu suče okoli 4.500,00 din. Ker je zaposlen v »Dominvestu«, ve, da je »Pionir« sklenil pogodbo za vsa solidarnostna stanovanja po ceni 4.000,000 din, vsa ostala stanovanja, ki jih je gradil in bodo zdaj vseljena, pa prodaja po povprečni ceni 4.154,25 din, ki mu jo je odobril Zavod za cene. Tako bi bilo lepše slišati in bližje resnici, če bi rekel, da je cena stanovanj v Novem mestu okoli 4.000,00 din.

Mislím, da bo znanih obtožb in očitkov med Pionirjem in Dominvestom sedaj konec, saj so samoupravni organi spoznali, da takšni odnosi niso v prid podjetjem, še manj pa družbeni skupnosti. Sklenili so, da se podpisše sporazum o poslovno-tehničnem sodelovanju. Ta sporazum je bil podpisan 5. 2. 1974 in sta se med drugim Pionir in Dominvest sporazumela, da bosta gradila stanovanja, kjer bo cena pod povprečjem cen stanovanj v Sloveniji. Posamezniki pri Pionirju in Dominvestu, ki še niso prepričani, da s sodelovanjem in dogovarjanjem

lahko dosežejo boljše rezultate, mislim, bodo kmalu prišli do tega spoznanja.

Pri podpisu pogodbe smo se trdno obvezali, da tokrat ne bo ostalo le pri papirju, ampak da bomo s konkretnim programom šli pred občinsko skupščino, da tudi ta da podporo našim prizadevanjem za ekonomično gradnjo stanovanj v Novem mestu. Prepričani smo, da nas bodo predstavniki občine kljub obilici dela, ki ga imajo, sprejeli še pred volitvami, ker ni izvajalčeva krivda, da ni prišlo do podpisa družbenega dogovora. Kljub raznim

sklepom, da se podp...niki dogovore, sestanejo »še danes«, do tega sestanka ni prišlo in upam, da bo diskusija Ivana Hrovatiča na konferenci ZK vsaj toliko pripomogla, da se bodo podpisniki sestali in izmenjali svoje poglede k pristopu organizirane gradnje.

Strinjam se, da nam je SGP »Gorica« iz Nove Gorice za vzgled s tem, kako se je lotila cenene organizirane gradnje. Pionir je kopije tega dogovora razdelil občinskim organom s predlogom, naj se takšen družbeni dogovor o stanovanjski gradnji podpisše tudi v Novem mestu, saj bi tako bili tudi naši gostinci veseli, če bi številne delegacije lahko hodile gledat organizirano gradnjo v Novo mesto, ne pa da sedaj mi krožimo širom po Sloveniji in Hrvatski.

Dodal bi še nekaj svojih misli k vplivom na ceno stanovanj v bodoče. Kakršnakoli misel, da bi se cena stanovanj v bodoče znižala z raznimi pritiski, nima osnove, ker cene posameznih materialov tako rastejo, da jih več ne moremo slediti; če pa vemo, da bo tudi večji

premik v osebnih dohodkih, potem smo pred veliko preizkušnjo, kako zadržati v nekih mejah to ceno.

Ko je pred mesecem dni ing. Bubnov na televiziji razlagal strukturo cene stanovanj, jo je primerjal z roko, ki ima pet prstov, od katerih vsak predstavlja 20-odstotno udeležbo; torej vplivajo na ceno:

- 20 % urbanizem in projektli,
- 20 % zemljišče in komunalna ureditev,
- 20 % gradbena operativa,
- 20 % obrtniška dela in
- 20 % instalacijska dela.

Veliko grenkih smo si že rekli glede zemljišč, komunalnih ureditev in gradbenih del, veliko premo pa o ostalih dejavnikih, ki predstavljajo 60 odst. stroškov. Iz pregleda vidimo, da imajo oblika objekta, izkoriščenost, višina objekta, gostota zazidave, racionalno sprojevanje komunalna ureditev tolik vpliv kakor vsa gradbena cena. Morda se nam zdi takšen podatek pretiran, vendar analize, ki jih delamo po posameznih soseskah in objektih, kažejo, da je tako. Arhitektonske in urbanistične rešitve bi morali podrediti kupni možnosti kupcev stanovanj, s katerimi bi rešili probleme delavcev, ki še sedaj nimajo primerne stanovanja.

Drugi zelo važen dejavnik sta obrtniška in instalacijska dela. Značilno za Novo mesto je, da ima zelo razvito gradbeno operativno, medtem ko se instalacijska in obrtna podjetja niso nikamor premaknila. Če to primerjamo z drugimi mesti v Sloveniji, vidimo, da je precej drugače. Tako na primer v Novi Gorici, Celju in Ljubljani izvajajo obrtniška in instalacijska dela skoraj izključno s svojimi podjetji, saj njihove kapacitete ne samo da pokrivajo domača tržišča, ampak delajo še v drugih mestih in republikah, med drugim tudi v Novem mestu. Če naredimo pregled obrtniških in instalacijskih del, ki nastopajo v stanovanjski gradnji, vidimo, da imamo v Novem mestu za sedanjí obseg gradnje naslednje kapacitete podjetij:

- instalacije: elektrika	80 %
- vodovod in centralna kurjava	54 %
- prezračevanje, klima	50 %
- kleparska dela	80 %
- krovski dela	-
- ključavničarska dela	100 %
- mizarska dela	2 %
- steklarska dela	2 %
- slikopleskarska dela	-
- plastični ometi	-
- umetni kamen	-
- naravni kamen	-
- senčila - rolete - žaluzije	-
- keramična dela	80 %
- tlaki - parket in plastika	-
- kuhinjska oprema	-
- protipožarna oprema	-
- termoizolacije in	-
plavaljoči estrihi	-
- dela iz aluminija	-
- viseči stropovi	-

Tako smo odvisni od cele vrste podjetij, da pridejo iz drugih mest in republik izvajati dela v Novo mesto. Glede na posebne stroške, ki jih imajo ta podjetja pri izvajanju (dnevnice, prevozi, skladiščenje), ter

NI NUJNO

da se uredništvo Dolenjskega lista strinja z vsemi sestavki, ki so objavljeni na tej strani. — K prispevkom, ki jih pošiljate za objavo v našem tedniku, pripisite svoj cel naslov, sicer ne pridejo v poštev za tisk. Na posebne želje pisca lahko ostane njegovo pravo ime za javnost tajno (podpisali ga bomo s kraticami ali kako drugače), vsekakor pa je pred sodiščem za resničnost napisanega odgovoren predvsem sam.

UREDNIŠTVO DL

interes, da v Novem mestu gradim z nizko ceno gradit, lahko trdim, da bi morali takšna dela, če bi imeli domača podjetja, izvajati 10 % ceneje.

Naj navedem samo primer, ko smo preračunavali cene intervencijskih vrstnih hiš za leto 1974 in ugotovili, da so se do sedaj cene gradbenih storitev povečale za 4 %, obrtniška dela za 34 % in instalacijska dela za 36 %. Čeprav je razmerje med gradbenimi deli ter obrtniški in instalacijski približno 50:50 in se je celotna hiša podražila za 20 %, so na vse to gradbena dela vplivala le z 2 %. Približno iste rezultate imamo pri novih blokih na Ragovski v Novem mestu. Mislim, da je družbeno podpora, ki naj bi jo dali, da se ne bi vezali na domače gradbenike, treba preusmeriti in dati vso družbeno, moralno in materialno podporo, da se ta domača podjetja kadrovske, kvalitetne in proizvodno okrepijo, ker bodo le organizirana domača podjetja tudi jamstvo, da bomo lahko v bodoče v Novem mestu hitro, kvalitetno in ceneno gradili.

Tudi se ne strinjam z mnenjem, da se sredstva nabirajo, stanovanjska gradnja pa v Novem mestu kljub temu ne gre. Mislim, da je aktivnost upravnega odbora Solidarnostnega sklada in skupščine daleč večja kot v drugih mestih, ne samo po številu sestankov, ampak tudi po konkretnem delu. Stanovanja solidarnostnega sklada se že gradijo, gradnja kljub začetnim težavam že poteka po operativnih planih in ni nobene bojazni, da se ne bodo prvi stanovalci že v juliju mesecu vselili v ta stanovanja. V Novem mestu bomo v letu 1974 zgradili preko 300 stanovanj, kar je trikrat več, kakor smo jih prejšnja leta.

S skupno akcijo načrtovanja, pridobivanja potrebne dokumentacije, komunalnega urejanja zemljišč ter izvajanja del bomo tudi v prihodnjih letih sposobni izvršiti vse naloge, ki smo si jih zadali s srednjeročnim planom stanovanjske izgradnje.

SLAVKO GUŠTIN

SLABA UDELEŽBA

V nedeljo, 10. februarja, je imelo gasilsko društvo Smihel občni zbor. Zal pa se zbora ni udeležil nihče iz Gotne vasi. Takšen odnos do gasilstva ni preveč vzpodbuden. Za dobro sodelovanje in učinkovito pomoč v primeru požarov in elementarnih nesreč je potrebno sodelovanje vseh ljudi. Kakšno pa bo to sodelovanje, če ljudje kažejo takšno nezainteresiranost za stvar, ki zadeva vse nas? Na zboru so ugotovili tudi, da delo ženskega krožka iz istega vzhoda ne more uspevati, ker žensk v svoje vrste ne morejo dobiti.

JOŽE STANIŠA

Starinarska mafija tudi pri nas

Bivši Kočevarji se kot turisti vračajo in nabirajo starine

V Prilogi Dolenjskega lista smo z zanimanjem brali članek o starinarski mafiji na Dolenjskem. Imamo pa jo tudi na Kočevskem, le da je vzrok tej splošni modi zbiranja starin in narodnih predmetov drugačen. Ne gre samo zaradi denarja in nabiralne mreže, ampak za posebno, samo za naše kraje značilno plat hajke za starimi predmeti.

Bivši Kočevarji se kot turisti vračajo na Kočevsko, da vidijo kraje in vasi, iz katerih so se izselili. Razne predmete nabirajo predvsem kot spominke. Iz svojih vasi so se izselili prostovoljno, čeprav zdaj trdijo, da so bili s Kočevskega pregnani. Kolikor se spominjamo, so skupine spremljali na kolodvor z godbo in hitlerjevskimi zastavami, torej precej drugače kakor se je godilo našim ljudem, ki so jih vodili na kolodvor v Iisicah in kot živino povežane skupaj.

Predmetov kočevarske ljudske kulture je na območju občine Kočevje že bolj malo. Veliko so Kočevarji ob selitvi vzeli s seboj, precej je bilo uničenega ob raznih ofenzivah. Ko so po osvoboditvi pospravljali ruševine hiš, cerkva, gradov in kapele, so našli še veliko teh predmetov, žal pa niso vsi prišli v prave roke. Precej je zbral in ohranil tukajšnji muzej, večji del pa se je raznesel na način, kot ga opisuje v Prilogi vodja etnološkega oddelka novomeškega muzeja, Janez Bogataj.

V naši dolini je tako videti vse manj masivnih medenastih kljuk in žetnikov hišnih portalov. Lovci na starine so jih odvlili in odnesli. Radi iščejo tudi hišne številke iz stare Jugoslavije, gasilski pribor in

manjše predmete poljedelskega orodja. Med »spominke« prištevajo stare kavne mlinčke, možnarčke, likal-

nike in podobno. Ne branijo pa se tudi starih fotografij in predvojnih razglednic. Zadnje čase pa se celo dogodi, da zmanjka kakšna slika svetnikov iz cerkva in kapel.

Odvce je opozarjati, da je starinarska moda škodljiva, saj tako v neznanu izginjajo predmeti ljudske kulture, ki bi morali biti vsaj evidentirani.

ANDREJ ARKO

Otroci si veselja ne dajo vzeti. Če se ne morejo sankati, kar bi za ta čas bilo običajno, pa nabirajo zvončke. (Foto: Mikulan)

Slovenski kulturni praznik so učenci osnovne šole Katja Rupena v Novem mestu proslavili z uspešno prireditvijo v šolski telovadnici. V programu sta nastopila dramski krožek in pevski zbor šole. Tako se učenci s sedanjo kulturno dejavnostjo vključujejo v slovensko kulturo, katere prva svetla zvezda je bil Prešeren. (Foto: Metod Saje)

»Terezija Kmet je naša varovanka«

Lovska zveza Slovenije je zagotovila denarno pomoč Tereziji Kmet iz Gor. Podšumberka, ki jo je lani napadel brezvestno obstreljen medved

Lansko leto julija je medved nenadoma napadel Terezijo Kmet iz Gornjega Podšumberka in jo hudo poškodoval. Nabiralka gob je nekaj ur nezavestna ležala ob gozdni poti in sosedje so jo le po srečnem naključju našli in jo odpeljali v bolnišnico. Zdravniki novomeške bolnišnice so z veliko prizadevanjem in številnimi posegi Tereziji rešili življenje, ublažili posledice napada, kljub temu pa je Terezija po nekaj mesecih zapustila bolnišnico kot trajni invalid.

Tragični dogodek je močno vznemiril ljudi. Medvedu so postali krvoločne, strašne zveri, ki v domišljiji pripovedovalcev tičijo že za vsakim grmom. Nerazumljivemu strahu največkrat botrujeta neznanje in nepoučenost, zato naj danes opišemo nekatere okoliščine napada:

Poudariti velja osnovno zakonitost skritega medvedjega življenja: medved človeka brez vzroka nikoli ne napade in se mu celo na daleč izogne. Medveda zagledajo v gozdu le prav redki lovci, večina gobarjev in gozdarjev pa ga pozna samo iz živalskih vrstov in slikanic. Če bi bil medved resnično nevaren ljudem, bi redke medvedje lovci zlahko iztrebili. Dokazano je, da medved napade človeka le v izjemnih primerih, ko brani mladiče, ko je presenečen v brlogu ali pa ko je obstreljen.

Terezija je petdeset let hodila v gozd, pa medveda ni srečala. Verjetno bi bila vse življenje »prepričana,

da medvedov v tistih gozdovih sploh ni, če bi neki lovec poznal pravila zelene bratovščine in se po njih ravnal. Nekaj pred usodnim napadom je brezvesten lovec srečal medveda in streljal vanj kar s šibrami. Medved se je smrtno ranjen izgubil v gozdu, lovec pa je odšel mirno spat, ne da bi o svojem neodgovornem dejanju obvestil tovariše. Medved je postal nevaren za vso okolico, morda bi kljub temu tiho in v bolečinah poginil v grmovju, če ga tam ne bi vznemirila Terezija Kmet, ki je, nič hudega sluteč, stikala za gobami. Posledice so znane: Terezija se je borila v bolnišnici za življenje, medved pa je kmalu po napadu poginil.

Posebna lovška komisija proučuje ta primer. Lovci so kmalu spoznali, da je vzrok napada vsestransko neprimerno ravnanje enega izmed članov, zato so predvsem storili vse, da bi olajšali Tereziji trpljenje in življenje. Večkrat so jo obiskali, skrbno so spremljali njeno zdravljenje, v teh

dneh pa ji je upravni odbor LZS zagotovil vsestransko finančno podporo. Največja uteha vsem je, da si je Terezija Kmet duševno izredno opomogla in da jo doma nesebično in skrbno neguje njena sestra. Varovanka lovec bo kljub poškodbam lahko živela človeka dostojno življenje.

STANKO BRUMEC

Zlatoporočenca Angela in Janko Predovič

ZLATOPOROČENCA PREDOVIČ

Prve dni februarja sta v Ljubljani praznovala zlato poroko Angela in Janko Predovič, oba pristna Belokranjca, doma iz vasi Maline pri Semiču.

Skupno življenje sta začela leta 1924 na Predovičevi kmetiji. Življenje je bilo trdo in kmalu po rojstvu prvorojenci je moral Janko Predovič v tujino služiti kruh. Svetovna gospodarska kriza ga je iz Kanade pognala nazaj v domači kraj, kjer se je z težavo prebijal skozi življenje. Razen kmetovanja se je lotil še prevoznitva s konji. V težkih časih narodnoosvobodilne borbe je družina Predovič izpolnila svojo domovinsko dolžnost. Pomagali so osvobodilnemu gibanju, glavar družine pa je bil med prvimi zaupniki OF na vasi. Med vojno je bil v okrajnem narodnoosvobodilnem odboru v Semiču in kasneje tudi v združenem metliško črnomaljskem. Po vojni so prodali kmetijo in se odselili v Ljubljano, kjer so nadaljevali s prevoznitvom. Ko je bila ustanovljena podružnica vinske kleti Kostanjevica, je vodstvo prevzel Predovič in jo vodi še danes. Na vsej poti, dostikrat težki in hudi, mu je ob strani kot dobra žena in mati stala Angela. Ob lepem in redkem jubileju jima vsa družina in številni znanci čestitajo in jima žele še veliko srečnih let.

Nežka Hrenova

Prenehalo je biti plemenito srce vzorne žene, skrbne matere, ene redkih partizanskih mater v tem okolju. Poslavljamo se od tebe vsi, ki si jim nesebično pomagala, vsi, ki smo te spoštovali in imeli radi.

Tvoja življenjska pot je bila posuta z mnogimi udarci in redkimi trenutki sreče. Komaj si okusila nežno ljubezen in povila Franceta, že ti je vihar prve vojne na ruskem bojišču ugrabil moža. Bolečino si hladila z ljubeznijo do sina, ki si mu bila potrebna. Ponovna ljubezen in zveza s pokojnim možem Jožetom ti je podarila 12 otrok, ki si jih vzorno vzgojila, pri tem pa te ni omajala tragična izguba štirih otrok.

Grozote druge svetovne vojne si dočakala pripravljena za eno samo odločitev: z vsem srcem sta se in tvoja družina posvetili boju za svobodo in v pomanjkanju vztrajala do kraja. Trije otroci so bili v partizanih, zanje ti je trepetalo srce. Najstarejšega sina Franceta so ti ustrelili, toda na bolečine nisi imela časa misliti, zakaj svoje plemenito srce si razdajala drugim. »Naša mama« so te klicali vsi, ki so utrjevali, premarali in lačni trkali na tvoja vrata podnevi in ponoči. Za vse si imela toplo besedo. Velikokrat si vzela skledo lastnim otrokom in jo ponudila partizanom.

Nagrada za ves tvoj trud je bila svoboda. Kako si se veselila z vsemi, ki si jim pomagala, in skupaj z njimi odhajala s svetlimi očmi novim, lepšim časom naproti.

Leta 1953 si pokopala drugega moža. Ljubezen si poslej razdajala samo še otrokom in vnukom. Tvoje življenje, ki se je pretrgalo v 82. letu, je bilo življenje prave slovenske matere in žene, ki ni mislila nase, ampak se nesebično razdajala drugim.

Ohranili te bomo v nepozabnem spominu. Počivaj v miru, draga Hrenova mama!

MIHA ZUPANČIČ
KRANJ, VALJAVČEVA 17

Preprečimo »pokol« sulcev!

Oglašam se kot velik ljubitelj Krke in ribolova. Motijo me nekatere stvari v zvezi z ribiškimi režimom na reki. Vprašam se, zakaj ribiška družina Novo mesto dovoljuje neomejen lov kralja naših voda — sulca.

Res, da je v naši Krki te plemenite ribe še precej, vendar vseeno ni bilo treba dovoliti neomejenega odlova. Občutek imam, da si nekateri po svoje razlagajo politiko in se pozvižgajo na vse norme in pravila, ki smo jih sprejeli v naši družbi. Če bi na primer vprašali ribiče, če se strinjajo s takšnim režimom, bi, razumljivo, naleteeli na odpor.

Kaj bomo počeli s Krko, ko bo zmanjkalo sulcev? S čim se bomo lahko še postavljali pred drugimi ribiči? Ustavil se bo tudi prihod tuj-

cev, ki so prinesli vsako leto precej denarja ribiški družini. Krka bo postala nezanimiva; če ne bo obiska, bo verjetno hitreje umirala. Res pa je, da bi se s tem končalo težko obdobje, ki že precej časa vlada med vodilnimi ribiškimi delavci. Stanje je rezultat škodljivega materializma, ki je prodril v vrste ribičev.

Omeniti moram tudi, da zavzamejo tisti ljudje, ki bi morali najbolj šteti red ob Krki, ta red največkrat spodkopujejo. Znani so mi primeri, da love sulca tujci v poznih večernih urah. V takem času je kontrola nemogoča, zato se lahko dogaja marsikaj.

V vrstah ribičev sem že 28 let. Precej let sem bil tudi ribiški čuvaj, zato mi verjemite, da me »pokol« sulca zelo moti. Mislim, da odločujoči ljudje, ne razmišljajo dovolj,

kam nas lahko pripelje takšna kratkovidna politika.

Prepričan sem, da bo ta moja dobronamerna kritika naletela na ugoden odmev. K pisanju teh vrstic me je napolnilo razočaranje, ki ga kot človek, ki mi ta družba nekaj pomeni, ne more skriti.

SRETAN MADŽAREVIČ

Dol. Polje 14
pri Straži

KRVODAJALCI!

Občinski odbor Rdečega kriza Novo mesto sporoča, da v torek, 19. februarja, izjemoma ne bo običajnega odvzema krvi v novomeški transfuzijski postaji.

ČZP »Kmečki glas«

RAZPISUJE NATEČAJ

za izvirne romane, povesti, daljše novele ali zbrane črtice, ki bi jih založba izdala v okviru programa Kmečke knjižne zbirke.

Želja založnika je, da bi dela obravnavala teme iz kmečkega življenja v kateremkoli obdobju, čas NOB, še posebej pa probleme vasi po vojni in sedaj.

To bi bil samo okvir, zaželjene pa so tudi socialne, ljubezenske, humoristične in ostale teme.

Ni nujno, da ste že priznan pisatelj ali pisateljica. Založba »Kmečki glas« je izdala že veliko knjig avtorjev, ki so bili prej neznan in so s svojimi deli uspeli prav pri nas. Pričakujemo pa tudi, da se bodo na natečaj odzvali pisatelji, ki so že znani – ne glede ali so že bili naši sodelavci ali ne.

Morda že dolgo skrivaj pišete in si ne upate s svojim delom v javnost? Morda vas je strah, da je vaš stil neroden, jezik okoren? Ta strah je nepotreben. Če je vaše delo zanimivo, vam bomo pomagali tudi mi.

Kakšni so pogoji natečaja?

Posljite nam en izvod rokopisa (po možnosti natipkano) na naslov ČZP »Kmečki glas« (za natečaj), Ljubljana, Miklošičeva 4. Rokopis označite s šifro (ne z imenom), en izvod ali povzetek vsebine pa zadržite zase kot dokaz.

Dela naj bi obsegala 150 do 200 tipkanih strani (30 vrstic na strani).

Predvidene so naslednje vsote za odkupljena dela:

Prvo odkupljeno delo 15.000 din in tri odkupljena dela po 10.000 din.

Prvo odkupljeno delo bomo objavili tudi kot podlistek v »Kmečkem glasu« in to posebej honorirali.

Z odkupom oziroma prejemom nagrade daje avtor založniku pravico, da to delo tiska v času, ki ga izbere založnik sam. Pisec odstopi avtorske pravice, se pravi, da je v nagrado vključen tudi avtorski honorar. Založnik si pridržuje pravico, da odkupi tudi druga (nenagrajena dela) pod pogoji, ki jih določa s posebnim dogovorom z vsakim avtorjem posebej po veljavnem avtorskem ceniku ČZP »Kmečki glas«.

Prispela dela bo ocenjevala posebna komisija, ki jo bodo sestavljali predstavniki izdajateljskega sveta, založnika in književnih kritikov.

Rok za oddajo rokopisov je 1. november 1974.

Da bi imeli pregled nad tem, koliko avtorjev ima namen sodelovati, vas prosimo, da nam pošljete prijavnico z navedbo šifre, pod katero imate namen svoje delo poslati. V prijavnici ne smete navesti svojega imena.

 vsak četrtek

DOLENJSKI LIST

Ljubljanska banka

podružnica ČRNOMELJ

- ZBIRAMO HRANILNE VLOGE IN JIH OBRESTUJEMO OD 7,5 DO 10 ODS.
- ODKUPEJEMO IN PRODAJAMO DEVIZE
- VODIMO ŽIRO RAČUNE IN DEVIZNE ŽIRO RAČUNE OBČANOV
- NA PODLAGI NAMENSKEGA VARČEVANJA ODOBRAVAMO KREDIT ZA STANOVANJSKO GRADNJO IN POSPEŠEVANJE RAZNIH DEJAVNOSTI
- ODOBRAVAMO KREDITE
- OPRAVLJAMO VSE DRUGE BANČNE POSLE

LJUBLJANSKA BANKA, PODRUŽNICA ČRNOMELJ JE
PRAVI NASLOV ZA VSE DENARNE ZADEVE

OBČANOM ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE!

Delovna skupnost
Posavskega muzeja
v BREŽICAH

RAZPISUJE
prosto delovno mesto

KUSTOSA ARHEOLOGA

Pogoj: – visoka strokovna izobrazba (lahko tudi začetnik)

Nastop službe 1. marca 1974. Rok za prijavo 14 dni

Odbor za medsebojna razmerja delovne organizacije SLOVENIJALES-ŽIČNICA – tovarna strojev in opreme – pravna oseba, Ljubljana, Tržaška c. 49

objavlja

za svojo organizacijsko enoto Obrat proizvodnje naprav zračne tehnike v Ribnici prosta delovna mesta:

1. SKLADIŠČNIKA

Pogoji: – KV ključavničar ali KV prodajalec tehnične smeri z izkušnjami na podobnem delovnem mestu (izbrani kandidat bo moral opraviti tečaj za skladiščnike)

2. VEČ KV KLJUČAVNIČARJEV

Interesenti naj pošljejo pismene vloge ali naj se osebno zgledajo na naslov: Slovenijales-Žičnica, tovarna strojev in opreme 61111 Ljubljana, Tržaška c. 49, p.p. 12.

STANOVANJSKO PODJETJE
RIBNICA – Kolodvorska 18

Svet delovne skupnosti

razpisuje
vodilno delovno mesto

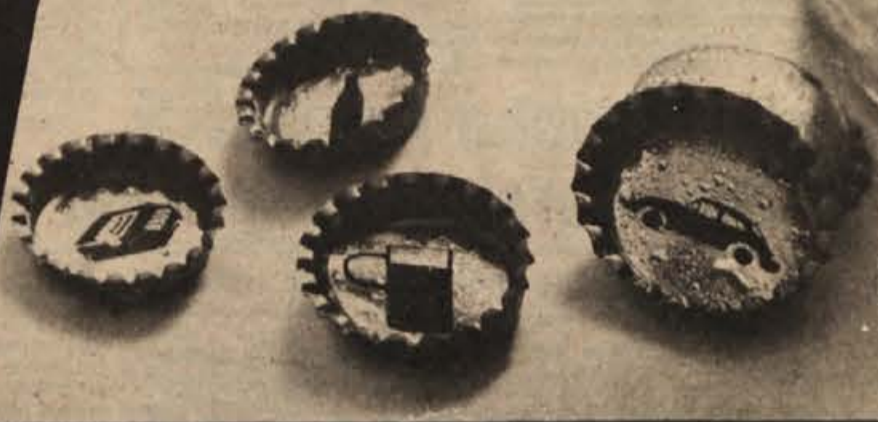
SEKRETARJA podjetja in samoupravnih organov

Pogoji:

- višja šolska izobrazba pravne ali upravne smeri,
 - 3 leta delovnih izkušenj na podobnih delovnih mestih,
 - družbenopolitične in moralne kvalifikacije.
- Interesenti naj vložijo prijave z dokazili na gornji naslov v 15 dneh po objavi.

zahtevajte PILS!

poglejte pod zamašek!

pod zamaški piva PILS vas
čaka več kot 100 000 nagrad:

2 avtomobila (RENAULT 5
in VW 1200),
4 barvni televizorji,
10 prenosnih televizorjev,
50 kasetnih magnetofonov,
4 000 pivskih vrčkov,
zaboji piva in steklenice
piva PILS.

Zberite 4 zamaške z enakimi, a
raznobarvnimi slikami ene izmed nagrad
in dobiček bo brez žrebanja vaš.

Zaboje in steklenice piva PILS
dobite ob predložitvi 4 ustreznih nagradnih
zamaškov, na vsakem prodajnem mestu
piva PILS.

Komplet nagradnih zamaškov za ostale nagrade pa pošljite
v vrednostnem pismu na naslov:

TALIS MARIBOR, Meljska 10 62000 MARIBOR

Nagradni zamaški veljajo do vključno 30. maja 1974.

Veljavne nagradne zamaške najdete tudi pod ostalimi vrstami piva TALIS

PILS nagrajuje pod vsakim zamaškom!

Povojni razvoj naše revolucije je pokazal, kako zelo pravilne so bile odločitve, sprejete na Kočevskem zboru in na zasedanju SNOS v Črnomlju. V teh dneh, ko se pripravljamo na volitve, ki bodo „izročile“ vso oblast delovnim ljudem, se moramo spomniti na pomembne dogodke med težkimi časi NOV. Spomniti se moramo, da smo takrat polagali temelje naši sedanjosti in prihodnosti. Ne bo narobe, če tudi v naših časih upoštevamo in kdaj pa kdaj posnemamo metode delovanja v takratnih časih.

ZAKAJ PROSLAVE?

Člani predsedstva SNOS, ki so predstavljali slovensko vladno suverena naroda v takrat zasluženi Evropi, so opravljali to dolžnost do 9. oktobra 1946, ko so sprejeli zakon o ustavodajni skupščini Narodne republike Slovenije in volilni zakon. Še prej, 14. februarja 1946, pa je takratna slovenska vlada podelila federalni Sloveniji novo ime: Narodna republika Slovenija. Ko bomo letos praznovali številne pomembne obletnice naše bližnje zgodovine, je predvsem pomembno, da bomo znali praznično zgodovino dogodkov povezati z revolucionarno vsebino naše sedanjosti.

TITOVA JUGOSLAVIJA

In kako je bilo 19. in 20. februarja pred tridesetimi leti v Črnomlju, ko so v njem „gostovali“ člani SNOS? Bela krajina je bila osvobodjena, v njej so našle tople zatočišče mnoge partizanske enote. Čeprav že močno izčrpane belokranjske domačije niso bile več bogato založene s hrano in četudi je bila živina po hlevih že „zdesetkana“, nikjer niso odrekli gostoljubja svoji vojski. Zato ni prav nič čudnega, da je med borci vsake enote takrat, ko so zvedeli, da grede v Belo krajino, završalo od navdušenja. To je bila za partizane obljubljena dežela. Tudi takrat, v dneh pred prvim zasedanjem SNOS je bilo tako.

Množične manifestacije po vsej Beli krajini, s katerimi so partizani in domačini proslavili sklepe II. zasedanja AVNOJ v Jajcu, so se končale 30. januarja 1944 v Črnomlju z velikim zborovanjem. Več kot 7.000 ljudi iz vse Bele krajine je prišlo v to lepo mesto. Peš in na kmečkih vozovih so prihajali ljudje v Črnomelj, da bi pozdravili članke slovenske delegacije, ki so se udeležili zasedanja AVNOJ v Jajcu. Z delegacijo so prišli v Belo krajino tudi nekateri drugi člani AVNOJ, med njimi dr. Ivan Ribar, Moša Pijade, Rodoljub Čolaković, Edvard Kardelj, Sulejman Filipović, Marko Vujčić ter še nekateri. Na zborovanju na črnomljskem glavnem trgu so nekateri člani AVNOJ spregovorili zbrani množici, ki jih je toplo pozdravila. Zborovanje pa je prešlo v navdušene manifestacije novi Titovi Jugoslaviji, maršalu Titu in zaveznikom.

VELIK DAN

V Sokolskem domu, ki so ga za to priložnost še posebno svečano okrasili, se je pričelo 19. februarja 1944 prvo zasedanje SNOO, ki se je med dvodnevno zasedanjem preimenoval v SNOS. Delegati, ki so jih izvolili na Kočevskem zboru, so zasedli mesta v dvorani, mnogi aktivisti in drugi pa so zadaj stali z izrednim zanimanjem spremljali delo SNOS. Zasedanje je otvoril predsednik Izvršnega odbora OF Josip Vidmar, za njim pa so spregovorili Edvard Kardelj, Boris Kidrič, Marjan Brečelj, Franjo Lubej in drugi. Edvard Kardelj je spregovoril o pomenu II. zasedanja AVNOJ, Boris Kidrič o graditvi ljudske oblasti, nakazal pa je tudi razvoj slovenske republike v okviru FLR Jugoslavije, Marjan Brečelj o finančnih nalogah ter o nalogah na področju

zdravstva, Franjo Lubej pa o prosveti. Zasedanje je trajalo dva dni, borci in domačini pa so še bolj vzljubili tovariše, ki so vodili našo borbo. S svojim tovariškim in neposrednim vedenjem so si Kardelj, Kidrič, Brečelj, Pijade in drugi, pridobili še večje zaupanje borcev.

Zaključek tega zgodovinskega zasedanja je bil nadvse svečan. K temu so največ prispevali igralci Slovenskega narodnega gledališča, ki so uprizorili takrat v Črnomlju svojo prvo predstavo. S „Kraljem na Betajnovi“ so navdušili.

LJUDSKA OBLAST

Sklepi, izjave, deklaracije in odloki, sprejeti na omenjenem zasedanju, so naleteli na velik odmev med slovenskim ljudstvom, ki se je trdovratno upiralo osovražnim domačim in tujim sovražnikom. Ljudstvo je začutilo, da ima oblast resnično v svojih rokah, da je obračunalo s hlapčevsko preteklostjo. Rojstvu naše državnosti niso botrovali „gospodje v frakih“, pač pa delovni ljudje, tedaj s puško v roki in prežeti z globoko ljubeznijo in vero v ta naš mali slovenski narod.

SNOS je sprejel tudi odlok o volitvah v okrajne in okrožne narodnoosvobodilne odbore. Bela krajina se je razdelila na štiri okraje: Semič, Metliko, Črnomelj ter Vinico – Stari trg. Splošno aktivno in pasivno volilno pravico so dobili vsi, stari nad osemnajst let. Volitve, ki so trajale od 25. marca do 30. aprila 1944, so bile neposredne in tajne. Predvolilne priprave je vodila OF, volitve pa so bile zelo slovesne. Vasi so tekmovaly med seboj, katera bo prej zaključila volitve in kje bo bolj slovesno. Zmagal je Hrast pri Suhorju; čeprav je bil v celoti požgan, so v njem volili vsi volilni upravičenci.

OKRAJNE SKUPŠČINE

Po končanih volitvah so zasedale okrajne skupščine. Prvi so se zbrali izvoljeni poslanci metliške okrajne skupščine, ki so zasedali 18. maja, drugi pa delegati okraja Vinica-Stari trg. Ta skupščina je zasedala v Ogulinu in so jo Nemci med zasedanjem napadli. Skupščina se je „preselila“ v vas Perudino in tam v

Zibelka slovenskega partizanstva in upornega duha, ki ni klonil nasilju okupatorjev, Bela krajina, bo letos prizorišče proslav v spomin na dogodke pred 30 leti. Že 19. februarja bodo v Črnomlju praznovali zelo pomembno obletnico: preteklo bo 30 let od prvega zasedanja SNOS. To zasedanje in odločitve, ki so bile na njem sprejete, so imele in imajo še sedaj odločilen pomen v razvoju slovenske državnosti. Zasedanje na Kočevskem zboru izvoljenega SNOO, ki se je v Črnomlju preimenoval v SNOS, je bila posledica II. zasedanja AVNOJ, katerega odločitve je ljudstvo navdušeno sprejelo. Na zasedanju članov SNOS so postavili naslednje temelje slovenske državnosti v okviru federativne Jugoslavije: slovenski parlament (SNOS), začasno slovensko vladno, ki so jo predstavljali člani predsedstva SNOS, sprejeta je bila deklaracija o ustavnih pravicah in dolžnostih prebivalcev Slovenije. Že na zasedanju prvega slovenskega parlamenta so izvolili člane nekaterih komisij in odborov, za postavitev drugih potrebnih organov ter za izdajo zakonitih odlokov, potrebnih, da je mogla mlada slovenska država zaživeti, pa so delegati SNOS pooblastili vladno, predsedstvo SNOO.

nekem kozolcu končala delo. Udeležil se je tudi član predsedstva SNOO Boris Kidrič.

Pomembnejša od okrajnih je bila okrožna narodnoosvobodilna skupščina. Sestavljali so jo delegati iz cele Bele krajine, zasedala pa je 18. junija 1944 v Črnomlju. Skupščino je sklical SNOO s posebnim odlokom. Imela je ogromen pomen v razvoju ljudske oblasti ne le v Beli krajini, pač pa v vsej Sloveniji in Jugoslaviji. Bila je prva okrožna skupščina v Jugoslaviji. Zato so izkušnje o krepitvi ljudske oblasti v Beli krajini prenašali po vsej državi. Zasedanje omenjene skupščine, ki se je pričelo ob osmih zvečer v Sokolskem domu, se je med drugim udeležil tudi predstavnik anglo-ameriške vojaške misije pri NOV in POS kapetan Gim Godwin. Tako so tudi zavezniki še jasneje kot dotlej morali spoznati, kdo se v Jugoslaviji v resnici bori proti Nemcem . . .

SPOMINI . . .

Spomini bledijo, toda med udeleženci in tistimi, ki so kakorkoli sodelovali na prvem zasedanju SNOS 19. in 20. februarja 1944 v Črnomlju, spomni na ta velik dogodek niso pozabljeni. Med Belokranjci, ki so bili člani SNOS smo se pogovarjali z Antonom Dvojmočem, ki je sedaj direktor Opekarne v Kanizarici pri Črnomlju, druga dva sogovornika, Janez Vitkovič in Janez Žunič, upokojenca iz Črnomlja, pa sta sodelovala pri pripravah na zgodovinsko zasedanje.

življenji borcev,“ je povedal Anton Dvojmoč, ki je bil v letih 1968 in 1969 tudi predsednik črnomljske občinske skupščine.

KMETJE SO RADI DAJALI

Janez Žunič je bil vodja gospodarske komisije pri okrožnem komiteju. „Skupaj s pokojno tovarišico Mico Šlandrovo,“ pravi „sem moral poskrbeti predvsem za prehrano udeležencev zasedanja SNOS. Že precej dni pred zasedanjem sem, tako kot drugi člani okrožnega komiteja vedel, da se pripravljajo v Črnomlju večja stvar. Kaj, pa je ostala skrivnost. Okrog Bele krajine, ki je bila sicer svobodna, so bile precej močne sovražnikove sile, predvsem ustaši bi lahko vsak čas napadli preko Kolpe. Zato je bila konspiracija potrebna. Niso povedali, za koliko ljudi je treba priskrbeti hrano, izkušeni pa smo člani naše gospodarske komisije vedeli, da je bolje, če jo pripravimo več kot malo. Hrana pa je bilo težko dobiti. Kmetje so sicer radi dajali, tudi poslednje grizljaje so odstopali borcem. Toda tudi njim je takrat že zmanjkovalo . . . Razen hrane je bilo treba poskrbeti tudi za prenočišča ter okrasiti in pripraviti Sokolski dom, v katerem je bilo zasedanje. Dobro se spominjam, da je dela pri urejanju doma vodil arhitekt Branko Simčič in da je bilo do zasedanja vse opravljeno. Bil sem član Kočevskega zbora, kot gledalec in poslušalec pa sem sodeloval tudi na zasedanju SNOS. Glasno smo tisti, ki nismo bili člani

stava, slovenske vlade, vse prebivalstvo, ki ga je zajelo pravo navdušenje. Ljudje so dobili še več morale, spoznali so, da bodo kmalu zaživel v novi, svobodni državi, v federaciji enakopravnih jugoslovanskih narodov.“

LJUDJE »IZ OZADJA«

„Ko so me 10 dni pred pričetkom zasedanja SNOS poklicali z moje dolžnosti v Črnomelj – bil sem sekretar okrožnega komiteja Vinica – Stari trg – sem vedel, da se pripravljajo nekaj velikega. Še posebno, ko so mi dali seznam ljudi, katerim je treba v Črnomlju priskrbeti prenočišča,“ pripoveduje Janez Vitkovič, ki je bil tudi član Kočevskega zbora. Ponaša pa se

Član SNOS Anton Dvojmoč se zasedanja v rodnem Črnomlju ni mogel udeležiti. Takrat je bil član oblastnega komiteja za Štajersko, in ker je prav takrat slavna 14. divizija bojevala hude boje v teh predelih, se ni bilo mogoče prebiti, saj so Nemci uprizorili hudo hajko. Tudi za sklepe in odloke prvega slovenskega parlamenta je zvedel šele v marcu. Takole pripoveduje: „Da, težki časi so bili takrat. Stalne sovražnikove hajke so oteževale prenašanja vesti. Kljub temu pa smo kar kmalu na vseh sestankih obravnavali zaključke zasedanja SNOS. Tudi na Štajerskem so naleteli na veliko odobravanje. Ljudje so bili veseli in ponosni, zelo ponosni na našo, slovensko, zakonito vladno. Konec je slovenskega hlapčevstva, z nami ne bo mogel nikdar več nihče mešetariti. Hudi vojni dnevi so postajali lažji, več kot kadarkoli prej smo se pogovarjali o svobodi. Vedeli smo, da mora kmalu priti. Vedeli pa smo tudi, da jo bomo morali plačati s še novimi

še z eno posebnostjo: je lastnik prve izkaznice slovenske organizacije Rdečega križa, ki je bila ustanovljena junija pred tridesetimi leti v Gradcu. Pa tudi po knjigi „Bela krajina skozi viharje k svobodi“, ki jo je napisala, ga marsikdo pozna.

„Dobro se še spominjam, da sta pri meni doma prenočevala Boris Kraigher in njegova žena. Občudoval sem voditelje našega boja predvsem zato, ker so se tako tovariško vedli. Do takrat sem o njih samo slišal, tedaj pa sem jih lahko spoznal. Pa še nečesa ne bom nikoli pozabil: ljudi, ki so spremljali delo slovenskega parlamenta in niso bili njegovi člani. Ta množica v ozadju dvorane, ki sicer ni imela pravice glasovanja, je dajala ton zasedanju. S svojimi glasnimi vzkliki odobravanja in ostrimi protesti proti sovražnikom je dajala zasedanju poseben pečat.“

tega organa in smo stali zadaj, odobravalni sklepe slovenskega parlamenta. Po končanem zasedanju pa smo člani okrožnega komiteja seznanjali z odločitvami SNOS in njegovega predsed-

Besedilo in slike: BRANKO PODOBNIK

kultura in izobraževanje

Prešernovi nagrajenci 74

Letošnje Prešernove nagrade so dobili: skladatelj Marijan Lipovšek, filmski in gledališki igralec Bert Sotlar in slikar Lojze Spacal

V dvorani Slovenske filharmonije v Ljubljani je bil 7. februarja spet slovenski kulturni dogodek leta: predsednik upravnega odbora Prešernovega sklada akademik dr. Dragotin Cvetko je izročil Prešernove nagrade 74 in nagrade Prešernovega sklada za to leto. Slavnostni govornik je bil Janez Vipotnik, generalni direktor RTV Ljubljana.

Prešernove nagrade so prejeli: skladatelj Marijan Lipovšek, filmski in gledališki igralec Bert

Sotlar in slikar Lojze Spacal. Nagrajence Prešernovega sklada omenjamo v drugem sestavku na tej strani.

Iz obrazložitve povzemamo, da je Marijan Lipovšek umetniška osebnost, brez katere si današnje zavirljive ravni slovenske glasbene kulture ne moremo misliti. Lipovškovo skladateljsko delo označuje jasna in klena glasbena govorica, polna

izvirnih domislic, globoka po izrazni moči. Poznamo ga tudi kot odličnega solista, tenkočutnega komornega muzika, refinjenega klavirskega spremljevalca in profesorja na Akademiji za glasbo. Njegov delež slovenski kulturi je vsestranski in izredno bogat.

Filmski in gledališki igralec Bert Sotlar se je v zadnjem času uveljavil v televizijski nadaljevalni „Cvetje v jeseni“, v filmu „Sutjeska“. Slovenska in jugoslovenska kinematografija sta tesno povezani z njegovim imenom, saj skoraj ni bilo vidnejšega slovenskega filma, v katerem ne bi mojstrsko odigral svoje vloge, in tudi v številnih jugoslovenskih filmih je njegovo ime zapisano z velikimi črkami: V obrazložitvi za dodelitev Prešernove nagrade so poudarili tudi izredno bogat prispevek slovenskemu gledališču, ki ga je dal Sotlar kot odlični oblikovalec prenekaterih dramskih vlog.

Tržaški rojak, akademski slikar Lojze Spacal je v svojem obsežnem delu, v katerem zavzema osrednje mesto grafika, združil likovno izročilo slovenskega Krasa in odseve evropskih umetnostnih tokov. „V svetu kamnitih gnot in posebnih življenjskih pogojev je Spacal iskal bistvo, like in na nov način povedal resnico o nas in našim bivanju,“ pravijo kritiki o njem. Spacalovo delo, ki je pomnilo pred leti spodbudo k revolucionarnemu preobratu v slovenski umetnosti, je živo tudi danes.

SUTJESKA ZA ŠOLARJE

Pred kratkim so v kinu „Jadran“ v Kočevju predvajali jugoslovanski celovečerni barvni film „Sutjeska“, ki prikazuje junaške podvige in boje partizanskih vojaških enot med NOB. Film so si ogledali številni občani. Za dijake gimnazije in učence osnovne šole Kočevje pa so film predvajali še izredno.

V. I.

BREŽICE: MED BRALCI NAJVEČ MLADIH

Dvainpolkrat s police

Jožica Merslavič: »Spodnji prostori so velika pridobitev za našo matično knjižnico«

Neomejeno število knjig si lahko izposodi sleherni obiskovalec matične knjižnice v Brežicah, če plača 25 din. Toliko znaša letna članarina, ki so jo v tej ustanovi uvedli pred letom in pol ter s tem za vse večne čase črtali precej visoke izposojevalnine, po 2,4 in 2,5 din od prebrane knjige. Za bralce to ni bilo preveč spodbudno.

Knjižničarka Jožica Merslavič pravi, da so lani izposodili 24.146 knjig ali natančno 4.705 več kot leta 1972. Tudi število obiskovalcev se je povečalo – od 11.187 leta 1972 na 12.242, kolikor so jih našli ob koncu lanskega leta. „Razveseljivo je,“ meni Merslavičeva, „da zahaja k nam čedalje več mladih bralcev: predlanskim so nas obiskali 8.885-krat, lani 9.823-krat.“ Knjižnica ima okoli 14.000 knjig: lani je šla vsaka 2,5-krat v roke bralcem.

del mladinski oddelke, potovico čitavnica. Marca ali aprila se bodo knjige preselile. „Lahko bi to uredili že prej, vendar smo pol leta čakali na les za police,“ pojasnjuje Merslavičeva.

Za ustanovo, ki premore največ beletristike, med katero je veliko del za mladiro, pa boljše poljudnoznanstvena dela do najrazličnejših enciklopedij, ki jih jemljejo v roke solarji in odrasli, bodo dodatni prostori velika pridobitev. Žal poslednjica ne bo imela več prostora za občasne razstave, kakršne je prirejala do zdaj. Matična knjižnica mora skrbeti tudi za razvoj ljudskih knjižnic v občini. Težave s kadrom, plačevanjem

Jožica Merslavič med knjigami.

knjižničarjev in ostali razlogi so negativno vplivali na razvoj. Tako samostojno delata le še knjižnici v Dobovi in Artičah, druge pa so prenesli na šole. Po krajih kroži tudi šestero potujočih kovčkov s knjigami, ki jih pošiljajo iz Brežic. Knjige torej kljub temu pridejo v roke ljudem, ki si tega žele, čeprav je izbor morda premajhen.

I. ZORAN

podčrtano

Na osrednji proslavi slovenskega kulturnega praznika – Prešernovega dne je Janez Vipotnik v govoru med drugim poudaril: „Uspehi, ki jih dosegamo, nas morajo bodriti pri delu. Uspehi na vseh področjih. Tudi v kulturi. Tudi zanjo je mogoče reči, da je napravila po vojni izreden napredek. Ob 30-letnici kulturnega plenuma (1944 v Semiču) je prav, da to podčrtamo. Toliko kulturne ustvarjalnosti kot je sedaj, ni bilo nikoli v zgodovini slovenskega naroda. Naš čas je, kljub različnim nesporazumom in spopadam, zelo ugoden za tvornost nasploh in na kulturnem področju posebej. Družbena ureditev spodbuja kulturnega delavca k ustvarjalnosti, njegov položaj je trden, lahko se posveča klicu svojega talenta in lahko v širših merilih, v mednarodnih razsežnostih vrednoti svoje delo.“

Čas za tvornost

Seveda s stanjem ne smemo biti zadovoljni. Kljub posameznim družbenim prizadevanjem, kljub kulturnim in političnim akcijam, da bi se družba hitreje družbeno dvigala, je razvoj počasen. Osnovna bitka za kulturo, za perspektivo umetniškega, znanstvenega ustvarjanja, za široko kulturno-prosvetnega delovanja je bitka, da bo delavec gospodar sredstev, ki jih ustvarja, in s tem tudi gospodar odločitve, za kakršne potrebe bo dajal ta sredstva. Gre za pravi revolucionarni boj, začrtan z okviri nove ustave, za dokončno osvoboditev delavca. In kakor narodnoosvobodilni boj ni bil le politično, ampak tudi kulturno dejanje, tudi sedanji boj za osvoboditev človeka nima le razredne, ampak tudi najgloblje kulturno vsebino. Razvoj kulture, umetnosti in znanosti je s tem bojem eksistencialno povezan.“

NAGRAJENA MARLJIVOST

Dvanajst kulturno-prosvetnih društev iz brežiške občine je predsedstvo ZKPO ocenilo na podlagi posebne pravilnice za dejavnost med 5. decembrom 1972 in 5. decembrom 1973. Največ točk (vsaka je bila vredna 3 din) je zbralo DPD Svoboda bratov Milavcevič iz Brežic – 1.185, njegov pevski zbor pa še dodatnih 800 točk. PD Stane Vogrinc iz Dobove je dobilo 1.440, PD Otton Župančič iz Artič 1.200 točk. Druga društva so se zvrstila takole: PD Kapele, kapelska godba, PD Planina Cerklje, Amaterski oder Brežice, Likovni klub ter PD Globoko, Velika Dolina, Krška vas in Pišce. Nagrade so od 700 do 6.000 din. Nekaj denarja so namenili za nagrade zborovodjem, režiserjem in drugim prizadevnim posameznikom.

Mali kulturni barometer

NAGRAJENCI PREŠERNOVEGA SKLADA – Ob letošnjem slovenskem kulturnem prazniku so podelili enajst nagrad Prešernovega sklada. Dobili so jih: oblikovalec Marijan Gnamuš (za digitalni instrument Digimer I), igralka Angela Janko – Jeničič za dvoje vlog, Jože Koželj za parkirno poslovno hišo v Ljubljani, akademski slikar Avgust Lavrenčič, Trio Lorenz, režiser Dušan Mlakar, arhitekt Dušan Moškon, operna pevka Bogdana Stritar, pesnik Veno Taufer za zbirko pesmi „Prigode“, filmski snemalac Zaro Tušar in akademska slikarka Jelica Žuza.

DRAMATIZIRANA „UKANA“ – Teden slovenske drame 74 se bo v

SEVNICA: DOMAČINI RAZSTAVLJAJO DELA

V galeriji na sevniskem gradu so odprli v počastitev slovenskega kulturnega praznika razstavo del domačih likovnih ustvarjalcev. Peter Vene je za razstavo pripravil akte v lesu, Rudi Stopar kovinske plastike in monotipije, ter Tone Zgonc slike.

KOČEVJE:

Delavec z dletom

V Likovnem salonu razstavlja kipar iz Mute

Kočevje spoznava te dni dela na Dolenjskem do zdaj malo znanega samorastniškega kiparja Zigfrida Hermana iz Mute, ki si služi svoj vsakdanji kos kruha v domači tovarni kot delavec. Sedemindvajset del, razstavljenih v Likovnem salonu, govori o ustvarjalcu, ki zna s plastično, a ne tudi šolano obliko izraziti potrebo in željo po izpovedovanju vsega, o čemer ne sme in ne more molčati. Njegovi kipi pripovedujejo o drobnih in globokih življenjskih resnicah, o trpljenju, radosti, življenju in smrti preprostega človeka. Razstava, ki so jo pod pokroviteljstvom občinskega sindikalnega sveta v Kočevju

Zigfrid Herman: ŽENSKA S ŠKAFOM

odprli v počastitev slovenskega kulturnega praznika v petek, 8. februarja, bo odprta do deset dni. V Likovnem salonu razstavlja Herman prvič samostojno; do zdaj je sodeloval na desetih skupinskih razstavah, med drugim tudi v Krškem.

V brežiški knjižnici so v počastitev slovenskega kulturnega praznika pripravili priložnostno razstavo Prešernovih del.

LUTKARJI V KOČEVJU

Od 21. do 24. februarja bo v Kočevju srečanje najboljših lutkarskih skupin iz Slovenije, udeležilo pa se ga bo tudi lutkovno gledališče iz Poljske. Skupno se bo srečanja udeležilo 9 lutkarskih skupin, ki bodo imele predvidoma 10 do 12 predstav.

Prvo se bo v četrtek, 21. februarja, ob 17. uri predstavilo v Šeškovem domu poklicno lutkovno gledališče iz Ljubljane z igrico „Tigerček Peter“, zadnje pa v nedeljo, 24. februarja, ob 15. uri poljsko lutkovno gledališče z igrico „Lepa Pulherija“.

Temeljna kulturna skupnost Kočevje, ki bo srečanje lutkarjev organizirala, meni, da bo to zelo ugodno vplivalo na poživitev lutkarske dejavnosti v mestu Kočevju in v vsej občini.

Lani je bilo tako srečanje v Sodražici v ribniški občini. Uspeh tega srečanja je bil tudi ta, da je bila ustanovljena lutkovna skupina na osnovni šoli v Ribnici, ki je decembra že zelo uspešno nastopala v več krajih občine.

J. P.

ŠTOVIČKA RAZSTAVLJATA

Vladimir in Vladka Štoviček iz Leskovca pri Krškem razstavljata te dni svoja dela v Zalcu skupaj z drugim člani celjskega pododboru Društva slovenskih likovnih umetnikov. Od slikarjev, ki jih poznamo tudi iz dolenskih, belokranjskih in posavskih galerij oziroma razstavišč, naj omenimo udeleženca dolenske slikarske kolonije Leopolda Hočevčarja in Rudija Španzla ter Viktorja Povšeta, ki se je specializiral za restavracijsko, doma pa je iz Dolenjskih Toplic.

Prva številka „Naše poti“, glasila šentjernejske osnovne šole, je izšla prejšnji teden v 350 izvodih. Na posnetku: učence razvrščajo ciklostirane liste po straneh. (Foto: I. Zoran)

Kočevje: med željami in okusi

V kočevskem Likovnem salonu so priredili lani 12 razstav, ki so privabile 30.094 obiskovalcev. Največji obisk sta imela Životin Nikolič (3.562) in Anton Repnik (3.122). Razstavljal je 25 ustvarjalcev. Z risbami in kipi, izdelanimi na temo kmečkih puntov, se je na posebni razstavi predstavilo tudi 75 učencev kočevske osnovne šole.

Večje število del so razstavljalci prodali. Likovni salon si jih je za stalno razstavo pridobil že 20. Kajpak zanjo še ni prostorov, jih bo pa poizkusil dobiti. Načrt za leto 1973 je salon uredništil. Vodstvo si je še posebej prizadevalo za zanimiv izbor med imeni in deli. Tako so v salonu dobila prostor dela amaterjev, akademskih slikarjev in kiparjev, naiv-

cev, fotoamaterjev in učencev.

Razveseljivo je, da je med obiskovalci vedno več mladih in delavcev. Likovni salon bo seveda tudi v prihodnje upošteval njihove želje in mnenja, da bi bilo na razstavah kar največ slik in kipov, ki jih je lahko dojeti. Omeniti velja tudi to da poskuša salon dobiti za vsako prireditev pokrovitelja. Tako so se tudi lani kot pokrovitelji zvrstile ustanove in gospodarske organizacije Kočevja. Želijo tudi, da bi razstave doživele strokovne ocene, ne samo krajše ali daljše časopisne zabeleške o samem dogodku. Kočevske razstave bi to nedvomno zaslužile.

A. ARKO

pedagoški kotiček

KAKO DOŽIVLJAJO NAŠI OTROCI MLADOST

„Sem posvojenec. V svojem otroštvu sem bil večkrat lačen kot sit. To je bilo do takrat, ko so me posvojili... Oče in mati sta bila pijanca. Vsak dan sem jima moral nositi iz gostilne žganje... Bil sem raztrgan in umazan. Edino hrano sem dobil pri sosedovih. Zdaj mi je dobro. Vse imam, kar hočem. Ni mi žal, da sem zapustil mater in brata in sestro.“

„Seveda je marsikatera urica otroštva grenka, posebno pri nas, kmečkih otrocih. Mestni otroci, vsaj večina, te grenkobe toliko ne občutijo, saj jim je prikrajšano marsikaj slabega, kar bi kalilo njihovo otroško brezskrbnost. Je pa zato pri nas takrat, kadar je lepo, toliko lepše...“

„Moja krila so bila narejena iz starega, že ponošenega blaga. A kljub revščini, v kakršni smo živeli in se je nismo zavedali, smo bili srečni. Vsa okoliska polja so bila naša, in vseh gozdskih smo se počutili kakor doma. Spomladi smo si spletli na travnikih venčke iz marjetic, nabirali regrat in se lovili ter pozabili na vse skrbi... Bilo je lepo.“

Preselili smo se v velik, rdeč blok. Travnikov in gozdov ni bilo več. Postali so nam tuji. Nismo več vedeli za prijetne kotičke, nismo več slisali ptičkov. Stremeli smo le po novem avtomobilu, televizijskem sprejemniku, pralnem stroju...

Šele čez nekaj časa smo spoznali, da v nas nekaj manjka. Skušali smo zapolniti to praznoto, a zaman. V srcih je ostala nezacepljena rana. Prijetni sončni zahodi so nam le spomin na preteklost...“

Iz nalog, ki so jih pisali otroci 8. r. osnovnih šol v tednu otroka 1973

Derbi pripadel Novoteksu

V nadaljevanju zimske košarkarske lige v bršlinski telovadnici poraz Metličanov z Vrhniko in zmaga Novomeščanov s Triglavom

Novomeški košarkarji so zmagali s Triglavom in ostali še naprej neporaženi v zimski košarkarski ligi. Beti, ki je prav tako igrala eno izmed odločilnih tekem za končno razvrstitev na vrhu, je nepričakovano močno izgubila z lanskim slovenskim prvakom Vrhniko. Medtem ko so v bršlinski telovadnici Vrhničani krepko zmagali, je bila tekma med Novoteksom in Kranjčani mnogo bolj izenačena in vprašanje zmagovalca do konca odprto.

BETI - VRHNIKA
65:78

Košarkarji iz Metlike so vodili ves prvi polčas, čeprav so katastrofalno slabo metali proste mete. Ker so imeli Vrhničani tudi precej osebnih napak in ker v gostujoči ekipi ni igral mladinski reprezentant Paternost, je bilo v nadaljevanju pričakovati zmago Beti. Metličani pa so v drugem delu zaigrali slabo, razen tega niso znali ustaviti učinkovitega T. Gantarja, zato so bili gostje ves čas v vodstvu. Ob koncu so Metličani igrali le s štirimi igralci. V škodo jim je bil tudi trener Pšeničnik, ki ni izbral grdih izrazov na račun slabega sojenja, zato sta ga sodnika kaznovala.

Beti: Murko 5, Kosovac 5, Vergot 2, Lalić 13, Dautović 6, Rožić 4, Medek 21, Arbutina 8, Popović 1.

LESTVICA

Novoteks	3 3 0 250:184 6
Vrhnika	2 2 0 175:136 4
Triglav	3 2 1 245:243 4
Beti	3 1 2 244:222 2
Marles	1 1 0 70: 52 2
Maribor	2 1 1 154:141 2
Elektra	3 2 1 192:260 2
Ježica	2 0 2 155:186 0
Postojna	3 0 3 173:231 0

DANES: OBRAČUN NOVOMEŠKIH TABORNIKOV

Odred Gorjanskih tabornikov, najstarejša taborniška enota v pokrajini, bo imel danes ob 17. uri redni letni občni zbor v sejni sobi poslopja občinske skupščine v Novem mestu. Pregledal bo preteklo delovno leto, uresničene načrte in nove naloge, ki so zdaj pred priložnostno specializirano mladinsko organizacijo. Ena izmed letošnjih nalog je oskrba enote s kroji, v načrtu pa imajo tudi poletni tabor v nemškem Schwarzwaldu, ker so lani poletni taborniki pri Novomeščanih v Sentjanah nad Portorožem nemški mladinci iz Ditzingena.

NOVOTEKS - TRIGLAV
72:69

Novomeščani so v dvoboju s tradicionalno neugodnimi Kranjčani silovito začeli in si priborili deset košev prednosti v prvih minutah, pozneje pa je čvrsta kranjska obramba postala izredno trd oreh za Novoteksove napade. Novomeščani so nekajkrat slabo prehajali iz ene vrste obrambe v drugo, tako da so gostje že do polčasa skoraj izenačili. V nadaljevanju so Novomeščani vodili do sredine drugega dela, potem pa so nekajkrat povedli tudi Triglavani. Zadnje minute so spet pripadle domačim košarkarjem, zlasti zaradi boljše igre pod svojim košem.

Že drugi poraz - Lalić

atletika

DOBRI NOVOMEŠČANI

Na preglednem atletskem tekmovanju v Ljubljani je nastopilo tudi nekaj Novomeščanov. Med njimi se je najbolj izkazal Keržan, ki je zmagal pri mlajših mladincih v tekih na 60 in 150 metrov s časoma 7,2 in 16,9. Novomeščan Bajer je bil v obeh konkurencah drugi, Nagode pa tretji pri starejših mladincih v teku na 60 m z ovirami.

namizni tenis

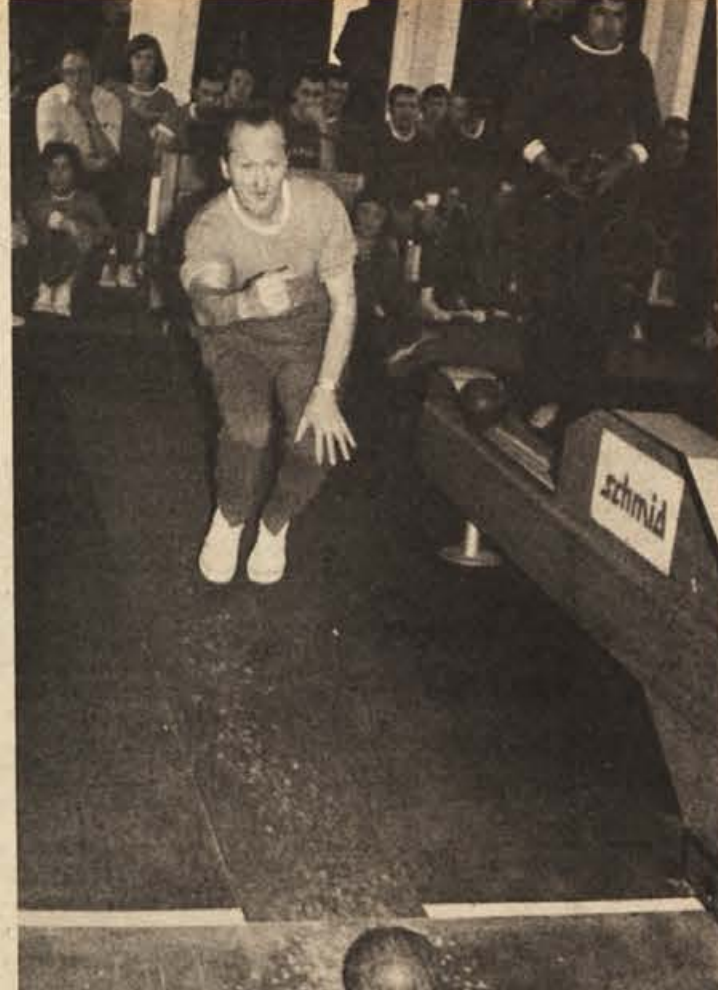
PRVA - SODRAŽICA

Namiznoteniška ekipa Sodražice se je uvrstila v drugo slovensko namiznoteniško ligo, potem ko je v drugem delu prvenstva v Kanalu premagala vse nasprotnike. Končni vrstni red: Sodražica 26 točk, Salonit 22, Steklar 20, Sava 18, Idrija 12, Kondor 8, Zalog 6 in Žabnica brez točk.

KOČEVJE - Na mešanem šahovskem turnirju Itasa, na katerem igra 12 igralcev, so odigrali 9 kol. Vodeči Volf je premagal Oražma in tako premočno vodi na lestvici. Vrstni red: Volf 8,5, Čuk 7, Žerjav 5,5 točke in drugi. (Z. F.)

LJUBLJANA - Na odprtem šahovskem prvenstvu ljubljanske Iskre, letošnjega prvaka v zahodni skupini slovenske šahovske lige, vodita po osmih kolih Osterman in Konvalinka s po 5,5 točke in 1 prekinjeno partijo. V osmem kolu je Osterman premagal Konvalinko. (J. S.)

INOVO MESTO - Elanovi nogometiški se resno pripravljajo na spomladanski del prvenstva v ljubljanski podzvezi. Za zdaj so na drugem mestu, z dvema točkama zaostanka za Kamnikom. Spomladi imajo dober razpored, tudi Kamnik bo prišel v Novo mesto. Zato imajo Novomeščani lepe možnosti za osvojitve prvega mesta. (J. S.)

V Sevnici so 9. februarja odprli prvo kegljišče z brezvrtnim sistemom na Balkanu. Rezultati bodo na tem avtomatskem kegljišču malo slabši, ker bo kegljišče sodilo med „težka“, na njem pa bodo prišli do veljave dobri kegljači. (Foto: Zeleznik)

šport

KOČEVJE - Kočevski košarkarji se marljivo pripravljajo na novo tekmovalno sezono, od katere veliko pričakujejo. Pod vodstvom trenerja Cveta Arka vadijo štirikrat na teden v dvorani doma telesne kulture. V ekipi je prišlo do sprememb: Gergar je odšel k Litiji, Papež in Vukelja pa v JLA. Kljub temu pričakujejo boljše uspehe kot lani. Prve tekme so namreč pokazale, da so košarkarji telesno dobro pripravljene, manjka pa točnosti pri metanju na koš. Prav tako bo potrebno do prvenstva v drugi slovenski ligi-center uigrati ekipo. (Z. F.)

SEVNICA - V Sevnici so ob podpori občinske skupščine, Ljubljanske banke in zavarovalnice Sava zgradili moderno štiristezno kegljišče, za katero je načrte naredil brežiški Region. Avtomatsko kegljišče, prvo te vrste na Balkanu, je vredno 2,6 milijona dinarjev. Zanesljivo bo kegljišče, ki je narejeno po brezvrtnem sistemu in zato kegljačem ne bo „podarilo“ nobenega keglja, sodilo med težke, bodo pa prišli do veljave kvalitetni tekmovalci. (A. B.)

KOČEVJE - Kočevski nogometiški se vneto pripravljajo na novo tekmovalno sezono, hkrati pa na letno skupščino. Izvolili so tudi komisijo - Debeuc, Milanović, Mladenović in Mueller - ki bo pripravila potrebno gradivo in poročilo o delu. Skupščina bo 24. februarja ob 9. uri v prostorih doma telesne kulture. Na njej bodo začrtali delo za naslednje obdobje. (Z. F.)

NOVO MESTO - V telovadnici osnovne šole „Katja Rupena“ je bil trobj namiznoteniških ekip novomeške Krke, metliške Beti in Kočevja. Najbolj uspešni so bili igralci iz Kočevja Osterman, Adlešič in Oražma, ki so premagali oba nasprotnika. Beti je bila druga, Krka pa tretja. (D. D.)

odbojka

Trimo presenečenje prvega dne

Na zimskem odbojkerskem prvenstvu Slovenije le za las manjkalo do zmage nad slovitim Fužinarjem z Raven - Nastopil tudi Žužemberk

Trebanjska odbojkerska ekipa TRIMO nadaljuje tradicijo uspešnih nastopov na zimskih odbojkerskih prvenstvih Slovenije. Na letošnjem, ki je bilo minulo soboto in nedeljo v Kanalu in Desklah, je bil nastop Trebanjcev največje presenečenje prvega dne. Samo malo je manjkalo, da bi prav oni izločili enega glavnih favoritov, ravenskega Fužinarja, trenutno najboljše uvrščeno slovensko ekipo v drugi zvezni odbojkerski ligi.

TRIMO se je odlično držal že v prvem nastopu v tekmi z Bledom. Rezultat 2:1 (13, -8, 8) za Bled, ki je v skupnem seštevku dosegel le dve točki več, kaže na izenačen boj z ekipo, ki je v rednem prvenstvu še vedno kandidat za eno najvišjih uvrstitev. V popoldanskem nastopu je TRIMO prekosil samega sebe. Fužinar je tehnično slabšo ekipo iz Trebnega

izrednih potez državnega reprezentanta Goloba v odločilnih trenutkih je zagotovilo zmago Fužinarju in s tem prvo mesto v skupini ter nastop v finalu naslednjega dne. Za TRIMO so nastopili: Opara, Slak, Babnik, Novak, Zupančič, Grandovec in Legan.

Tudi nastop Žužemberka se je končal prvi dan po porazih z ekipama Kanala in Mežice, obeh z 0:2, vendar se je neizkušeni Žužemberk v posameznih nizih kar dobro držal. Zanj so igrali Štor, Mrvar, Lavrič, Mišmaš, Kozoglav, Cerkovnik in Smrke.

Letošnji zimski prvak je postala ekipa Salonita, sede pa Jesenice, Fužinar in Sava.

rokomet

Brežičanke so klonile

V nadaljevanju zimske rokometne lige so Brežičanke prvič izgubile - Uspešen nastop brežiških fantov, Semičani pa tokrat brez zmage

V nadaljevanju zimskega rokometnega prvenstva so se v dvorani Tivoli pomerile ženske v skupini A in moški v skupini C. Med nastopajočimi so bili tudi Brežičanke, Semičani in Brežičanke. Sledeje, ki so imele lepo priložnost celo za prvo mesto, so si nekoliko zmanjšale upe za naslov prvaka, potem ko so izgubile z reškim Zametom. Brežičani, ki so v začetku dvakrat izgubili, so tokrat igrali vse drugače in so zanesljivo premagali svoje nasprotnike, Semičani pa so trikrat izgubili.

Rezultati - moški, skupina C: Dobravlje - Brežice 3:28, Sešir - Rudar 18:10, Duplje - Zalec 20:11, Rudar - Dobravlje 12:4, Semič - Slovan B 15:24, Slovan B - Sešir 11:9, Dobravlje - Zalec 3:16, Slovan B - Duplje 14:11, Brežice - Semič 20:12, Rudar - Brežice 11:15, Zalec - Sešir 7:11, Duplje - Semič 9:7. Vrstni red: Slovan B 10, Sešir in Duplje po 7, Brežice 6, Zalec in Rudar po 4, Semič 2, Dobravlje 0.

Ženske, skupina A: Zamet - Olimpija 11:6, Gorenje - Brežice 4:15, Alpes - Olimpija 9:11, Steklar - Gorenje 8:15, Borec - Steklar 8:6, Slovan - Dobravlje 9:6, Brežice - Zamet 3:7, Dobravlje - Umag 1:12, Zamet - Umag 10:7, Alpes - Borec 14:12, Olimpija - Slovan 13:5. Na lestvici vodijo s po enim porazom Zamet, Brežice in Olimpija.

Na stopiški osnovni šoli je rokomet najbolj priljubljena športna panoga. Ekipa pionirk je bila lani najboljša na Dolenjskem in tretja v Sloveniji. Po njihovih sledih bi šli radi tudi fantje. Zato obe ekipi že zdaj, ko jima je vreme naklonjeno, resno vadita. Na fotografiji Feliksa Orla: dekleta in fantje so se pomerili med seboj, za dva gola so bili boljši pionirji.

Podcenjevanje

Beseda o televizijskem športnem pregledu

Nedeljski televizijski športni pregled nedvomno ni tisto, kar bi si gledalci želeli od oddaje s takim naslovom. Zelo malo živih posnetkov, zvečine branje rezultatov, ko kamere kažejo napovedovalca, povrh vsega pa dosti prekinitvev, premorov, medtem ko športni pregled prevzema drug studio - vse to gotovo ne govori v prid ne svežini ne aktualnosti oddaje. Razen tega pa uredniki in redaktorji te oddaje kaj malo časa posvečajo pomembnosti posameznih dogodkov in kažejo, kar jim pač pride pod roko.

Da je Jugoslavija ponorela za odločilno tekmo v nogometu med Jugoslavijo in Španijo, je bilo očitno v nedeljskem pregledu. Izjave igralcev, posnetek s treninga, izjave trenerjev, potem pa še vrsta izjav za šport nepomembnih ljudi, skratka, ogromno stran vrženega časa in nekritična obravnava materiala.

Na drugi strani pa so naši ljubi uredniki te oddaje namenili svetovnemu prvenstvu v alpskem smučanju komaj kaj več kot minuto časa. Zares neverjetno, še posebej ob dejstvu, da smo Jugoslavoanci dosegli nekaj zares imenitnih uvrstitev, kakršnih na svetovnih prvenstvih pravzaprav ne pomnimo. Gašperšič 11. v slalomu, Križaj 13. v isti disciplini, Gorišek 7. v kombinaciji, Ježeva 10. v kombinaciji - mar to ni vredno več pozornosti od patriotskega navdušenja: „Zmagali bomo!“ ljudi, ki s športom nimajo nič skupnega?

J. S.

ŠPORTNI KOMENTAR

Zmanjšane razlike?

Bodo letos tudi v manj razvitih občinah namenili telesni kulturi več denarja?

Med posameznimi občinami v Sloveniji so naravnost fantastične razlike glede vlaganj. Razmerje v denarju, ki ga v posameznih občinah namenijo za šport in telesno vzgojo, je lani doseglo celo vrednost 1:200, računajoč občini, ki sta dali najmanj oziroma največ denarja. Nasploh je mogoče reči, da je bil dosedanj nesistemski načrt o financiranju bolj podooben naključnemu zbiranju in celo beračenju denarja. Po republiških podatkih je bilo v te namene zbranih lani 35 milijonov dinarjev oziroma nekaj več kot 25 odstotkov od vseh sredstev iz proračunov.

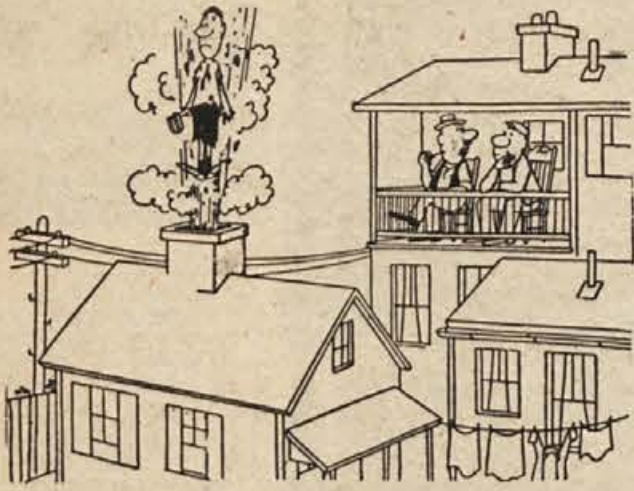
Zato je sedanja akcija o družbenem dogovarjanju in samoupravnem sporazumevanju o financiranju splošne in skupne porabe, kamor sodi tudi telesna kultura, nad vse pomembna. V akcijo bodo vključeni vsi, tisti, ki združujejo sredstva za uresničevanje svojih in skupnih interesov. O programih in denarju, ki ga bomo namenili za uresničevanje telesno-

vzgojnih načrtov, bo prvič razpravljaj zares širok krog ljudi.

Vse to daje upanje, da bo tudi na Dolenjskem prineslo napredek v telesnovzgojno sporazumevanje. V Brežicah so se na primer že odločili za stopnjo 0,70 od bruto osebnih dohodkov, kar bo nedvomno prineslo znatno več denarja kot prejšnja leta in zato tudi znatno večje možnosti za uresničevanje nalog s področja telesne vzgoje. Pri tem ni mišljen zgolj denar, namenjen za redna tekmovanja, pač pa zlasti ves tisti denar, ki je potreben za gradnjo objektov, za množičnost in rekreacijsko širino. Šele ko bodo vsi spoznali, kako pomembna je telesna kultura, lahko pričakujemo večji napredek, iz množičnosti pa tudi rast kakovosti.

Iz teh razlogov je tudi akcija, ki naj bi omilila ali celo odpravila socialne razlike v financiranju telesne kulture, pomembna naloga, ki jo velja kar najskrbneje uresničevati.

J. SPLICHAL

— Sosed Klepec vedno kar sam popravlja centralno kurjavo.

— Vseeno bi vzel malo tršo žimnico.

Zgodilo se je...

BOLEZEN, NE STAROST — Posebna komisija je v Gruziji, kjer živijo najstarejši ljudje na zemlji, proučevala pomen prehrane na obolenja srčnih žil. Ugotovili so, da niti starost niti prehrana ne vplivajo bistveno na obolenja žil. Najboljše sredstvo proti arterioskleroziji je stalno fizično delo. Delo je torej zdravje. Naša družba bo potemtakem lahko zelo zdrava, če bo seveda več volje in delavnosti.

DOBICKONOSEN LIKALNIK — Lopovski spretni so v Italiji na poseben način precej zaslužili: z navadnim vročim likalnikom so odstranjevali nalepke z zabojev mleka v prahu, ki je bil namenjen živalski krmi, in lepili nanje nalepke z napisom „Primerne za človeško prehrano“. Mleko v prahu za živalsko krmo je veliko cenejše, tako da so z eno potezo likalnika priglajufali lepe denarce.

ZLATO POD STOPNICAMI — Turški zdravnik Muvafak Kiran je pod stopnicami hiše v vasi Meršin našel bogato najdbo: 194 zlatnikov, starih okoli dva tisoč let, je ležalo pod eno od stopnic. Umetnostni zgodovinarji so zaklad ocenili na 400 000 dolarjev. Poglejte pod stopnice, morda je še kaj takšnih zakladov!

TEMNO SONCE — Servis z imenom „Sonce“, ki je deloval v Hannoveru, se je ukvarjal s čudno dejavnostjo. Uradno je bil servis posrednik za vse po filmski slavi hrepeneče ženske, v resnici pa pornografski atelej in zbirališče prostitucije. Zenske, med njimi tudi poročene, ki jih je želja po igranju v filmu preveč obsedla, so znali dobro pretentati, slava, ki jim jo je posredoval servis „Sonce“, pa je dokaj temna.

DOKTOR SVARI — Vse tiste, ki so srednjih let in jim lastna žena ne zadošča, doktor Carruthers resno opozarja. Srčne kapi so namreč vse pogostejše pri moških v srednjih letih, ki poleg lastne žene vzdržujejo še ljubico. Knjiga, v kateri je omenjeni zdravnik objavil svoje ugotovitve, ima naslov „Življenje na zahodni način“; za nas torej njegova spoznanja ne veljajo, a premisliti bi le veljalo!

TUDI V RESNICNOSTI — Zgodbe o ljudeh, ki so zrasi med živalmi — najbolj znana je Kiplingova „Knjiga o džungli“ — niso tako hudo izmišljene. Pred kratkim časom so v pragozdu države Utar Pradeš našli desetletnega dečka, ki je ves ta čas živel med živalmi. Odpeljali so ga v bolnišnico.

KRAJSI DAN — Astronom pariškega observatorija Ande Allemand je s kolegi ugotovil, da se je vrtenje zemlje pospešilo in da se je tako zemeljski dan skrajšal od novega leta dalje za tisočinko sekunde. Nekateri znanstveniki postavljajo trditve, da je zaradi spremembe v vrtenju zemlje tudi letošnja zima tako mila.

PRIJAZNI GOSTINEC — Neki lastnik bara na Nizozemskem je sklenil svojim gostom ponuditi vse udobje, ki je potrebno za brezskrbno popivanje. Med drugim si je omislil kombi, v katerega je dal postaviti žimnice, in z njim prevažati vse goste, ki so se ga preveč nalezli, na njihove domove. Prijaznost je bila dobro zamišljena: promet se mu je zelo povečal.

Kritični dan

Človekovo življenje in delovanje poteka v ugotovljivih ciklikih

Človek se vse dneve ne počuti enako dobro in ni vedno enako uspešen pri sicer istem poslu. Preučevanja človekovega obnašanja so pripeljala do ugotovitve, da se njegovo življenje odvija v posebnih ciklikih, da je ritmično uglaseno. Znanstveniki so ta tok imenovali bioritem. Ugotovili so, da vse človekovo življenje od rojstva dalje teče v ugotovljivih krivuljah treh različnih ciklov: fizičnega, ki traja 23 dni, emocionalnega, ki traja 28 dni, in intelektualnega, ki je dolg 33 dni. Prva polovica vsakega ciklusa je človek aktivnejši, bolj uspešen in srečnejši, v drugi polovici pa mu sposobnost tako umskega dela kakor fizičnega pada, pa tudi čustveno je negotov in bolj razrvan. Lahko je tudi obratno, da je prva polovica slabša in druga boljša. Znanstveniki govorijo o pozitivni in negativni polovici vsakega ciklusa.

Pri vseh treh obdobjih je najbolj kritičen dan, ko ciklus prehaja iz negativne ali pozitivne v drugo polovico. Ugotovili so, da se v teh dnevih posameznim ljudem pripeti največ nesreč. Ko so preračunali biološke ritme tistih ljudi, ki so se ubili ali do smrti poškodovali v raznih nesrečah, so prišli do presenetljivega spoznanja: vsem se je nesreča pripetila na kritični dan bioloških ritmov.

Bioritmična je že našla pot v prakso. Tako japonsko prevoznisko podjetje „Omi“ spremlja bioritme svojih voznikov. Ko pride kritični dan, dobi sofer posebno kartico pri nastopu službe, s katero je opozorjen na prav posebno pazljivost.

Vsestranska uveljavitev teh novih spoznanj pa bo prišla do izraza šele čez več let.

„Sončna hiša“. Sonce ji daje vse: svetlobo, gretje, toplo vodo...

Sončna hiša

Vso potrebno energijo ji daje sonce

Energetska kriza, ki je zajela svet, je prav gotovo ena od tistih značilnosti sodobnega življenja, s katero se mora prej ali slej srečati tudi vsak posameznik. Do takih razsežnosti sicer še ni stopila, a zanimivo je, da se v svetu pojavljajo prav tipične reakcije na grozečo nevarnost. Ena od rešitev in odgovorov na energetske krize je tudi „sončna hiša“.

Prvi primerek take hiše so postavili v ameriški zvezni državi Delaware. Gre za montažno gradnjo, ki je energetskega samostojna. Strešna površina je pokrita s sončnimi celicami, podobnimi tistim, ki jih vgrajujejo v vesoljske postaje. Te celice zbirajo sončno energijo in jo pretvarjajo v električno. Del te električne energije se uporablja za razsvetljavo in pogon gospodinskih aparatov, del pa za gretje prostorov in vode. Posebni zbiralci energije skrbijo za to, da je ne zmanjka tudi v dneh, kadar ne sije sonce.

Projekt sončne hiše je izzval v Ameriki pravi bum. Industrija na veliko proizvaja sončne celice, primerne za vsako hišo, izhajajo priročniki, kako se oskrbi s energijo in podobno. Toda pri vsem navdušenju pozabljajo na nekaj: da je sončna hiša res energetskega neodvisen prostor, da pa le ne nastane iz sebe, ampak je za njeno izgradnjo potrebna celovita proizvodnja, ki pa si take samostojnosti ne more privoščiti. Izkoriščanje energetskih zmogljivosti našega planeta je dosego takšne razsežnosti in posledice, da vpričo njih sončna hiša ne predstavlja prave rešitve in je varljiva rešitev le v svetu, kjer je ozki interes posameznika osnova in merilo dogajanja.

Grožnja New Yorku

Gmota kanalizacijskega mulja grozi mestu

New York, milijonsko mesto, katerega podoba se ponuja domišljiji, kadar razmišljamo o napreduku in razvoju človeštva, simbol človekove odtrganosti od narave, srce Amerike, se je znašel pred nevarnostjo, ki je niso nikoli predvidevali. Ogromna masa kanalizacijskega mulja, tone in tone odpadnih snovi, ki jih je velemesto izvrгло iz sebe, se z neustavljivo hitrostjo več kot enega kilometra na leto pomika proti mestu. Gmota črnega, sluzastega mulja, smrdečega po gnilih jajcih, ves smrda

V veličastno mesto nebotečnikov se vračajo njegovi odpadki.

in gniloba mesta, se je obrnila proti svojemu izvoru in mu grozi. V enem samem kubnem milimetru je 542 000 bakterij, za okolje neškodljiva in dovoljena enota pa je samo 70 bakterij.

Ko so urejali kanalizacijsko mrežo New Yorka, so pomaknili glavno odtočno žrelo 12 milj daleč v ocean. Mislili so, da bo tako dovolj daleč, da bo širn ocean vse izmečke pretvoril v neškodljive in da se bo vse porazgubilo v silnem vodovju. Toda ocean in vse človekovo okolje sta utrujena. Ne zmoro predelati ostankov velike ekspanzije človekovega izkoriščanja naravnih dobrin. Desetletja je velemesto bruhalo umazanijo in smrad v ocean, toda izmečki se niso razkrojili, ampak so se nabirali in zdaj pokrivajo že 20 kvadratnih kilometrov morskega dna. Ribe so na vsej tej površini pocrkale, raki in rakovice pa so okuženi z virusi hepatitisa, encefalitisa in drugih boleznih. Med znanstveniki in ekolozi je zavladala panika, medtem ko nekateri upajo, da bo prodiranje mulja mogoče ustaviti ali pa mu vsaj spremeniti smer.

Naj bo tako ali tako, New York je do konca razvil svojo podobo sedanje civilizacije, ki ni samo satovje železa in betona, ampak tudi zasmrjen prostor bivanja, dušec se v lastnih izmečkih.

Dolenjski list pred 20 leti

Zdrava voda v Straži

V STRAŽI so se resno lotili del za gradnjo krajevnega vodovoda. Kajti Straža je že sedaj močan industrijski center, ki se bo še razširil, nimajo pa dobre pitne vode. Novi vodovod bo oskrbel z zdravno vodo okoliške vasi in industrijske obrate. Vodovod bo stal okrog 19 milijonov. Graditi so ga začeli že lani. Zajeli so izvir ob Krki pod cesto Straža — Polje ter nakupili cevi in drug potrebni material. Od izvira bodo črpalke gnale vodo od zbiralnika nad Stražo, odkoder bo potem sama tekla k potrošnikom. Zbiralnik že gradijo.

NA POSVETOVANJU upravitelj osnovnih šol je bilo V Črnomlju sklenjeno, da bodo vse šole v Beli krajini do srede februarja zaprte. Huda zima je znova pokazala, v kako slabem stanju so naše šole. Navzlic kurjenju marsikje šolskih sob ne morejo dovolj zagreti, ker toplota sproti uhaja skozi okna in vrata. Mnoge šole imajo slabe peči, marsikje pa so šole precej oddaljene od stranskih vasi in je nevarno, da otroci med padanjem novega snega na poti ne bi omagali. Upravitelji so poročali, da prihaja mnogo otrok prav slabo oblečenih.

DELOVNI KOLEKTIV mizarskega podjetja je pred dnevi dal lep zgled, kako je treba podpirati domači tisk in skrbeti za razširjanje časopisov. Kar sedem novih naročnikov si je naročilo Dolenjski list. Koliko je še delovnih kolektivov, kjer bi prav tako lahko podprli naš dolenjski časopis!

MLADINSKA KONFERENCA je tudi kritizirala ravnanje proti dijakom v gimnaziji. Zgodi se, da kak dijak dobi ukor, ker ga je profesor videl na ulici po osmi uri zvečer, tisti dijaki pa, ki celo ponoči obiskujejo cerkev, ne dobijo nobenih ukorov.

V SEMIŠKEGA Partizana se je vključilo že precej pionirjev. Skoraj ni dijaka, ki bi ne bil član te organizacije.

(Iz DOLENJSKEGA LISTA 12. februarja 1954)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Pogoji srečnega življenja

(Kdor mora) od dela živeti za tega so moči prvi in pglavitni kapital življenja. Zdravo in krepko telo, z mirno in čisto vestjo je za vsakega človeka prvi pogoj srečnega življenja. Človeku je potrebna krepost in vstrajnost skozi celo njegovo življenje. Zaradi tega je pač prva skrb, da mladina svoje moči varčuje. Kdor jo ne varuje in jih v grobni lahkomišljenosti zapravlja, bodisi z nezmernim in pretežkim delanjem, ali pa z nerednim življenjem, oni bo to čutil, kakor mnogo drugega, sicer ne takoj, ampak vselej se tako zgodaj, da bo imel še veliko vzrokov tega se bridko kesati.

(Slovenska Matica) je ravnokar razposlala svojim članom knjige. Vrlo to slovestveno društvo dobro napreduje, bodisi glede na svoje delovanje ali glede na gmotni stan. Vendar mislimo, da bi se lahko še več storilo, zlasti kar se tiče izobraženstva, kateremu denarne razmere bi prav lahko pripustile, da postane matičar. (Kmetijska šola) na Grmu pri No-

vem Mestu je razposlala svoje letno poročilo za pretečeno leto. Prav zanimivo je in spričuje jasno velik napredek tega zavoda. Posestvo, zlasti še vinogradi so prišli v mnogo boljšan stan, število učencev rase. Ti dobro napredujejo in bodo razširjali kot vrli gospodarji umno kmetovanje po različnih krajih slovenske domovine.

(Zima letošnja) je taka, da je skoraj ne poznamo. Kmetje so tega jako veseli. Pa res, lahko se je veseliti, ker imate tako priliko, da si nekoliko opomorete v naših hudih časih. Pa kako? Z delom; brez dela se nikjer nič ne doseže. Okoli Novega mesta in drugod je še polno kamenja po nekaterih njivah; res ga je bog ustvaril, pa vendar ne zato, da bi vedno ostal na njivi, ti pa se mu umikaj s plugom.

(Ogenj) V Črmošnjicah bil je ogenj 4. februarja. Pogorela sta dva poda. Nevarnost je bila silno velika.

(Iz DOLENJSKIH NOVIC 15. februarja 1894)

KRAPANOV
KOTICEK
KRAPANOV
KOTICEK

Evidentiranje

„Hej, Martin, kod pa hodiš, da te že celo večnost nisem videl?“ je vpil za mano Gasperjev Miha.

„I, kje! Po svetu, saj veš, da sem bil vedno popotni človek kot ribniški zdomar,“ mu vrnem.

„Menda ne tovoris soli kot v starih časih, ko si v snegu pred cesarjem prestavljal kobilico, ka-li?“

„Tega ravno ne, ampak nekaj drugega se mi obeta,“ sem skrivnostno odgovoril.

„Menda vendar ne. Kaj spet kje Brdavs razgraja?“ ga je zanimalo.

„Ti pa vedno na slabo misliš,“ sem ga oštel, „se kaj dobrega si vtepi v glavo. Glej, mene so evidentirali,“ sem dejal in se izprsil, kot se ob takih besedah spodobi.

„Martin, ne kvasi neumnost! Staraš se ali se ti pa pamet kisa. Saj vem, da le norce briješ. Verjel bi ti, ko bi hodil na sestanke, seje in se zanimal bolj za politiko. Tako pa ne. Mene ne boš

prepričal, da veš.“

„Miha, verjemi ali ne, prav nič ne lažem. Najbrž že veš, da so v Ljubljani kupili take klešče, da z njimi lahko dvigajo napačno postavljene vozove brez konj, ki jim pravijo avtomobili. Dosti dela imajo in veliko novcev je treba odšteti, da voz vrnejo.“

„To vem, vendar ne razumem, kaj ima to opraviti s tvojim evidentiranjem?“

„Počakaj, tudi to bo na vrsti, kot so hiše v Trsti. Prejšnji teden sem bil v Novem mestu in zvedel, da bi tudi tam radi take klešče, pa nimajo novcev zanje. Smilili so se mi, pa sem se kar sam ponudil, da jim bom prestavljal vozove kot gospodinja hlebce kruha, ki jih jemlje iz peči. To si velja zapomniti ali evidentirati! so mi dejali kot nekoč cesar in obljubili, da bodo v sili prav zares poslali pome.“

MARTIN KRAPAN

11. Po hodniku so zaropotali bralci, iz zgodovine vemo, kakšnem Rimu. Lovili so jih po njih metali levom...

En, dva, tri in že se je zbor iz katakomb, in med jetti naša turista! Nobena beseda, gla. Levi tam v Koloseju so

KORAKI K NAPREDKU

SLOVENSKI NARODNO OSVOBODILNI SVET SE JE 19. FEB. 1944 ZBRAL V TEJ DVORANI NA PRVEM ZASEDANJU

Prav je, da ob svojem prazniku občani pregledajo prehojeno pot v zadnjem času, spoznajo najvažnejše naloge, ki jih čakajo sedaj in v prihodnje. Predsednik občinske skupščine inž. Martin Janžekovič v najinem pogovoru ni „obračunal“ s preteklostjo, saj je neločljivo povezana s sedanostjo in prihodnostjo, pokazal je le na najpomembnejše dosežke in tudi največje težave za nadaljnji razvoj črnomaljske občine.

♦ *Vaša občina spada v klub manj razvitih slovenskih občin. Tja je bila uvrščena pred leti, ko smo sprejeli zakon o ukrepih za hitrejši razvoj manj razvitih območij. Bi občina ostala med manj razvitimi tudi sedaj, če bi upoštevali taktarne kriterije, ki so ločili razvite in manj razvite občine?*

„Povem naj, da spada občina še vedno med manj razvite, vendar pa po drugih merilih, kot so jih upoštevali pred leti. Če bi sedaj ponovno razvrščali občine med razvite in manj razvite po merilih, ki so jih upoštevali pri prvem razvrščanju, bi bila črnomaljska občina med razvitimi slovenskimi občinami. V zadnjih letih smo dosegli več pomembnih sprememb, ki so nas pripeljale k večji razvitosti. Omenim naj, da je prišlo pred leti na prebivalca le 4.989 din narodnega dohodka (sedaj 11.000 din), da smo imeli takrat 44,5 odstotkov kmečkega prebivalstva (sedaj 39,2 odstotka), da smo imeli asfaltiranih le 25 kilometrov od 168 km republiških cest, da je pilo vodo imeli asfaltiranih le 25 kilometrov od 168 km republiških cest, da je pilo vodo iz pip le 40 odstotkov prebivalcev, drugi pa še niso dobili vode iz vodovodnih pip itd. Gospodarska aktivnost v občini je bila takrat zelo slaba, gospodarstvo so sestavljale male delovne organizacije brez razvojnih načrtov, zaposlenih je bilo le 21 odstotkov celotnega števila prebivalcev (sedaj 28 odstotkov), na začasnem delu v tujini pa je bilo okrog 1.100 naših občanov. Za potrebe gospodarstva in prebivalcev smo imeli zelo šibko infrastrukturo, ki smo jo sedaj že izboljšali, vendar je še vedno slaba.“

♦ *Omenili ste infrastrukturo. Z njo imajo največ problemov vse manj razvite, pa tudi razvite sredine?*

„Res je. Infrastruktura je pogoj kakršnegakoli napredka. Predvsem so pomembne ceste. Njihovo vzdrževanje in rekonstrukcije so silno drage. Čeprav je republiška skupnost za ceste pokazala kar precej razumevanja pri reševanju cestnih problemov tudi pri nas, je zaostalost cestnega omrežja še vedno najbolj boleča. Od 1969. leta, ko je pričel veljati zakon o pomoči manj razvitim območjem, smo v občini asfaltirali in rekonstruirali dvajset kilometrov cest, kar je veljalo 20.737.000 din. Od te vsote so zbrali občani s samopriskom 9.237.000 dinarjev. Tudi republiški vodni sklad sodeluje pri reševanju oskrbe z vodo na manj razvitih območjih, vendar pri nas ugotavljamo, da se pri tem še vse premalo zavzema za odpravo problemov vodne oskrbe. Omenim naj še, da smo lani napeljali vodovod na Vinico in Ogulin, da bomo vodovodno omrežje razširili v Desinac in postopoma še v druge vasi. Vendar so na tem področju velike težave, saj več kot pol naših občanov ne pije zdrave pitne vode, ker nimajo vodovodov. In če nadaljujem s pomočjo republiških organov, moram povedati, da je program, s katerim nastopa republiška izobraževalna skupnost na našem območju, kar dober, vendar menim, da bi morala ta skupnost bolj pomagati pri investiranju v nove osnovne šole in vzgojno-raziskovalne zavode. Naši učenci zaradi stiske v šolah in slabe opremljenosti še zdaleč nimajo enakih možnosti šolanja kot učenci v razvitejših sredinah. Področje šolstva in vzgojnega varstva pa je gotovo najbolj občutljivo področje nastajanja socialnih razlik.“

♦ *Belokranjski industriji je grozila resna nevarnost zaradi slabe električne napeljave oziroma prešibkega toka. Menda bo kmalu bolje?*

„Res je. Nadaljnji razvoj belokranjske industrije bi bil močno ogrožen, če ne bi napeljali v Belo krajino novega, 110-kilovatnega daljnovoda. Omenjena investicija je v zaključni fazi, vse

skupaj pa nas bo veljalo 20.070.000 dinarjev. Močnejša elektrika je za naše območje ena najpomembnejših pridobitev v zadnjih letih, saj bo rešila „problem elektrike“ vsaj za naslednjih 20 let.“

♦ *Kje je vaša občina napredovala in kje ne v petih letih, kolikor si v Sloveniji prizadevamo za hitrejši razvoj manj razvitih območij?*

„Čisto kratko lahko odgovorim. Še naprej vlada kadrovski deficit. Mnogo sposobnih kadrov je odšlo in mnogi so se uveljavili v razvitih sredinah. Tudi na področju izgradnje infrastrukture in šolskih prostorov v teh letih nismo dovolj napredovali. Najbolj nas tepe pomanjkanje kadrov, zato se zavzemamo za postavitev nekih družbenih norm, ki bi zavrele migracije kadrov iz nerazvitih v razvita območja. Zelo pa smo napredovali v teh letih na področju gospodarske rasti in lahko trdimo, da je bila prav pomoč gospodarstvu najbolj učinkovita.“

♦ *Po sprejetju zakona o pomoči manj razvitim je črnomaljsko gospodarstvo pohitelo z izdelovanjem programov, za katere so prispevale tudi banke. Kako je sedaj z uresničevanjem predloženih razvojnih načrtov?*

„Gospodarske organizacije so se res lotile izdelovanja razvojnih programov zelo resno in načrtno. Razen tega smo skušali pomagati gospodarstvu v občini tudi s povezovanjem z gospodarstvom drugih občin, pritegnili pa smo tudi nekatere gospodarske organizacije izven naše občine, ki so tu zgradile svoje obrate. Skratka, investicijska aktivnost gospodarstva je bila v zadnjih letih zelo živahna. Rudnik Kanižarica zaključuje svojo 13.644.000 din vredno investicijo v rudnik in proizvodnjo gradbenega materiala, Opekarna v Kanižarici je lani vložila v nove proizvodne prostore 2.200.000 din, septembra lani je začela obratovati tovarna „Novoteksa“ na Vinici, ki je veljala doslej 26.000.000 din, promet in gostinstvo v Beli krajini je prevzel ljubljanski „Viator“, ki vlaga v prenovitev restavracije Grad in gradnjo mehaničnih delavnic 9.929.000 din, v „Beltu“ so vložili pred leti 18.000.000 din v rekonstrukcijo livarne, obrat „Beti“ v Črnomlju gradi nove proizvodne prostore, „Iskra“ bo odprla te dni v Črnomlju novo tovarno, nove proizvodne prostore gradita tudi Kmetijska zadruga in Komunalno podjetje. Vse omenjene naložbe so veljale več kot 114.000.000 dinarjev, pridobili pa smo okrog 800 novih delovnih mest.“

♦ *Kako pa poteka povezovanje gospodarstva znotraj in izven občine?*

„Po uveljavitvi ustavnih dopolnil je to bolje steklo. Integracije med Rudnikom v Kanižarici in Opekarno, Beltom in Tamom, belokranjskega gostinstva z Viatorjem, Pekarne z Zitom, KZ in Belsada to potrjujejo. Mi smo za popolno odprtost; v to nas silijo tudi razmere. Prav želimo si, da bi se naše gospodarstvo vključilo v večje ekonomske grupacije v republiki.“

♦ *Kako pa poteka uresničevanje leta 1971 sprejetega 5-letnega načrta za razvoj kmetijstva v občini?*

„Osnovno vodilo sprejetega načrta je ureditev specializiranih kmetij, ustvarili naj bi jedra čistih kmetov, ki bi lahko po potrebi obdelovali tudi zapuščenno zemljo. V petletnem načrtu nameravamo v občini specializirati 150 kmetij, zadruga, ki ima zelo

★ ★ ★

PRED TRIDESETIMI LETI, 19. FEBRUARJA, SO SE V ČRNOMLJU ZBRALI DELEGATI, ČLANI SNOS, NA SVOJE PRVO ZASEDANJE. DVA DNI JE BIL SOKOLSKI DOM PRIZORIŠČE ZGODOVINSKIH DOGAJANJ, KI SO JIH „POIMENOVALI“ OBČANI OBČINE ČRNOMLJ ZA SVOJ PRAZNIK. SLOVESNO GA BODO PROSLAVILI. PRAZNIČNO IN V ZNAMENJU NOVIH DOSEŽENIH DELOVNIH USPEHOV. USPEHOV, KI TO BELOKRANJSKO OBČINO VODIJO MED RAZVITE SLOVENSKE OBČINE. ČEPRAV ŠE NISO PREMAGALI BREMENA PRETEKLOSTI, SO NA NAJBOLJŠI POTI, DA SE JIH ZNEBIJO. V PRIMEJAVI Z LETI PRED DESETLETJEM, JE OBČINA OGROMNO NAPREDOVALA. IN KER JE NAPREDEK VSE VEČJI, LAHKO OBČANI MIRNO IN VEDRO ZREJO V PRIHODNOST. TA JIH VODI K ŠE VEČJIM USPEHOM IN K BOLJŠEMU ŽIVLJENJU.

pomemben delež pri razvoju kmetijske dejavnosti, pa naj bi še okrepila kooperacijo s kmeti, predvsem pri proizvodnji mesa in mleka. Moram reči, da se načrt kar uspešno odvija, da smo realizirali že tri četrtine vlaganj v kmetijstvo, za kar smo namenili do konca 5-letnega načrta razvoja kmetijstva 10 milijonov dinarjev. Mislim, da bomo načrt v celoti izpolnili. Z združitvijo kmetijske zadruge in Belsada pa smo učinkovito in uspešno povezali primerno kmetijsko proizvodnjo s predelavo.“

♦ *Pred nami so volitve...*

„... ki so najpomembnejša letošnja družbena akcija. Od njih je v veliki meri odvisen naš nadaljnji razvoj. In ker pred tremi leti sprejetih ustavnih dopolnil nismo povsod uresničili, nas čaka sedaj še več dela. Vendar sem prepričan, da nam bo uspelo.“

Inž. Martin Janžekovič predsednik skupščine občine Črnomelj

OBČINA ČRNOMLJ SE PREDSTAVI

POVRŠINA – 48.597 ha
ŠTEVILO PREBIVALCEV – 17.138
MOŠKIH – 8.381
ŽENSK – 8.757
ZAPOSLENIH – 4.632, OD TEGA 1.972 ŽENSK
KMETOV – 6.720
ŠTEVILO NASELIJ – 174
ŠTEVILO GOSPODINJSTEV – 4.540
STANOVANJ – 4.451
GOSTOTA PREBIVALSTVA – 35,3 PREBIVALCI NA km²
ŠTEVILO ČLANOV V GOSPODINJSTVU – 3,8
CELOTNI DOHODEK V LETU 1972 – 435.000.000 din
LANI – OKROG 500.000.000 din
NARODNI DOHODEK V 1972 LETU – 11.000 din NA PREBIVALCA

Za varstvo otrok je poskrbljeno

Za letošnji občinski praznik prisrčno pozdravljamo vse prebivalce našega območja. Hkati čestitamo kolektivom za dosežene uspehe in jim želimo še mnogo novih delovnih zmag pri prizadevanju za lepši jutrišnji dan!

SKUPŠČINA OBČINE ČRNOMLJ

Vodstva vseh družbenopolitičnih organizacij in društev v občini.

Čestitkam za praznik se pridružujejo tudi kolektivi, ki so se predstavili v današnji prilogi ter kolektiv Dolenjskega lista!

BETI: KMALU NOVI PROSTORI

Pogled na novo halo črnomaljske Beti

Novi proizvodni prostori bodo svetli in moderno opremljeni

Čeprav je 180 – članski kolektiv črnomaljske „Beti“, ki je druga največja TOZD v sklopu „Beti“ iz Metlike, upal, da se bodo že v prvi polovici februarja letos preselili v nove proizvodne prostore, ki jih gradijo zraven starega poslopja, se njihovo upanje ni uresničilo. Krivi pa niso oni, pa tudi graditelji pravijo, da se je zataknilo iz „objektivnih“ razlogov...

Občinski praznik bo ta marljivi kolektiv, v katerem vlada pravi „matriarhat“, saj ima nežni spol popolno prevlado nad moškimi, ki jih je v kolektivu komaj okrog petnajst, dočkal v starih prostorih. Pa to pravzaprav sploh ni najvažnejše, pomembnejše je, da se lahko kolektiv, tako kot običajno, pohvali z dobrimi delovnimi uspehi ter jasnimi načrti za svoj razvoj v prihodnje. Ta obrat konfekcije zaposluje precejšen del delovne sile iz Črnomlja in okolice, ki bi morala sicer iskati zaposlitev kje drugod.

Ko bodo novi proizvodni prostori, v katerih bodo tudi trije novi, moderni tekoči trakovi, zgrajeni – okrog aprila naj bi bilo to – se bo v omenjeni TOZD zaposlilo še nekaj novih delavcev. V starih prostorih bodo v pritličju zgradili skladišča, zgoraj pa restavracijo s kuhinjo, da bo bolje poskrbljeno tudi za družbeno prehrano zaposlenih.

ZA PRAZNIK
ČRNOMALJSKE
OBČINE
ČESTITAMO!

Marija Starešinič

ŽENSKA VLADA

„Ne, našega obrata, ki je postal sedaj TOZD, pa ne bi nikoli zapustila. Predolgo že živim in diham s celotnim kolektivom „Beti“, predvsem pa z njenimi, se pravi našim obratom v Črnomlju,“ je povedala Marija Starešinič, predsednica delavskega sveta Betine TOZD v Črnomlju, ki je zaposlena v tem kolektivu že od njegovega nastanka dalje. „Ko sem se 1950 leta izučila za pletiljo, sem bila zaposlena v črnomaljskem Strojnem pletilstvu, katerega obrat se je 1956. leta preselil v Metliko. Na srečo so že leto kasneje v Črnomlju ustanovili „Belokranjko“, ki se je kasneje priključila „Beti“.“

– Kakšno vlogo ima vaš obrat v Črnomlju?

„Zelo pomembno, včasih pa je bil še pomembnejši. To je bil prvi obrat, v katerem smo me, ženske, našle delo. Drugod smo ga zaman iskale, pravzaprav ga ni bilo kje iskati. Sedaj je malo drugače, saj se lahko predstavnice nežnega spola zaposlijo tudi v semiški Iskri ali v Novoteksovem obratu na Vinici. Vendar

smo vse zaposlene, ki delamo v obratu Beti že mnogo let, trdno navezane na naš obrat, na kolektiv in tudi na stroje... Veliko truda in znoja smo pustile tu. In ne zamenj! Ponosne smo na našo malo tovarno, ki se bo lahko sedaj, ko se bomo preselile v nove prostore, hitreje razvijala.“

– Govorite, kot da ste pri vas zaposlene le ženske...
„Okrog 160 nas je in le 10 moških. Sploh niso omembe vredni...“

– „Vladajo“ pa nemara vseeno?

„To pa ne! Samo eden je v našem delavskem svetu. Toliko, da članice tega organa ne pozabimo, kako so moški videti. No, pa dosti šale. Pri nas odločamo vsi in pa delegati tistih, ki jih je največ.“

– Katere pa so najvažnejše naloge tega „nežnega“ delavskega sveta?

„Nič ne bomo nežne. V svojih odločitvah bomo kar odločneli. Mislim pa, da bomo morali najprej izboljšati in izpopolniti organizacijo dela in povečati produktivnost.“

ODSLEJ TUDI ZA KRAJ

Tudi zaposleni v semiški in črnomaljski TOZD novomeške Industrije motornih vozil bodo ponosno dočakali praznik črnomaljske občine. Tudi oni so s svojim delom doslej mnogo pripomogli k hitrejšemu razvoju občine, k večji zaposlenosti in boljšemu življenju občanov. Marljiva kolektiva obeh obratov „IMV“ živita in delata sicer v senci velikana – „Iskre“, vendar zato nista prav nič manj prizadevna.

Semiški obrat zaposluje okrog 100 delavcev, ki so si našli vsakdanji kruh doma, ni jim bilo treba v tujino s trebuhom za kruhom, kot so odšli nekateri, ki se v domačih krajih niso mogli zaposliti. Obrat je nastal iz majhne mizarne delavnice, v sklopu giganta „Industrije motornih vozil“, ki se ji je priključil pred leti. Takrat se je začel obrat hitro razvijati in danes je že močan dejavnik

industrije v občini. In ker zaposluje ta obrat, ki sestavlja skupaj s črnomaljskim samostojna TOZD, pretežno moške delovne roke, je v Semiču, kjer lahko „nežni“ spol najde delo v „Iskri“, še bolj cenjen. Izdelujejo pa notranjo opremo za prikolice, ki jih tako radi kupujejo dopustniki iz mnogih evropskih držav. Za 110 prikolic notranje opreme izdelajo vsak dan v Semiču, če pa je potrebno, pa še več.

Sedaj, ko so postali skupaj s črnomaljskim obratom samostojna TOZD, se bodo zaposleni v semiškem „IMV“ bolj kot doslej vključili v prizadevanja za hitrejši komunalni razvoj kraja. Tega se veselijo zlasti v semiški krajevni skupnosti, kjer so bili doslej „navajeni“ le na izdatno pomoč „Iskre“.

Črnomaljski obrat „IMV“ je najmlajši kolektiv v črnomaljski

občini. Med okrog 350 zaposlenimi je več kot 100 mladincev. Med zaposlenimi je dobra polovica žensk, kar daje obratu še posebno veljavo, saj je znano, da je v Črnomlju še do pred kratkim primanjkovalo dela za ženske.

V zadnjih letih se je omenjeni obrat močno moderniziral, sedaj pa so ugotovili, da imajo za povečano dejavnost kar premalo prostora. Lani so začeli graditi novo sušilnico lesa, v kateri bo vedno dovolj suhega lesa, ki ga potrebujejo za izdelovanje elementov, galanterije in razne embalaže. Pa novo proizvodno halo, v katero se bodo vselili mizarji, nameravajo letos zgraditi.

Za Belo krajino je pomemben vsak obrat, vsaka tovarna. Tako tudi ta obrat, ki bi ga lahko imenovali kar tovarna, občini mnogo pomeni, še predvsem, ker v njem obljublajo, da bodo več kot doslej odrinili tudi za potrebe svojih delavcev, ki jih imajo v svojem kraju. Več nameravajo dati za razvoj kraja.

Ob prazniku čestitata kolektiva semiškega in črnomaljskega obrata „IMV“ vsem delovnim ljudem, delovnim in družbenopolitičnim organizacijam, občanom in svojim poslovnim partnerjem ter jim želita še mnogo delovnih

Odslej več pomoči tudi za razvoj kraja

Kmalu boljši delovni pogoji za pridne delavce

KELEKTIV INDUSTRIJE MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO
S SVOJIMI TOZD ČESTITA OBČANOM ČRNOMLJA ZA PRAZNIKI!

Po 700 do 800 parov hlač na dan sešijejo na Vinici

Novoteks osvojil Vinico

Šesti mesec že teče proizvodnja v Novoteksovem obratu na Vinici. Lanskega 1. septembra so se odprla vrata tovarne, ki je že sedaj, v tako kratkem času, močno spremenila življenje okrog 200 delavk in delavcev iz Vinice ter okoliških obkoljskih vasi na naši in hrvatski strani. Pa ne le tistih, ki so v tovarni zaposleni, marveč tudi njihovih svojcev.

Zato bo 1. september 1973 zapisan v bogati zgodovini najbolj južnega slovenskega kraja Vinice z zlatimi črkami. Ta datum naj bi bil prelomnica življenja v teh predelih: konec izseljevanja, začetek vračanja zdomcev. Začetek novega, lažjega življenja prebivalcev. Začetek življenja, kakršnega živijo ljudje v drugih industrijskih krajih. Med te se je Vinica uvrstila lani. Čeprav se je večina zaposlenih v Novoteksovem konfekcijskem obratu pred meseci prvič zaposlila, si je že pridobila navade delavcev. „Pridnost, točnost in poštenost jih odlikujejo,“ je povedal vodja obrata Bogomir Mihelič. Zaposleni cenijo svojo tovarno, ki je rešila problem zaposlovanja predvsem mlajše delovne sile. Za vsa dekleta iz Vinice in okolice je v tovarni dovolj dela. Letos nameravajo narediti okrog 261.000 parov hlač in 33.000 kral. mnogih domovih ni bilo. Mož ali žena ali pa kar oba sta bila na delu v tujini, Katarina Medved iz Drenovca in Marija Pavlakovič s Preloke sta spregovorili, najbrž kar v imenu vseh zaposlenih, saj čutijo v tem kolektivu vsi enako, vsi živijo za svojo tovarno.

„Kaj bi govorila,“ pravi Katarina, „saj se ve, kako je s tem! S tovarno je prišlo v naše kraje življenje. Mladi bodo ostajali doma, kmetij ne bodo več zapuščali, stari ljudje ne bodo nič več ostajali sami, možje, žene in otroci bodo zaživeli skupno,

pravo družinsko življenje, ki ga doslej v mnogih domovih ni bilo. Mož ali žena ali pa kar oba sta bila na delu v tujini, otroci pa so bili prikrajšani za ljubezen staršev. Sedaj ne bo več tako. Delali bomo v naši dragi tovarni in lepše živeli. Tu delam od konca lanskega leta, prej pa sem bila zaposlena v semiški „Iskri“. Sedaj mi je lažje, saj imam bliže na delo in domov.“

Marija Pavlakovič s Preloke pa je pričela delati v „Novoteksu“ na Vinici že prvi dan, ko je proizvodnja stekla. „Prej ni-

sem bila nikjer zaposlena. Doma imamo majhno kmetijo, vendar ne daje dovolj za življenje. Mož je delal v Nemčiji, jaz pa sem skrbel za kmetijo. Sedaj pa je bolje: jaz delam, mož se je vrnil domov in on skrbi za kmetijo. Spet smo skupaj in lepo je tako, pa ne le nam. Iz naše vasi so se zaposlili v „Novoteksu“ vsi, ki so prej zaman iskali delo. Saj pravim, da imajo prav tisti, ki pravijo, da se iz naših krajev ljudje, če bi bila tovarna zgrajena že pred leti, sploh ne bi izseljevali...“

Katarina Medved

Marija Pavlakovič

V Novoteksu na Vinici imajo urejeno družbeno prehrano

Na devetih progah v Beli krajini vozijo Viatorjevi avtobusi

PROMETNO
HOTELSKO
TURISTIČNO
PODJETJE
VIATOR
LJUBLJANA
TOZD ČRNOMELJ

VIATOR - SREČNO VOŽNJO

Marsikaj novega pa pravi preobrat v potniškem in tovornem prometu ter v turizmu je sredi 1972. leta prinesel prihod „Viatorja“ v Belo krajino. „Viator“ je prevzel na svoja ramena vse gostinstvo, malce kasneje pa še promet. Prebivalci so bili zadovoljni zlasti ob novici, da je odprl „Viator“ novo avtobusno progo Črnomelj-Semič-Črmošnjice-Zužemberk-Ljubljana. Tu do takrat avtobusi potniškega prometa niso vozili. Rednejše avtobusne zveze pa so sedaj tudi med posameznimi belokranjskimi kraji, saj vozijo Viatorjevi avtobusi na devetih progah.

Lani so prevozili Viatorjevi avtobusi 410.000 kilometrov, prepeljali pa so 915.000 potnikov. Tovornjaki omenjenega podjetja, oziroma belokranjske TOZD Viatorja pa so prevozili 680.000 kilometrov in prepeljali 419.000 ton raznega blaga. Kljub temu da zaradi kratkih razdalj v potniškem prometu v prvem polletju lani vse proge lokalnega potniškega prometa, na katerih so vozili in še vozijo Viatorjevi avtobusi, niso bile rentabilne, avtobusi niso pustili potnikov „čakati“. Vozili so še naprej. Ko pa sta črnomaljska Viatorjeva TOZD in „Gorjanci“ uskladila vozne rede, so pričeli avtobusi voziti v pravilnejših časovnih razmikih, s tem pa so spet pridobili — potniki.

Belokranjska Viatorjeva TOZD je naredila na področju Bele krajine v gostinstvu pravo revolucijo. Število nočitev se je lani, v primerjavi z 1972. letom povečalo za 47 odstotkov, saj je prenočilo v hotelih in gostiščih 14.607 gostov. Največji uspeh sta dosegla hotel „Lahinja“ in penzion „Smuk“ v Semiču. Vendar pa z zasedenostjo hotelov v Beli krajini pri Viatorju še niso zadovoljni. Menijo, da obišče Belo krajino, ta čudoviti sončni košček naše domovine, preveč prehodnih gostov in premalo tistih, ki bi se tu zadrževali več dni. Zato bo treba razvijati dejavnosti, ki bi turistice zadrževale. Za to pa ima Bela krajina dovolj pogojev. Lov, ribolov, kopanje so gotovo najprimernejši.

Sicer pa je lani marljiv kolektiv Viatorjeve belokranjske TOZD zabeležil za 1.458.100 dinarjev celotne realizacije.

In kaj načrtujejo letos? Prenovljeno gostišče Grad, v katerem bo tudi nočni klub, urejen v belokranjskem stilu, bodo odprli pred praznikom občine Črnomelj, za praznik dela 1. maj pa bo Viator razveselil voznike in lastnike jeklenih konjičkov. Takrat naj bi pričele delati nove mehanične delavnice, v katerih bodo popravljali tovarna in osebna vozila. Tu velja še zapiski, da se je nekaj Belokranjcev, odkar je v Belo

krajino zašel Viator, že vrnilo domov, saj so našli delo pri „Viatorju“. Predvsem šoferji in mehaniki. Nekatere pa delo v domačem kraju še čaka...

Lani je pričela belokranjska TOZD Viatorja urejati kamp na Vinici, do letošnje kopalne sezone pa naj bi opravili vsa dela, potrebna mednarodnemu kampu z obetavno bodočnostjo. Najčistejšo slovensko reko velja pač izkoristiti. Da pa bi si pridobili več gostov, ki se ne bi skozi Belo krajino le prepeljali, bo potrebno razviti še lov in ribolov. Pri tem bi morali sodelovati tudi zasebni gostilničarji in trgovci, saj si ti lahko od turistov največ obetajo.

Zapišemo naj še, da je bilo v začetni dobi Viatorja v Beli krajini zaposlenih 83 delavcev, konec lanskega leta 106, letos pa naj bi se v belokranjski Viatorjevi TOZD, ki je bila prva TOZD pri ljubljanskem Viatorju, zaposlilo še 37 novih delavcev. Celotna realizacija naj bi se letos povečala za 58 odstotkov.

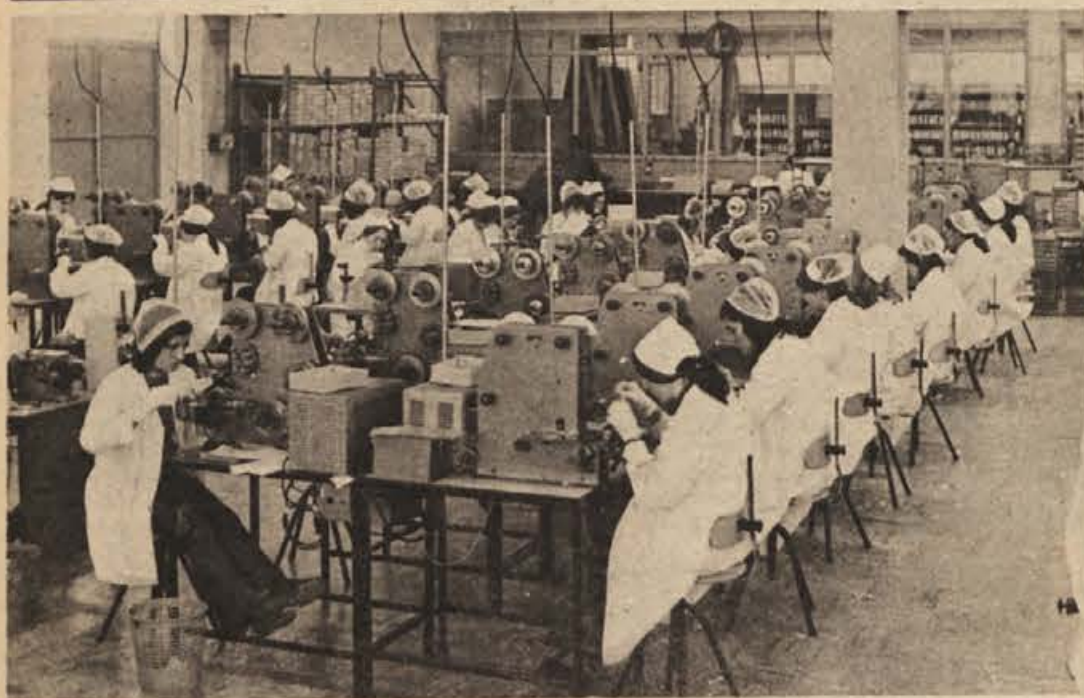
Za praznik občine čestita „Viator“ vsem občanom, se priporoča za obisk v svojih lokalih, potnikom pa želi srečno vožnjo.

GRAD so prenovili in v njem bodo lepo urejeni gostinski prostori

Viator gradi delavniške prostore za vzdrževanje voznega parka

Proizvodna dvorana v novi črnomaljski Iskri

Iskra ORJAK POSTAJA

Pravi orjak v industriji črnomaljske občine je semiška „Iskra“. Njena uspešna pot se strmo vzpenja, načrti za delo v prihodnjih letih pa zagotavljajo, da bo lestvica vzpona še naprej zelo strma. Pa si pogledimo nekaj števil, ki jasno in zgovorno kažejo razvojno pot tega 950-članskega kolektiva, v katerem pa se bo že letos zaposlilo toliko novih delavcev, da si bo v „Iskri“ služilo kruh več kot 1.000 zaposlenih.

Pred dvema letoma so zaposleni v „Iskri“ dosegli za 74 milijonov celotne realizacije, lani za 114 milijonov, letos pa naj bi znašal 141 milijonov. Ob koncu njihovega srednjeročnega načrta, 1976. leta, pa naj bi znašala vrednost bruto proizvoda 200 milijonov dinarjev. Že omenjene številke dovolj prepričljivo kažejo uspeh tega svojevrstnega kolektiva.

Zakaj svojevrstnega? Zato, ker v njem niso nikoli omahovali, če je bilo treba dati denar za krajevne potrebe: za ceste, vrtec, za štipendije bodočim zdravnikom ter za druge, kraju potrebne reči. In ne hvalijo se Semičani zaman, da bi Semiča ne bilo, če bi ne bilo „Iskre“. Gotovo je v tem malce pretiravanja, a tudi veliko resnice. Semič bi namreč že bil, a kakšen? Tovarna in kraj sta se spojila, postala sta eno. „Naša Iskra,“ pravijo Semičani. „Potrebe kraja so tudi naše potrebe,“ pravijo v Iskri.

Pa se spet povrnimo k številkam, ki najbolj realno kažejo celotne razmere. Pred dvema letoma je znašal povprečni mesečni osebni dohodek zaposlenih 1.380 dinarjev, lani 1.930 din, letos pa naj bi zaposleni v povprečju dobivali po 2.150 din. V tovarni so mislili na tiste za najnižji osebni dohodek. Od predlanskega pa do lanskega decembra se je najnižja plačna postavka povečala za 600 dinarjev. Torej so najbolj povečali njanizje plače.

Lani je tovarna izvozila za 1.800.000 dolarjev, letos naj bi od izvoza iztržili 2.400.000 dolarjev, 1976. leta pa že 5.000.000 dolarjev. Takrat naj bi bilo v „Iskri“ zaposlenih 1.200 delavcev.

Za novo proizvodno halo, ki jo bodo 15. februarja odprli v Črnomlju, je kolektiv odštél okrog 4 milijone dinarjev, letos pa bodo v razširitev laboratorija v Semiču porabili

okrog 1.900.000 dinarjev. Razen tega bodo v opremo letos investirali okrog 23 milijonov dinarjev. Tu naj bi jim banka pomagala s posojilom. Z novo opremo bodo opremili prostore obrata v Semiču, ki se bodo sedaj, ko bodo del proizvodnje poliestrskih kondenzatorjev preselili v nov obrat v Črnomlju, izpraznili.

Pa si oglejmo še družbeni standard zaposlenih. Mnogim se bo povečal že sedaj, ko se jim ne bo treba več voziti na delo v Semič, pač pa se bodo zaposlili bliže – v Črnomlju. Nekaterim se je izboljšal že pred časom, ko je tovarna uredila prevoze na delo in domov. Pa tudi na stanovanja svojih zaposlenih v „Iskri“ niso pozabili. Sedaj imajo 60

družbenih stanovanj, v novem bloku, ki naj hi bil zgrajen sredi letošnjega leta, bodo dobili sedem družbenih stanovanj, še letos pa naj bi z denarjem tovarne in občinskega solidarnostnega stanovanjskega sklada zgradili 20 stanovanj, katerih ključke naj bi dobili predvsem mladi delavci. Razen tega bodo letos razdelili še milijon dinarjev stanovanjskih posojil. Zapisati je treba še, da je kolektiv lani s prostovoljnimi sobotnim delom zaslužil za stanovanja 650 tisočakov ter da v „Iskri“ mislijo tudi na jutri: štipendirajo 50 študentov!

Ob prazniku občine čestita kolektiv „Iskre“ vsem občanom, organizacijam, svojim poslovnim partnerjem in prijateljem.

Delo pri navijalnem stroju zahteva zbranost in natančnost

Nova delovna mesta za dekleta in žene

Nova Iskrina tovarna v Črnomlju, za katero je semiški kolektiv namenil 4 milijone dinarjev

KMETIJSKA ZADRUGA - NOV USPEH

Tržnica bo imela dva dela: odkritega in pokritega. V njej bodo prodajali tudi kmetijske proizvode. Z njeno pridobitvijo pa so v Črnomlju uredili zelo žgoče vprašanje – prodajo mesa. Šele s tržnico bodo dobili prebivalci pravo mesnico oziroma prodajalno mesa, ki so ga doslej prodajali v zastarelih in neprimernih mesnicah. Pa še nekaj bo v tržnici: obrat družbene prehrane, za katerega investitorji, okrog 200-članski kolektiv Kmetijske zadruge, zagotavljajo, da bo v njem mogoče poceni jesti.

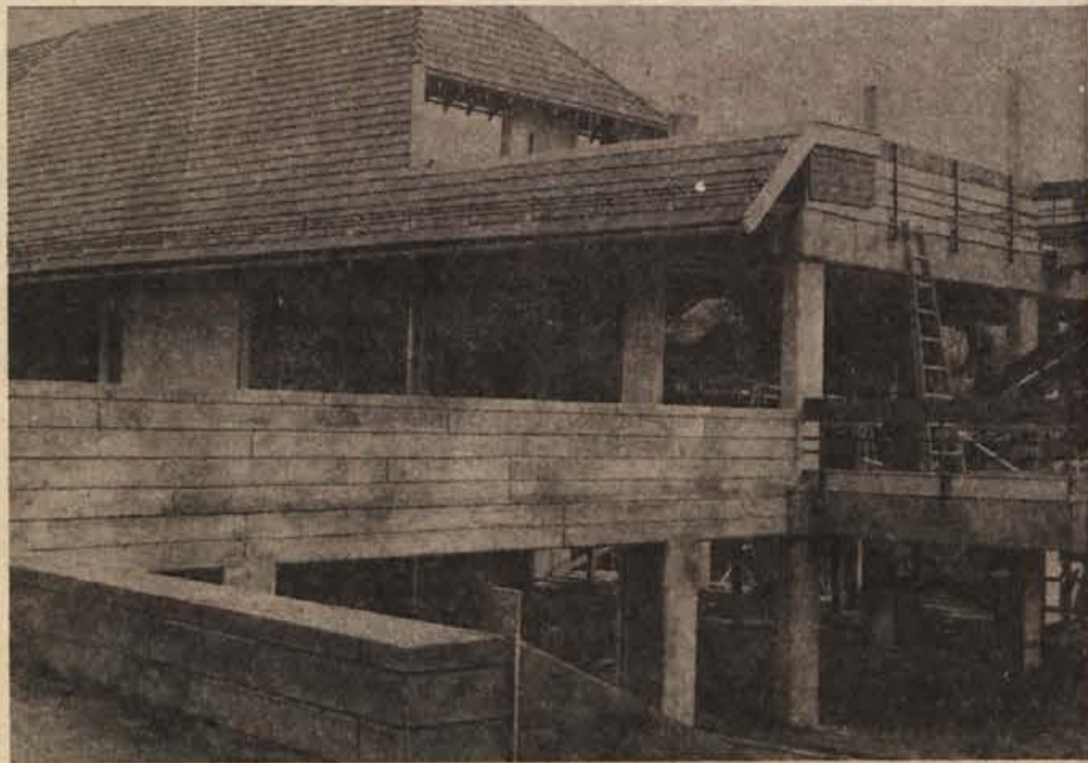
Kolektiv črnomaljske Kmetijske zadruge bo dočkal letošnji praznik svoje občine s posebnim ponosom. V investicijskem programu tega skromnega kolektiva v letošnjem letu so upoštevali tudi gradnjo sodobne tržnice, ki jo je doslej mesto tako zelo pogrešalo. In tržnica, v katero so vložili okrog 420 starih milijonov dinarjev, bo pričela služiti svojemu namenu še pred praznikom občine, ki ga slavijo občani v spomin na pomemben dogodek med narodnoosvobodilnim bojem, ki je imel odločilen vpliv na razvoj in krepitev naše ljudske oblasti, na prvo zasedanje SNOS.

Sicer pa so zabeležili v Kmetijski zadruzi doslej največje uspehe v krepitvi sodelovanja med zadrugo in kmeti-kooperanti. In sodelovanje nameravajo še okrepiti. Kmetje so že ali pa naj bi še spoznali, da bodo lahko v sodelovanju z zadrugo hitreje napredovali, da

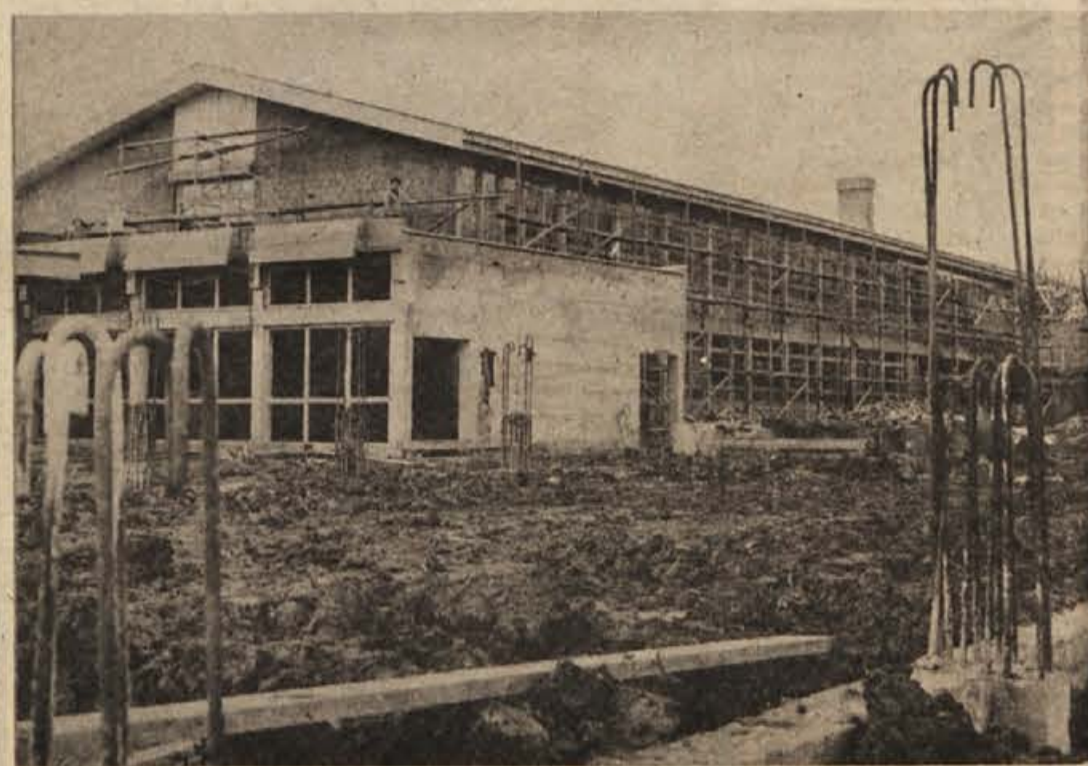
njihovi potomci ne bodo več bežali s kmetij, saj bo tudi na zemlji moč dostojno živeti. Razen kooperacije v priraji mesa in pridobivanju mleka je zadruga, odkar posluje skupaj z „Belsadom“, razširila sodelovanje tudi s tistimi kmeti, ki se želijo in imajo seveda tudi pogoje ukvarjati se s pridelovanjem surovin, ki so potrebne kolektivu Belsada za njegove proizvode.

★ ★ ★

KOLEKTIV
KMETIJSKE ZADRUGE
ČRNOMELJ
ČESTITA OBČANOM
ZA PRAZNIK!

Nova tržnica v Črnomlju bo velika pridobitev za kraj

BEGRAD gradi v Ozlju šolsko poslopje.

Belokranjsko gradbeno podjetje

BEGRAD GRADNJE IN OBRITNE STORITVE

Belokranjsko gradbeno podjetje, ali kot ga imenujejo, „Begrad“ dosegla iz leta v leto večje uspehe. Ne da bi se hvallili, so lahko zaposleni v njem ponosni na svojo prehojeno pot. Njihovi načrti za delo v prihodnje pa so taki, da lahko kolektiv z zaupanjem gleda na jutrišnji dan.

V podjetju se ukvarjajo z vsemi vrstami gradenj, razen tega pa imajo močno razvite obrtne storitve. Obrtni obrati so na voljo tudi posameznim občanom. In če vemo, kako težko je v našem času pridobiti obrtnike, potem spoznamo,

kako potrebne so obrtne delavnice „Begrada“.

„Begrad“ premore naslednje lastne obrtne obrate: pleskarstvo, ključavničarstvo in avtomehanično delavnico, železokrivnico, peskolom, v katerem je moč dobiti maltni pesek, žagarski in tesarski obrat, v katerih obdelujejo les in izdelujejo strešne konstrukcije. V kolektivu živijo s časom in ta je pokazal, da se vse več občanov, ki si zgradijo lastno hišo, ubada s skrbmi, komu zaupati montažne centralne kurjave. Zato so se pričeli v „Begradu“ pred kra-

tkim ukvarjati tudi s tem poslom. Razen omenjenih obrtnih storitev nudi podjetje še razne druge storitve, ki jih izvede skupaj s svojimi številnimi kooperanti. Razen tega oskrbuje „Begrad“ potrošnike z vsemi vrstami gradbenih materialov.

Ob prazniku občine Črnomelj čestita delovni kolektiv „Begrada“ vsem občanom, delovnim ter družbenopolitičnim organizacijam in jim želi še mnogo delovnih uspehov.

Z naših vrstov

URE ZA UPOKOJENCE

Vedno veselo razpoloženi upokojenec Andrej potrka na vrata direktorja kočevske poslovavnice Socialnega zavarovanja in vstopi.

— O, kaj pa vi, Arko, v naši hiši? — se zadovoljno zasmije direktor Rus. — Kaj bo novega?

— Po uro sem prišel.
— Po kakšno uro?
— Danes je minilo 10 let, odkar sem šel v pokoj!
— A tisto uro? — se je hitro znašel tovariš Rus. — Ja, ure so že naročene, pa se je nekaj zataknilo.

RIBE V PIVU — Pivovarna Rheingold je morala zapreti svoj obrat na East Riverju v New Yorku. Ker zalog do določenega dne ni mogla prodati, jih je z dovoljenjem mestne uprave zliła v kanale. Tako e v morje med ribe steklo skoraj četrt milijona litrov piva.

DL	TALISMAN	UDELEZENEC ALKE	IND. MESTO V WALESU	JAREM	VRSTA PESMI	TURCIJA	IT. LETO VIŠCE	HOMERSKI JUNAK	MADŽ. SAHIST
MESTNA HISA									
PODDBA									
SLOVN. POJEM						KONEC SAHIGRE SLOVENIJA KEMPE			
KLICA									
VRSTA TKANINE				ILLO MORSKA RIBA		STARI SLOVANI KEM FLEMANT			
DL	REČNA RIBA	CEBELJA TVORBA DELON		IND. NARODNI VODITELJ				DL	DL
ZACIMBA				POVRŠINA			SOKRATOV TOZILEC	TULEC	ETIOP. KNEZ
MUSLIM. BOG			DL	M. IME ISTRSKO LE TOVIŠCE			ZRAK (LAT.) PRVA ŽENSKA		
PASMA			IT. POLIT. GIBANJE IVANA KOBILICA						
SKUPEN OBED					RIM. ZGODOVINAR				
☐	SUKANEC				IZDEL. BOSLI IZ CREMONE				☐

MAŠČEVALEC

Mladi pobiralec pošte je stopil iz vozila z vrečo za pisma v rokah in se hitro napotil k nabiralniku, ki je stal na vogalu dveh ulic. Neka ženska je začela mahati s pismom in je pohitela, da bi mu ga dala. Mladenič je pokimal in porinil kovinski okvir vreče pod nabiralnik. Tedaj je odjeknila strahovita eksplozija. Poštar je padel krvav in razmesarjen. Nekaj metrov od njega se je zvijala na pločniku žena s pismom. Povsod naokoli so bila raztresena ožgana pisma, na kraju eksplozije pa je zijala namesto nabiralnika precejšnja luknja. Ko so pritekli redki in prestrašeni pešci, da bi pomagali ponesrečencema, se je moški v svetlem sukniču priplazil k poštarjevemu avtu in skoz odprto okno vrgel na sedež pismo. Nato je hitro izginil v bližnji ulici.

Prišla je tudi policija. Sirena njihovega avta je še zavijala, ko je poročnik Frank stopil iz njega. En pogled in vse mu je bilo jasno. Poslal je zdravnika k ženi, sam pa je stopil k mrtvemu mladeniču.

Na policijski postaji je bilo živo. Poročnik se je potil. Šef je hotel popolno poročilo, on pa ni vedel kaj dosti. Rekel je samo, da je na nabiralniku bila nastavljena bomba, ki je eksplodirala ob praznjenju nabiralnika. Poštar je bil mrtev, neka ženska pa hudo ranjena, vendar njeno življenje ni v nevarnosti. V poštnem avtu so našli pismo, v katerem je s črkami, izrezanimi iz časnika, pisalo: „On je eden od trojice! Revež!“

Iz tega so sklepali, da je nekdo namenoma postavil razstrelivo in da želi ubiti še dva. Vsi so se strinjali, da je to delo duševno neuravnovešenega človeka.

Po tem poročilu, v katerem je poročnik omenil še, da atentatorja niso prijeli, je šef ukazal, naj začno z odločno preiskavo in store vse korake za varnost pobiralcev pošte. Poročnik je naročil takoj sporočil policajem, ki so čakali v sosednji sobi. Vsak poštni nabiralnik so pozorno pregledali in šele potem vzeli ven pisma. Previdnost pa je bila nepotrebna. Niti v enem ni bilo razstreliva.

In ko je policija pridno opravljala svoje delo, je v majhen prostor neke pošte stopil moški v svetlem sukniču. Dve uslužbenki se nista zanimali za prišleca. Sedel je na klop zraven okna in se zatopil v časnik. Malo pozneje je neka uslužbenka stopila k drugi, da bi ji pokazala neki spis. Njena tovarišica je odkimala, prva pa je nato s spisom stopila v prostor s pošiljkami. Ko se je pol minute pozneje vrnila, se je njen krič slišal celo na ulico. Njena tovarišica je ležala na mizi, iz hrba pa ji je štrlel držaj velikega noža. Moškega, ki je bral časopis, ni bilo več.

Poročnik je besnel, ko je izpraševal prestrašeno uslužbenko. Šlo mu je na živce, da ni mogla nič povedati o človeku, ki so zanj menili, da je morilec. Uslužbenka je na vsa njegova vprašanja odgovorila, da ve samo to, da je bil moški in da si je obraz zakrival s časnikom. Tudi tu so kot prej našli zraven žrtve pismo z nekoliko spremenjeno vsebino: „Še eden ostane, zadnji! Revež!“

Ko je bilo vse opravljeno in ko je poročnik Frank zbral vse, kar je vedel in videl, je menil, da ni napredoval niti za ped. Globlje razmišljanje pa ga je privedlo do jasnejšega pogleda na situacijo. Nekdo je ogorčen nad poštno službo ali pa preprosto čuti sovraštvo do poštnih uslužbencev. Zato jih ubija. Do sedaj je ubil dva, v načrtu pa ima še tretjega ali tretjo. Bo potem res nehal z zločini ali pa bo ubil druge tri iz drugega poklica? Kdo to ve? Treba ga je prijeti prej, preden ubije tretjo osebo! Toda kdo je sedaj na vrsti?

Nato je postalo poročniku nakaj jasno: če človek pošlje pismo, gre skozi roke zbiralca pošte, ekspeditorja in pismonoše. Torej: če je eden od njih slabo opravil svoje delo, bo se pismo zakasnilo za nekaj dni ali pa sploh ne bo prišlo. Morilec se je odločil ubiti vse tri. Dva sta že mrtva. Ostal je samo še eden, to pa je lahko samo pismonoša.

— Grozno! — se je mršil poročnik in mislil na zločinčeve namene. — Gotovo ni normalen!

Poklical je svoje in jim podrobno razložil, kaj naj store. Nekaterim je naročil, naj obveste vse pismonoše, drugim pa, naj pazijo na pismonoše in bodo vedno v njihovi bližini za primer, če bi morilec napadel. Ko so policaji hiteli na delo, je poročnik globoko vzdihnil: „Kaj pa, če se motim?“

Mračilo se je. Padal je dež. Stari poštar se je stresel in ogrnil z dežnim plaščem. Raznesel je že skoraj vso pošto in ostali sta mu samo še dve majhni ulici. Stopil je v prvo hišo, in ko je dal pismi v majhna nabiralnika stanovalcev, je šel naprej po ulici. Šel je mimo nekega temnega vhoda. Ne da bi čutil kakšno nevarnost, je šel naprej.

Temna postava je stopila iz veže, šla tiho za poštarjem, in ko ga je dohitela, je nekajkrat zamahnila z nožem. Poštar je bil v hipu na tleh. V hipu, ko je padel poštar, sta dve roki krepko zagrabil morilca.

Poročnik je radovedno opazoval razorani obraz zločinca. Ni se trudil z zasliševanjem: vse je priznal, poročnik pa se ni mogel načuditi motivu za uboje. Morilec je rekel, da jih je ubil, ker so mu prepozno oddali pismo matere, ki je bila na smrtni postelji. Tako je tedaj odpotoval k njej, pa je ni več našel žive. Zato se je odločil, da se maščuje, ker je mamo imel nad vse rad.

Zločinca so predali javnemu tožilstvu, poročnik pa je z vrečico banan odšel v bolnišnico, da bi obiskal starega poštarja, ki se je tam zdravil. Napadalec ga ni ubil. Stari poštar se je moral zahvaliti dežju, kajti, če ne bi deževalo, ne bi bil dal svoje usnjene torbe na hrbet pod dežni plašč, da se ne bi zmočila.

Bodočnost »letečim cigaram«

Velike zračne ladje bodo spet stopile v zgodovino - Novinarjevi načrti se uresničujejo - Prednost zračnih ladij pred letali

Pred več kot 40 leti je velikim letečim balonom, zeppelinom, dirigablom in drugim odklenkalo. Po nekaj večjih nesrečah, v katerih je bilo ob življenje več deset potnikov, kar je bilo za tiste čase v zračnem prometu res veliko število, so se umaknili z neba in prepustili prostor vitkejšim in okretnejšim letalom. Toda njihova pot ni bila končana. Zadnja leta se v več državah intenzivno ukvarjajo z načrti, kako zračne velikane spet koristno uporabiti. Največ slabih izkušenj z

zračnimi ladjami so imeli ravno Angleži, toda v Angliji se je kljub temu osnovala družba Airship Cargo, ki namerava zračne ladje spet spraviti v promet. Še več, obetajo si velik zaslužek od njih. V času, ko energetska kriza prav resno udarja po letalskih družbah, misel o uvajanju zračnih vozil, katerih potreba po energiji ni tako velika, ni nora.

Pobudnik in sedanjí direktor družbe Airship Cargo je bivši novinar Max Irysh. Z vso zavzetostjo prepričuje

britansko javnost o prednostih zračnih ladij pred letali. Zavrača trditve, da so negotove in da se lahko vžgejo. Moderna tehnologija je takšna, da vse nevarnosti starih zračnih ladij lahko kmalu odpravi, meni Max Irysh. Toda v primerjavi z letali imajo zračne ladje to izrazito prednost, da trošijo manj goriva, da lahko nosijo neprimerno težji tovor in da za pristajanje ne potrebujejo velikih površin kot veliki potniški avioni. Načrti tega pogumnega novinarja, ki ga sedanje odklonilno vedenje Britancev ne moti, predvidevajo vgraditev atomskih reaktorjev v leteče ladje. Z atomsko energijo oskrbljeni baloni bi lahko ostali v zraku cela leta brez spuščanja, raztovarjanje pa bi opravljali helikopterji. Takšne ladje bi lahko ponesle okoli 500 potnikov in 30 ton tovora, česar resnično ne zmore zaenkrat nobeno letalo. Prva tovarna »letečih cigar«, kot zračne ladje v Britaniji imenujejo, bo kmalu postavljena. Iryshu je namreč uspelo pridobiti za svoje ideje nekaj poslovnih mož in financerjev.

Zračna ladja Hindenburg v plamenih. Njena nesreča je zavrtla razvoj teh zračnih plovil.

Rešitev prejšnje križanke

ST	RE	LO	V	O	D
K	K	A	M	A	R
O	I	S	E	E	D
K	E	R	O	G	T
H	O	R	O	S	K
V	A	T	K	O	R
A	M	O	N	D	I
V	O	D	O	M	E
D	A	N	I	E	L
I	R	A	T	E	T
O	E	R	A	C	T

Smejemo se

— PRIPOROČAM VAM, DA PAZLJIVO VOZITE. CESTA JE POLEDENELA.

PARADIŽNIK V STAREM RIMU

naški sandali. Dragi bilo s kristjani v emeljskih rovih in

lačni; tisti bonbončki, ki jim jih mečejo v kletke obiskovalci, seveda ne odtehtajo vročega človeškega golaža...
V temnem kotu ječe sta se stiskala naša jetnika. Zasliševalci so vodili ubožce iz celic in jih — primerno zdelane — metali nazaj na kamniti tlak za rešetkami. Na vrsti je bil Paradižnik.
„Najbolje bo, da kar priznaš!“ je rekel zasliševalec.

„Nimam kaj priznati!“ se je petelinil naš znanec. „Jaz sem Paradižnik iz Košate lipe. Krstni list vam lahko prinesem...“
„Tako? Krščen si?“ je poprijel zasliševalec. „Hvala, zadostuje! Med leve... jutri popoldne!“ je zakričal in Paradižnik je dobil brco v zadnjico. Zvalil se je na mrzli kamen k svoji ženi Klari.

Krvav obračun sredi mesta

Vinjeni Cigani so se z noži in sekirami stekli v križišču pred IMV. Dva sta planila v hišo Francke Žibert in še tam pustila razdejanje

V ponedeljek, 4. februarja, je kmalu po 13. uri skupina vinjenih Ciganov uprizorila v križišču pri Zabji vasi pretep, v katerem so se obdelovali s koli, kamenjem, noži in sekirami. Ljudje so prestrašeni klicali na pomoč miličnike.

Največ strahu je ta dan užila priletna Žibertova Francka. Dogodke je opisala takole:

„Ko sem v ponedeljek po kosilu pomila posodo, sem šla na dvorišče in videla kup Ciganov pred hišo. Pijani so bili, vpili kot jesiharji in se obdelovali s kamni in koli. Tudi noži so se bliskali. Naenkrat se je eden izmed njih zakadil po naših stopnicah in mimo mene v hišo, drugi pa je za njim letel z veliko sekuro. Slišala sem razbijanje v veži in kuhinji, jaz pa sem stala zunaj vsa trda od strahu. Ko sta čez čas zbežala na prosto, sem našla veliko razdejanje. Vrata polomljena, v hiši pa polno drobcev steklenine in vse krvavo. Na zračno so kmalu prišli iz policije. Jaz se še dolgo nisem pomirila...“

Ta dan se je skupina ciganov vračala s ponedeljkovega sejma in se ustavila pred trgovino nasproti IMV, da bi še kupili pijače, čeprav so bili že vinjeni.

Naenkrat so se skregali. Bratje Franc, Roman in Jože Brajdič so se polotili Dušana Brajdiča, tega pa so drugi začeli braniti. Prišlo je do splošnega pretepa.

OSTAL BREZ PLENA

V noči na 6. februar je bilo vlomljeno v bencinsko črpalko v Vavti vasi. Vlomilec je vdrl skozi vhodna vrata tako, da je razbil cilindrično ključavnico, nato pa vlomil še v pisarno. Hotel je odpreti blagajno, toda mu ni uspelo. Isto noč je nekdo skušal vlomiti še v prostore Kmetijske zadruge v Žužemberku. Tudi tu je vlomilec skušal razbiti cilindrično ključavnico, vendar ni popustila. V obeh primerih je denar v blagajnah ostal nedotaknjen. Za storilci poizvedujejo.

Potem je Franc večkrat z nožem zabodel Ferdinanda, ki je obležal na tleh, Roman pa se je polotil Edvarda, pomagal pa mu je Jože Brajdič. Edvard, z nožem zadet v roko in prsi, je še pograbil sekuro in stekel za Romanom, ki se je zatekel v Žibertovo hišo. Ko sta se v veži in kuhinji doobra zmrcvarila, je Roman zbežal na cesto, tu pa ga je dobil v roke Zvonko in ga še on mahnil s sekuro. Prihitel je Edvard in prav tako s sekuro pomagal udrihati. Tako so Ferdinand, Roman in Edvard izšli iz boja s hudimi poškodbami. Vsi trije so v bolnišnici. Zlasti Ferdinand je v kritičnem stanju.

Zakaj je prišlo do tako hudega obračuna med Cigani, še sami ne vedo. „Ko je enkrat začela teči kri, smo bili razburjeni in se je začelo...“ Tako pravijo sami. Pretep se je končal tako, da je več udeležencev preživelo noč v zaporih, v preiskovalnem priporu pa je ostal Zvonko Brajdič. Cigan Franc, ki je prvi z nožem zabodel, je po dogodku pobegnil in ga še iščejo.

R. BAČER

Poboljšanje le na jeziku

Na pogojnem dopustu še enega opetnajstil

Na več kot leto dni zapora je bil pred mariborskim sodiščem obsojen 22-letni Anton Kocjan, nezaposleni strojni ključavničar iz Podturna. Med tem, ko je bil iz zopora pogojno izpuščen, pa je vnovič storil kaznivo dejanje, tako je fant spet v zaporu.

Konec maja lani se je Kocjan pojavil pri znanu Adolfu Ribiču v Gor. Karteljevem. Pomagal je kositi, nekaj kvasil o dobrih namenih in poštenem življenju, potem so šli domači na polja, on pa sam k domačiji. Skozi okno se je splazil v sobo, vzel žametast suknjič, temno zelene hlače, rdečo srjavo, rjave čevlje, 2 para nogavic in 3 prstane. Misli je, da so zlati, a so se le lepo rumeno svetili. Tako je svojega znanca in dobrotnika olajšal za okrog 1.000 dinarjev. Kakih sto metrov od hiše se je nepridiprav preoblekel, svoje cape pa pustil v grmovju. V novo oblečen je Kocjan, poln svežih načrtov, krenil v širni svet, toda ni prišel daleč, ker so mu bili miličniki za petami.

Okrožno sodišče v Novem mestu je Kocjanu prisodilo 8 mesecev zapora, vse pa kaže, da bo kmalu ponovno na zatažni klopi. Zdaj je namreč v priporu zaradi suma novega kaznivga dejanja. Novomeška sodba še ni pravomočna.

Na delovnega človeka preži kup nevarnosti na cesti, ko gre v službo ali z dela domov, zlasti pa v proizvodnji. Nesreča na delovnem mestu je že marsikateremu pustila težke posledice in mu

med **para grafi**

Sredina tedna je nevarna

zagrenila življenje. Takih primerov smo imeli še pred leti na pretek, medtem ko sedaj kaže, da organizirana zaščita pri delu in pozornost, ki jo temu vedno bolj posvečajo v delovnih organizacijah, že dajeja prve rezultate. O tem so povedali:

JOŽE FRANKO, referent za varstveno tehnično zaščito v Tovarni pohištva Brežice: — Težjih nesreč pri delu v našem kolektivu že več let nismo imeli, pa tudi število manjših nezgod upada. Od leta 1972, ko je bilo med zaposlenimi 11 odst. nesreč, smo v lanskem letu padli na 7,6 odstotka. Značilno za naš kolektiv je, da se pretežno poškodujejo ljudje med 18. in 25. letom starosti, in sicer med sredo in petkom. Pri nas si v obratnih nezgodah največkrat poškodujejo roke. Vzrok? Notranji transport. Imamo pa lastno ambulanto.

FRANC MOLJK, predsednik sindikalne organizacije v semiški tovarni kondenzatorjev ISKRA: — Nesreče pri delu pri nas upadajo. Odkar smo uvedli organizirane prevoze na delo z avtobusi, je mnogo manj tudi nesreč, ki so se prej zgodile na poti v službo. V naši tovarni se drobne nezgode najraje pripetijo ob sredah. Lani se je v tisočlanskem kolektivu poškodovalo 47 ljudi, vendar hude nesreče ni bilo nobene. Imamo dobro organizirano varnostno službo.

DUŠAN ZAJC, tehnični vodja podjetja KOVINAR v Novem mestu: — Točnih podatkov za lani še nimamo, vemo pa, da je bilo delovnih nesreč manj kot v letu 1972. Na srečo se v našem kolektivu lani nihče ni huje poškodoval, drobne nesreče pa se dogajajo. Največ je očesnih poškodb. Ni toliko vzrok neposredna malomarnost pri delu, kot odklanjanje zaščitnih očal. Zlasti starejši so glede tega trma-sti.

R. B.

Dežurni poročajo

ZLIKOVCI NA DELU — V noči na 4. februar je Postončan Slavoljub Milovanović parkiral osebni avto pri novomeški bolnišnici. Ko se je zjutraj hotel odpeljati, je imel kaj videti: neznanec so mu ponoči naredili za 1.000 din škode.

ZE NA VARNEM — V prejšnji številki lista smo poročali, da je bilo vlomljeno v prostore strelske družine v Trebnjem. Vlomilca Jože Brajdič in R. B. iz naselja pri Račjem selu sta že prijeta in za zapahi.

PUŠKA SE JE SPROŽILA — 5. februarja zvečer se je Pavel Hudorovac iz Coklovec poškodoval z lovsko puško, ki jo je dobil pri Slavku Golobču na Strekljencu. Ker je bil Rom močno vinjen, je padel, takrat pa se je puška sprožila in ga zadela v dlan in prste leve roke. Podrobnosti nesreče miličniki še raziskujejo.

FIČKO IZGINIL — V noči na 7. februar je nekdo odpeljal avtomobil Matije Bošnjaka iz Črnomlja. Avto je stal v Kolodvorski ulici.

MILIČNIKE STA OVIRALA — 8. februarja zvečer so črnomaljski miličniki pridržali vinjena Emila Jakšo iz Kočevja in Rasima Šehoviča iz Črnomlja, ker sta razgrajala in ovirala miličnike pri izvajanju prometne akcije v Kanjižarici. Morala bosta tudi pred sodnika za prekrške.

PRETEPEL DVA GOSTA — 8. februarja zvečer so novomeški miličniki čez noč priprli Borislava Jaliča iz Novega mesta, ker je v hotelu Kandija vinjen razgrajal, razbijal steklenino in pretepel dva gosta.

VLOM V VIKEND — Nekdo je vlomil v vikend Bogomirja Žgajnarja na Migolski gori. Vlomilec je odnesel 3 odeje in nekaj pijače, tako da je lastnik oškodovan za 6.000 din.

NADLEGOVAL SOSEDE — Trebanjski miličniki so 9. februarja zvečer pridržali Martina Perneka iz Trebnjega, ker je razgrajal in motil sosede. Prijavljen je sodniku za prekrške.

NAD HOTELSKE KOZARCE — 9. februarja zvečer so semiški miličniki pridržali do iztreznitve domačina Mirka Liparja, ker je preveč pogledal v kozarec in v hotelu Smuk razbijal steklenino. Zadeva še ni končana, ker bo moral Lipar še pred sodnika za prekrške.

IZ KLETI IZGINIL — Rajku Bečiroviču iz Orehka je nekdo iz kleti izmaknil električni vrtni stroj, vreden 650 din.

„V teje kuhinji sta se Cigana obdelovala s sekuro, jaz pa sem zunaj stala vsa trda od strahu,“ je pripovedovala Žibertova z Zagrebske ceste. (Foto: R. Bačer)

Izkoristila sladkorno krizo

2.000 kilogramov sladkorja iz krapinskega konca je Gregl razprodal zasebnim vinogradnikom

Pred brežiškim sodiščem sta se pred kratkim zagovarjala Ivan Turibak, trgovski poslovodja iz Krapine, in Vlado Gregl, avtoprevoznik z Bizeljskega, zaradi preprodaje sladkorja v jeseni 1972, ko je tega blaga primanjkovalo.

Turibak je Greglu omogočil nakup 2.000 kilogramov sladkorja, Gregl pa ga je dostavljval strankam, seveda z dobičkom. Kupil je po 3,80 din, prodal pa po 4,60 din kilogram. Kupci so kar sami lovili Gregla, ker so vedeli, da je spreten človek in da kot prevoznik hodi naokrog in se „znajde“.

Iznajdljivost — sta morda mislila obtoženca, gre pa za

preprodajo v času, ko sladkorja marsikje ni bilo v trgovinah in ko so ga vinogradniki zavoljo kisle letine hudo potrebovali za sladitev mošta. Občinsko sodišče je prisodilo Turibaku 1.000 din, Greglu pa 2.000 din denarne kazni, vendar sodba še ni pravomočna.

SPREGLEDAL JE VLAK

Ko je 9. februarja zvečer Anton Kostrevec iz Slepške vozil avto od Trebnjega proti Mokronogu, je v Puščavi prehitel osebni avto, ki je stal pred železniško progo. Tako je spregledal, da prihaja vlak. Kostrevec je zapeljal na tir, tovorni vlak pa je njegov avto zadel, ga rinil nekaj metrov naprej, nato pa se je avto z voznikom vred prevrnil v jarek. Vozniku na srečo ni bilo hudega, gmotna škoda pa znaša okrog 6.000 din.

CIKCAK PRED AVTOM

V Dobrnici se je 10. februarja zvečer zgodila nesreča: Darko Smolice iz Zagorice je z avtom zbil na tla 10-letnega Ivana Slaka iz iste vasi. Avtomobilist je opazil dečka, ko je hotel prečkati cesto, zavrnil je in zavrnil v desno, tedaj pa je tudi fant stekel nazaj pred avto. Slak se je pri padcu laže poškodoval, vendar je moral po pomoč v bolnišnico.

Bliža se čas, ko se bodo začela razredna in šolska tekmovanja v okviru VI. republiškega šolskega prometnega tekmovanja „Kaj veš o prometu“. Občinska in medobčinska tekmovanja morajo biti v Sloveniji končana do 15. aprila, medtem ko bo 20. aprila že zaključno republiško šolsko prometno tekmovanje. Ta prireditve bo letos v Krškem na igriščih osnovne šole „Jurij

imeli v Bernu, v Lizboni, v Beogradu in lani ekipi vseh štirih tekmovalcev, ki so zastopali Jugoslavijo v Tunisu. V prvi polovici maja bo v Ajdovščini VI. republiško srečanje pionirjev prometnikov. Tu bodo tekmovali v orientacijskem pohodu, na katerem morajo ekipe reševati prometne situacije, poznati morajo zgodovinske in kulturne zanimivosti kraja, se znajti po kompasu, odgo-

Krško, Sarajevo in Pariz

Dalmatin“. Sodelovalo bo 15 ekip s 60 tekmovalci.

Štirje najboljši tekmovalci si bodo pridobili pravico nastopa na V. zveznem šolskem prometnem pokalu, ki bo 4. in 5. maja v Sarajevu. Računamo, da se bo vsaj en tekmovalec iz Slovenije uvrstil tudi v zvezno ekipo, ki bo nastopila v Parizu na XII. mednarodnem šolskem tekmovanju v drugi polovici maja.

Dosedanja uvrstitev tekmovalcev iz Slovenije na mednarodnih srečanjih je bila kar zadovoljiva. Po enega predstavnika smo

varjati na vprašanja iz prve pomoči in streljati z zračno puško. Pred tem bodo tudi orientacijski pohodi v okviru pionirskih odredov po osnovnih šolah, sledila pa bodo še občinska srečanja pionirjev prometnikov. V Ajdovščini bo istočasno srečanje mentorjev prometne vzgoje na osnovnih šolah.

V letu 1974 se nam obeta še ena večja prireditve s področja šolske prometne vzgoje, in sicer II. republiško šolsko prometno tekmovanje srednješolske mladine; to bo oktobra v Ljubljani.

DRAGO SUHY

PRETEP V OREHOVICI

10. februarja zvečer so pripeljali v novomeško bolnišnico Jožeta Kovačiča iz Orehovice, ki je bil dvakrat zaboden z nožem. Miličniki so ugotovili, da je bil poškodovan v pretepu, ki je nastal ta večer pri Kupljenikovih. Tu so imeli na obisku fante iz Suhadola: Ivana Srebrnjaka, Boža Skupka in Bojana Saska. Mimo hiše so prišli domači fantje Jože Kovačič, Stane Novak in še nekateri drugi ter gledali skozi okno v hišo. To je goste tako razjezilo, da so se začeli kregati, potem je eden od Suhadolčanov potegnil nož in zabodel Kovačiča, porazil pa je še Novaka, ki je napademu hotel pomagati. Pretepači bodo prišli pred sodnika za prekrške.

ZK z bergel na noge!

Jože Pekolj: »Komunisti v zdravstvu smo brez lastnega motorja. To ni zdravo!«

Na nedavni volilni občinski konferenci Zveze komunistov v Novem mestu je Jože Pekolj, pomočnik direktorja v splošni bolnišnici, v razpravi med drugim dejal, da komunisti v zdravstvenih ustanovah niso delovali tako, kot bi bilo nujno in kot so od njih pričakovali. „Zakaj ne?“ sem ga vprašal v njegovi pisarni.

„Glejte, tole bi rad povedal na začetku. Najprej smo bili komunisti vseh mestnih zdravstvenih zavodov v eni osnovni organizaciji, torej člani iz bolnišnice, zdravstvenega doma, zdravstvenega zavoda in skupnosti zdravstvenega zavarovanja. Potem smo želeli partijo poživiti, organizacije Zveze komunistov smo osnovali po ustanovah in sklenili, da bo povezovalni organ aktiv zdravstvenih delavcev. Za sestajanje aktiva bi morali skrbeti sekretarji, kar pa se ni zgodilo. Doživeli smo, da so šle nekatere zadeve celo pred arbitražo, ne da bi jih

viti piko na i in potem ne odstopiti od stališč.“

„Ali je čutiti še kakšno coklo, oziroma bolje povedano, zavoro iz preteklosti?“

„Še so ostale v miselnosti nekatere take stvari, vendar smo jih v praksi črtali. Vprašanje osebnih dohodkov je bilo pred leti še hudo sporno jabolko, ker je bilo plačevanje v eni zdravstveni ustanovi znatno boljše kot v drugi. Samoupravni sporazum je ta problem uredil.“

„Kakšno stališče imate komunisti do integracije v zdravstvu?“

„O predvidenem sestanku komunistov sem že prej povedal. Prepričan sem, da se člani ZK ne razhajajo v stališču, da je povezovanje smotno. Gre za skupne stvari, boljše funkcionalnost v dejavnostih (kuhinja, lekarna, toplarna, laboratorijska služba, rentgen, naprave) in smotnejšo izrabo kadrov.“

„Z neke lanske seje občinske skupščine se spominjam precej hude razprave o zazidavi zdravstvenega kompleksa okrog sedanje bolnišnice v Kandiji. Na zaozkroženem prostoru naj bi bili: bolnišnica (razširjena oziroma dokončno dograjena), novi zdravstveni dom, zdravstvena šola in še kaj. Govor je bil o tem, naj komisiji iz bolnišnice in zdravstvenega doma skupaj proučita to vprašanje. Kakšen je izid?“

„Komisiji smo dobili šele lanskega novembra, in sicer na pobudo občinskega komiteja ZK. Zdaj je februar, skupnega sestanka pa še ni bilo. Ugotavljamo, da ni nikogar, ki bi nas dobil skupaj. Na srečo se je spet zavzel komitej in bo skupni sestanek v kratkem. Na njem bodo naši strokovnjaki povedali, kaj mislijo o zadevi, še posebej o ambulantni službi. Gre zlasti za zasnovano tistih specialističnih ambulantnih ordinacij v zdravstvenem domu, ki so deficitarne. Sicer pa počakajmo na sestanek!“

I. ZORAN

Na Otočcu za bencinsko črpalko gradi PIONIR stavbo za tehnično bazo AMZS, ki se bo iz sedanjih prostorov v Trebnjem preselila na Otočec. Otvoritev stavbe bo 4. julija. Tu bodo tehnični pregledi, vlečna služba in manjše usluge članom AMZS. (Foto: S. Mikulan)

ŠMARJEŠKA POMLAD SREDI ZIME:

Proizvodnja izpodrinila kulturo

V gasilski dvorani nekaj časa ne bo kulturnih prireditev: v njej je nedavno novomeški Rog odprl konfekcijski obrat in dal delo šmarješkimi in okoliškimi ženskam - Letos tudi asfaltiranje ceste do Šmarjete

V dvorani gasilskega doma v Šmarjeti že nekaj časa brnijo šivalni stroji: novomeški Rog „ni prelomil besede“ in je naposled v tem kraju odprl konfekcijski obrat ter omogočil zaposlitev mladim domačinkam.

Prebuditelj napovedujejo tudi družbenopolitične organizacije. Novi šmarješki partijski sekretar Tone Dragan pravi, da so komunisti sklenili, da bodo spravili na noge SZDL, ZMS, Društvo prijateljev mladine in tudi sindikat v obeh proizvodnih obratih. „Delavce, ki so na novo zaposleni, bomo poskusili čimprej pritegniti v družbenopolitično življenje“, pripoveduje.

Otroški vrtec je prva naloga za Društvo prijateljev mladine. Starši so pritisnili, tako ni preostalo drugega kot stvar resno vzeti v roke. Prostor za vrtec so izbrali v Zoranovi hiši, razgovor s starši pa je pokazal, da ga bo obiskovalo najmanj 15 otrok. Dvorana v gasilskem domu je izhod v sili. Pred kratkim so

V MALO ŠOLO S KOMBIJEM

Malo šolo, ki se bo v Šmarjeti začela 1. marca, bo obiskovalo 50 otrok. K več kot 100-urnemu pouku bodo otroke iz oddaljenih krajev vozili s kombijem. Šolsko vodstvo razmišlja, kje zagotoviti prostor za to dejavnost in kako urediti redni šolski pouk, da to ne bo nikogar motilo.

pripeljali gradbene stroje in začeli pripravljati temelje za halo, ki že nekaj let čaka v Novem mestu, kjer je Rog prvotno želel graditi in se razviti.

Rogov obrat je že drugi v Šmarjeti: pred letom in pol so v stari šoli zaposlili šmarješke in okoliške čevljarje v obratu, ki ga je tu odprla novomeška In-

dustrija obutve.

„Zdaj, ko smo dobili toliko delovnih mest, mislimo na ceste“, pravijo Šmarječani. Že pred leti obljubljeno in pričakovano asfaltiranje ceste od Šmarjeških Toplic do Šmarjete naj bi se naposled to pomlad pričelo.

PREŠERNOV DAN V BRŠLINU

V počastitev slovenskega kulturnega praznika - Prešernovega dne - so na osnovno šolo Bršlin povabili dramskega igralca Borisa Kralja in solista Silvestra Mihelčiča. Učencem sta pripravila nepozabno prireditev.

UPOKOJENCI!

Člani novomeške podružnice Društva upokojencev, ki želijo oditi letos na zdravljenje in oddih v Piran ter Izolo, naj se do 10. marca oglasi v podružnični pisarni v Čitalniški 1 v Novem mestu ali pri svojih poverjenikih v Beli cerkvi, Brusnicah, Mirni peči, Šmarjeti, Škocjanu in pri Valentinu Dolinarju na Lazah št. 4 pri Uršnih selih. Kasnejših prijav ne bodo upoštevali.

Suhokrajinski drobiž

ZA OKOLI 25.000 din prispevkov so zbrali občani iz vasi Vrholovo, Dolnji Križ, Gornji Križ in Vrh pri Križu. Nabavili bodo gasilsko črpalko. Akcija je trajala dobrih 14 dni ob popolni samostojnosti iniciativnega odbora za ustanovitev gasilskega društva Križi. Sedaj, ko so sami zbrali toliko prispevkov, se bodo obrnili za pomoč še na krajevno skupnost in na občinsko gasilsko zvezo.

POMANJKANJE UMETNIH GNOJIL je letos občutno v vsej Suhi krajini, zato kmetovalci menijo, da bo kmetijska proizvodnja nazadovala. Prizadeta ne bo le razstlinska proizvodnja, pač pa tudi preko nje živinoreja. Kot smo se prepričali, se je zadruga pravočasno pozanimala za gnojila, vendar jih ji še ni uspelo dobiti.

KMETIJSKA ZADRUGA ŽUZEMBERK je organizirala kmetijska predavanja za kmetovalce. Vsebinsko predavanje je bila prilagojena posebnostim suhokrajinskega kmetijstva. Predavatelji so bili: ing. Jože Starič, ing. Miha Žmavc, ing. Miha Krhin, vsi iz Novega mesta, in veterinar Brulec iz Žuzemberka. Kmetovalci so bili s predavanji zelo zadovoljni.

ŽUZEMBERK SE VEDNO NI MA PROSTORA za javno smetišče. Krajevna skupnost namreč ne more dobiti ustreznega prostora za ureditev javnega smetišča. Vse kaže, da bo treba sprožiti postopek za razlastitev najprimernejšega zemljišča, da bi lahko uredili ta že dokaj žgoči problem.

M. S.

Šentjernejski vrtec, ki so mu izbrali prostor za lučaj od šole, stoji kupi zemlje in jarki okrog pa opozarjajo, da še ni urejen in torej še ne naseljen. Napovedujejo, da se bo to zgodilo spomladi, do takrat bodo namestili opremo in uredili okolje. Vrtec je za kraj pomembna pridobitev, zanj imajo zasluge tudi delovne organizacije, predvsem Iskra. Prostora je v njem za približno 120 otrok, vselilo pa se jih bo okrog 60. Zaposleni starši želijo, da bi v vrtcu organizirali tudi varstvo dojenčkov oziroma odprli jasli. (Foto: I. Zoran)

Jože Pekolj

prej obravnavali komunisti in sprejeli stališča.“

„To je precej nerodno, kajne?“

„Resnično manjka motor, gonilna sila, ki bi nas potegnila v obravnavo vprašanj, mimo katerih komunisti ne bi smeli. Tako je na primer vprašanje tesnejšega sodelovanja in povezovanja zdravstvenih organizacij. Na občinski konferenci smo sprejeli sklep, da je nujno sklicati komuniste iz zdravstva. Na sestanku bi morali posta-

Doklej s stebri »podprt« pouk?

Šentjernejska šola se je letos komaj ognila tretji izmeni - Zdaj še ni možno reči, kdaj bo prišla na vrsto po 7-letnem načrtu izgradnje

„Pouk je v dveh stavbah, od katerih je stavba bivše KGS, kjer imamo tri učilnice, podprta s stebri. Komisije so ugotovile, da ta stavba v celoti ne ustreza za pouk. Stavba, v kateri je glavna pouka, je bila zgrajena leta 1964, vendar brez telovadnice.“

Tako med drugim prikazuje šentjernejsko šolo analiza, ki jo je vodstvo pred kratkim poslalo pristojnim občinskim organom in iz katere so razvidne številne težave, ki jih zaradi stiska in neurejenosti trpe učenci, učitelji in kajpak pouk.

Nad 800 učencev, ki obiskujejo pouk v tem šolskem letu, so razvrstili po 27 oddelkih (12 nižjih, 15 višjih), pri čemer podružnice v Drči, Orehovici in Zameškem niso upošteevane. Pouk imajo v dveh izmenah, grozila pa je že tretja, vendar so to preprečili s preureditvijo nekaterih pritličnih prostorov v učilnice.

V naslednjih letih bo učencev več in stiska še večja: v Šentjerneju bo najmanj 28 oddelkov, povečalo pa se bo tudi število oddelkov na podružni-

čnih šolah. Podružnici v Drči in Zameškem bodo uknili. Ob vsem tem je očitno, da Šentjernej ne bo mogel več dolgo brez večje šole. Z dozidavo, ki je predvidena po 7-letnem programu gradnje šol v novomeški občini, bo treba zagotoviti ne le zadostno število učilnic, marveč tudi tako imenovane specialne učilnice s kabineti ter zgraditi telovadnico. Ko bi vse to dobili, bi smeli govoriti o izenačenih pogojih.

„Ob tem, ko učni prostori pri nas ne poznajo oddiha, nas tepe letos tudi kadrovski problem“, pravi ravnatelj Tone Plut. „Za pouk v nižjih razredih imamo učitelje, manjka pa jih za pouk na predmetni stopnji. Manjkajo nam štirje taki učitelji. Zdaj si pomagamo pri angleščini tako, da prihaja učitelj

poučevati iz Novega mesta. Upamo, da bo kmalu boljše. Naši ljudje izredno študirajo, pa kakšnega bomo še dobili in zasedba bo zadovoljiva.“

MINI ANKETA:

Poslanci skupščine SRS so določili znesek neobdavčljivega skupnega dohodka občanov v lanskem letu, in to 35.000 din. Neobdavčljivi znesek se poveča za vzdrževane družinske člane na 13.800 din za otroka, za druge vzdrževane družinske člane pa na 11.500 din. Rok za prijavo dohodka je 15. marec, kaj pa mislijo o davčni osnovi posamezni občani, je razvidno iz njihovih odgovorov:

Davki

BOGO ZAMIDA, vodovodni inštalater: „Nova davčna osnova bo za marsikoga velika olajšava. Tudi v mojem žepu bo zategadelj ostalo nekaj dinarjev, zakaj po stari davčni osnovi bi pač moral plačati določen znesek, po novi pa mi ne bo treba.“

JOŽE KASTELIC, prodajalec: „Sukanje davčne politike me ne zanima preveč. Moje delo je prodajanje galanterijskih izdelkov, zanimanje zanje pa niha iz meseca v mesec, prav tako pa tudi moje plačilo, ker imam od prodaje dva in pol odstotka, zato v poprečju ne dosežem davčne osnove.“

STANKO KOS, urar: „V temle hipu me davčna osnova ne zanima, bolj pereče se mi zdi vprašanje knjigovodstva, ki je malim obrtnikom naložilo precej dodatnega dela. Zdi se mi, da je bilo v tej smeri narejeno precej nepremišljeno, ker pa hočete vedeti, kako je z davki, naj povem, da v nobenem primeru ne bom dosegel nove davčne osnove.“

JOŽE KOŠIR, upokojenec: „Včeraj so mi prinesli neke papirje, ki jih še nisem utegnil pogledati. Menda so v zvezi z davki, kar pa me ne prizadeva, saj še nikdar nisem dosegel davčne osnove, tudi v času, ko sem kmetoval, ne.“

LOJZKA LENARDIČ, prodajalka v slaščičarni: „Nobena davčna osnova se mi ne zdi upravičena. Delam in delam, davek pa pride kot odvečni izdatek. Tolažim se s tem, da tisti denar pač nekdo potrebuje in ga zato tudi vzame. Bolj aktualno se mi zdi vprašanje knjigovodstva, ki malim obrtnikom nalaga odvečno delo, po drugi strani pa bo iz teh knjig razvidno, da naša slaščičarna ni dosegla davčne osnove.“

JOŽE PUS, klepar: „Nova davčna osnova je čisto v redu. Lani sem prijavil dohodek, vendar mi davka ni bilo treba plačati; upam, da ga tudi letos ne bom.“

D. R.

Novomeška kronika

KULTURNI PRAZNIK - Prešernov dan so proslavili mlajši in starejši meščani. Na pouka prost dan so priredili v šolah proslave, na katerih so učenci peli, igrali in recitali, učitelji pa so v priložnostnih govorih poudarili pomen slovenskega kulturnega praznika. Mnogi starejši, ki se štejejo za kulturnike, so tega dne tekoče kulturne zadeve reševali pred šanki - s kozarčki v rokah.

BES ALI OBJESTNOST - Napisa tabla Centra za socialno delo ob vhodu na Rotovž je še vedno v kosih, čeprav je od takrat, ko se je neznanec znesel nadnjo v besu ali iz objestnosti, minilo že nekaj dolgih mesecev. Nekaj se pa zanesljivo ve: da je bil taisti razbijatelj izrazito asocialen, kar dokazuje že to, da je močneje udaril po tistem delu table, kjer se bere „socialno“.

SODNI DAN PRED IMV - V mestu se še dolgo ne bodo polegale govornice o prizoru, ki so ga mnogi videli prejšnji teden pred IMV. Vpijta, ravsanja in bunk je bilo menda toliko, kot še nikoli v zadnjem desetletju. Ostro oko je v vsesplošnem prerivanju videlo tudi nože in sekire, govore tudi, da so jih nekateri pošteno dobili. Za ta prizor, kakršnega menda tudi najhujši kavbojski filmi ne premorejo, so poskrbeli naseljenci iz Zabjeka in izpod šotarišč v drugih krajih. Drago Brajdič, ki dela v IMV, trdi, da groze prebivalci Zabjeka tudi njemu: bojda so se okrog njegove skromne domačije na Ruperč vrhu že več večerov zapovrstjo klatili mišičasti moški, ki menda ne prenesejo, da so se nekateri Romi že civilizirali.

TRŽNICA - V petek so kupčije na novomeški tržnici spet cvetele: v „živilskem“ pokritem delu in v „rokodelsko-suhorobarskem“ delu pod šotori, razpetimi za nekaj ur. Jajca, ki so bila po 1,60 do 1,80, so

prva pošla, za njimi pa sočivje. Najdlje se je „obdržalo“ najrazličnejše semenje, kar kaže, da so se ljudje navadili nakupovati v bližnji semenarni. Med domačimi izdelki so pritegnile pozornost copate, ki jih v mestnih trgovinah ni.

ROJSTVA - Rodile so: Jožica Rozman iz Ulice Majde Šilc 13 - Dejana, Danica Avsec z Ljubljanske 14 - deklko, Milka Štukelj iz Ulice Ivana Roba 30 - deklko in Stanka Rifej iz Ulice Ivana Roba 28 - Matejo.

POGREBI - Umrla je Pepca Jerman, preužitkarica iz Ločne, v 76. letu starosti.

— Ena gospa je rekla, da jo je tiskarski škrat spet enkrat duhovito pihnil, ki je v oglasu, ki ga je prejšnji teden objavil Dolenjski list, zahteval od vsakogar, ki bi se upal javiti na prosto delovno mesto vodje nabavno-prodajnega oddelka, da mora „pred začetkom licitacije položiti 10 odstotkov od izključne cene“.

Odpravili so jo praznih rok

Brežiško občino so izpustili pri delitvi posojil za vodovode in kanalizacijo - Občinska skupščina ne soglaša s to odločitvijo

Brežiška občinska skupščina je poslala sekretariatu za urbanizem SRS ugovor, v katerem sporoča, da se ne strinja z razdelitvijo sredstev iz odpravljenega republiškega sklada za zidanje stanovanjskih hiš. Ta sredstva so pred kratkim razdelili kot posojila za napeljavo vodovodov in kanalizacije. Vloge iz Brežic pri tem niso upoštevali.

Podružnica Ljubljanske banke za stanovanjsko komunalno gospodarstvo je v dogovoru s sekretariatom za urbanizem razpisala natečaj za posojila iz teh sredstev. Brežiška občina se je prijavila na natečaj za graditev mestne kanalizacije (po lani sprejetem projektu) v vrednosti 10.380.000 din. Zaprošila je za 1,43 milijona dinarjev posojila v letih 1974-1975. V obdobju od 1973 do 1975 bi potrebovali za kanalizacijo v Brežicah 3.466.000 din. Računali so, da bi občani prispevali 120 tisoč, delovne organizacije 1 milijon, drugih posojil bi najeli za 320 tisoč, 600 tisoč dinarjev pa bi občina dodala iz lastnih sredstev.

Kanalizacijo so v Brežicah prisiljeni zgraditi, da bi tako zavarovali centralno zajetje pitne vode v Brežini, iz katerega se bo oskrbovalo blizu 20 tisoč prebivalcev. Občinska skupščina in občani so za ureditev vodovodov v zadnjih letih prispevali ogromne vsote in do zdaj niso pri nikomer iskali pomoči, zato so ob zavrnitvi vloge tembolj prizadeti.

Ob prej omenjeni delitvi posojil pa je bilo od 23 ugodno rešenih vlog samo šest iz nerazvitih občin. Te so prejele 14,5 milijona dinarjev ali 35,3 odst. sredstev, ki so bila na voljo za posojila. Boljše pogoje kot bre-

žiška občina so dale za vračilo samo prošilke z večjim narodnim dohodkom.

Občinska skupščina v Brežicah zahteva ponovno proučitev vloge in ugodno rešitev, v nasprotnem primeru pa pričakuje posredovanje drugačnih meril

PONOČNA POTNICA

Kaže, da bo Foto-kino klub Brežice še bolj razmahnil svojo dejavnost. V delovnem programu so si člani zastavili tudi snemanje dveh kratkometražnih umetniških filmov. Prvega bodo začeli snemati že ta mesec. Za scenarij so vzeli Aškerčev balado Ponočna potnica. Zasnova je adaptirana tako, da bo ponočno potnico predstavljala avtoštoparka, brodnika pa voznik osebnega avtomobila. Pri snemanju filma bo sta kot igralca nastopila dva člana Amaterskega odra Brežice.

SREČANJE ŠTIRIH

Moški pevski zbor Delavskega prosvetnega društva Svoboda bratov Milavcev je spet resno poprijel za delo. Okrepil se je z novimi člani in redno vadi dvakrat na teden. Skrbno se pripravljajo za srečanje štirih zborov iz Slovenije in Zamejstva, ki bo aprila letos v Brežicah. Ob 20-letnici omenjenega društva bodo pri nas nastopili poleg domačinov še pevci Svobode Stražišče-Kranj, „Vasilij Mirk“, Prosek-Kontovel in pevski zbor iz Zelezne Kaple na Koroskem. Ker brežiški in cerkljanski pevski zbor vadi isti zborovodja, bodo zbor iz Brežic pomnožili tudi pevci iz Cerklj.

in načel, po katerih je komisija delila posojila. J. TEPPEY

Ključ do izhoda?

Obrniti se k človeku

Vsak čas bo v javni razpravi osnutek dolgoročnega razvoja Posavja. Ta dokument bo Inštitut za regionalno ekonomiko v Ljubljani dopolnil s socialnim programom, ki ga bo izdelal za vse tri posavske občine. S tem bo izpopolnjena vrzel v dosedanjem programiranju, kjer je bilo težišče vedno na gospodarstvu. Ljudje pa še kar naprej zapuščajo te kraje, ker na njihovo počutje doma nihče ne misli.

Niso samo tovarne tiste, ki prinašajo blaginjo. Vzpredno z njimi je potrebno še marsikaj drugega - ob stanovanju do šol, vrtcev, asfaltiranih cest in objektov za kulturo ter telesno kulturo.

Za Posavje so te stvari življenjskega pomena. Le tako bo razvoj celovitejši. Mladi ljudje bodo ostajali doma, če bodo dobili delo, če bodo dobili stanovanje, če bodo imeli ugodne zveze z delovnim mestom, če bodo brez skrbi za varstvo svojih otrok, če bodo prejeli stipendije in če bodo zadovoljni na delovnem mestu, če bodo verjeli v razvoj domače občine in pokrajine. Tudi boljša prometna povezanost med občinami bo ugodno vplivala na življenjski utrip v vseh treh posavskih središčih.

Socialni program bo dal poseben poudarek položaju otrok in družine, zaposlovanju, zdravstvenemu in socialnemu varstvu, invalidskemu in socialnemu zavarovanju, stanovanjski izgradnji, kulturi, telesni kulturi, rekreaciji ipd. V celoti bo upošteval ključne probleme in cilje

gospodarskega in regionalnega razvoja pokrajine. Prav gotovo se bo sestavljavcem posrečilo nakazati izhod iz začaranega kroga gospodarskega zaostajanja, izseljevanja in zaposlovanja v tujini in razvitejših predelih republike.

J. T.

Prva partizanska bolnišnica v Travnem Lazu na Bohorju. 11. januarja 1944 je sprejela 15 hudo ranjenih in obolelih borcev štirinajste divizije. Dva ranjenca sta umrla - Franc Košir in Alojz Grčar. Vodja bolnice je bil bolničar Janez Šiško-Ivan, za hrano je skrbel Milan Alič-Matevžek. Ranjenci so preživljali težke dneve na trdih, mrzlih ležiščih, v neznanem kraju, kjer je bilo snega do pasu, mraza pa 20 stopinj pod ničlo. Bili so lačni in brez zdravlil, s stropa pa so visele ledene sveče. Aprila so bolnišnico izdali, vendar so ranjence pravočasno premestili.

Obrtniki potrebni tudi jutri

V krški občini za smotno usmerjanje obrtnikov v panoge, po katerih je povpraševanje največje - Za razvoj obrti predviden posavski program

Kolarje, kovače, lončarje, čevljarje, mlinarje, šivilje in mizarje bodo morali občani kmalu z lučjo iskati. Te obrti umirajo, pa ne samo v krški občini, ampak tudi drugod v Posavju. V regiji pripravljajo skupen program za razvoj obrti, da bi tako načrtno usmerjali panoge, po katerih je povpraševanje največje, in da bi obenem izkoristili blizino velikih mestnih središč (zlasti Zagreba) in povečali možnosti za zaposlovanje.

V krški občini je trenutno 134 obrtnikov, v Brežicah nekaj manj kot 500, vendar število povsod upada. Predlog srednjeročnega plana občine Krško za obdobje 1971-1975 navaja za zasebno obrt več usmeritev. Tako predvideva nadaljnje razvijanje storitvene obrti, da bo njena mreža lažje pokrivala potrebe občanov. Potrebno je več delavnic in seveda tudi več ljudi.

To bo najlažje uresničiti z ustreznim davčno politiko in

vključevanjem mladih v uk pri zasebnikih. Pomembno je tudi kreditiranje. S posojili bi obrtnikom omogočili odpiranje novih delavnic in opremljanje teh s sodobnejšimi stroji. Ne smemo pozabiti na zdomce, ki se že vračajo in ki bodo še prihajali nazaj domov. Mnogi med njimi izražajo želje po vlaganju prihrankov v obrt. To pripravljenost bi kazalo izkoristiti in jo usmeriti v tiste panoge, ki prihajajo v poštev za ta del Slovenije. To so predvsem gradbena, lesnopredelovalna, avtomehanična in druga avtomobilska obrt, obrt za industrijsko kooperacijo, za kooperacijo s kmetijskimi kombinati, z gostinstvom in turizmom itd.

Občinska skupščina v Krškem je ta vprašanja razgrnila pred odborniki in sklenila s smotno davčno, lokacijsko in izobraževalno politiko spodbuditi razvoj obrti na svojem območju.

J. TEPPEY

OPRAVIČILA ZAUPANJE

Razdrobljena gospodarska dejavnost v nekaterih panogah kar vpije po združevanju. To se kaže predvsem v kovinski industriji, zato bo te stvari proučila novembra lani imenovana komisija pri občinski skupščini v Krškem. Odborniki so komisijo ustanovili z namenom, da bi pripravila predloge za razvoj gospodarstva, šolstva, otroškega varstva in drugih dejavnosti. Delo komisije je hitro steklo in skupščina je med drugim že obravnavala njen predlog za samoupravni sporazum o financiranju negospodarskih investicij. Naloga komisije je tudi pomagati brestaniškemu Sigmundu in krškemu Mizarstvu pri načrtovanju nadaljnjega razvoja.

NAJ BO PRAVIČNO ZA VSE!

Lani so v krški občini delila sredstva krajevnim skupnostim po svojevrstnih merilih. Sprejela jih je občinska skupščina. Pri delitvi so v soglasju z odborniki upoštevali plačevanje davkov. To je bilo merilo za odstotek sredstev, ki jih je občina dodeljevala posameznim krajevnim skupnostim. Mnogi občani so tudi letos za tako delitev, zlasti tam, kjer so ljudje enotni in kjer drug drugega spodbujajo za redno poravnavanje obveznosti.

Nevarnost na preži

V zadnjih desetletjih se je v Krškem močno razmahnila gradnja industrijskih, stanovanjskih in raznih poslovnih objektov. Ljudje so veseli vsakega napredka, vendar tudi to prinaša s seboj vrsto novih težav in zahtev. Komunalna ureditev na primer ta čas, žal, ni dohitevala hitre rasti mesta.

Gradnja kanalizacije je že ta hip nujno potrebna, saj na primer ni t. o. v. kot je Kovinarska, nima lastnega kanalizacijskega omrežja. Isto velja tudi za druge obrate na tem območju. Na obstoječo kanalizacijo na primer območje Leskovca z Venišami sploh ni priključeno. To predstavlja stalno nevarnost za okuženje rezervne pitne vode na Krškem polju, stalno nevarnost za izbruh morebitnih epidemij nalezljivih bolezni.

Lani sta bila za kanalizacijsko omrežje mesta Krškega napravljena dva projekta: eden za rekonstrukcijo kanalizacije na levem bregu Save, drugi za desni breg (za stari del mesta, za Leskovec in Venišje). Predračun za levi breg predvideva investicijo 2.352.000 din, za desni breg pa 9.305.000 din.

V občini za sedaj ni na voljo dovolj denarja. Letos bodo skušali zbrati sredstva za najnujnejšo obnovo kanalizacijskega ožila na levem bregu mesta, ker je ta potrebna zaradi predvidene gradnje nadvoza čez železniško progo. Bolje nekaj kot nič, pravijo optimisti, ki upajo, da bodo boleznim občanom prizanesle vsaj tako dolgo, da se bo v blaginji tudi za te namene nabralo več denarja. J. T.

NOVA OBLIKA ZA SODELOVANJE

V Posavju pripravljajo ustanovitev medobčinskega sveta SZDL. Skupni organ bo povezoval med seboj občinske konference SZDL Brežice, Krško in Sevnico. Vsaka konferenca bo delegirala vanj pet delegatov, po enega pa medobčinski organi Zveze mladine, sindikata in ZZB NOV.

KRŠKE NOVICE

NOVO VODSTVO - Na prvi seji so novoizvoljeni člani občinskega odbora ZRVS izvolili za predsednika z novo Jova Vojnoviča, tehnični sekretar pa bo Dušan Vladič, ki je to nalogo opravljal tudi že v preteklem mandatnem obdobju. Na seji so imenovali še člane štirih komisij in nadzornega odbora.

ZIVLJENJSKI JUBILEJ - Nekateri „stari Krščani“ so nas opozorili na visok jubilej, osemdesetletnico zakoncev Mesesnel, ki sta jo proslavila kromno, v družinskem krogu. Gašo Mesesnel je bil prvi povojni krški župan, njegove življenjske družice pa se s posebno hvalečnostjo spominjajo mnoge generacije občanov, saj jim je kot učiteljica v prvem razredu vlivala prvo učenost in vzpela ljubezen do znanja in do izobraževanja. Obema ob pomembnem jubileju tudi naše čestitke!

ZNOVA NEPOPOLNI - Člani pripravljalnega odbora za ustanovitev posavske konference mladih v kmetijstvu so na seji v Krškem ponovno pogrešali predstavnike iz sevniske občine. Vseeno pa so pregledali predloge delovnih programov

aktivov mladih zadrušnikov iz krške in brežiške občine in sklenili, da bodo to leto skupno pripravili tekmovanje mladih traktoristov in izlet.

PO NAČRTU - Vodstvo posavske pevske zveze bo v soboto v Krškem pripravilo že drugi strokovni seminar za pevovodje iz vseh treh občin. Za njegov zaključek so pripravili še nastop slovenskega učiteljskega pevskega zbora „Emil Adamič“.

SOLA SE ŠIRI! - Pred dnevi smo opazili ponovne spremembe na posloplju glasbene šole. Delavci so pričeli preurejati del prtilčja, kjer bo po dokončanju del prostor za skupinski pouk. Ker je šola že lani dobila večjo sobo za interne nastope gojencev in vaje orkestru, bo ta dokončno urejena in bo svoje poslanstvo še bolj uveljavljala.

KASNEJE NA GRAD! Razstavo fotografij z legendarnega pohoda Štirinajste divizije na Stajersko, ki so jo odprli v petek v enem izmed razredov senovške osnovne šole, bodo kasneje prenesli na brestaniški grad. Vključili jo bodo v stalno zbirko „Muzeja izgnancev“.

Osmega februarja v Cerkljah. Šolarjem so se predstavili: pisateljica Mimi Malenškova, pesnik Jože Šmit in ilustrator Božo Kos, (Foto: Zupancič)

NOVO V BREŽICAH

POBRALI SO ŠILA IN KOPITA. V brežiški občini je samo še 496 obrtnikov. Lani se je njihovo število precej zmanjšalo, ker so po zakonu morali prijaviti obrt v kraju stalnega bivališča. Ta zakon je prizadel zlasti prevoznike in gradince, pa tudi druge stroke. Zastoj je čutili tudi v gostinstvu, odkar je vpeljan davek na promet z brezalkoholnimi pijačami.

PRI IMV IZGUBA. Tovarna avtomobilskih prikolic IMV v Brežicah je zaključila minulo poslovno leto komaj z 59,8 odst. letnega plana dohodka in z 39,7 odst. plana celotnega dohodka. Iz teh odstotkov lahko povzamemo, da so začetne težave pri prehodu na industrijsko proizvodnjo zares velike. V zadnjem trimesečju pa je bil tudi ta obrat prizadet zaradi zastaja pri prodaji izdelkov na zunanje tržišče. Vse to povezujejo z energetsko krizo v svetu.

STOP, KONTROLA! Na križišču cest Brežice-Catež in Brežice -

Dobova je bila zaradi gradnje bencinske črpalke hitrost omejena. Mnogi vozniki se na to niso ozirali, vozili so mimo, kot da je previdnost odveč. Kaže, da je pomagala intervencija prometne milice. Najbolj predrzne avtomobiliste so kaznovali druge opomnili na spoštovanje prometnih znakov na cestah.

POVSOD PROSLAVE. V petek, 8. februarja, so imeli šolarji prost dan. Po vseh šolah so pripravili proslave, na katerih so se v kulturnem programu spomnili velikega slovenskega pesnika Franceta Prešerna, ki je umrl prav na ta dan 1849. leta. Ponekod so povabili v goste pisatelje, da so jim brali odlomke iz svojih del.

KOLIKO BO NASADOV? Kooperanti obetajo letos 21 ha ribezovih nasadov. Z jagodami bodo zasadili 8 ha površin, z jablanami prav toliko, z vinsko trto pa 100 ha. V te dejavnosti se vključuje 295 kooperantov.

V pripravi na volitve ženske ne stojte ob strani. Do ponedeljka, 11. februarja, so jih v brežiški občini evidencialno 134, največ v delovnih kolektivih. Vseh predlogov je bilo do tega tedna 516, od tega 215 za delegacije krajevnih skupnosti. Trenutno so najslabše zastopani mladi. (Na sliki: delavka v dobovskem obratu Beti)

BREŽIŠKE VESTI

KRŠKI TEDNIK

Ribez: dobro za kmete in kombinat

Studenska skupnost za jagodičevje vključuje že 32 pridelovalcev - Pospesovalna služba pri KK Zasavje bi rada pridobila kooperante tudi na območju Zabukovja

Na Studencu in v okolici vsako leto pridelajo povprečno 37 ton ribeza. Sevnški Kmetijski kombinat ima dolgoročno pogodbo s celjskim Etolom. Imajo trdno določeno najnižjo ceno, v pogodbah z zasebnimi pridelovalci pa si delijo ugodnejši izkupiček v razmerju 75 : 25 v korist kmetov. Tako je bila lani povprečna cena 10,43 dinarjev za kilogram ribeza.

Ker je mogoče imeti na pol hektarja zemlje okrog 1.000

kov. Gre za rastlino, primerno za hribovite predele. Avstrijske izkušnje kažejo, da je ravno ta kultura pritegnila nazaj na zemljo vrsto ljudi po hribih! Na enaki površini, kot smo jo vzeli ravnokar za primer, bi človek lahko pridelal eno kravo, za dohodek od mleka pa v enem letu še daleč ne bi iztržil toliko kot za ribez.

Skupnost za jagodičevje - izbrali so to ime, da bi lahko vključevali še pridelovalce jagod

PROSTORI ZA POSEBNO ŠOLO

V začetku marca bo sevnška posebna šola dobila potrebne prostore v preurejeni stavbi nekdanjega zdravstvenega doma. Imeli bodo kar pet učilnic, šivalnico, prostor za tehnično delavnico, kuhinjo, jedilnico, knjižnico in večnamenski prostor. Z novim šolskim letom bodo v tej posebni šoli zbrali prizadete otroke iz vse občine.

KRISTIJAN JANC, predsednik skupnosti Studenc: „Sestanki skupnosti so polnoštevilno obiskani. Razmerje med nami in kombinatom je sprejemljivo. Oni imajo, kar je za stroške.“

grmov in če znaša pridelek le 3 kg na grm, je to nad 30 tisoča-

- dela uradno slabe pol leta, čeprav so prve grme ribeza na Studencu zasadili že pred 15 leti. Prednost organizacije vidi Lojze Rupar od pospeševalne službe pri kombinatu in hranilno-kreditni službi v lažjem dogovarjanju, skupnih akcijah. Ker gre za zaokrožen okoliš, bi lahko imeli nekatere stroje v skupinski rabi, npr. muljar in škropilnico. Kmetje so že uvideli, da obdelovanje ne terja več toliko ročnega dela. Za razvoj te kulture so kmetje doslej v glavnem namenjali le slabšo zemljo, pridobili so si tudi izkušnje s primernejšimi sortami. Pomembno je tudi to, da imajo pri celjski podružnici Ljubljanske banke razumevanje za posojila, ki so potrebna za obnovo. Posojila odplačujejo kmetje šele tedaj, ko pridejo grmi v rodnost. Kmetje so zadovoljni z delom skupnosti.

A. ŽELEZNIK

Brez bojzani za delavce

Koga za delegata?

Na letošnje volitve bomo stekli vsekakor boljše pripravljene kot kdaj prej, čeprav volilne priprave niso bile stalna naloga takoj od trenutka, ko je to proglasila republiška konferenca SZDL za vsakodnevno nalogo kadrovske politike.

Ustavne razprave se je v sevnški občini udeležilo nad 3.000 občanov. Ljudje so se živo zanimali za sistem odposlancev namesto dosedanjih odbornikov. Vendar se še pojavlja pomislek čudne narave za današnji čas: „Imamo TOZD z več kot 500 delavci, imamo direktorja TOZD in še nekaj tehnikov, bomo imeli dosti ljudi za delegacije, ki bodo hkrati ustrezali postavljenim kriterijem?“

Očitno gre za neutemeljeno bojazen, da ne bi mogli najti družbeno razgledanih delegatov med 500 delavci! Se v času revolucije smo znali zgraditi sila učinkovit sistem usposabljanja ljudi za težke naloge.

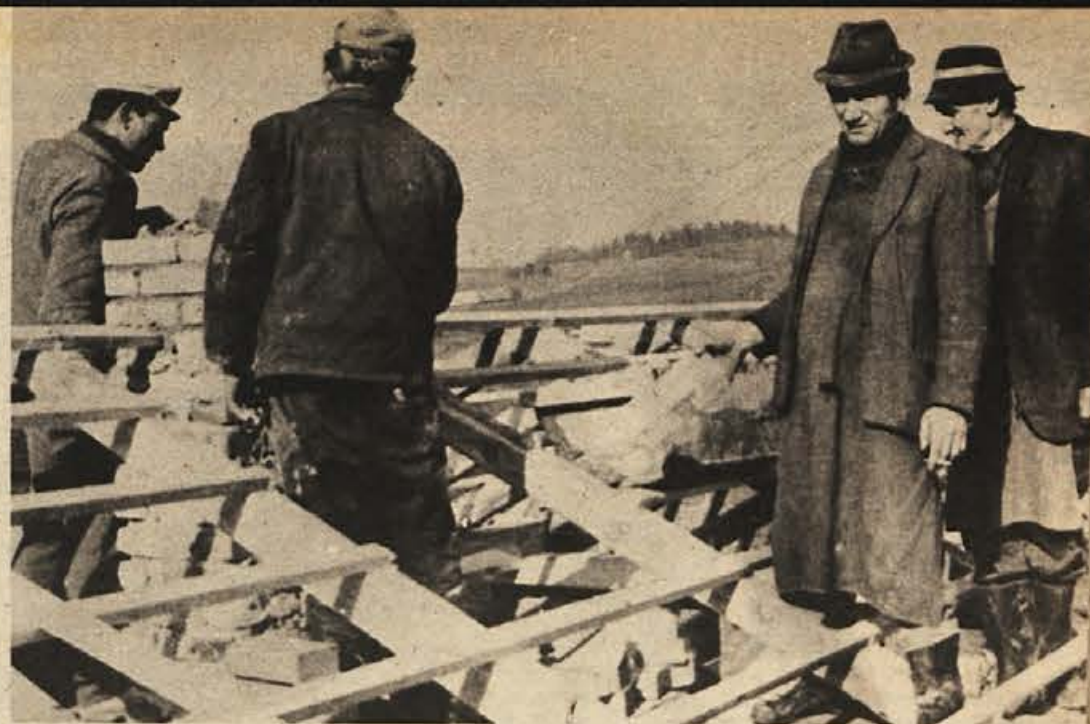
Med sklepi konference sevnških komunistov najdemo tudi sklep o nujnosti ponovne ustanovitve delavske univerze. Ravno ta ustanova bo v bodoče nepogrešljiva za trajno usposabljanje delegatov in delavcev nasploh.

RAZPORED VOLILNIH PRIPRAV FEBRUARJA

Občinska konferenca SZDL in občinski sindikalni svet sta na skupni seji v sredo 6. februarja sprejeli časovni raspored, v katerem morajo biti izvedeni vsi postopki, predvideni z novo ustavo in volilnim zakonom. Do torka je bilo zaključeno evidentiranje, 20. februarja se bo sestala še občinska kandidacijska konferenca. Od 22. do 28. februarja morajo biti opravljeni predkandidacijski postopki na razširjenih sejah sindikalnih organizacij ali koordinacijskih odborov SZDL po krajevnih skupnostih. Do 5. marca morajo v temeljni samoupravni organizaciji vnesti v statute določila o oblikovanju delegacij, ravno tako tudi v krajevnih skupnostih.

ZA KS TUDI IZ MINULEGA DELA

Na zboru občanov na Blanci, kjer so obravnavali osnutek novega občinskega statuta in krajevne skupnosti ter evidentirali delegate, so v razpravi o virih za financiranje dejavnosti krajevnih skupnosti izrazili tudi mnenje, da kaže v okviru sodelovanja temeljnih organizacij združene dela pri pomoči krajevnim skupnostim upoštevati tudi denar iz minulega dela. Iz vasi in naselij odhaja na delo v center občine mnogo delavcev, ki so vsa ta leta sodelovali pri ustvarjanju dohodka, krajevne skupnosti pa niso dobivale ustreznega denarja.

Zagoriški gasilci so minuli teden postavili streho na prenovljeni gasilski dom. Pridnih rok ni manjkalo: dokaz, kako ljudje še vedno poprimajo za skupne akcije. Najtežje delo imajo sedaj že za sabo. (Foto: Železnik)

Kmečka žena si želi izobraževanja

V petih letih je šlo skozi razne oblike izobraževanja pri trebanjski Kmetijski zadrugi nad 2.000 kmetov, samo lansko sezono tudi 750 žena

Na Dolenjskem je izobraževanje kmečkih žena še malo razširjeno, čeprav brez tega ne bo večjega napredka kmetijstva. Po srednjeročnem načrtu razvoja kmetijstva v občini naj bi v prihodnjih petih letih povečali kmetijsko proizvodnjo, ki temelji na sodelovanju z zasebnimi kmeti kar za petkrat. Razen utečenih izobraževalnih oblik prehajajo še na organiziranje žena in mladine, kar jim bo omogočilo besedo tudi pri samoupravnem organiziranju in delegatskem sistemu.

Kot nosilce organizacijskih priprav za izobraževanje na vasi so se dobro obnesle združene enote. Kmetje, člani teh enot, poznajo okolje, njihov neposredni stik z ljudmi v sosesčinah je bil doslej vedno porok za izredno dobro udeležbo na predavanjih. Letos potekajo predavanja za kmete že kar v 12 krajih občine. Na pobudo zadruga so letos organizirano pritegnili tudi kmečke žene. Doslej so predavanja o kmetijstvu, gospodinjstvu in začetkih urejanja kmetij, kar je lahko osnova tudi za razvijanje kmečkega turizma, v štirih krajih občine. Do konca meseca bodo mrežo predavanj

raztegnili še na peti kraj. Na prvih predavanjih so žene poučile o vsebini zakonov o kmetijskih zemljiščih in združevanju, dedovanju, ustavi in statutu zadruga. Pogovorili so se tudi o delegatskem sistemu, saj doslej žene niso imele možnosti za odločanje v zadruginih samoupravnih organih, odmaknjene so bile tudi od ostalega družbenega življenja. Tako želijo v trebanjski zadrugi v bodoče po zadruginih enotah imeti poleg kmetijskogospodarskih odborov tudi aktivne ali odbore kmečkih žena ali zadrugnic. Žene naj bi tudi podpisale pristopne izjave, kar jim bo omogočilo, da bodo

imele iste pravice kot gospodarji: voljene bodo lahko v samoupravne organe pri zadrugi ali občinski delegaciji.

Denar za izobraževanje namenjajo zadrugne enote same, dobijo pa še pomoč temeljne izobraževalne skupnosti. Po razširitvi izobraževanja na žene je postalo denarja premalo. V zadrugi smatrajo ta način izobraževanja za primernejši kot predavanja v okviru delavske univerze. Zadruga sedaj v bistvu samo posreduje predavatelje. Ko bodo organizirani aktivni žene zadrugnic, bodo le-ti lahko vključevali še druge predavatelje, za kar bo pač zanimanje. V zadrugi menijo, da so že z dosedanjimi oblikami podeželje močno razgibali. Kjer je več usmerjenih kmetij, prirejajo še posebna predavanja, npr. o siliranju, prevetravanju ipd. Če bo čas, bi radi izvedli seminarje tudi za mlade v okviru mladih zadrugnicov, in sicer vsaj v štirih krajih v občini.

A. ŽELEZNIK

Gasilci kot gradbinci

Zagorica: primer, kako do lepega doma in trgovine

Zagorica je imela nedokončan gasilski dom, kjer se je v pritličju stiskala še Merkatorjeva trgovina. Na letošnjem občnem zboru so se domenili: 18. januarja so vrgli z doma staro ostrejšo, nekaj dozidali, da so spremenili dosednji mučni kvadratasti videz stavbe, zabetonirali ploščo nad trgovino in orodjarno, pozidali, vili še drugo ploščo, 5. februarja pa so že pokrivali.

O tem, da bi radi dokončno uredili dom, so govorili sicer že dolgo, da pa bodo lahko betonirali kar sredi januarja, si ni nihče mislil.

Sicer pa lahko predsednik Jože Matjaž govori samo dobro o vnehi članov: „V društvu smo zbrani med drugimi obrtniki za vsa opravila. Tudi zidarji so rekli, da bodo delali brezplačno, promoremo tesarje, vodovodne inštalaterje... Plačali smo le nekaj daljših prevozov. Tudi les za ostrejšo so prispevali ljudje sami.“

Pri Merkatorju so pred časom računali, koliko bi stala preureditev doma, da bi v njem imeli lepši prostor za trgovino. Izkazalo se je, da bi morali vložiti kar 250 tisočakov. Toliko seveda niso imeli. Gasilci imajo nad 80 članov, vsak se je obvezal za najmanj 30 prostovoljnih delovnih ur, kar jih je že dosti preseglo. Merkator je primaknil nekaj na račun bodoče najemnine in posojilo za gradbeni material. Kot pravi predsednik Matjaž, dobre volje in vneme med člani ne manjka. Gasilci bodo v novem lahko imeli še

prostor za shajanje, Merkator pa celo nadstropje za trgovino in skladišče.

A. Ž.

KRIŽ: DO BOLJŠE ELEKTRIKE

V tem delu čateške krajevnne skupnosti imajo tako slabo električno napetost, da je skoraj vseeno, ali ima človek radjiski aparat ali ne, kaj šele močnejše stroje. Vaščani so prispevali tudi po 2.500 dinarjev, in transformator je že postavljen. Tako ni več daleč čas, ko bo od elektrike v kraju končno kaj haska.

IZ KRAJA V KRAJ

KS TREBNJE: DOGOVARJAJO SE - Krajevna skupnost pripravlja program več potrebnih akcij. O tem so imeli že več pogovorov s predstavniki delovnih organizacij, saj bi se radi lotili v prvi vrsti tistega, kar je uredniško.

DOBRNIC: PRENOVLJENA TRGOVINA KZ - Kmetijska zadruga preureja svojo trgovino. Mizarsko podjetje TRELES iz Trebnjega pripravlja opremo. V trgovini naj bi uredili tudi razstavni prostor za pohištvo. Na voljo bo še prostor, ki bo lahko služil kot pisarna za potrebe kmetijskogospodarskega odbora. Dela naj bi opravili aprila. Trgovina bi morala pričeti delati že pred 1. majem.

KS TREBELNO: URE ZA RAZGOVORE - Ker se na tako velikem območju, kakršno spada v okvir krajevnne skupnosti, vedno nabere dosti odprtih vprašanj, s katerimi želijo občani seznaniti svet krajevnne skupnosti, so se na Trebelnem odločili, da bo vsako prvo nedeljo v mesecu delal nekdo izmed članov sveta KS, na katerega se občani lahko obračajo v vprašanji. Običajno sta v pisarni v stari šoli predsednik in tajnik.

SEKCIJA ZRVS - Poslej bodo člani organizacije Zveze rezervnih vojaških starešin z območja Trebelnega imeli svojo sekcijo. Marsikaj bodo poslej lahko izvedli bliže domu, skupno z mokronoško organizacijo bodo izvajali le obvezni program.

MIRENČANI SE LAHKO VIDIJO - V tem mesecu prikazuje slovenska televizija filme o krajevni skupnosti v splošnem ljudskem odporu, ki jih je ekipa Zastava filma posnela s sodelovanjem občanov Mirne. Jutri zvečer bo na sporedu že tretji film o krajevni skupnosti na začasnem zaslednem ozemlju. Spremljanje filma je še toliko bolj zanimivo, ker je marsikdo sodeloval pri nastajanju filma.

LOKAL ZA TOPLE NAPITKE - Kaj bi prinesel ukrep o prepovedi točenja alkoholnih pijač v jutranjih urah, ko hodijo ljudje na delo? Marsikdo se zavzema, da bi to uzakonili tudi v trebanjski občini. Ob tem je vredna premisleka ugotovitev, da niti v Trebnjem ni lokala, kjer bi pripravljali tople napitke ali imeli samo brezalkoholne pijače. Mnogo, navsezadnje še slabih, pijač imajo ljudje po domovih, zato bi veliko opravili tudi z vzgojo.

Tone Ožbolt, pisec knjige „Šerčerjeva bojna pot“, se je zahvalil v imenu kulturnikov za prvi sprejem, ki ga je organizirala za ustvarjalce na kulturnem področju TKS Kočevje. (Foto: J. Primc)

Kočevje: daleč pod dopustno mejo

Po normah UNESCO bi morala kupiti knjižnica na leto eno novo knjigo na 5 prebivalcev, v kočevski občini pa so za 17.000 prebivalcev kupili lani 1815 knjig - Še mnogo slabše pa je bilo prejšnja leta

Sprejem za domače kulturne delavce-ustvarjalce je priredila 8. februarja zvečer v hotelu Pugled temeljna kulturna skupnost (TKS) Kočevje. To je bilo sploh prvič doslej, da so se zbrali vsi domači ustvarjalci, saj so nekateri do tega sprejema niti med seboj niso poznali.

Po uvodnih besedah predsednika izvršnega odbora TKS Miloša Humeke sta dijaka kočevske gimnazije prebrala oziroma recitirala odlomke iz del ali pesmi domačih ustvarjalcev Franca Lovšina, Rudija Moharja, Lada Sviglja, Franceta Cankarja, Toneta Ožbolta, Marjanca Colariča in Petra Vovka.

Razen že naštetih so se srečanja udeležili še domači kulturni delavci-ustvarjalci Štane Jarm, Rado Meglič, Danilo Škulj in Matija Glad.

Srečanja so se udeležili tudi predstavniki nekaterih družbenopolitičnih organizacij, občinske skupščine in TKS. Ob tej priložnosti so vsem udeležencem srečanja podarili pravkar izšlo „Preproste pesmi“ domačina Franceta Lovšina.

Za prisrčen sprejem se je TKS v imenu vabljenih zahvalil ustvarjalcem Tone Ožbolt. Večer so preživel v prijateljskem razgovoru.

Čeprav so udeleženci dajali vodstvu TKS samo priznanje za organizacijo sprejema, pa je Tone Ožbolt v

svoji zahvali le opozoril, da žal na sprejemu ni bila predstavljena tudi ustvarjalnost profesorja Miloša Humeke. Njegovo opozorilo je bilo nedvomno pravilno. Vendar bi ga dopolnili le v toliko, da bi na takem sprejemu lahko prikazali tudi ustvarjalnosti drugih. Tako bi lahko postavili v sprejemni dvorani manjšo razstavo Jarmovih kipov, Brudarjevih slik in morda še del koga drugega, lahko pa tudi umetniških fotografij domačih avtorjev.

Seveda pa bi napravili lahko še korak naprej in prikazali morda lutkovno igrice avtorja-domačina (Škulj), ki bi jo izvedli domači lutkarji pod vodstvom domačina Matije Glada. Lahko bi prikazali tudi kakšnega izmed filmov (nagrajenih ali drugih) domačega Foto kino kluba.

OGLAŠUJTE V DL!

NOV AKTIV MLADIH DELAVCEV

7. februarja je bil na osnovni šoli Kočevje ustanovni zbor aktiva mladih delavcev. Na zbor je bilo vabljenih 13 mladih prosvetnih delavcev šole in predstavnik občinske konference ZMS Kočevje. Zbor je vodil Miha Majerle, predsednik osnovne organizacije sindikata na šoli.

V. I.

Kakor si bomo postlali,

(Nadaljevanje z 20. strani)

Zelo bogat je tudi program komunalne in ostalih dejavnosti KS. Naštetimo le nekatera najpomembnejša dela, o katerih je bilo doslej v javnosti malo ali nič znano; dokončna ureditve smetišča v Mozlju in Mestnem logu, gradnja doma družbenih organizacij v Mahovniku, obnovitev mostu na Rinži pri Marofu in vzdrževanje Rinže.

Kot priloga načrta pa je tudi prednostni vrstni red urejanja posameznih ureditvenih del in asfaltiranja, ki se začne s asfaltiranjem naselja „Union“ in konča z asfaltiranjem povezavo Kidričeve in Tomšičeve ulice.

Delali bomo zase

Naš sestavek naj zaključimo s prikazom del na področju organizacije dela KS in samoupravnih odno-

sov, ki je sicer prvo poglavje programa.

KS bo še naprej krepila in razvijala samoupravni način odločanja. V svoje delo bo skušala pritegniti čimveč občanov. Dograjevala bo delegatski sistem in kadrovske izpopolnilne odbore KS za posamezna mestna območja. Občani se namreč vedno bolj zavedajo, da bodo imeli le tisto, kar si bodo sami uredili, in da bodo živeli tako, kot si bodo znali sami urediti. Mnogi izražajo pripravljenost, da bi za urejanje zadev, ki so za njih pomembne, ne le delali, ampak tudi prispevali z delom, materialom ali denarjem.

V tem poglavju je obdelano tudi sodelovanje s TOZD, izvedba referenduma za samoprispevek, delo medkrajnega sveta KS in nekatere druge zadeve.

JOŽE PRIMC

DROBNE IZ KOČEVJA

NARAVNO ZDRAVILO - Dobra zdravilna maža, ki jo izdeluje Ivan Maršič iz Škoflje, je našla pot tudi v našo dolino. Miličnik Ivan Maršič je bil rojen v vasi Primoži v kočevski občini, torej je naše gore list. Znano je, da je njegova rodbina že od nekdaj nabirala zdravilna zelišča. Tudi v njegovi maži so osnovna ta zelišča in čebelji vosek. Kako mažo naredi, tudi njegova žena ne ve. Sestavine lahko kemično ugotovijo, ni pa mogoče ugotoviti ostalih pomembnih podrobnosti, kot so segrevanje, čas, rotacijsko hitrost mikserja itd. Broda je zelo veliko.

LOVCI NA TEČAJ - Lovski tečaj za novince v lovskih družinah se bo začel marca. Lovska zveza že sprejema prijave. Predavanja bodo v domu telesne kulture v Kočevju ob sobotah popoldne in nedeljah dopoldne. Po tečaju bodo strokovni izpiti pred redno izpitno komisijo Lovske zveze, ki dela za območje občin Ribnica in Kočevje.

SPET ŠOFERSKI IZPITI - Izpiti za voznike motornih vozil vseh kategorij so se zopet pričeli. Teoretični izpiti so vsak torek popoldne v mali dvorani doma telesne kulture. Pripravljalni tečaji Avto-moto društva

Kočevje za bodoče šoferje so se tudi že pričeli. Na prvem letošnjem, ki se je končal v ponedeljek, je bilo okoli 30 slušateljev. Drugi tečaj se bo pričel konec februarja. Avto-moto društvo Kočevje že sprejema prijave zanj. Šele po tem tečaju se lahko začne tečajniku učiti vožnje. Tako tečajniki že poznajo cestno-prometne predpise in prometne znake ter se lahko bolj posvetijo sami vožnji.

— Rezervni oficirji so se pa zelo potrudili, saj so namesto predvidenih 10 možnih kandidatov za delegate evidentirali kar 15.

— Niti ne. Preprosto so sklenili, da evidentirajo kar ves novi upravni odbor občinske ZRVS.

Predlogov bo gotovo še več. Vseh se ne bo dalo niti uresničiti. Vendar bi v bodoče ob kulturnem prazniku le lahko prikazali vsaj najboljše najnovejše stvaritve domačih kulturnih ustvarjalcev.

J. PRIMC

Neprijetna podobnost

Pred kratkim smo brali o požaru nebotičnika v Sao Paolu (Brazilija), v katerem je zginilo življenje preko 200 ljudi. Poveljnik mestnih gasilskih enot je izjavil, da je toliko žrtev tudi zato, ker odgovorni organi niso pokazali pravega razumevanja za gasilstvo. Nato je župan mesta gasilskega poveljnika odstavljal.

V Kočevju nimamo pravih nebotičnikov, imamo pa štiri osemetažne stolpnice. Enega izmed dolgoletnih vodij občinske gasilske zveze Kočevje smo vprašali, kaj bi se zgodilo, če bi izbruhnil požar v eni izmed kočevskih stolpnice. Povedal je, da bi se zgodilo skoraj vse tako, kot v Sao Paolu, le v manjšem obsegu, saj gasilstvo nima primernih naprav za reševanje iz tako visokih stavb, čeprav na to odgovorne opozarja.

Torej smo spet zagrešili vrsto napak na račun varnosti občanov, ki stanujejo v tako visokih stavbah. Kdo je glavni krivec, ne vemo, gotovo pa se bodo vsi izgovarjali na „pomanjkanje denarja“.

Že načrtovalci in graditelji stavb bi zelo verjetno morali predvideti tudi način reševanja v primeru potrebe.

Kako se rešiti, če izbruhne v stolpnici požar? Ker tega odgovorni niso predvideli, so si nekateri stanovalci že sami kupili vrvi, da bi se v primeru požara spuščali z balkonom na tla. (Foto: J. Primc)

Če so oni to spregledali, bi morale ukrepati ustrezne službe na občini in inspektoriji. Vendar ne ukrepa nihče. Veliko podobnih pomanjkljivosti (ni hidrantov, gasilskih cevi, priložnih gasilskih aparatov itd.) je tudi v drugih večjih stavbah v mestu.

Stanovalci so torej prepriščeni sami sebi in svoji iznajdljivosti, kar ni prav. Vendar se mnogi že zdaj zavedajo teh pomanjkljivosti, a kar potrpijo.

J. PRIMC

Združitev z VIATORJEM ne bo

VIATOR je bil za pripojitev, EUROTRANS pa za pripojitev kot TOZD, zato te združitev ne bo - Zdaj ženitev med ITPP in EUROTRANSOM

Delavski svet ribniškega podjetja EUROTRANS se je 28. januarja odločil, da se njihovo podjetje ne bo združilo s sorodnim VIATORJEM zaradi nesprejemljivih pogojev. VIATOR je namreč zahteval, naj bi se EUROTRANS združil z njimi tako, da niti TOZD ne bi bil več; kolektiv EUROTRANS pa je zahteval, da bi bila njihova delovna organizacija TOZD v okviru OZD VIATOR. Seji DS so prisostvovali tudi predsedniki občinske skupščine, predstavnikov VIATORJA pa ni bilo, ker niso bili niti vabljeni. Pri EUROTRANSU so se namreč najprej želeli sami pogovoriti o tej zadevi.

Pač pa je DS EUROTRANS sklenil, da se začne razgovori o združitvi z ribniškim ITPP, in sicer tako, da bi bila v okviru skupne OZD dve TOZD: EUROTRANS in ITPP. Tako bi bila zagotovljena samostojnost obeh TOZD, ki pa bi ju

združevale nekatere skupne službe, skupni nekateri samoupravni organi in še kaj. Predvsem je pomembno, da sta obe podjetji sad naložb ljubljanskega TEHNOIMPEKSA in da bosta skupno lahko te odnose poenostavili. Čeprav sta podjetji posev različnih panog, pa je lahko sodelujeta na nekaterih področjih. Tako na primer EUROTRANS opr-

vlja vse prevoze za ITPP, ki jih je kar precej.

Za občino Ribnica je seveda še posebno pomembno, da se EUROTRANS s komerkoli izven občine ne združi tako, da ne bi ostal TOZD, ker bi izgubila precej dohodkov (takse, prispevki itd.). Tako bi se dohodki iz manj razvite občine prelili v bolj razvito, kar tudi ne bi bilo prav. Še posebno pa bi bila ribniška občina prizadeta, če bi eno njeno podjetje praktično prenehalo obstajati, ker bi mu pobrali vsa osnovna sredstva (tovornjake) in jih potegnili v centralo, se pravi v Ljubljano. To pa bi se lahko zgodilo, če EUROTRANS ne bi bil TOZD.

ŠE NEKAJ DOLGA JE

Gospodarski odbor TVD Partizan Ribnica je prevzel vse delo režijskega odbora za obnovo doma TVD, ki je bil razrešen na zadnji seji občinske skupščine. Gospodarski odbor bo tudi zbral še 46.000 dinarjev, kolikor manjka za pokritje stroškov obnove doma. Ta denar naj bi prispevale tiste organizacije, ki lani niso dale ničesar za obnovo doma in TTKS.

SOCIALNA VARNOST

Občinska skupščina Ribnica je na zadnji seji sprejela odlok o družbeni pomoči občanom, ki so ali bodo zašli v materialno stisko oziroma bodo ogroženi. Višina materialne pomoči bo znašala po sporazumu 430 din na mesec za tiste, ki jim bo ta pomoč edini vir preživljanja.

Sodraški pevci večkrat ubrano zapojejo na raznih prireditvah, čeprav nimajo stalnega pevovodje. Zadnje čase na nekaterih prireditvah niso mogli nastopiti, ker, kot pravijo, ni vseh glasov. (Foto: Primc)

Razprava o razvoju občine

Na kratko o zadnji občinski seji

Zadnja seja občinske skupščine Ribnica je bila zelo živahna. Na njej so razpravljali o poročilu stečajnega upravitelja podjetja STANGRAD, o poročilu o izvršitvi programa dela občinske skupščine in njenih organov za drugo polovico lanskega leta in sprejeli predlog delovnega programa do konca julija letos.

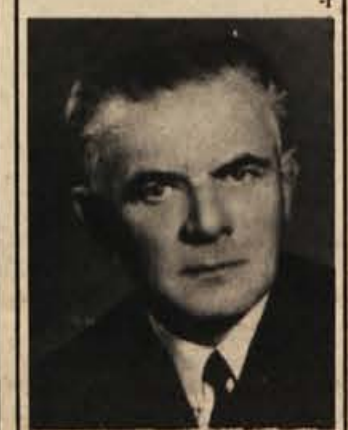
Razen o STANGRADU je bila živahna še razprava o osnutku smernic razvoja občine letos. Ta program bo dan v javno razpravo, ki bo trajala ves februar, o njem oziroma o nekaterih njegovih delih pa bomo predvidoma še poročali, če ne prej, pa takrat, ko bo sprejet. O smernicah bodo razpravljali v vseh TOZD, KS in političnih organizacijah. Na njihovih osnovah bo vsako območje občine ali KS izdelalo svoj delovni program.

MIRKO MIHELICH — ŠESTDESETLETNIK

5. februarja je slavil 60-letnico Mirko Mihelič iz Sodražice, znan in zaslužen delavec na področju gasilstva. Gasilec je od leta 1930. Že 16 let je predsednik PGD Sodražica. Bil je poveljnik Občinske gasilske zveze Sodražica in več let v vodstvu bivše okrajne gasilske zveze Kočevje. Skratka, z dušo in srcem je zapisan gasilstvu in bo tak vedno ostal. Ima eno zvezno in dveje republiških gasilskih odlikovanj.

Tovariš Mihelič izhaja iz napredne družine. Že leta 1942 je začel aktivno sodelovati v narodnoosvobodilnem gibanju. Boril se je v partizanskih vrstah do končne zmage.

Do upokojitve je delal v PELTILNICI v Sodražici. Bil je dober delavec in tovariš. Pri ljudeh je priljubljen. Zato mu želimo vsi, ki ga poznamo, posebno pa gasilci, še veliko zdravja. Želimo mu tudi, da bi se mu izpolnila njegova življenjska želja, da bi tudi sodraški gasilci dobili sodoben gasilski dom, kakršnega ta kraj potrebuje.

Mirko Mihelič dela v gasilstvu že od šestnajstega leta

Sprejeli so tudi odloke o družbeni denarni pomoči, o prispevku za spremembo namembnosti kmetijskih zemljišč — o njem je bila spet daljša razprava — in o začasnem financiranju temeljne telesno kulturne skupnosti.

Nadalje so bila na dnevnem redu še imenovanja in soglasja, sprejeli so sklep o razgrnitvi zazidalnega načrta Breg-Grič, razpravljali o osnutku akcijskega programa za varstvo bolnih, onemoglih in ostarelih občanov ter še o nekaterih drugih zadevah.

RIBNIŠKI ZOBOTREBICI

ŽELJA JE, DENARJA NI — Potočani so razočarani, ker RIKO še ni začel graditi obljubljenega obrata. Pravijo, da je nameravala graditi pri njih obrat tudi KOVINOPLASTIKA iz Loža. Ker pa so bile ovire z ribniške strani, bo zgradila obrat v Novi vasi, do katere imajo Potočani 10 km bližje kot do Ribnice, in se lahko zgodi, da se bodo tam zaposlovali. Pri RIKU pa pravijo, da še vedno niso opustili zamisli o gradnji obrata v Loškem potoku, a za to gradnjo, žal, še niso mogli zagotoviti potrebnega denarja.

stanovanj, od tega jih je bilo 25 dokončanih.

ONESNAŽENJE — Okolica Ribnice je precej onesnažena, predvsem pa območje Male gore. Vsi bi se morali bolj prizadevati, da bomo imeli lepše naselja in okolico. Pri tem naj pomagajo tudi turistična društva in skupnost za varstvo okolja. Če ne bodo zalega preprečevanja, bo treba krivce za onesnaževanje odkriti in jih dobro kaznovati.

— Si za to, da bi bila Ribnica mesto ali vas?

— Če nam bodo smeti odvažali zastoj, sem za to, da je mesto; če bi bilo treba kaj plačati, smo pa vsi za to, da je vas.

REŠETO

Veljalo bo samo: daj-dam

V črnomaljski občini nameravajo obrzdati apetite po prevelikem povečanju porabe v letošnjem letu - Več le za šport in kulturo

Vrednost družbenega proizvoda naj bi se v črnomaljski občini letos glede na lansko leto povečala kar za 33 - 35 odstotkov. Vendar pa se skupna in splošna poraba ne smeta povečati za več kot 18 odstotkov, so menili odborniki občinske skupščine, ko so na svoji zadnji seji govorili o osnutku družbenega dogovora o letošnji splošni in skupni porabi.

Čprav je bilo v Sloveniji sprejeto načelo, naj bi poraba zaostajala za ustvarjeno vrednostjo družbenega proizvoda le za okrog štiri odstotke in bi tako lahko letošnja poraba z ozirom na lansko v črnomaljski občini „poskočila“ kar za 29 do 31 odstotkov, se to v občini ne bo zgodilo. Tako povečana poraba bi namreč „požrla“ vso akumulacijo TOZD in OZD, kar bi zelo škodilo gospodarskemu razvoju občine in bi lahko imelo hude posledice. Zato bodo porabo v črnomaljski občini zadržali na republiškem povprečju, čeprav bo porast vrednosti letos ustvarjenega družbenega proizvoda v tej občini višji od republiškega povprečja. Kljub temu da so se v občini zmenili, naj bi samoupravne interesne skupnosti pri načrtovanju letošnje porabe upoštevale samo 18-odstotno povečanje porabe glede na preteklo leto, so skoraj vse izdelane programe, ki bodo, če jih bodo izvedli,

terjali več denarja, kot ga bo v „blagajni 18-odstotnega povečanja“. Več kot 18-odstotno povečanje za svojo dejavnost si bodo lahko „privoščili“ le športniki in kulturniki, saj so ti v prejšnjih letih največkrat dobivali le drobtinice sicer ne preveč bogato obložene proračunske mize. Drugi pa ne!

Sicer pa bodo o tem, koliko bodo za svojo dejavnost dobile posamezne interesne skupnosti, odločili zaposleni v OZD in TOZD. Vse interesne skupnosti bodo morale delovnim kolektivom pokazati in razložiti svoje delovne programe, delovni ljudje pa se bodo na zborih odločali, kolikšen odstotek od svojih mesečnih bruto osebnih dohodkov bodo letos dajali za delo posameznih interesnih skupnosti. Načinu, da so predstavniki raznih dejavnosti v preteklih letih dobivali denar s spretnim govornjem na sejah občinske skupščine in zborih volivcev, je torej odzvonilo.

Samo toliko, kot bodo sedaj interesne skupnosti ponudile delavcem, bodo najbrž voljni oni prispevati. Veljati je pričelo načelo „daj-dam“ B. PODOBNIK

Zakaj nestrpno?

Predlanskim so črnomaljski odborniki sprejeli program javnih del, ki jih delno plačujejo tudi občani s samopriskupkom. Lani so začeli opravljati dela iz tega programa, ki so ga sprejeli za pet let, do 1977. Precej je že narejenega, kaj naj bi naredili letos, pa odborniki še niso sprejeli, čeprav so o letošnjih delih že razpravljali občani na zborih volivcev. In prav ti so „krivi“, da letošnja dela še niso dokončno znana.

Letos bo po približnih izračunih za javna dela v občini na voljo 12.230.000 dinarjev. Predlagana so bila že tudi dela, ki naj bi jih opravili za ta denar. Na nobenem zboru volivcev namenu porabe tega denarja niso oporekali. Vseeno pa so navedli še toliko komunalnih del, ki naj bi bila letos nujna, da bi moralo biti denarja več kot dvakrat toliko. Pa ga ni. In težko je odbornikom prepričevati svoje kolege, naj uvrstijo v letošnji program še kako komunalno delo, ko vedo, da denarja ni. V brezupno prepričevanje jih pač silijo tisti, ki so jih izvolili.

Čprav ni bojzani, da vsa dela, upoštevana v petletnem programu javnih del, za katera plačujejo občani samopriskupke, ne bi bila do 1977. leta izvršena, pa je čutili nestrpnost. Poraja se vtis, da se občani boje, da tistega, kar jim je obljubljeno v programu javnih del, potem, ko bo prenehal mandat njihovim sedanjim odbornikom, ne bodo dobili. Zato si na vse načine prizadevajo, da bi „svoje“ dobili že letos. Njihova skrb pa je čisto odveč, saj bodo veljali sklepi in obljube sedanjih odbornikov tudi za nove delegate.

B. PODOBNIK

SPORAZUM NAJ ODPRAVI IZGUBO

Odborniki črnomaljske občinske skupščine so Skupnosti zdravstvenega varstva v Novem mestu predlagali, naj pokrije lansko izgubo 17 milijonov dinarjev tako, da se skuša letos sporazumeti s tistimi, ki plačujejo za zdravstvo, za višjo stopnjo obdavčitve bruto osebnih dohodkov. V črnomaljski občini temeljna izobraževalna skupnost in lanskega proračunu ni imela presežkov, v občinski blagajni pa je ostalo tako malo, da s tem denarjem ne bi mogli uspešno odpraviti niti dela izgube.

Dnevi slavlja

Po vsej občini že nekaj časa potekajo razne prireditve v počastitev 18. februarja, občinskega praznika. „Vozni red“ praznikov in prireditev do 19. februarja pa je naslednji: danes ob 11. uri bo otvoritev prostorov knjižnice na Gričku; jutri, 15. februarja, ob 10. uri bo otvoritev in ogled nove „Iskre“ v Črnomlju;

16. februarja ob 17. uri: otvoritev razstave o NOV v avli kulturnega doma v Črnomlju;

17. februarja ob 9. uri: zaključek športnih tekmovanj v hotelu Lahinja in razglasitev rezultatov;

18. februarja ob 10. uri: slavnostna seja občinske skupščine, na kateri bodo sprejeli odlok o pobratenju z občino Duga Resa, ob 11.30 uri otvoritev prenovljene restavracije Grad, ob 19. uri pa osrednja proslava za občinski praznik, na kateri bodo kulturni program izvedli kulturniki iz Duge Rese;

19. februarja ob 11. uri: proslava ob 30. obletnici zasedanja SNOS, na kateri bo spregovoril podpredsednik republiške konference SZDL Zoran Polič.

B. P.

RAZDELJENE NALOGE

Na zadnji seji predsedstva občinske konference ZMS v Črnomlju so čisto določene naloge naložili članom komisij, ki delujejo v okviru občinske konference ZMS. Naloge se nanašajo predvsem na prehod na novo organiziranost mladinske organizacije.

Lepe sončne dneve, ki prav nič ne spominjajo na zimo, so „čebelice“ iz metliškega otroškega vrta izkoristile za sprehode (Foto: B. Podobnik)

Denar za vodo in elektriko

Novi in prenovljeni stari vodovod, kanalizacijsko omrežje, čistilne naprave - Svetlejša luč v vaseh - Ponekod je sedaj le »navidezen« tok

Mnogo denarja nameravajo v metliški občini letos porabiti za negospodarske investicije. Mnogo, a še premalo, da bi uredili vse hude probleme in pomanjkljivosti na tem področju. Vodovodi, kanalizacije in ceste kličejo po rekonstrukcijah ali novogradnji, vendar bodo „uslišani“ le najbolj nujni primeri. Ponekod pa bo treba obnoviti tudi elektrifikacijo, saj elektrika v nekaterih vaseh prebivalcem ne služi več tako, kot bi jim morala.

Letos nameravajo dokončati gradnjo vodovoda v Rožnicah in ga napeljati do Dacarjev. Tudi gradnjo vodovoda in odplake z območja Metlike. Urejanje vodovodov, kanalizacije in čistilnih naprav bo veljalo okrog 3.500.000 dinarjev. Denar bodo zbrali s krajevnim samopriskupkom, nekaj naj bi primaknil Republiški vodni sklad, nekaj bodo dobili iz blagajne občinskega sklada za negospodarske investicije, nekaj pa bodo prispevali še občani s prostovoljnimi delom.

Da bi ohranili Kolpo čisto, bodo letos uredili kanalizacijo v Križevski vasi, kjer nastaja rekreacijski center. Razen tega bodo uredili kanalizacijsko omrežje „na črti“ Kmetijska zadruha - Dom počitka - Obrh, saj je

Čprav v metliški občini doslej elektrifikacije niso zapostavljali

bodo v to tudi letos vložili precej denarja in dela. Najslabšo elektriko imajo v vaseh Radoviči, Otok, Bojana vas, Krašnji vrh, Grabrovec, Žlebe in Božakovo. Prebivalci zaradi šibkega enofaznega toka, ker omrežje ni bilo obnovljeno že skoraj trideset let, ne morejo uporabljati gospodarskih in večjih gospodinskih električnih strojev, ponekod pa je napetost celo za brivnice prešlaba. Letos bodo obnovili električno napeljava v vasi Otok, verjetno tudi v Radovičih, z obnavljanjem pa naj bi pričeli v Bojanji vasi in na Krašnjem vrhu. V Metliki pa naj bi zgradili novo transformatorsko postajo in del daljnovoda, ki ga bodo kasneje napeljali naprej proti Grabrovcu. Za vsa omenjena dela bodo porabili okrog 1.200.000 dinarjev. Del potrebne denarja bo prispevala občina, ki si prizadeva, da bi dobile vsaj močnejšo elektriko, nekaj „Elektror“, mnogo pa bodo prispevali tudi prebivalci s prostovoljnimi delom.

Čprav v metliški občini doslej elektrifikacije niso zapostavljali

Posojilo za telovadbo?

Letos nove mrliške vežice in večje pokopališče - Nove telovadnice, če bo dovolj posojila

Že lani so v Metliki pričeli graditi novo mrliško vežico, ki naj bi jo letos dogradili in uredili okolico ter razširili pokopališče. Nova mrliška vežica je zares zelo potrebna, saj je postalo mesto tako veliko, da si ne more več „privoščiti“ sprevedov po cestah, potrebni pa so tudi prostori za obdukcije.

Za mesto bo nova mrliška vežica pridobitev, najbolj veseli pa je bodo najbrž tisti, ki so doslej opravljali obdukcije pokopanih v neprimernih prostorih. Njihove pritožbe, češ da tega dela ne bodo več opravljali v takih razmerah, so bile kar upravičene. Vežica, v kateri bodo vsi potrebni prostori, ureditev okolice in razširitev pokopališča, bodo veljali okrog 1.200.000 dinarjev.

Metliška občina je zaprosila pri republiški TIS za posojilo, s pomočjo katerega naj bi letos pričeli v Metliki zraven šole graditi novo telovadnico. Gradnja bo veljala okrog 6.500.000 dinarjev, in če bodo Metličani dobili od republiške TIS približno toliko posojila, kot bo in

vesticija veljala, bodo šolarji in drugi konec prihodnjega leta telovadili že v novi telovadnici.

Brez dvoma je telovadnica tako velikemu mestu, kot je Metlika, zelo potrebna. Pa ne le zaradi šolskih otrok, ki imajo sedaj pri ureditvi vstopov s telesno kulturo daleč slabše pogoje kot njihovi vrstniki v drugih krajih, pač pa tudi zaradi starejših, ki bi se želeli ukvarjati z rekreacijo, pa nimajo prostora. Da pa je telesna kultura zaposlenim zelo potrebna, ni dvoma. To so zdravniki že zdavnaj dognali in tam, kjer obstajajo za to pogoji, so pričeli tudi starejši, zlasti tisti, ki ne opravljajo fizičnega dela, kar vneto telovaditi.

NOVA SKUPNOST ZA STANOVANJA

Na zadnji seji občinske skupščine so odborniki med drugim sprejeli tudi odlok o ustanovitvi samoupravne stanovanjske skupnosti v občini. Skupnost bo imela svojo skupščino, izvršilni odbor, svete in potrebne komisije. Stanovanjska skupnost pa bo morala skrbeti predvsem za pravilno stanovanjsko gospodarstvo.

SPREHOD PO METLIKI

POZOR, SNEMANJE - Foto-kino klub „Fokus“ je ponovno oživel. Nad dvajset ljubiteljev fotografije in filma si je uredilo prostor v mladinskem klubu. Pripravili nameravajo razstavo umetniške fotografije, posneti dokumentarni film ter se načrtno učiti. Računajo, da jim bo z denarjem pomagala temeljna kulturna skupnost.

PRIDNA DEKLETA - Okrog trideset učenk srednje tekstilne tehniške šole, ki deluje pri „Beti“, bo letos maturiralo. Dekleta, ki bodo opravila zrelostni izpit, kot so včasih rekli maturi, zaslužijo vso pohvalo, saj so redno zaposlena, popoldne obiskujejo predavanja, zvečer pa se učijo.

PROGRAMI NA TRIBUNAH - pred dnevi so se sestali člani štaba za samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje ter se pogovorili o nalogah, ki jih bodo morale opraviti posamezne interesne skupnosti do 15. marca. Programe interesnih skupnosti o letošnjem delu bodo obravnavali na javnih tribunah, zborih občanov ter na posvetu s pre istavniki delovnih organizacij.

ZLOBNEŽI - Po mestu se širijo zlobne in nesramne govornice, da se dogajajo v mladinskem klubu čudne stvari. Vse tiste, ki verjamejo natolcevanjem, vabijo mladi, naj obiščejo klub, čeprav so se že poslovili od mladinskih let. Tako se bodo lahko sami prepričali, kaj je res. Bolj bi se morali zavedati, da s širjenjem neresnic škodujemo mladinski organizaciji, ki je dobro zastavila svoje delo.

Boj s psi!

Ko je prišel Franc Štefanič iz Lokvice pred 13 leti od vojakov, se je zaposlil kot poštar, točneje: kot pismonoša. In poklic mu je kljub raznim tegobam, ki ga spremljajo, postal tako več, da še zdaj nosi dobre in slabe novice po domovih metliške občine.

„Človek se v delo vzivi, tudi če je težko. Poznam vse ljudi, oni mene. Dobro se razumemo in tudi mnogo prehojenih korakov je pozabljenih ob nasmechu in dobri volji tistega, ki mu izročim pošto,“ pravi Franc.

— Koliko pismonoš pa vas je v Metliki?

„Štirje smo. Toliko jih je bilo tudi pred dvajsetimi leti. Ljudi pa je čedalje več. Več moramo delati, kot so včasih. Pred leti so bili štirje starejši pismonoši za malo ljudi, sedaj pa smo štirje mlajši za več ljudi...“

— Hodite peš ali se vozite?

„Ko raznašam pošto po mestu, hodim, v vasi pa se vozim. Trikrat na teden je treba obiskati vse vasi v občini. Ponekod je treba kar dobro nabrusiti pete, saj so na nekaterih poteh noge edino „prevozno“ sredstvo.“

— Je torba takrat, ko izide „Dolenjski list“, težka?

„Je, je. Na „Dolenjski“ so na ročeni skoraj v vsaki hiši. Prav je, da ljudje berejo, da zvedo novice. Jaz berem list že mnogo mnogo let. Vse najdem v njem. Najbolj pa me zanimajo članki, ki govorijo o gospodarstvu.“

— Videti ste prijazen človek. Ste kdaj jezni?

„Pa še kako! Na tiste lastnike psov, ki renčeče štirinožce slabo priklenijo ali pa jih kar pustijo. Ne vem zakaj, ampak psi napadajo nas, poštarje, najraje. Prave bitke sem že imel z njimi, pa če so sicer še tako mirni. Pred dnevi sem se s poštarso torbo komaj ubranil velikega psa v Grabrovcu.“

Beli krajini se obeta več proslav dogodkov, ki so se tu odvijali pred tridesetimi leti. Že v prihodnjih dneh bodo proslavili obletnico zasedanja SNOS. Na sliki: Spomin na lansko slavo v Semiču ob obletnici Belokranjskega odreda. (Foto: B. P.)

Rekli so:

Na seji konference ZKS v Črnomlju smo med drugim zabeležili tudi naslednje misli:

RADE VRLINIC, predsednik občinskega sindikalnega sveta: „Neposredni proizvajalec ni le tisti, ki dela pri stroju, pač pa tudi tisti, ki ta proizvodni proces vodi. To se napačno prikazuje v škodo delavcev. Bolje je namreč, da skupaj z delavci odloča tudi inženir, ki vodi delovni proces v neposredni proizvodnji, kot pa uslužbenec uprave, ki razmer v tem procesu ne poznajo tako dobro in zato ljudi, zaposlenih na teh mestih, ne morejo dobro zastopati.“

MIRKO JELENIC, pravnik v občinski upravi: „Formalno so se vse delovne organizacije v občini že na novo konstituirale. Vemo pa, da je bilo to opravljeno v časovni stiski, zato bo treba sedaj, v miru, vso skrb posvetiti vsebini novih odnosov. To pa bo velika skrb komunistov.“

FRANCI ŠALI, član sekretariata CK ZKS: „Ustave ne bo lahko spremenili v življenje, kajti še so sile, ki se borijo za preživele odnose, v katerih so imele privilegiran položaj. Sele v tej borbi se bo pokazalo, kam kdo spada in kaj kdo je. Nekateri tudi pozabljajo, da naša revolucija še ni končana in da smo sedaj na vmesni, zgodovinski pomembni stopnji, ki jo pomenijo nove volitve.“

Komunisti bomo morali spremeniti metode svojega delovanja. Navadili smo se klicati ljudi k sebi, namesto da bi mi šli k njim. To drugi izkoriščajo, zato moramo to slabost odpraviti.“

LOJZE ŠTERK, tajnik občinske skupščine: „Z evidentiranjem kandidatov za bodoče delegate moramo pohiteti, saj nas v nasprotju primeru časovna stiska lahko prisili, da ne bo časa za izbiro med evidentiranimi kandidati. To pa je lahko nevarno, saj vemo, da bodo skušali naši nasprotniki - vriniti - za delegate svoje ljudi.“

MARTIN JANZEKOVIČ, predsednik občinske skupščine: „Obremenitve gospodarstva bodo tudi letos zelo hude. Komunisti se morajo zato zelo zavzeto vključiti v dogovarjanje o splošni in skupni porabi v občini. Nastopili so namreč popolnoma novi, napredni odnosi. Tisti, ki denar služijo, se bodo o tem, koliko ga bodo dali porabnikom, interesnim skupnostim, z njimi neposredno pogovarjali.“

B. P.

ČRNO MALJSKI DROBIR

NAGLICA - Vsi, ki morajo še kaj storiti pred praznikom občine, v teh dneh ne poznajo počitka. Tisto, kar so občanom obljubili za praznik, hočejo vsi narediti, zato se je Črnomelj sedaj spremenil v mesto pridnih. Le kak zlobnež bi utegnil pomisliti, da se sedanjim pridnežem pred časom ni dovolj mudilo...

zobno ambulanto, saj zobozdravniki močno primanjkuje. Nemalo pa je bil predstavnik črnomaljskega zdravstvenega doma presenečen, ko je pred časom prišla k njemu vprašati za zaposlitev zobozdravnica - nuna. Pa najbrž tudi ona ni bila z nečem zadovoljna, saj se ni zaposlila.

STEVILO ZNANO - V družbenopolitičnem zboru občinske skupščine, ki ga v sedanjem skupščinskem sistemu nismo poznali, bo 21 članov. Pet jih bo „prispevala“ SZDL, po 4 pa ZK, ZZB NOV, sindikat in mladina.

Črnomaljski poročevalec

metliški tednik

Tri muhe na en mah

Hhrati o kandidatih, osnutku novega občinskega statuta in o predlogu za uvedbo samoprispevka

Na nedavni skupni seji občinske konference SZDL in sindikata so sprejeli volilni pravilnik in akcijski program za pripravo in izvedbo volitev. Razen tega so se dogovorili še o razpravi o osnutku statuta občine in izvedbi referendumu za ponovno uvedbo samoprispevka.

Na konferenci so sprejeli stališče, naj bi enotni zbor združenega dela občinske skupščine štel 40 do 50 delegatov, zbor krajevnih skupnosti 25 do 30 delegatov in družbenopolitični zbor 25 delegatov. Po enem izmed predlogov naj bi družbenopolitični zbor štel po dva delegata ZMS in ZZB, 5 ZK in po 8 SZDL in sindikata; po drugem predlogu pa naj bi imele vse organizacije enako število delegatov v tem zboru.

Dogovorili so se, da bodo ustanovili koordinacijske odbore za volitve po krajevnih skupnostih (KS) in v TOZD; kjer pa teh odborov ne bo, bodo njihove naloge opravljali sveti KS oziroma sindikalne organizacije.

Do jutri, 15. februarja, bodo zaključili evidentiranje možnih kandidatov; 20. februarja bo

občinska koordinacijska konferenca. Od 22. do 28. februarja potekali kandidacijski zbori po TOZD in KS. Volitve bodo predvidoma 28. marca (v TOZD) in 31. marca (v KS in v družbenopolitični zbor).

Na kandidacijskih zborih bodo ubili kar tri muhe na en mah: postavili bodo kandidate za delegate oziroma delegacije, obravnavali osnutek novega občinskega statuta in razpravljali o programu komunalnih ter drugih del, katerih izvedba je odvisna od uspešnega izida referenduma za samoprispevek.

Na volitvah bi nato glasovali ne le za delegate, ampak bi se takrat tudi odločali za samoprispevek ali proti njemu. Že zdaj se je, kot je pokazala anketa, velika večina volilcev izrekla za ponovno uvedbo samoprispevka. Vsak se namreč zaveda, da brez samoprispevka ne bi mogli urediti mnogih pomembnih zadev. Razveseljivo je, da se je tudi večina ljudi v mestu izrekla, naj bi dobilo podeljenje iz samoprispevka precej več denarja, kot bi ga samo zbralo.

J. PRIMC

Združiti se, če je koristno

„Krajevna skupnost (KS) Kočevje meri 5 kvadratnih km in šteje okoli 6.000 volilcev, krajevna skupnost Polom pa meri 25 kvadratnih km in šteje 66 volilcev. KS Kočevje bo imela v novem zboru KS občinske skupščine v najboljšem primeru 8 delegatov, KS Polom pa enega. KS Stara cerkev šteje 1148 volilcev in bo imela 3 delegate. Tu ni pravega razmerja,“ so opozarjali nekateri predstavniki večjih KS med nedavno razpravo o pripravah na volitve v kočevski občini.

Odgovor na to pripombo je, da morajo biti vse KS zastopane v občinski skupščini, kot morajo biti tudi vse občine zastopane v zboru občinskih republik. Ni torej prava rešitev, da bi imeli dve KS enega delegata v zboru KS občinske skupščine (ali dve občini skupnega delegata v zboru občin republike).

Kjer se pojavljajo taki problemi, je treba zadevo pogledati v drugačni luči: ali je krajevna skupnost sposobna sama reševati vse tiste zadeve, ki jih mora po novi ustavi in novem občinskem statutu? Za marsikatero KS se bo ugotovilo, da tega ne zmore, ker je premajhna, ker nima dovolj prebivalcev itd. Taka krajevna skupnost se bodo verjetno odločile za združitve s sosedi ali pa bodo le životarile.

Podobno kot pri krajevnih skupnostih pa se bo pokazalo tudi drugod. Tako, na primer, že ugotavljajo v mnogih delovnih organizacijah, da bodo lahko uspešneje napredovale le združene v večjem podjetju oziroma OZD. Postopoma pa bodo verjetno tudi nekatere občine spoznale, da bi bila zanje koristna združitve.

Vendar vseh teh združitve ne kaže izpeljevati na silo, saj potem zagotovo pride do trenj in novih razdorov. Ljudje, delavci, občani sami morajo uvideti, da je to zanje koristno, potem bo tudi združitve koristna. Pomembna naloga političnih organizacij pa je, da ljudi o vsem, kar je koristno zanje, tudi prepričajo; ne pa da se zadovolje le z načelnim ugotavljanjem o koristnosti združitve.

P-c

»Dolenjski list« v vsako družino

Slušaletji političnega tečaja za mladinske in sindikalne delavce, ki bo na Jasnici do 15. marca, prirajejo športna in druga srečanja ter družabne večere z mladino in predstavniki družbenopolitičnih organizacij občin Kočevje in Ribnica. Pred kratkim je obiskal slušaletje in se z njimi pogovarjal Miha Marinko, nekdanji sekretar CK ZKS. (Foto: J. Primc)

Pozabljam o otroke in mladino

O njih ni nič v statutih TOZD—nekatera društva ne delajo dovolj z mladimi, celo urbanisti in graditelji ne mislijo dovolj na mlade - Denarja za otroke in mladino je dovolj, le porabljen ni primerno

Konec decembra je bila v Ljubljani skupščina Zveze prijateljev mladine (ZPM) Slovenije, čez mesec dni pa kot nadaljevanje le-te seminar v Portorožu. Predsednika občinske ZPM Kočevje Staneta Jajtiča smo zato zaprosili za razgovor o sedanjem in bodočem delu ter nalogah občinske ZPM.

DL: — Kdo je odgovoren za pravilni razvoj in vzgojo naše mladine? To odgovornost namreč radi valimo drug na drugega.

ODG: — Vsi. Družba in posamezniki. Najprej starši oziroma družina kot osnovna celica naše družbe, nato družba kot celota. Družbo sestavljajo organizacije združenega dela, politično-gospodarske in interesne skupnosti, družbene organizacije in društva; najbolj odgovorni pa so pedagoški in vzgojni delavci, ki so poklicno usposobljeni za to dejavnost. Veliko odgovornost nosijo tudi tisti, ki so poklicani, da kadrujejo, štipendirajo in strokovno usposabljujejo pedagoški kader. Pedagoški delavci, ki uporabljajo samo svojo strokovnost, delo pa opravljajo samo zaradi tega, ker ga morajo, so slabi pedagogi in ne delajo tako, kot bi družba od njih pričakovala in želela.

DL: — Kakšno delo načrtuje Zveza prijateljev mladine?

ODG: — Pri ZPM še nismo dosegli, da bi naši programi prišli do delovnega človeka, do organizacij združenega dela. Poglejmo kar njihove statute, ki obravnavajo družbene organizacije, SLO itd. V njih ni določil, kako bodo odprle vrata mladini. Vse, od materinstva, vzgoje predšolskih in šolskih otrok pa tudi študentov štipendistov in mladine sploh ni nikjer zajeto. Naše glavno delo bo, da si izberimo mesto v statutih TOZD.

Nadalje bi morali društva prijateljev mladine ustanoviti v vsaki krajevni skupnosti pa tudi v vsaki večji delovni organizaciji. Če hočejo dru-

štva uspevati, morajo imeti program dela z mladino, morajo imeti ljudi, ki so pripravljene delati z otroki in mladino. Najbolj uspešna metoda vzgoje mladine je delo z njo. Če to zanemarjamo, potem lahko rečemo, da smo se vzgoji mladine odpovedali in smo jo prepustili ulici in vsem slabim pojavom, ki bi hoteli razkrojiti našo družbo in uničiti vse težko pridobljene samoupravne pravice delavskega razreda.

PAMETNEJE TROŠITI

DL: — Kje boste dobili denar za delo z mladino?

ODG: — Upam, da mi ne bodo prehudu zamerili, če odgovorim, da materialna sredstva že imamo, da jih je ogromno, žal pa jih pogosto neupametno in negospodarno zapravljamo. Prav gotovo bomo dosegli boljše uspehe z manj denarja, če bodo delavci odločali, koliko bodo prispevali in za kaj, pa tudi preverjali, kako je njihov denar porabljen.

Samo za novoletno obdarovanje otrok smo po ugotovljenih podatkih potrošili v naši občini okoli 500.000

Stane Jajtič: „Društvo prijateljev mladine bi morali imeti v vsaki večji krajevni skupnosti, v njem pa naj bi delali delavci, mladi starši in vsi, k z veseljem delajo za mlade.“ (Foto: J. Primc)

din družbenih sredstev. Če bi ta denar pravilno uporabili, bi verjetno rešili problem nabave šolskih knjig, morda celo vprašanje pionirskega in mladinskega doma. Do nekaterih akcij smo zelo širokogrudni. Vse preveč radi darujemo za stvari, od katerih ni prave ali pa sploh nobene koristi. Jaz lahko le prosim vse, naj o tem razmislijo in naj bolj načrtno trošijo denar. Za razvoj in vzgojo mladega človeka namreč potrebujemo denar od otroštva pa vse do njegove zaposlitve.

DL: — Katere so glavne pomanjkljivosti pri vzgoji in

ODG: — Odrasli premalo delamo z njimi. Ne rešujemo dovolj učinkovito vprašanj vrtec, zdravstva in socialnih razlik. Tudi načrtovalci in graditelji novih stanovanj ne upoštevajo potreb mladih. Vendar več ko bomo imeli društev prijateljev mladine, učinkoviteje bomo vse to lahko urejali.

DL: — Kaj vse delajo mladi, oziroma kakšne so njihove naloge?

ODG: — Šolski otroci pod vodstvom vzgojno-pedagoškega kadra mnogo naredijo. Dolžnost nas starejših je, da se jim približamo, njihovo delo spremljamo in jih spodbujamo. Obiskovati moramo prireditve, ki jih ne pripravljajo samo za sebe, ampak za vse nas. Z mladimi moramo vedno imeti stike. Mlade zabolijo, če ne opazimo njihovega dela. Vse to moramo delati za njihovo srečno otroštvo.

Otroci so organizirani v pionirski organizaciji, ki je bila ustanovljena v revoluciji. Pionirska organizacija, čeprav se je rodila v revoluciji, je namenjena predvsem delu in igri, skratka srečni mladosti in oblikovanju zdrave otrokove osebnosti.

Na koncu bi pozval vse, ki bodo kot predstavniki delovali v novih družbenih organih, od TOZD, skupščin in interesnih skupnosti do krajevnih skupnosti, naj se zavzemajo za reševanje teh vprašanj. Če bodo delovali tako, potem so dobro sejali in bodo tudi dobro želi.

Kakor si bomo postlali, tako bomo tudi spali

Program krajevne skupnosti Kočevje zajema vse, kar potrebujejo občani

Krajevna skupnost (KS) Kočevje je izdelala zelo dober osnutek delovnega programa za leto. Nekateri naloge so prava pravzaprav stalne, se pravi, da jih bodo izpolnjevali vsako leto; nekatere pa bo treba verjetno še natančneje opredeliti in jim določiti bolj določenega izvajalca ter rok izvršitve. O tem bodo nedvomno spregovorili tudi v razpravah.

Zdaj pa se na kratko sprehodimo skozi posamezna poglavja programa.

Pomagati starim

KS bo utrdila sodelovanje z interesnimi skupnostmi in občinskimi

službami, ki rešujejo zadeve s področja socialnega skrbstva, zdravstvenega varstva in varstva otrok.

Predvsem bo treba za stare, bolne in onemoglo organizirati patronažno službo, oskrbo na domu, sosedsko pomoč, pa tudi urediti nekaj prostora zanje v domu upokojencev v Kočevju. Razen tega bodo organizirali srečanja s starimi, pa tudi stikov z bolnimi občani ne bodo zanemarili. Vsaj za novo leto bodo stare in bolne obiskali na domu in jih obdarili. Posebno skrb bodo posvetili tudi zdravljenju alkoholikov.

KS bo sodelovala tudi pri reševanju zadev s področja otroškega varstva, gradnje otroških igrišč in drugih oblik varstva ter rekreacije otrok. Z DPM bodo sodelovali tudi pri organizaciji novoletne jelke.

V naravo po zdravje

Na področju športa in rekreacije bo KS nadaljevala gradnjo športnih igrišč, igrišč za rekreacijo, kopalnice in otroških igrišč. Otroška igrišča so najbolj potrebna v Kidričevi ulici, Kajuhovem naselju, na Trati in v Podgorski ulici. Pri Rožnem studencu naj bi uredili rekreacijsko središče in stezo za trim.

Ob Rinži v Mahovniku je treba še pred poletjem urediti letno kopalnišče, parkirišče in morda še prodajo pijač in suhe hrane. V Gaju pa naj bi uredili telovadnico in plavalni bazen.

Razne asfaltno površine okoli stanovanjskih stavb in podjetij naj bi uporabljali tudi za šport in rekreacijo.

Hočemo čisto mesto

Varstvo narave in okolja je tudi ena pomembnih nalog KS. Vse preveč je že divjih smetišč v mestu in okolici. Tudi proti onesnaževalcem reke Rinže je treba strogo ukrepati in se boriti proti onesnaževanju zraka. Zavarovati je treba izvire pred onesnaževanjem in propadanjem.

Tudi na področju turizma si je KS zadala več pomembnih nalog. Omenimo naj le nekatere: postaviti

kažipote po mestu, ustanoviti svet potrošnikov, propagirati lepote Kočevske, zgraditi počitniško naselje na Lovskem vrhu, kjer bo rekreacijsko središče Kočevske, odstopiti nekatere gozdne koče v brezplačno uporabo Turističnemu društvu, oživiti zamisel o ureditvi „parka mladoporočencev“ itd.

Vsakemu primerno stanovanje

S pomočjo solidarnostnega stanovanjskega sklada je treba zagotoviti stanovanja najpotrebnejšim. Zagotoviti je treba tudi lokacijo za gradnjo stanovanj za posamezne romske družine.

Hišnim svetom je treba zagotoviti več pravic prigrisopodarjenju in odločanju o uporabi hišnega denarja. Posebni svet stanovalcev naj bi sodeloval pri vseh zadevah stanovanjskega gospodarstva oziroma pri gospodarjenju s hišami. KS bo sodelovala pri delu hišnih svetov in jim po svojih možnostih pomagala reševati posamezne zadeve.

Delavcem je treba zagotoviti, da bodo upravljali in gospodarili s stanovanji in sredstvi za gradnjo stanovanj.

KS bo sodelovala tudi pri urbanistični ureditvi mesta in zazidalnih

okolijev. Zagotoviti je treba, da v posameznih območjih mesta ne bomo gradili le stanovanj, ampak še vse, kar sodi zraven, od trgovin, obrtnih delavnic, komunalne opremljenosti itd. do rekreacijskih objektov in varstvenih ustanov.

Braniti domovino, družino in pridobitve

Letos bo opravljen preizkus pripravljenosti in sposobnosti odbora za SLO in njegovih organov ter civilne zaščite (CZ). Organizirali bodo več predavanj s področja CZ in SLO ter še posebna predavanja in seminarje za pripadnike enot CZ. Nakupili bodo potrebno opremo za potrebe SLO in CZ. V organe SLO bodo še naprej vključevali člane društev, katerih dejavnost je tesno povezana s SLO.

Na področju upravljanja z objekti splošnega družbenega pomena bo KS nadaljevala začeta dela ter urejanje doma Jožeta Seška in novega pokopališča. Skupaj z ZKPO in TKS bo organizirala razne razstave v Likovnem salonu. Okrepila pa bo tudi nadzor nad kulturnimi spomeniki na svojem območju, skupaj z ostalimi

KS pa po vsej občini. KS si bo prizadevala tudi najti prostor za stalno razstavo umetniških del, ki so zdaj spravljena v pisarni javnega tožilstva.

(Nadaljevanje na 18. strani)

Stane Otoničar, predsednik Krajevne skupnosti Kočevje in medkrajevne sveta KS.

Trgovsko podjetje NOVOTEHNA Novo mesto

razglašuje
prosta delovna mesta:

1. DVEH PRODAJALCEV ZA TRGOVINO
2. DELAVCA ZA DELO V SKLADIŠČU

Poskusna doba 1 mesec.

Pismene ponudbe poslati splošnemu sektorju najkasneje do 25. 2. 1974.

POZIV OBČANOM

Oddelek za notranje zadeve Skupščine občine Kočevje poziva in opozarja občane na območju občine Kočevje, ki so v zadnjem obdobju spremenili naslov stalnega bivališča ali naslov stanovanja, pa spremembe še niso prijavili pri upravnem organu za notranje zadeve, da glede na bližajoče se volitve to svojo obveznost čimprej opravijo.

Tisti občani, za katere se bo naknadno ugotovilo, da niso omenjene spremembe v zakonitem roku (osem dni) prijavili, se bodo morali zagovarjati za prekršek po kazenskih določbah veljavnih predpisov.

Prosimo občane, da to opozorilo z razumevanjem upoštevajo in s tem omogočijo nemoteno delo upravnega organa.

Oddelek za notranje zadeve
Skupščine občine Kočevje

PROSTA DELOVNA MESTA!

Novoteks

tekstilna tovarna Novo mesto

RAZGLAŠA
naslednja prosta delovna mesta

1. REFERENTA ZA VARNOST PRI DELU

ZA MENZO V NOVEM MESTU

2. VODJO KUHINJE
3. POMOČNIKA VODJE KUHINJE
4. KV KUHARICO

ZA PLANINSKI DOM „VINKA PADERŠIČA“
PRI GOSPODIČNI NA GORJANCIH

5. OSKRBNIKA DOMA
6. KV KUHARICO

Pogoji:

pod 1 dokončana višja ali visoka šola za varnostne inženirje ali višja ali visoka šola tehnične smeri z dopolnilno izobrazbo in izpitom za varnostne inženirje

pod 2 in 3 VK ali KV gostinski delavec kuharske smeri z najmanj 5-letno prakso

pod 5 VK ali KV gostinski ali trgovski delavec ali delavka z nekajletno prakso

pod 4 in 6 KV gostinski delavec ali delavka kuharske smeri

Vsi ostali pogoji za sprejem delavcev za planinski dom na Gorjancih po dogovoru.

Ponudbe sprejema kadrovski oddelek v roku 15 dni po objavi.

PROSTO DELOVNO MESTO!

Pivovarna, Union, Ljubljana,
TOZD HMELJNIK, NOVO MESTO,

objavlja
naslednje prosto delovno mesto

1. VODJA NABAVNO-PRODAJNEGA ODDELKA

Za zasedbo delovnega mesta so potrebni naslednji pogoji:

- višja strokovna izobrazba s 3 leti prakse v komercialni stroki,
 - srednja strokovna izobrazba ekonomske smeri s 5 let prakse v komerc. stroki,
 - nižja izobrazba trgovske smeri z 8 leti prakse v trgovini.
- Rok priglasitve je 15 dni. Prijave sprejema TOZD Hmeljnik, komisija za medsebojna delovna razmerja.

VPISOVANJE V ŠOLO

Osnovna šola Mirana Jarca
v Črnomlju

obvešča

starše, da bo vpisovanje novincev v 1. razred osnovne šole v soboto, 16. 2. 1974., ob 10. uri v šoli v Župančičevi ulici 8. V 1. razred bomo vpisovali obtoke, rojene v letu 1967 in v januarju ter februarju 1968.

Prosimo starše, naj pridejo k vpisovanju brez otrok in prinesejo s seboj izpisek iz rojstne matične knjige.

SVET OSNOVNE ŠOLE MIRANA JARCA, ČRNOMELJ,

razpisuje

prosto delovno mesto
UČITELJA V ODDELKU PODALJŠANEGA BIVANJA 5. RAZREDA.

Delovno mesto se razpisuje za določen čas od 1.3. do 30.6. 1974.

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

NEKDANJIM BORCEM ŠERČERJEVE BRIGADE!

Te dni je izšel iz tiska 1. del Kronike Šerčerjeve brigade, ki obsega dobo od ustanovitve brigade do konca leta 1942.

Ker so se v zadnjih letih mnogi nekdanji borci preselili, ali celo umrli, naprošamo vse preživle, ki so bili kadarkoli od ustanovitve Šerčerjeve brigade do konca vojne borci te brigade, da nam do 4. marca 1974 pošljejo svoje podatke in sedanjí naslov, da bi jim lahko poslali to knjigo. Enako naprošamo svojce po vojni umrlih šerčerjevcev, da nam prav tako pošljejo podatkyza umrle in naslov bližnjega svojca.

Podatki naj obsegajo:

1. ime in priimek in partizansko ime,
2. datum in rojstni kraj,
3. predvojni poklic in kraj bivanja pred odhodom v partizane,
4. od kdaj do kdaj so bili v Šerčerjevi brigadi in na kakšnem položaju,
5. nekdanji naslov nekdanjega borca ali naslov svojca.

Podatke pošljite na naslov:

OKORN Alojz, občinska skupščina Ljubljana-Vič-Rudnik,
Trg MDB št. 7, 61000 Ljubljana

Odbor II. SNOUB
Ljube Šerčerja

KAVARNA NOVO MESTO

razglašuje
prosta delovna mesta:

VEČ NATAKARJEV

Pogoj: KV ali PKV gostinski delavec
Kandidate vabimo, naj pošljejo vloge ali se osebno zgledajo v upravi podjetja.

Razpisna komisija delovne skupnosti Gostinskega podjetja „Majolika“, Straža pri Novem mestu

razpisuje
delovno mesto

DIREKTORJA

(reelekcija)

POGOJI:

- 1) Višja strokovna izobrazba z najmanj deset let delovnih izkušenj v gostinstvu, od tega najmanj tri leta na vodilnem delovnem mestu;
- 2) Srednja strokovna izobrazba z najmanj 15 let delovnih izkušenj v gostinstvu, od tega najmanj pet let na vodilnem delovnem mestu.

Osebni dohodek po samoupravnem sporazumu o delitvi OD.
Komisija sprejema ponudbe do 28. 2. 1974.

VAŠ PRAVI KORAK JE KORAK DO

DOLENJSKE BANKE IN HRANILNICE v Novem mestu

in poslovnih enot v Krškem, Metliki, Novem mestu, Trebnjem in na Mirni

- KJER ZBIRAJO HRANILNE VLOGE IN JIH OBRESTRUJEJO OD 7,5 DO 10-ODST.
- VODIJO ŽIRO RAČUNE IN DEVIZNE RAČUNE OBČANOV
- OPRAVLJAJO DEVIZNO-VALUTNE POSLE IN ODKUP TER PRODAJO DEVIZ
- DAJEJO KREDITE ZA STANOVANJSKO GRADNJO, POSPEŠEVANJE KMETIJSTVA, OBRTI IN TURIZMA NA PODLAGI NAMENSKEGA VARČEVANJA
- ODOBRAVAJO KRATKOROČNE IN DOLGOROČNE KREDITE
- OPRAVLJAJO VSE DRUGE BANČNE POSLE

ZAUPAJTE DBH SVOJE DENARNE ZADEVE, SAJ JE TO VAŠA BANKA.

Razpisna komisija
obrnega kovinskega podjetja
„KOVINOPLAST“, Jesenice na Dolenjskem

razpisuje
prosto delovno mesto

RAČUNOVODJE
z naslednjimi pogoji:

1. višja strokovna izobrazba s 5-letno prakso.
2. srednja strokovna izobrazba z 10-letno prakso.

Osebni dohodki po pravilniku podjetja. Stanovanje ni zagotovljeno.

Prijave sprejema razpisna komisija pri Obrtnem kovinskem podjetju „Kovinoplast“, Jesenice na Dolenjskem, do zasedbe delovnega mesta.

„MERCATOR“ LJUBLJANA
TOZD „STANDARD“, NOVO MESTO

razglašuje

naslednji prosti delovni mesti v Potrošniškem centru v Novem mestu:

1. MESAR – SEKAČ
2. PRODAJALKA ŽIVILSKE STROKE ZA DELIKATESE

Pogoja za spejem:

- Pod 1: KV mesar,
Pod 2: kvalificirana trgovska delavka živilske stroke.

Nastop dela takoj ali po dogovoru.
Pismene ponudbe pošljite do vključno 23. 2. 1974 splošni službi TOZD „STANDARD“, Novo mesto, Glavni trg 3.

vsak četrtek
DOLENJSKI LIST

PLANINSKO DRUŠTVO ČRNOMELJ

razpisuje

prosti delovni mesti v gostišču Črmošnjice za

DVA GOSTINSKA DELAVCA – ZAKONSKI PAR

za samostojno vodenje gostinskega obrata. Stanovanje v stavbi.

Pogoji po dogovoru.

Nastop dela 1. IV. 1974. Ponudbe pošljite na Planinsko društvo Črnomelj.

Planinsko društvo Črnomelj

daje s 1. IV. 1974 v najem

GOSTIŠČE V ČRMOŠNJICAH

s celotnim gostinskim inventarjem in prenočiščni.

Ponudbe pošljite na Planinsko društvo Črnomelj.

Pogoji po dogovoru.

TEDENSKI KOLEDAR

Cetrtek, 14. februarja – Valentin Petek, 15. februarja – Jovita Sobota, 16. februarja – Julijana Nedelja, 17. februarja – Aleš Ponedeljek, 18. februarja – Simeon Torek, 19. februarja – Konrad Sreda, 20. februarja – Leon Cetrtek, 21. februarja – Irena

KINIO

BREŽICE: 15. in 16. 2. švedski barvni film „Ponočni vikar“, 17. in 18. 2. ameriški barvni film „Heraj črnega kolta“, 19. in 20. 2. ameriški barvni film „Roling Stonsi“.
CRNOMELJ: 15. 2. italijanski barvni film „Noč nasilja v Tombstonu“, 17. 2. ameriško-italijanski barvni film „Djagov sin“, 20. 2. francoski barvni film „Rdeči krog“.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

SAMOSTOJNEGA mizarskega pomočnika sprejemam takoj. Stanovanje v hiši, plačam dobro. Stane Snedec, Bohinčeva 14, Dravljje-Ljubljana.
ZA VARTVO DVELETNEGA otroka nudim hrano in stanovanje. Oglasite se v popoldanskem času. Naslov v upravi lista (363/74).
NUDIM hrano in stanovanje dekletu, ki bi pazila otroka. Možna zaposlitev v Novolesu. Alojz Drčar, Podgora pri Straži.

STANOVANJA

PRODAM majhno dvosobno podstrešno in eno enosobno, nekoliko letno stanovanje, tudi posamezno, s kopalnico in kletjo, primerno za kakršnokoli obrt ali samska stanovanja za delavce podjetja v neposredni bližini Novega mesta. Cena zelo ugodna, delno tudi na ček. Vselitev po dogovoru. Pismene ponudbe na upravo lista pod „UGODNO“.

Motorna vozila

PRODAM Škodo 1000 MB po delih. Informacije dobite na telefon 21-513.
UGODNO prodam fiat 1300, letnik 1965. Ogled vsako soboto in nedeljo. Zorčič, Kapele 60, 68258 Kapele.
PRODAM ZASTAVO 750, letnik 1970. Jovo Kapevski, Kettejev drevored 49 a (delavsko naselje), Novo mesto.
PRODAM traktor Ferguson 35 KS v zelo dobrem stanju. Jože Likozar, Voklo, Senčur.
PRODAM fiat 124, letnik 1970. Telefon 83-218.
UGODNO prodam volkswagen kombi v voznem stanju. Anton Tratar, 68230 Mokronog, nova hiša.
PRODAM ŠKODO 1000 MB, letnik 1968, dobro ohranjeno, in prikolico za osebni avto. Naslov v upravi lista (353/74).
UGODNO prodam AMI 8. Rajko Zupanc, Narpelj 8, Krško.
OSEBNI AVTO AMI 8 break, letnik 1971, ugodno prodam. Informacije na telefon 22-200.
PRODAM kombi. Naslov v upravi lista (372/74).
PRODAM FIAT 600 D, letnik 1960, dobro ohranjen. Franc Kuzma, Podgrad 2, Stopiče.
UGODNO prodam ZASTAVO 750, letnik 1972. Cegelnica 71, Novo mesto.

PRODAM

PRODAM kosilnico Lanz z zetveno napravo, krožne brane in obračalni enobradni plug za traktor 18 KM. Naslov v upravi lista (318/74).
PRODAM ostrežje za hišo 10 x 12 m. Jama 14, Dvor pri Zbk.
PRODAM pletilni stroj znamke Singer. Naslov v upravi lista (330/74).
PRODAM pse mladiče volčjake. Franc Sinko, Gor. Brezovica 7, Sentjernej.
UGODNO prodam grablje za motorno kosilnico Figaro. Ogled vsak dan pri Francu Bariču, Mršiča vas 9, Sentjernej.
KMEČKI MLIN na pajtel (kamni 75

KOSTANJEVICA: 17. 2. ameriški barvni film „Konjeniki“.
KRŠKO: 16. in 17. 2. ameriški barvni film „Smrtonosni strel na Brodwayu“, 20. 2. angleški barvni film „Kraja in goljufija“.
METLIKA: Od 13. do 18. 2. jugoslovanski barvni film „Sutjeska“, 20. in 21. 2. italijanski barvni film „Malori-kakor smrt“.
MIRNA: 16. in 17. 2. „Ljubezenske zgodbe“.
NOVO MESTO: Od 15. do 17. 2. francoski barvni film „Veseli rekruti“, Od 19. do 21. 2. francoski barvni film „Solo“.
RIBNICA: 19. in 20. 2. ameriški barvni film „Buč Kasidi in Kid“.
SEVNICA: 13. 2. slovenski film „Cvetje v jeseni“, 16. in 17. 2. ameriški film „Sprevid norcev“, 20. 2. jugoslovanski film „Rdeče klasje“.
SENTJERNEJ: 16. in 17. 2. „Letališče“.
TREBNJE: 16. in 17. 2. ameriški barvni zabavni film „Herbie-oh ta čudoviti avto“.

RAZNO

FANT, star 33 let, išče kmečko dekle približno istih let za skupno življenje. Lahko tudi vdova ali ločenka ne po svoji krivdi. En otrok ni ovira. Naslov v upravi lista (339/74).
POROČNI PRSTANI! – K moderni obleki – sodoben nakit. Dobite ga po naročilu ali izbiri pri zlatarju v Ljubljani, Gosposka 5 (poleg univerze). – Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!
ZAMENJAM enodružinsko hišo v Vodcah nad Ljubljano za enako v Novem mestu ali bližnji okolici. Marija Semen, Vodice 22 nad Ljubljano.
VDOVEC z otrokom v okolici Ljubljane želi spoznati mamico od 35 do 40 let. Ponudbe pod „RE-SNO“.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega in nepozabnega moža, očeta in starega očeta

FRANCA ŠOBERJA iz Gradca v Beli Krajini

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje in ga v velikem številu spremlili na njegovi zadnji poti. Prav tako se zahvaljujem za poslovlilni govor organizaciji ZB Gradca, gasilskemu društvu Gradca ter dekanu iz Podzemlja za opravljeni obred.
Žalujoči: žena Pavla, sinova Franc in Marjan z družinama, hčerka Milena z družino in drugo sorodstvo

NEŽE HREN s Potovega vrha

Ob boleči izgubi naše drage mame, babice, prababice in sestri

KUPIM

KUPIM PLUG s kolesom, ki se regulira, za oranje vinograda. Ivan Viničič, Vrčice 3, Semič.
KUPIM dobro ohranjen enofazni hidrofor. Jože Granda, Krimška 9, Ljubljana.
KUPIM moped na tri ali štiri prestave. Naslov v upravi lista (351/74).

POSEST

ZELO UGODNO prodam enodružinsko novo grajeno hišo v Kočevju-Trata. Lepa in privlačna lega, v prtiliču možnost za gostilno ali trgovino. Interesenti naj se javijo na naslov: Janez Andlovic, Kočevje, Roška 3.
PRODAM posestvo v Jelševniku pri Crnomlju v velikosti 1,4 ha. Jože Kure, Svibnik 18, Crnomelj.
PRODAM vinograd v Vrbovcih. Dostop možen z avtomobilom. Franc Lenčič, Smalčja vas 4, Sentjernej.
PRODAM vinograd v velikosti 12 arov, ki še dobro rodi in je dostopen z avtomobilom. Cena po dogovoru. Jožefa Urbančič, Veliki Cirknik št. 12, Sentjanž.
PRODAM enonadstropno stanovanjsko hišo z dvoriščem in vrtom v Krškem, Valvasorjevo nabrežje 8. Nepremičnine ležijo ob glavni cesti Zidani most-Krško. V stavbi

OBVESTILA

Ob nenadomestljivi izgubi naše drage hčerke in sestri

MILKE ČRNIČ učenke 8. razreda osnovne šole

se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste darovali cvetje in vence ter jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujem vodstvu osnovne šole Šmihel pri Novem mestu in učencem njenega razreda za prelepe tolažilne besede ob mnogo preranem večnem počitku.
Žalujoči: oče, mama, brat Ivan z družino, brat Jože, sestra Zdenka in drugo sorodstvo

in na zemljišču je možna ureditev obrtne ali trgovske dejavnosti. Informacije se dobijo pri: Vladimiri Stovičku, kibarju, Leskovec pri Krškem.
PRODAM vinograd v Soteški gori, primeren za vikend. Naslov v upravi lista (316/74).
PRODAM manjše posestvo, stanovanjsko hišo in gospodarsko poslopje v Brestanici 6.
PRODAM vinograd in pašnik, posajen s slivami, v izmeri 15 arov, primeren za vikend, v Lazah pri Dolenji vasi. Žagar, Biška vas pri Mirni peči.
PRODAM na Bizelskem vinograd, površine 13 arov, sodobno urejen, s hišico. Dovož možen z avtomobilom. Cena 42.000,00 din. Naslov v upravi lista (375/74).
PRODAM dober vinograd v Novi gori blizu asfaltne ceste v Drašiče. Anton Vraničar, Curile 15, Metlika.

IVAN FLAJNIK iz Vukovec pri Vinici

Mnogo prezgodaj nas je v 56. letu starosti nenadoma za vedno zapustil

CESTITKE

Dragi MILKI ZUPANČIČEVI iz Gabrja pri Soteski za njeno dvajseto pomlad želimo veliko sreče, zdravia in veselja. Mama, ate, brata Ivan in Cveto ter njene prijateljice.

JANEZU in KATARINI KONDA iz Trnovca pri Metliki za 60-letnico skupnega življenja prav prisrčno čestitajo in kličejo še na mnoga leta sinovi in hčere z družinami, posebno pa sin Martin z ženo Tončko in sinom Tinotom ter hčerko Ivico, ki jima želita še mnogo zdravih let.

Dragi mami, stari mami in prababici TEREZII STARIMI iz Dragomlje vasi 13 pri Suhorju čestitamo za njeno 70-letnico in ji želimo še na mnoga zdrava leta. Hčerki Tončka in Micka z družinama. Vnuki in pravnuki pa ji pošiljajo koš poljubčkov.

Dragi mami in stari mami JULIJANI JAMBREŠIČ iz Zameškega za njen god iskreno čestitajo in želijo še mnogo zdravih in srečnih let, hčerki Dragica in Marica z družino.

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta in brata

TONETA VINDIŠA iz Kočevja

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, zdravnikom in strežnemu osebju centra kliničnih bolnic nevrološkega oddelka v Ljubljani ter dr. Rupniku in sestri Figarjavi za svojo pomoč in nego med tako težko boleznijo. Posebna hvala delovnim kolektivom Itas, LIK in restavracija Pod lipo za izkazano veliko pozornost in pomoč, govornikom, godbi, pevcem, župniku Golobu za opravljeni obred, sorodnikom, prijateljem in vaščanom Zeljin, ki so ga v tako velikem številu spremlili na zadnji poti in zasuli njegov prerani grob s cvetjem in venci. Iskrena hvala vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, sočustvovali z nami, kakor tudi vsem, ki ste ga spoštovali in imeli radi.
Žalujoča žena Marica, hčerki Greta in Verica, brata, sestri ter drugo sorodstvo

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Milena Lindič iz Krškega – Boštjana, Ernesta Gašperič iz Crnomlja – Sebastjana, Katica Rauh s Potokov – Bernardo, Luca Miškovič iz Smolenje vasi – Jelico, Albina Zefran iz Male Loke – Boštjana, Darja Žunič iz Dolenjskih Toplic – Gregorja, Darinka Filipčič iz Crnomlja – Zdenka, Anita Jordan iz Suhorja – Danijela, Vida Repar iz Dvora – Romana, Marija Marc iz Podturna – Marjeto, Marija Fink iz Irče vasi – Romana, Frančiška Kambič s Kašče – deklico, Dragica Radman iz Mišincev – dečka, Jožefa Ovnik iz Dolge njive – deklico, Martina

PREKLICI

FANI TRAMTE, Videm 25, Cerknica, prepovedujem sosedu pašo kokoši in delanje škode po vrtu v Dobruški vasi, hišna št. 12. Prepovedujem tudi vsako vožnjo z vozom ali z avtomobilom na parceli v Zemljaku nad Dobruško vasjo ter odoravanje mejašev na parceli nad Goriško vasjo. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjala.

ANA DREMELJ iz Skranč 7, Mirna, prepovedujem vožnjo in hojo po parcelah, ki so last Jožeta Kunsta, bivajočega v Franciji, in povzročanje vsakršne škode na njegovem posestvu v Gorenji vasi pri Mirni. Kdor ne bo upošteval te prepovedi, ga bom kot pooblaščenka sodno preganjala.

OBVESTILA

KEMIČNA ČISTILNICA ANE GLAVAN obvešča vse cenjene stranke, da zbiralnica na Partizanski 1 s 1. marcem 1974 ne bo več poslovala. Prosimo, da prevzamete svoja oblačila do 28. februarja 1974. Naših nadaljnjih uslug pa se še vedno lahko poslužujete v čistilnici, Bršljin 17.

NUDIM vse vrste ROLET, ŽALUZIJE, PLATNESE ZAVES VSEH BARV. IZVRŠIM VSA POPRAVILA, SPADAJOČA V TO STROKO. KRATKI DOBAVNI ROKI. CENE SOLIDNE. NAROCILA PREVZEMA BOGO RADI. ŽALJA VAS 15. NOVO MESTO, IN IGNAČ PRIJATELJ, KVEDROVA 8, KRŠKO.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta, dedka, pradedka in strica

FRANCA CESARJA iz Prečne 15

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki ste z nami sočustvovali, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje in ga v tako velikem številu spremlili v njegov poslednji dom. Posebno se zahvaljujem sosedom, Julki Kaferle, Jožetu Bratkoviču in Jožetu Dragmanu za nesebično pomoč. Prisrčna hvala za poslovlilne besede Francu Mesojedcu, gasilskim društvom Prečna, Straža in Novoteks, pevskemu zboru, kolektivu Novoteks, Elektro in Opekarni Zalag. Vsem še enkrat naša iskrena hvala!

Žalujoči: sinovi France, Jože, Ivan z družinami, hčerki Anica in Marica z družinama, snaha Pavla z družino, vnuki, pravnuki in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi ljubega moža, dobrega strica in prijatelja

ALOJZA LUNDRA Šalka vas 9, Kočevje

se iskreno zahvaljujem vsem prijateljem, sosedom, znancem in sorodnikom, ki so sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje, darovali pokojniku vence in cvetje ter ga v tako velikem številu spremlili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujem organizaciji, v katerih je bil pokojnik član, rudarjem v uniformah, delavski godbi in župniku za lepo opravljeni obred.
Žalujoči: žena Rezka, brat Janez z družino, sestra Marija z družino, Janez Konda z družino, družina Ljubi, sorodniki in prijatelji

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta in brata

TONETA VINDIŠA iz Kočevja

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom in strežnemu osebju centra kliničnih bolnic nevrološkega oddelka v Ljubljani ter dr. Rupniku in sestri Figarjavi za svojo pomoč in nego med tako težko boleznijo. Posebna hvala delovnim kolektivom Itas, LIK in restavracija Pod lipo za izkazano veliko pozornost in pomoč, govornikom, godbi, pevcem, župniku Golobu za opravljeni obred, sorodnikom, prijateljem in vaščanom Zeljin, ki so ga v tako velikem številu spremlili na zadnji poti in zasuli njegov prerani grob s cvetjem in venci. Iskrena hvala vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, sočustvovali z nami, kakor tudi vsem, ki ste ga spoštovali in imeli radi.
Žalujoča žena Marica, hčerki Greta in Verica, brata, sestri ter drugo sorodstvo

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Milena Lindič iz Krškega – Boštjana, Ernesta Gašperič iz Crnomlja – Sebastjana, Katica Rauh s Potokov – Bernardo, Luca Miškovič iz Smolenje vasi – Jelico, Albina Zefran iz Male Loke – Boštjana, Darja Žunič iz Dolenjskih Toplic – Gregorja, Darinka Filipčič iz Crnomlja – Zdenka, Anita Jordan iz Suhorja – Danijela, Vida Repar iz Dvora – Romana, Marija Marc iz Podturna – Marjeto, Marija Fink iz Irče vasi – Romana, Frančiška Kambič s Kašče – deklico, Dragica Radman iz Mišincev – dečka, Jožefa Ovnik iz Dolge njive – deklico, Martina

»Dolenjski list« v vsako družino

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto – USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Crnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET: Lojzka Potrč (predsednica sveta), Franc Beg, Viktor Dragoš, Tone Gošnik, Jože Jekc, Tone Klenovšek, Franc Lapajne, Tine Molek, Slavko Smerdel, Franc Stajdohar in Ivan Zivič UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačar, Milan Markelj, Branko Podobnik, Jože Primo, Jože Spilchal (urednik priloge P), Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik. Fotoreporter Sandi Mikulan, oblikovalec priloge Peter Simič.

IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 3 din – Letna naročnina 119 dinarjev, polletna naročnina 59,50 din, plačljiva vnaprej – Za inozemstvo 240 din ali 15 ameriških dolarjev oz. 45 DM (oz. ustreznega drugega valuta v tej vrednosti) – Devizni račun: 52100-620-107-32002-009-8-9

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 45 din, 1 cm na določeni strani 62 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 90 din. Vsak mali oglas do 10 besed 17 din, vsaka nadaljnja beseda 1,50 din. Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 6 od 1. 1. 1974 – Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS (št. 421-1/72 od 31. 1. 1973) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-601-10558 – Naslov uredništva in uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3 oz. poštni predal 33 – Telefon: (068) 21-227 – Nenaročenih rokopiesov in fotografij ne vračamo – Časopisni stavek, filmi in prelom: ČZP Dolenjski list, Novo mesto – Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana

VSAK DAN: poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 19.30 in ob 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 9.00.

CETRTEK, 14. FEBRUARJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.35 Iz glasbenih šol. 10.15 Po Talijinih poteh. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Janez Pogačar: Križanje rjavih krav z bikami ameriške rjave pasme. 12.40 Igrajo pihalne godbe. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 Popoldne za mladi svet. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“ 17.10 Popoldanski simfonični koncert. 18.30 Iz kasetne produkcije RTV Ljubljana. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansamblom Milana Ferleza. 20.00 Cetrtek večer domačih pesmi in napevov. 22.15 Popevke in plesni ritmi.

PĚTEK, 15. FEBRUARJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.35 Jugoslovanska narodna glasba. 10.15 Teden dni na radiu. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Milica Oblak: Kje in kako bomo obnovljali jagodje v prihodnjih letih. 12.40 Po domače. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Napotki za turiste. 16.00 „Vrtljak“. 17.10 Operni koncert. 18.15 „Signali“. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansamblom Franca Flereta. 20.00 Top-pops 15. 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

SOBOTA, 16. FEBRUARJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski tednik. 10.15 Glasbeni drobiž od tu in tam. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Bojan Nendi: Pomen križanja z bikami mesnih pasem. 12.40 Čez travnike in polja. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“. 17.20 Gremo v kino. 18.15 Dobimo se ob isti uri. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansamblom Silva Stingla. 20.00 Spoznavajmo svet in domovino. 22.20 Oddaja za naše izselence.

NEDELJA, 17. FEBRUARJA: 6.00 - 8.00 DOBRO JUTRO! 8.07 Radijska igra za otroke - Ljubomir Feldek: Zeleni jeleni. 9.05 Še pomnite, tovariši... 10.05 Prvi plavaz. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.15 - 14.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; vmes ob 11.50 Pogovor s poslušalci. 14.05 Humoreska tega tedna - S. Rozman: O psu, ki je šepal. 15.10 Nedeljsko športno popoldne. 17.05 Nedeljska reportaža. 18.03 Radijska igra - Jacques Audibert: Iz zla se zlo rodi. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Glasbene razglednice. 20.00 V nedeljo zvečer. 22.20 Zanježite z nami.

PONEDELJEK, 18. FEBRUARJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.20 Pisana paleta lahke glasbe. 10.15 Za vsakogar nekaj. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - France Guna: Trotovska družina ali trotovec. 12.40 S tujimi pihalnimi godbami. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 Amaterski zbori po-

jo. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“. 17.10 Koncert po željah poslušalcev. 18.15 Lahka glasba slovenskih avtorjev. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansamblom Mihe Dovžana. 20.00 Ti in opera - 82. oddaja. 22.15 Za ljubitelje jazza.

TOREK, 19. FEBRUARJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za srednje stopnjo - Slava Klavara. 10.15 Simfonični plesni na koncertnem odru. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Marko Leskošek: Založno gnojenje v luči ekonomske primerjave. 12.40 Z domačimi ansambli. 13.30 Priporočajo vam... 14.40 „Na poti s kitaro“. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“. 17.10 Koncertni oder za domačina in gosta. 17.45 Svet tehnike. 18.30 V torek na svidenje! 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansamblom Mojmir Sepeta. 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi. 22.15 Od popevke do popevke.

SREDA, 20. FEBRUARJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Nenavadni pogovori. 10.15 Urednikove dnevniki. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Olga Štefala: Tržnost zasebnega kmetijstva v slovenskem obalnem področju. 12.40 Od vasi do vasi. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Loto vrtljak“. 18.30 Naš razgovor. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Glasbene razglednice. 20.00 Komornoglasbeni studio. 22.15 S festivalov jazza.

CETRTEK, 21. FEBRUARJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.35 Iz glasbenih šol - Trbovlje. 10.15 Po Talijinih poteh. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti -

Inž. Dolte Cizej: Kako pridobivati na travinju veliko krme za čim bolj gospodarno prirajo. 12.40 Igrajo tuje pihalne godbe. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 Popoldne za mladi svet. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“. 17.10 Popoldanski simfonični koncert. 18.30 Iz kasetne produkcije RTV Ljubljana. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansamblom Bojana Adamiča. 20.00 Cetrtek večer domačih pesmi in napevov. 21.00 Literarni večer - Legenda osvobodilnega boja. 22.15 Nočni komorni koncert.

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Milena Hrstelj iz Gmajne - Darjo, Stefica Fabjanec iz Babovca - Anđelko, Amalija Volčanšek iz G. Lenarta - Iztoka, Milica Viza iz Samobora - Mihaelo, Rezika Janolič iz Kraja Donjega - dečka, Elfrida Rodman iz Spodnjega Starega grada - Olgo, Dragica Vapnar iz Grdanjcev - deklico, Milena Zamut iz Brežic - Matjaža, Nada Fijolič iz Krške vasi - Tomaža, Marija Preskar iz Pavlove vasi - Mirana, Ivanka Mihelič iz Vrbovca - Mladena, Albina Petan iz Presladola - deklico.

CETRTEK, 14. FEBRUARJA: 8.10 TV vsoli (Zg) - 9.35 Francoščina (do 10.05) (Bg) - 14.10 TV v šoli - ponovitev (Zg) - 15.35 Francoščina (do 16.05) (Bg) - 16.45 Madžarski TV dnevnik (do 17.05) (Bg) - 17.45 Iz slovenske književnosti - F. S. Finžgar: Razvalina življenaj - nadaljevanje in konec (Lj) - 18.05 Obzornik (Lj) - 18.20 L. Bernstein vam predstavlja (Lj) - 19.10 Mozaik (Lj) 19.15 po sledih napredka (Lj) - 19.45 Barvna risanka (Lj) - 19.50 Cickak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 Kam in kako na oddih (Lj) - 20.40 E. Zola: V kipečem loncu - javna TV nadaljevanje (Lj) - 21.40 Cetrtekovi razgledi (Lj) - 22.10 Glasbeni nokturmo - Bratje Lorenz - Haydn (Lj) - 22.25 TV inevnik (Lj).

PĚTEK, 15. FEBRUARJA: 8.10 TV v šoli (Zg) - 10.50 Angleščina (do 11.20) (Bg) - 14.10 TV v šoli - ponovitev (Zg) - 15.45 Angleščina - ponovitev (do 16.45) (Bg) - 16.45 Madžarski TV dnevnik Pohorje, Plešivec do 17.05 (Bg) - 17.25 Pisani svet - mladinska oddaja (Lj) 18.10 Obzornik (Lj) - 18.25 Maroltovi praznujejo - 2. del (Lj) - 18.55 Mozaik (Lj) - 9.00 Krajevna skupnost na časnem ozemlju (Lj) - 19.25 TV zažipot (Lj) - 19.45 Barvna risanka (Lj) - 19.50 Cickak - (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 Tedenski gospodarski komentar (Lj) - 20.30 3-2-1 (Lj) - 20.35 Ne kot tujec - lovečerni film (Lj) - 22.45 TV inevnik (Lj) - 23.00 Umetnost in slovek - barvna oddaja (Lj).

SOBOTA, 16. FEBRUARJA: 0.35 TV v šoli (do 12.00) (Zg) - 2.50 Falun: Smučarski skoki na 70 in skakalnici barvni prenos EVR Lj - 16.25 Košarka partizan: Bosna - prenos Beograd Lj) v odmoru propagandna oddaja - 18.00 Obzornik (Lj) - 18.15 Jaktari - serijski barvni film (Lj) - 19.05 Moda za vas - barvna oddaja (Lj) - 19.15 Gledališče v hiši (Bg) - 19.45 Barvna risanka (Lj) - 19.50 Cickak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 Tedenski notranje politični komentar (Lj) - 20.30 3-2-1 (Lj) - 20.35 Moji gostje in jaz - 4 M (Zg) - 21.20 Barvna propagandna oddaja (Lj) - 21.25 Pravniki - barvni film (Lj) - 21.50 TV dnevnik (Lj) - 22.05 Colditz - serijski barvni film (Lj).

NEDELJA, 17. FEBRUARJA: 9.30 L. N. Tolstoj: Vojna in mir, barvna TV nadaljevanje (Lj) - 10.15 Kmetijska oddaja (Sa) - 11.00 Mozaik (Lj) - 11.05 Otroška matineja: Konjiček Poly in črni diamant, Enciklopedija živali, Pravniki (Lj) - 12.25 Poročila (Lj) - Nedeljsko popoldne (Na loškem gradu, Pisani svet, Sport, Za konec tedna) (Lj) - Sonce vir energije - 17.40 Moda za vas - barvna oddaja (Lj) - 17.50 Poročila (Lj) - 17.55 Retrospektiva jugoslovanskega filma: Solunski atentatorji (Lj) - 19.45 Barvna risanka (Lj) - 19.50 Cickak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 Tedenski zunanje politični komentar (Lj) - 20.30 3-2-1 (Lj) - 20.35 A. Kovačič: V registraturi - 1. del zagrebške nadaljevanke (Lj) - 21.45

Mesta: Split I. del (Lj) - 22.15 Športni pregled (JRT) - 22.50 TV dnevnik (Lj).

PONEDELJEK, 18. FEBRUARJA: 8.10 TV v šoli (Zg) - 9.30 TV v šoli (do 10.00) (Zg) - 14.10 TV v šoli - ponovitev (Zg) - 15.30 TV v šoli - ponovitev (do 16.00) (Bgd) - 16.45 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 17.05) (Bgd) - 17.40 Ključec kot Indijanec, (Lj) - 18.10 Obzornik (Lj) - 18.25 Enciklopedija živali - barvni film (Lj) - 18.55 Mozaik (Lj) - 19.00 Mladi za mlade (Sa) - 19.30 Kaj hočemo - Ob ustavnih in kongresnih razpravah (Lj) - 19.45 Barvna risanka (Lj) - 19.50 Cickak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.35 Strindberg: Pelikan - drama TV Zagreb (Lj) - 21.45 Kulturne diagonale: Prešernovi nagrajenci (Lj) - 22.15 TV dnevnik (Lj).

TOREK, 19. FEBRUARJA: 8.10 TV v šoli (Zg) - 9.35 TV v šoli (Sa) - 10.05 TV v šoli (do 10.35) (Bgd) - 14.10 TV v šoli - ponovitev (Zg) - 15.35 TV v šoli - ponovitev (Sa) - 16.05 TV v šoli - ponovitev (do 16.45) (Bgd) - 16.45 Smučarski teki na 15 km, posnetek iz Faluna (Lj) - 17.45 S. Kosovel: Pesmi (Lj) - 18.00 Risanke (Lj) - 18.10 Obzornik (Lj) - 18.25 To je bila pesem svetlega in vročega jedra (Lj) - 18.55 Mozaik (Lj) - 19.00 Starost in staranje (Lj) - 19.20 Tišina, na vrsti je nemi film (Lj) - 19.45 Barvna risanka (Lj) - 19.50 Cickak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.30 Mi med seboj (Lj) - 21.30 H. Fallada: Sam med volkovi - 14. del (Lj) - 22.15 TV dnevnik (Lj).

SREDA, 20. FEBRUARJA: 8.10 TV v šoli (Zg) - 10.55 TV v šoli (do 11.20) (Bgd) - 15.20 Madžarski TV dnevnik (Pohorje, Plešivec do 15.40) (Bgd) - 17.40 Poly in črni diamant - serijski film (Lj) - 18.10 Obzornik (Lj) - 18.25 Na sedmi stezi, športna oddaja (Lj) - 18.55 Mozaik (Lj) - 19.00 Zabavno glasbena oddaja (Sa) - 19.20 Ne prezrite! Beneško slikarstvo 18. stoletja (Lj) - 19.45 Barvna risanka (Lj) - 19.50 Cickak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.35 Film tedna: Monolog - sovjetski barvni film (Lj) - 22.10 TV dnevnik (Lj).

CETRTEK, 21. FEBRUARJA: 8.10 TV v šoli (Zg) - 9.35 Francoščina (Bgd) - 14.10 TV v šoli - ponovitev (Zg) - 15.35 Francoščina - ponovitev (do 16.45) (Bgd) - 16.30 Smučarska štafeta 4 x 10 km, posnetek iz Faluna (Lj) - 17.35 A. Ingolič: Mladost na stopnicah - TV igra v barvah (Lj) - 18.10 Obzornik (Lj) - 18.25 L. Bernstein vam predstavlja: Tako je govoril Richard Strauss (Lj) - 19.15 Naš ekran (Lj) - 19.45 Barvna risanka (Lj) - 19.50 Cickak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 Kam in kako na oddih (Lj) - 20.40 E. Zola: V kipečem loncu - barvna TV nadaljevanje (Lj) - 21.40 Cetrtekovi razgledi (Lj) - 22.10 Likovni nokturmo: Janez Pirnat (Lj) - 22.25 TV dnevnik (Lj).

Hvala za vašo kri, ki rešuje življenja!

Pretekli teden so darovali kri na novomeškem transfuzijskem oddelku: Pavle Kuplenik, Ivan Ašič, Jožica Nose, Anica Mirič, Anton Zadnik, Matevž Mejač, Alojz Sepaher, Jože Senica, Marija Bazoviča, Ana Dragan, Srečko Kotnik, Alojz Bobnar, Anton Miklič, Jožeta Jakše, Ivan Jakše, Fani Lesjak, Alojz Medic, Zdravka Sančanin, Alojz Šurla, člani Novoteksa Novo mesto; Anton Vidmar, Silva Kavčiček in Srečko Jordan, člani Novolesa Straža; Slavka Jerman, članica Laboda Novo mesto; Alojz Zupančič, član Komunalnega podjetja Novo mesto; Anton Pavlin in Franc Berkopec, člana Ele Novo mesto; Albina Gričar, Anton Kastelic, Božidar Kastelic, Pavel Kirn, Jože Blatnik, Marjan Smerke, Darko Fabjan, Jože Blažič, Franc Zupančič, Slavko Kovačič, Vinko Mikec in Emil Rifej, člani IMV Novo mesto; Janez Kastelic, član Novomontaže Novo mesto; Jože Canželj, Stefka Drenik, Slavka Žagar, Ana Pungercar, Hemka Pate, Marija Progar in Marija Rajšl, člani Beti Mirna peč; Alojz Primc, član Iskre Novo mesto; Mitja Počrvina, član Dominvesta Novo mesto; Štefka Crvan, Boža Kajič, Marija Hmelina in Nada Lekše, članice Krke - tovarne zdravih Novo mesto; Franc Markovič, član Gorjanecv Straža; Alojz Rebželj, član Pionirja Novo mesto; Jože Pungercar, Franc Nahtigal, Jožica Gorenc, Franja Zupan in Franc Režek, člani Osnovne šole Mirna peč; Anton Tori, član Novotehne Novo mesto; Franc Cesar, član trgoveškega podjetja Astra Novo mesto; Viktor Kastelic, duhovnik iz Mirne peči; Jožefa Šašek, članica Splošne bolnice Novo mesto; Jože Pavlenič, študent iz Mirne peči; Jože Malnar, član Kovinarja Novo mesto; Anica Kapš, študentka iz Regrče vasi; Stanislav Jarc, delavec iz Hrastrja; Franc Zupančič in Franc Jarc, člana Železniške postaje Novo mesto; Ana Kovačič, gospodinja iz Golobinjca; Ana Režek, gospodinja iz Dolenje vasi; Ana Krevs, gospodinja iz Hrastrnika; Antonija Kastelic in Marija Gognjavec, gospodinja iz Biške vasi; Nada Globevnik, članica Dolenjke Novo mesto; Ana Klemenčič, gospodinja iz Goriške vasi; Bojan Brajdič, Bernard Brajdič in Rajko Brajdič, delavci iz Zabajka; Ignac Brajdič, delavec iz Jedinščice.

RADIO SEVNICA

NEDELJA, 17. FEBRUARJA: - 10.30 Reklame, oglasi in obvestila - 10.45 po domače - 11.00 obiskali smo vzorno kmetijo - 11.15 minute s popevkami slovenskih skladateljev - 11.40 nedeljski intervju - 11.55 za vsakogar nekaj - 12.30 poročila - 12.45 čestitke in pozdravi naših poslušalcev - 14.30 zaključek programa.

SREDA, 20. FEBRUARJA: 16.00 poročila - 16.10 reklame, oglasi in obvestila - 16.30 po domače - 16.45 kotichek za šoferje: Kako ravnati s sklopko - 16.55 disko "lub brez imena" - 17.30 mladinska oddaja: mi mladi kakšni smo, kaj hočemo, kaj moremo in kaj moramo - O ustanovitvi aktivna mladih združnikov. 18.00 zaključek programa.

SOBOTA, 23. FEBRUARJA: 16.00 sobotni vrtljak - 16.15 - pet minut za... - 16.20 EPP I. del - 16.30 Poročila - 16.35 EPP II. del - 16.45 mini anketa - 17.00 zaključek sobotnega vrtljaka in napoved sporeda za nedeljo.

IZŠEL JE

KRIŽANKE, ZABAVA, UGANKE, NAGRADE!

UGANKARSKI PAVLIHA - MOŽGANE PREPIHA!

● Povest vam poklanja kolektiv »NOVOTEKSA« ● Povest vam poklanja kolektiv »NOVOTEKSA« ● Povest vam poklanja kolektiv »NOVO

PREŽIHOV VORANC

SAMORASTNIKI

Ali ji je samopremagovanje vtilo to moč, da ni odšla osramočena kakor so po navadi bežale iz graščine take grešnice, pač pa samozavestno in prezirno skozi Dobroves? Vsi, ki so jo videli, so se ji čudili.

Graščinski gospod, ki je dal Meto pretepati, je po končanem prizoru tekel Karničniku:

„Po mojih mislih ne more tu nihče preložiti. Ljubezen, ki prenaša take muke, je pregloboko zakoreninjena, da bi jo kdor koli mogel izrjavati.“

Karničnik pa je odvrnil:

„Jaz jo bom.“

Meta se je s težavo zavlekla k materi in je teden dni prehlтела v bajti. Medtem ji je mati toliko pocelila rane, da se je mogla spet odpraviti v službo do pot nekam pod Peco. Mati je obdržala v bajti Gava in Gabra in življenje je spet teklo svojo pot.

Karnice so z vsemi sredstvi skušale razbiti zvezo med Ožbejem in Meto. Ker zgrda ni šlo, je hotel Karničnik doseči pri Ožbeju zlepa.

„Ožbej, sin! Ti veš, da si od našega rodu določen, da po moji smrti vodiš Karnice. Pot pa, po kateri morajo Karnice hoditi, ni tako lahka. Pomisli nazaj in videl boš, da živi na Karnicah

nic po Podjuni, zdaj prideš ti, Ožbej, in mi začneš delati zrago. Ženiti se hočeš, kakor se na Karnicah doslej še nihče ni ženil. Moram ti povedati, da ne gre za posteljo, gre za Karnice! Karnice potrebujejo gospodinj, ki so našega duha, ki Karnice razumejo, ki čutijo v sebi to, kar čutijo vse Karnice, vsaka brazda, vsaka globača, vse sleme... Tega duha pa Hudabivniki nimajo in ne morejo imeti. Ta rod - Hudabivski se plazi po globačah, ko da bi se črvi plazili; nakapjal se je iz nešteti postelji, suženjski je in ne zna nositi glave pokonci. Hudabivniki niso za Karnice...“

Karničnikov glas je bil proti koncu skoraj rahel; poznalo se mu je, da govori z globokim občutkom. Njegov sin je mislil, da je prišel čas, ko lahko odkritosrečno govori z očetom.

„Hudabivška Meta je mlada in mislim, da bi se privadila na Karnice in na Karničnike. Vi tudi sami veste, da na Karnicah že dolgo ni bilo tako pridne iberžnice, kot je bila Meta.“

„Ali je tako težko razumeti, kar sem ti ravnokar razlagal? Ali je tako težko razumeti, da hudabivška žvot (pleme, rod) ne spada na Karnice? Ne toliko zategadelj, ker bi ji moral za balo še spodnjo janko kupiti. To navezadnje ni odločilno. Odločilno je, da je taki žvoti tuje naše hotenje. Meta bi se v naš nagon ne mogla vživet. Njena kri ni in ni za Karnice. Ožbej!“

Skoraj proseče je izzvenel Karničnikov glas. Sinu je je zdelo, da razkriva oče neko doslej še nepoznano ne-

žnost. Zato je tudi on hitro razkril svoje srce:

„Oče, meni se zdi, da bi bil srečen le z Meto, Meta pa z menoj. Že dvoje otrok imava, ker se je tako zgodilo. Jaz bi bil rad srečen, ali s svojo srečo bi ne bil rad na poti sreči Karnic. Če mi dovolite vzeti Meto, se Karnicam odpovem; dajte jih Volbenku, mojemu bratu, meni pa prepustite bajto na Malih Karnicah ali pa bajto na Pušči, če ne drugače, pa vsaj v dosmrtni užitek.“

„Sin!“ ga je prekinil Karničnik z votlim, skoraj otožnim glasom. „Kar si zdaj spregovoril, je mnogo huje, ko pa to, kar si rekel malo poprej, da bi rad pripeljal Meto na Karnice. Tu pred menoj si se odpovedal Karnicam. To moram slišati od lastnega sina! Ne, ne! Tako čebzijo (govoričijo) slabiči. Mi pa, Karničniki, nismo slabiči. Ne dovolim ti, da postaneš slabič, ne dovolim ti, da postaneš zezej (neodločen, pokveka)! Vidim, da te je strup, ki ti je bil zavdan, že daleč podlezel. Toda še je čas, da ozdraviš, da spregledaš, da se vzbudi v tebi karniški duh! Bridko je, Ožbej, ko moram slišati, da hočeš pobegniti s Karnic, da jih hočeš zamenjati za janko. Ali nisi iz prahu, ki ga že stoletja nosi veter okrog Karnic, ali ne čuješ v sebi krvi, ki je tekla v naš rod po nevidnih žlebovih iz oščja samega Obirja? - Ne vidiš tega, ne čutiš tega! Joj meni, joj Karnicam!“

Karničnik se je popolnoma vdal težki, notranji tugi. Njegov obraz je postal poln skrbi, njegove oči vlažne

in žalostne. To je Ožbeja zrušilo; očetov srd je lažje prenašal kot pa njegovo tugo.

„Oče, napravite kakor hočeta!“

Karničnik je sprevidel, da je treba hitro odločiti, kajti iz svojega poslednjega razgovora s sinom se je prepričal, da je njegov najstarejši otrok res neodločen, mehak slabič. To je pripisoval strupu, ki mu ga je po njegovem in po mnenju vseh Karnic zavdala Meta in pa vsa hudabivška žvot. Zato je sklenil, da Ožbeja oženi. Sicer je bilo proti šegi Karnic, ženiti sinove, preden se jim je izročilo posestvo, ali sedaj je bil pri roki dober izgovor, da je Ožbej še mladoleten. Ožbeju so poiskali nevesto na oni strani Bele, na Jamnicah pri neki hiši, katere rod je že od pamtveka razkopaval oplaze po brezinah svojih rodih njav in ki je veljala za bogato hišo. Dečva, ki mu je bila namenjena, je bila lepa, pa so vsi mislili, da ga bo mogla odvrniti od Hudabivnikov.

Ožbej se je spočetka branil, potem se je pa vdal v svojo usodo. Ni mu bilo lahko; odkar je poznal Meto, je bil v kleščah; na eni strani pritisk domačih, oziri na očeta, na drugi strani pa ga je neprestano grizla ljubezen do Mete. Odkar je bila Meta pregnana s Karnic, jo je le nekaj barti videl in še to z veliko tveganostjo. Ta duševni precep ga je stalno stiskal in mu lomil njegovo samostojnost; postajal je neodločen, prikrit in nezaupljiv.

Da spomini ne zbledijo

V osnovni šoli v Gradcu jo je vzljubil. Predvsem mlajšo. Ves se ji je podredil. Postala mu je življenjski cilj. Vedeti kar največ o zgodovini, dognati njeno resnico, za to si prizadeva Anton Stampohar, vodja oddelka NOB pri novomeškem muzeju.

Ena želja se mu je uresničila. Po končanem učiteljsku, nekajletnem poučevanju v Dragatušu, enoletnem trpanju zgodovine v glave ljubljanskim solarjem iz Trnovega ter diplomu, opravljeni na pedagoški akademiji, se je zaposlil v muzeju, kjer se ves predaja zgodovini med našo NOB in revolucijo.

Druga želja pa je ostala za zdaj še neizpolnjena. „Reveži smo bili doma. Tega me ni sram povedati. Sanje o študiju na fakulteti so tako ostale neizpolnjene želje.“ Sedaj pa ima Anton toliko dela, da časa za šolanje ne bi našel.

Jutri bodo v Črnomlju odprli razstavo z dokumentarnimi dokumenti o prvem zasedanju SNOS ter o medvojnih dogodkih v Črnomlju. Anton Stampohar je zbral gradivo. V enem mesecu je opravil veliko delo. „Belokranjec sem in Belo krajino ljubim, čeprav ne živim več v njej. Proučujem tudi njeno novejšo zgodovino.“

Antona boli, ko opaža odnos naše skupnosti do muzejske dejavnosti predvsem kadar gre za zbiranje gradiva o NOB. Dolenjska in Bela krajina sta imeli med NOB najpomembnejšo vlogo. V drugih slovenskih muzejih imajo zbirke iz NOB bolj urejene. Pri nas nismo v pravem času poiskali ljudi,

ki bi zbirali gradivo. Žive priče umirajo, dogodki tonejo v pozabo. Nepopravljivo krivico delamo zgodovini. In zanamcem. V metliškem muzeju ni strokovnjaka, ki bi dostojno uredil oddelek NOB, v novomeškem muzeju pa že dolgo prosijo za denar, da bi zgradili paviljon, v katerem bi uredili zbirko NOB, saj je ta zbirka sedaj urejena tako, kot dopuščajo premajhni prostori. Razširitev in uporaba modernih razstavnih tehnik pa ni mogoča. „Dolenjski in Beli krajini bomo morali dati v zgodovini NOB tisto mesto, ki jima po pomenu, ki sta ga imeli v tistih časih, pripada,“ pravi Stampohar. Najbrž zato, ker je v proučevanju naše NOB in revolucije prišel do trdnega in dokončnega prepričanja, da izhaja vse, na čemer se sedaj gradimo iz bistva naše revolucije ter iz njenih pridobitev. Antona bolijo besede, ki jih govorniki ob različnih priložnostih izgovarjajo: „Delavskemu razredu moramo dati...“ „Pa kdo naj mu kaj daje?“ se sprašuje. „Mar obstaja pri nas še kak drug razred razen delavskega? Saj smo vendar vsi delavski razred. In sami si bomo vzeli, kar nam gre. Zaradi teh „mi“ na eni in delavski razred na drugi strani, so pri nas še bogati in revni. Res je, čedalje manj je zadnjih, so pa še. In to ni prav.“

In še o nečem je Anton prepričan. Trdno verjame, da lahko vsak sebe dokaže le z delom. In z delom, ki se mu je predal z dušo in telesom, bo to gotovo dosegel.

B. PODOBNIK

Sporna zidanica na Trški gori pred miniranjem. Lastnikovo zadnje upanje, ki ga je vzbudilo 76 podpisnikov izjave, je dokončno pokopala eksplozija. (Foto: S. Mikulan)

»Inšpektor, saj je ne boste porušili?!«

Prošnje lastnika zidanice na Trški gori niti 76 podpisov ljudi ni zaustavilo roke zakona

V petek, 8. februarja okoli tretje ure popoldne, je na Trški gori zamolklo počilo. V zrak je poleg baročne cerkve zletelo smrečje, košček lesa in kamenja, na robu travnika okoli cerkve pa je zazijala jama, polna zdrobljene opeke in železobetona. Pred nekaj sekundami je tam še stala zidanica, ki si jo je postavil avtoprevoznik iz Novega mesta Franc Zajc.

Zidanico je Zajc postavil brez gradbenega in lokacijskega dovoljenja, „na črno“, kot pravimo, in

Vodstvo „Sončne uprave“ študira položaj na športnih terenih in v komuni. (Foto: F. Brus)

doletela ga je usoda, ki je ni nihče pričakoval, usoda, ki bo dala misliti vsem črnograditeljem. Ta dogodek je bil po svoje tragičen, globlji premislek pa pokaže, da je po svoje tudi potreben.

Hudourni oblaki so se nad Zajčev zidanico zbirali že celo leto. Po prijavi črne gradnje so Zajca večkrat posvarili, naj prekine gradnjo in sam poruši, kar je postavil. Vendar vse te besede in svarila niso zalegla. Prvo miniranje je avtoprevoznik Franc Zajc preprečil z govoricami, da je zidanica že podminirana in da je nevarno karkoli početi okoli nje. Ko so ustrezni organi ugotovili neresničnost teh govoric, je padla kocka.

V petek dopoldne se je na travniku na vrhu Trške gore zbralo več kot 70 ljudi, ki so pričakali uslužbenca občine, delavce komunalnega podjetja in nekaj miličnikov. Urbanistični inšpektor Jovo Grobovšek in vodja miniranja Pius Žužek sta naletela na ogorčeno pripravljanje ljudi, naj pustita zidanico pri miru. Ostre besede so padale, niso izostale tudi grožnje. Položaj je bil napet in ni dosti manjkalo, da bi se napetost sprostila v medsebojno obračunavanje. Miličniki so poklicali po pomoč, ki je kmalu prišla. Dva velika psa in več modrih uniform je označje malo ohladilo, čeprav godrnjanja in ostrih besed še ni bilo konec.

Med godrnjanjem zbranih ljudi so delavci začeli razkrivati streho zidanice. Zajc se je zaklenil vanjo in zadelal z notranje strani vrata. Skozi okno je vpil, da iz zidanice ne gre, da bo z njo vred raje zletel v zrak. „Z znojem, na svoji zemlji sem jo postavil. Ne grem ven!“ je na miličnikovo prigovarjanje vztrajal Zajc. Medtem so ljudje zbirali podpise proti rušenju. Zbrali so jih 76, vendar je zapisnik s podpisi nenadoma izginil, ko ga je hotel urbanistični inšpektor dobiti v svoje roke.

„Taka je volja ljudstva... Dokler smo mi tukaj, zidanice ne boste porušili... Kaj nimate srca? ... Razstrelite raje skale tod okoli...“ je bilo slišati iz množice kmetov, ki pa se je s časom le manjšala, kolikor manj je bilo strehe nad zidanico. Ljudje so se začeli razhajati, ker so uvideli, da je roka zakona trdno odločena storiti svoje. Iz zidanice je prišel tudi Zajc. Skušal je preprosti urbanističnega inšpektorja, da bi zidavo sam razstavil, a je bil zavrnjen z besedami: „Petkrat smo ti rekli, da to stori, zdaj smo na vrsti mi!“ Ko je Zajc videl, da delavci že nosijo iz zidanice prešo in pohištvo, je v obupu zaviskral in odšel s prizorišča.

Potem je delo potekalo mirno in tiho. Minerji so položili 20 kilogramov razstreliva, prekrili zidanico s smrečjem, da ne bi kosov kamenja predaleč razmetalo, in povezali žice na vžigalno napravo za debelo trško-gorsko lipo. Pet minut po klicu „Pozor, ogenj!“ je počilo in zidanica je zletela v zrak.

Na območju novomeške občine je bil to prvi primer takega ukrepanja. To, da je do njega moralo priti,

kaže na težko problematiko črnih gradenj pri nas. Razbohotile so se, te nezadržne stihije pa samo z napisanimi zakoni ni bilo več mogoče zadržati, zato je moralo svarilno počiti. Morda imajo svoj prav tudi ljudje, saj je ves potek, da dobe potrebna dovoljenja, precej dolg, marsikje je črna gradnja edini način hitre rešitve slabega socialnega položaja, toda vse to bi ne smelo zavzeti takih razsežnosti, kot jih je. Detonacija na Trški gori bo res zaustavila tok črnih gradenj vsaj za nekaj časa, toda rešila ga gotovo ne bo. Problem je kompleksen in zahteva široko, večsmerno reševanje.

MILAN MARKELJ

V ENI NOČI 22 PIJANIH

V noči na 10. februar so miličniki na območju novomeške uprave javne varnosti organizirali akcijo, v kateri so ugotavljali treznost za volanom. Na 16 kontrolnih mestih je bilo ustavljenih 262 vozil. Z alkotestom so preizkusili 44 voznikov, od tega so pri 22 šoferjih ugotovili, da so pili, enega pa so poslali na odzvem krvi. Vsem 22 voznikom je bila nadaljnja vožnja prepovedana in vsem so odvzeli vozniško dovoljenje. V tej akciji so odkrili tudi 6 ljudi, ki so bili za volanom brez vozniškega izpita. Zaradi raznih tehničnih pomanjkljivosti na vozilu in drugih kršitev prometnih predpisov pa je bilo to noč mandatno kaznovanih 50 voznikov.

Predpustna uprava

Sončna uprava bo delila za 10-letno nedelo zvestim članom sončne ure

Poročali smo že, da v Dolenji vasi in Prigorici pridno dela „Sončna uprava“. Šele pred kratkim pa smo zvedeli, da obstaja tudi „Sončna uprava“ v Kočevju. Razlika med dolenjskaško in kočevsko „Sončno upravo“ je da prva pridno dela, druga pa ne dela nič.

Člani kočevske sončne uprave nikjer ne delajo, saj celo časopisa Delo ne berejo. V glavnem postopajo od gostilne do gostilne.

Zvedeli smo tudi, da bodo nekateri glavni člani kočevske „Sončne uprave“, ki že 10 let nič ne delajo, dobili letos – po vzoru delovnih kolektivov – za zvestobe (ne) delu ure. Kaže pa, da se je nekje nekaj zataknilo in bodo namesto zlatih ur dobili le sončne ure. Kot je vsakomur jasno, se dajo take ure napraviti iz stare šprikle za marelo ali navadnega klinca.

Iz ne povsem zanesljivih virov smo zvedeli, da bo obdarovanje zvestih članov na njihov edini zapovedani praznik, se pravi za pusta.

Hud veter je zrušil domačijo

Družina spi na senu in upa, da ne bo nastopil mraz - Pomoč potrebuje

V torek popoldne, ko je pihal močan veter, je bila pri Mežnarjevih, po domače pri Kraljevih, doma samo najmlajša hči Marija. Med tuljenjem vetra je nenadoma zaslišala rezko pokanje. Nagonsko je stekla iz hiše na dvorišče ter si s tem rešila življenje. Hotela je še odvezati živino v hlevu pod hišo, toda bilo je že prepozno. Lahko je samo še nemočno opazovala, kako se njen dom ruši. Najprej se je preklalo ostrežje. Leseni balkon se je odlomil, stene hiše pa so razpokale in se sesedale. Nanje se je usipalo še tramovje dveh stropov. Ko se je oblak prahu polegel je pokonci ostal le še zadnji del hiše. „Sodni dan“ se je končal...

Razrušena Mežnarjeva domačija spada med skromnejše kmetije. Leta je cela Mežnarjeva družina iz Brezovice pri Stopičah zbirala težko prislužen denar za obnovo stare hiše. Stavba je bila zgrajena iz kamna, vezanega z glinasto vezavo. Letos so nameravali zidavo izboljšati. Nabavili so že nekaj opeke in železa za betoniranje. Toda torkov močni veter in stara zidava so prekržali nji-

hove načrte. Močan zračni vrtnec je verjetno dvignil ostrežje in ga butnil nazaj, da se je razsušeno in napokano zidovje razsypalo.

Kmalu po nesreči so domačini ob pomoči gasilcev iz Stopič izvekle

izpod ruševin hudo ranjeno živino, ki se zdaj zdravi v sosedovem hlevu. Vsa družina mora spati na senu, kuhajo pa si v majhni leseni kleti. Na srečo zima ni huda, boje pa se, da ne nastopi mraz.

Komisija zavarovalnice Save si je ogledala ruševine in ugotovila, da škoda ni preveč velika. Objubili so jim tri tisoč dinarjev, čeprav so zavarovani za 100.000 dinarjev. Nad to odločitvijo Mežnarjevi niso navdušeni, saj jim od hiše res ni ostalo dosti. Upajo pa, da jim potrebne pomoči ne bodo odrekli povsod. Za zdaj jim pomagajo samo sosačani in bližja soska.

FELIKS OREL

Mežnarjeva Marija pred ostanki domačije. Del hiše je izginil v jami.

Kozerija

PREIZKUŠENA »SKRB ZA KADRE«

V Repičevi dragi so bolj skrbeli za šolanje ljudi, kot moj sosed za odojčke, ki jih je spravljal ob življenja in ki so ga živeli. Častna amandmajska beseda, če hočete, častna TOZD beseda.

Na vsakem koraku: skrb za kadre. Repičani so že pri rojstvu kazali dojenčkom knjige, da bi jih tako v samem začetku navdušili za šolanje. Zemlja okrog Repičeve drage je bila namreč tako skopa, da sploh ni hotela roditi, ako je niso zalili z nekaj litri znoja.

Zato so bili Repičani prisiljeni pričeti svoje življenje

s sposobnostjo svojih možganov, se pravi – iz nič. Želja po šolanju je bila bolj goreča od žerjavice in ne gre se čuditi, če je dobil stipendijo vsakdo: tisti z zelo nagubanimi možgani, kot tudi tisti, ki je imel v gavi „platfus“. Za šolanje Repičanov so skrbeli stariši, ki so že v vevkavčku videli gospoda inženirja, in učitelji, ki so želeli mladi generaciji boljše življenje. Organizacije združenega

dela so žrtvovale težke milijone za ustanavljanje interne in javne šole; vse z enim samim ciljem: le izobraženi

ljudje bodo dvignili Repičevo drago iz stoletne zaplankanosti.

Le organizacija združenega dela Hitrotkal je ostala pri tem izgorevanju gladna, čeprav je potrebovala bistra glava bolj kot slepec vid; a tudi pridnih in delovnih ter preizkušenih rok. Vodstvo organizacije združenega dela Hitrotkal ni vložilo v šolanje niti fیکا, tudi na utrujajoče sestanke o šolanju se ni nihče prikazal. Če jih je slučajno zavoljo tega kdo ukoril, so se nasmihali deviško in rajsko čisto. Tudi predvidevanja, da bodo ostali brez

potrebni solanhi ljudi, jim niso segla dlje kot do Adamovega jabolka.

In glej čudo: v organizaciji združenega dela Hitrotkal so kljub temu imeli najboljšo kadrovsko strukturo. Tovariš sekretar organizacije združenega dela Hitrotkal je pridobil v enem dnevu strokovnjake, ki so se šolali v solah drugih temeljnih organizacij združenega dela, z enostavno, a preizkušeno metodo: za prestop v njihovo organizacijo združenega dela jim je obljubil za starega jurja večjo plačo.

TONI GAŠPERIČ

Šola pripravlja mladi rod za življenje in delo, zato mora biti povezana z njima. Na sliki: novomeški gimnazijci med obiskom v tovarni zdravil in farmacevtskih proizvodov Krka.

Občani novomeške občine: sodelujmo, dogovorimo se in odločimo!

DOGOVORIMO SE, KAJ HOČEMO

Občani novomeške občine! V tej prilogi so objavljeni programi samoupravnih interesnih skupnosti za različne družbene dejavnosti, da bi se natančneje spoznali z njimi, se o njih dogovorili ter končno o njih tudi odločili. To pravico in dolžnost je prinesel razvoj samoupravnih družbenih odnosov, ki izhajajo iz bistveno drugačnega položaja delovnih ljudi. Ti novi odnosi zagotavljajo vsem občanom, da odločilno vplivajo na to, koliko, zakaj in v kakšne namene prispevajo denar, ki doslej ni bil viđen pri vsakokratnih mesečnih izplačilih. Pomembno je tudi, da novi samoupravni družbeni odnosi zagotavljajo delavcem, ki delajo na različnih področjih družbenih dejavnosti, v načelu enak družbeno-ekonomski položaj, kot ga imajo delavci na področju materialne proizvodnje.

Torej: pred nami vsemi je odločitev, za katero se moramo javno dogovoriti, ta priloga pa naj pripomore, da bo o teh stvareh vsak naš občan kar najbolj obveščen.

Kateri viri dohodkov za splošne in skupne potrebe?

Skladno s predlogi za novo ustavo je Skupščina SR Slovenije sprejela zakon o določitvi virov financiranja družbeno-političnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti v letu 1974. S tem zakonom je postavljeno načelo, da se splošna poraba v proračunih družbeno-političnih skupnosti financira z davki, taksami in drugimi dohodki, skupna poraba v samoupravnih interesnih skupnostih pa s prispevki iz osebnega dohodka delavcev in drugih občanov in s prispevki iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela. S tem se nadaljuje strokovno razbremenjevanje temeljnih organizacij združenega dela z močnejšim zagotavljanjem sredstev iz njihovega poslovnega uspeha.

V določitvi virov dohodkov občin sta glede na predlog nove ustave vključena davek iz osebnega dohodka iz delovnega razmerja in davek iz do-

hodka temeljnih organizacij združenega dela. Občine imajo ustavno podlago za uvedbo obeh vrst davkov. Vendar se po sedanjih predlogih in izračunih predvideva možnost, da bi občine v letu 1974 praviloma opustile davek od osebnega dohodka iz delovnega razmerja in da ne bi uvedle davka iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela. V nadaljnjih razpravah bodo dane dokončne opredelitve tega vprašanja, kar bo vsebovano v družbenem dogovoru.

S prispevki iz osebnega dohodka delavcev in s prispevki drugih občanov se financirajo naslednje samoupravne interesne skupnosti:

1. temeljne izobraževalne skupnosti,
2. kulturne skupnosti – temeljne in republiške,
3. telesnokulturne skupnosti – temeljne in republiške,
4. skupnosti otroškega varstva – dnevno varstvo otrok in otroški dodatek,
5. skupnost invalidskega in pokojninskega zavarovanja SR Slovenije (za vse vrste osnovnega zavarovanja),
6. skupnosti zdravstvenega zavarovanja (za vse oblike zdravstvenega varstva), razen nekaterih, ki se financirajo s prispevkom iz dohodka TOZD),
7. skupnosti za zaposlovanje (za naloge, ki se nanašajo na socialno varnost delavcev).

S prispevki iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela se financirajo:

1. izobraževalna skupnost SRS in posebne izobraževalne skupnosti,
2. raziskovalna skupnost,
3. skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja SR Slovenije (za velozitacijo pokojnin ter izdatki za rehabilitacijo invalidov in benefici-rano delovno dobo),
4. skupnosti zdravstvenega zavarovanja (za neresreče pri delu in poklicno obolenje, za investicije in nekatere strokovne naloge),
5. skupnosti za zaposlovanje (za priprave za zaposlovanje in stroški za organizacijo službe).

Usklajevanje splošne in skupne porabe za leto 1974 v novomeški občini

Z resolucijo o družbeno ekonomski politiki in razvoju SR Slovenije ter neposrednih nalogah v letu 1974 je sprejeto načelo, da bodo razmerja v delitvi družbenega proizvoda in rast vseh oblik porabe podrejena načelom stabilizacijske politike. Zato bodo dohodki vseh porabnikov splošne in skupne porabe rasli počasneje od družbenega proizvoda za 4 odstotke.

Za SR Slovenijo je predvideno, da bo znašal porast družbenega proizvoda za 23 odstotkov, porast splošne in skupne porabe pa za 19 odstotkov. V občini Novo me-

sto pričakujemo v letu 1974 nekoliko ugodnejše gibanje gospodarstva, kot je to predvideno za republiko, ker kaže ocena, da se bo družbeni proizvod v občini Novo mesto zvečal v letu 1974 za 25 odstotkov.

V skladu s rastjo družbenega proizvoda in načelom, da mora splošna in skupna poraba zaostajati vsaj za 4

odstotke za nominalno rastjo družbenega proizvoda, bi smel znašati porast splošne in skupne porabe v občini Novo mesto v letu 1974 21 odstotkov.

Predlogi za porabo sredstev splošne in skupne porabe za leto 1974 v primerjavi z letom 1973 na nivoju občine Novo mesto znašajo:

Porabniki	Realizacija 1973	Predlog 1974	Indeks
Proračun občine	38.255.658,00	50.304.000,00	131
Temeljna izobraževalna skupnost	36.574.095,00	48.343.655,00	132
Kulturna skupnost	3.359.140,00	4.500.000,00	134
Telesnokulturna skupnost	600.000,00	4.511.620,00	—
Skupnost otroškega varstva	3.614.757,00	4.340.000,00	120
Skupaj	82.403.650,00	111.999.257,00	136

Predlogi navedenih porabnikov sredstev so bili izdelani po enotnih merilih. Osebnih dohodki so planirani po veljavnih samoupravnih sporazumih in decembru 1973, materialni izdatki pa na osnovi realizacije v lanskem letu, povečani za določen odstotek.

Iz pregleda predlogov porabe izhaja, da planirana poraba presega dovoljen obseg glede na porast družbenega proizvoda v občini Novo mesto. Dokončno uskladitev bo potrebno doseči v času javne obravnave predloženih programov in ko bodo jasni solidarnostni programi posameznih interesnih skupnosti.

V tem pregledu niso zajete samoupravne interesne skupnosti regijskega in republiškega značaja, ker primerjava obremenitve za občino ni mogoča.

V času javnih obravnav predloženih delovnih in finančnih programov nas čaka obsežno in odgovorno delo, da te programe uskladimo z osnovnimi izhodišči realnosti, varčnosti in učinkovitosti delovanja vseh družbenih služb.

Večje možnosti mladini za izobraževanje

Vzgoja in izobraževanje dobivata ob nenehnem razvoju samoupravnih in družbenoekonomskih odnosov v naši družbi vedno večjo vlogo in pomen. Vse to se odraža v načrtnem sprejemanju in izvajanju vzgojnoizobraževalnih programov, ki so temeljne sestavine razvoja socialističnih samoupravnih odnosov.

Naloge so področja vzgoje in izobraževanja so načrtovane v zakonskih določilih, vsebujejo jih sprejeti družbeni dokumenti, porajajo pa se tudi vsakodnevno, skladno s celotnim našim družbenim razvojem.

Eden od vidnejših nosilcev razvoja vzgojnoizobraževalne dejavnosti na območju občine je temeljan izobraževalna skupnost (TIS). Ta deluje z vsemi dejavniki na svojem območju, ki skrbijo za zdravo rast mlade generacije, za usposabljanje kadrov za izvajanje družbenih nalog. Vertikalno sodeluje TIS z izobraževalno skupnostjo SR Slovenije, ki koordinira delo s tega področja v okviru republike.

Vse TIS v republiki so se skupno z izobraževalno skupnostjo SR Slovenije v tem letu sporazumele in spreje-

le enoten solidarnostni program financiranja vzgoje in izobraževanja za leto 1974. Program izhaja iz predpisov veljavnih zakonov, iz sprejetih družbenih dokumentov za to delovno področje in stvarnih potreb, ki se v družbi porajajo. Program je izdelan na osnovi enotnih meril o financiranju posameznih nalog in akcij.

S takim programom si bo tudi naša TIS prizadevala dosegati čimbolj enake materialne pogoje vzgoje in izobraževanja, skrbela bo za posodabljanje pouka in za uvajanje novejših načinov dela v procesu izobraževanja. Skupno s skladom za gradnjo osnovnih šol pa bo skrbela za načrtno pripravljane kar najbolj ustrezne prostorskega šolskega fonda.

V program solidarnostnega financiranja vzgoje in izobraževanja, ki ga bo izvajala TIS Novo mesto v letu 1974, se vključuje:

- vzgojna dejavnost v predšolski dobi,
- obvezna osnovnošolska dejavnost mladine in odraslih,
- splošna družbenoekonomska vzgoja,
- razne šole ali tečaji za življenje, za starše in podobne naloge.

TIS bo financirala tudi vso dejavnost, ki je tesno in neločljivo povezana z naštetimi področji dela, sofinancirala pa bo še izobraževalno dejavnost glasbene šole in razne akcije interesnega značaja učencev izven pouka. (Izobraževalno dejavnost v srednjih šolah financira Izobraževalna skupnost SR Slovenije).

PREDŠOLSKA VZGOJA

a) V občini je vključenih v družbeno predšolsko varstvo in vzgojo preko 700 otrok ali 12 % od celotne predšolske populacije.

Organizirano vzgojno delo z otroki se izvaja v 26 oddelkih v Novem mestu, v dveh oddelkih v Sentejnerju, v dveh v Straži, v dveh v Žužemberku, v enem v Dol. Toplicah in v enem v Škocjanu. Za vsak oddelek je sistemizirano delovno mesto vzgojiteljice, na vsaka dva oddelka pa še varuhinja.

Tis financira v teh oddelkih vso vzgojno, varstveno in vodstveno dejavnost. Z letom 1974 pa se za celotno republiko uvaja še financiranje amortizacije nepremičnin in premičnin zavodov s tega področja, in to iz skladov TIS.

b) V malo šolo imamo vključene vse otroke zadnjega letnika predšolske dobe. Letos bo 42 oddelkov te šole in vsak oddelek bo imel 100 ur pedagoškega dela ali priprav na redno šolanje v osnovni šoli.

Nova šola v Dolenjskih Toplicah: zgrajena s pomočjo samopriskupkov in prostovoljnega dela.

c) S testiranjem novincev za osnovno šolo se ugotavlja zrelost in fizična zmožnost otrok za redno šolanje. Testiranih bo preko 1000 otrok.

Pod a), b) in c) nakazane naloge bomo mogli izvesti s pomočjo finančnih sredstev, ki so predvidena v višini 3.288.977 dinarjev.

V tem znesku ne predvidevamo razširitve oddelkov

predšolskega varstva v novih prostorih, ki bodo zgrajeni v tem letu.

OSNOVNE IN POSEBNA OSNOVNA ŠOLA

a) Za potrebe osnovnošolskega izobraževanja mladine deluje v občini:

- 15 popolnih osnovnih šol s	6885 učenci v 256 odd.
- 12 podružničnih osn. šol z	824 učenci v 39 odd.
- 1 posebna osnov. šola s	123 učenci v 11 odd.
Skupaj:	7832 učencev v 306 odd.

b) Za učence osnovnih šol imamo organiziranega tudi 27 oddelkov podaljšane bivanja v šoli (PB), in to:

- v Dol. Toplicah	2 odd. s	40 učenci
- v Vavti vasi	1 odd. s	15 učenci
- Bršlinu	5 odd. z	90 učenci
- na Grmu	11 odd. z	260 učenci
- v šoli K. Rupena	6 odd. s	113 učenci
- v šoli M. Šobar	2 odd. z	58 učenci

Vsega PB je 27 odd. s 576 učenci

PB v šoli je bolj razvito v Novem mestu, kjer je večja zaposlitev obeh roditeljev.

TIS financira s tega področja le vzgojno delo 27 učiteljev. Večjega razvoja tu nismo dosegli zaradi pomanjkanja denarja, prostora in učiteljev.

Za celotno dejavnost v osnovnih šolah in v PB je zaposlenih 480 delavcev. Od vseh zaposlenih je 355 učiteljev in strokovnih delavcev, 125 pa administrativnega in tehničnega osebja.

Za nakazano dejavnost s področja osnovnega šolstva, in to za bruto OD in za materialne izdatke, potrebujemo v tem letu 37.597.227 dinarjev.

c) Z redno dejavnostjo v osnovnih šolah pa so tesno povezani še stroški za naslednje:

- amortizacija nepremičnin in premičnin osnovnih šol,
 - prevozi učencev in nakup kombijev,
 - sofinanciranje šolskih ekskurzij,
 - strokovno izpopolnjevanje učiteljev,
 - vzgojno svetovanje,
 - obveznosti do drugih TIS,
 - štipendije za pedagoške kadre,
 - brezplačni učbeniki,
 - stroški hospitacijske šole,
 - stroški posebnih nalog pri šolanju ciganskih otrok za potrebe pod c) potrebujemo 5.644.161 din.
- Med navedenim so v tem letu nove postavke:
- amortizacija premičnin,
 - sofinanciranje šolske prehrane,
 - brezplačni učbeniki,
 - stroški hospitacijske šole za posodabljanje pouka.
- Vse postavke so usklajene z enotnim solidarnostnim programom financiranja v republiki.

GLASBENA ŠOLA

Daje osnovno teoretično in praktično znanje o glasbi in glasbilih.

Šola ima 9 oddelkov s 181 učenci. Poučuje 6 rednih in 5 honorarnih učiteljev.

TIS financira izobraževalno glasbeno delo za vse učitelje in v tem letu potrebuje 572.275 din.

ZAVOD ZA IZOBRAŽEVANJE KADROV

Ima organizirano splošno in strokovno izobraževalno dejavnost. Strokovno izobraževanje naročajo in financirajo

rajo delovne organizacije. Splošni del izobraževanja financira TIS, in to v l. 1974:

- 6 oddelkov osnovnošolskega izobraževanja odraslih,
 - družbenoekonomsko izobraževanje občanov,
 - šolo za življenje in šolo za starše.
- Potrebna finančna sredstva znašajo 347.783 dinarjev.

OSTALE DEJAVNOSTI IN FINANČNA POTROŠNJA

- prispevek TIS za solidarnostno izgradnjo osnovne šole Šmarje pri Jelšah,
 - stroški strokovne službe in samoupravnih organov,
 - 1 % obvezna rezerva
- Skupaj ostale dejavnosti 893.232 din.
Rekapitulacija potrebnih finančnih sredstev:

- Predšolska vzgoja	3.288.977 din
- Osnovne šole in PB	37.597.227 din
- Stroški, vezani na izobraž. delo v osn. šolah	5.644.161 din
- Glasbena šola	572.275 din
- Zavod za izobraž. kadrov	347.783 din
- Ostale naloge	893.232 din

Skupaj vse dejavnosti 48.343.655 din

Vse naloge, ki jih navajamo, naj bi se financirale iz prispevka od bruto OD delavcev po enotni stopnji, veljavni za celotno republiko.

Potreba manjših investicij na področju vzgoje in izobraževanja, odplačevanje anuitet na razne kredite in še za nekatere dejavnosti bomo morali plačevati iz posebej pridobljenih finančnih sredstev v lokalnem merilu in po medsebojnih dogovorih.

Naše kratice:
TIS - temeljna izobraževalna skupnost,
PB - podaljšano bivanje v šoli
Pripomba: Dejavnost vseh srednjih šol v občini se financira iz sklada Izobraževalne skupnosti SRS.

Program financiranja izobraževalne skupnosti SR Slovenije za leto 1974

1. V tem letu bo izobraževalna skupnost SR Slovenije financirala v skladu s predpisi, družbenopolitičnimi dokumenti, dogovori in sporazumi poleg akcij solidarnostnega značaja, kjer bo nastopala skupaj s temeljnimi in

drugimi izobraževalnimi skupnostmi, naslednjo izobraževalno dejavnost:

- v zavodih za usposabljanje otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju,
 - v srednjih šolah in srednješolskih domovih,
 - na višjih in visokih šolah in v študentskih domovih,
- ob tem pa bo namenjala sredstva še:
- šolstvu narodnosti in šolanju otrok delavcev v tujini,
 - izrednemu študiju pedagoške smeri,
 - podiplomskemu študiju,
 - raziskovalnemu delu na višjih in visokih šolah,
 - združenjem visokošolskih zavodov,
 - nekaterim knjižnicam,
 - nekaterim zavodom, družbenim organizacijam in strokovnim društvom,

- za založniško dejavnost in
- za reševanje kadrovskega vprašanja.

Za omenjene naloge je po pripravljanih izračunih potrebno pridobiti 793.262.100 din.

2. Posebna skrb bo veljala tudi v tem letu materialni preskrbi učencev in študentov ter izenačevanju pogojev za šolanje mladih. Sklad te skupnosti daje 4.200 štipendij učencem srednjih šol v mesečnem povprečju 570,00 din. Ti štipendisti so največ otroci iz kmečkih in delavskih družin. Študentom daje sklad 1000 štipendij. Več kot polovica štipendistov je iz delavskih in kmečkih družin. Sklad daje študentom tudi 2000 posojil.

Za izpolnitev teh obveznosti je potrebnih v letu 1974 46.000.000 din.

3. Izobraževalna skupnost regresira tudi oskrbne socialno šibkim učencem in študentom v domovih. Krije tudi investicijsko vzdrževanje teh domov, amortizacijo opreme in nepremičnin.

Potrebna so finančna sredstva v višini 20.000,00 din.

4. Iz tega sklada se regresirajo nadalje prevozi v šole. Za te potrebe mora skupnost pridobiti 25.000.000 din.

Regresirajo se tudi poučne ekskurzije, za kar je treba pridobiti 5.000.000 din.

5. Za modernizacijo izobraževalnega procesa potrebuje republika izobraževalna skupnost v letu 1974 finančna sredstva še za:

a) delo na projektih modernizacije pouka, ki jih pripravlja Zavod za šolstvo	5.948.000 din
b) hospitacijsko dejavnost	900.000 din

Republiškemu centru programiranega učenja za:

a) nabavo novih učil pri uvajanju modernjših metod programiranega pouka	1.700.000 din
---	---------------

b) stroške poslovanja centra	300.000 din
------------------------------	-------------

c) delež RCPU za uporabo računalnika	1.550.000 din
--------------------------------------	---------------

Republiški računski center-investicije v opremo	4.000.000 din
---	---------------

Nadaljevanje akcij za nakup sodobnih učil	8.000.000 din
---	---------------

Skupaj potrebe pod 5)	22.398.000 din
6. Investicije v letu 1974:	
a) Osnovno šolstvo	73.600.000 din
b) Posebne osnovne šole	2.860.000 din
c) Srednje šole	56.458.000 din
č) Dijaski domovi	77.400.000 din
Skupaj za investicije	210.318.000 din

Rekapitulacija potrebnih sredstev Izobr. skup. SRS:

1. Redna dejavnost raznih zavodov	793.262.100 din
2. Štipendije in posojila	46.000.000 din
3. Regresiranje oskrbnih in vzdrževanje domov	20.000.000 din
4. Regresiranje prevozov v šolo in poučnih ekskurzij	30.000.000 din
5. Modernizacija izobraž. procesa	22.398.000 din
6. Investicije za šole in domove	210.318.000 din

Skupne potrebe 1.121.978.100 din

Izobraževalna skupnost si bo prizadevala pridobiti potrebna finančna sredstva in financirati vso redno dejavnost, poleg tega pa nuditi čim večjo soudeležbo za regresiranje ostalih nakazanih nalog.

Program izvajanja otroškega varstva v SR Sloveniji in občini Novo mesto v letu 1974

Nekatere naloge s področja otroškega varstva uresničuje skupnost otroškega varstva na ravni republike preko Republiške skupnosti, za kar je potrebno združevati tudi finančna sredstva. Te naloge so: izplačevanje otroškega dodatka, pomoč za opremo novorojenca, pomoč nezadostno razvitim občinam ter druge naloge, ki imajo pomen za vso republiko. Za uresničevanje le-teh je potrebno združevati sredstva na širši solidarnostni osnovi.

V letu 1974 predlagamo, da se na ravni republike združujejo sredstva za uresničitev naslednjih nalog:

DENARNE DAJATVE DRUŽINAM

- Otroški dodatek za otroke delavcev:

I. varianta

Poprečje na druž. člana mes. din	Za prvega otroka din	Za drugega in nasl. otr.	Število otr. v republiki
do 700	160	240	297.000
700 do 900	130	200	
900 do 1200	95	150	

Skupna potrebna sredstva 640 milijonov din.

V ogrevano sodobno šolo vstop v copatah. Posnetek je iz Dol. Toplic.

II. varianta

Poprečje na druž. člana mes. din	Za prvega otroka din	Za drugega in nasl. otr.	Število otr. v republiki
do 700	160	240	279.000
700 do 900	130	200	
900 do 1100	95	150	

Skupna potrebna sredstva 616 milijonov din

(v občini Novo mesto je v letu 1973 prejelo otroški dodatek 7.475 otrok).

2. Otroški dodatek za otroke iz socialno šibkih kmečkih družin bi prejelo 25.000 otrok v višini 95 din mesečno. Potrebna sredstva 30 milijonov din. (v občini Novo mesto prejema otroški dodatek 523 socialno ogroženih kmečkih otrok).

3. Posebni dodatek za otroke samohranilcev prejema 30.000 otrok po 50 dinarjev na mesec. Potrebna sredstva 20 milijonov dinarjev.

4. Posebni dodatek za težje prizadete otroke prejema 3.000 otrok po 85 din na mesec. Potrebna sredstva 3 milijone dinarjev.

5. Pomoč za opremo novorojenca za 32.000 otrok po 600 din, kjer je poprečni dohodek na člana družine do 900 din, in po 300 din vsi drugi. Potrebna sredstva 11 milijonov 500 tisoč din.

6. Za službo, ki izvaja postopek 10 milijonov 500 tisoč dinarjev.

POMOČ MANJ RAZVITIM OBMOČJEM

7. Za kreditiranje gradnje 600 mest v vzgojnovarstveni dejavnosti v višini 50 odstotkov investicijskih stroškov; za subvencioniranje cene za dnevno varstvo 3800 predšolskih otrok v višini 10 odstotkov celotne cene; tretjino stroškov za usposabljanje kmečkih otrok, prizadetih v telesnem in duševnem razvoju. Potrebna sredstva 14 milijonov dinarjev.

DRUGE OBVEZNOSTI

8. Obresti za kredite 4 milijone 800 tisoč dinarjev.
9. Za stroške strokovne službe Republiške skupnosti in stroške dela samoupravnih organov 1 milijon 200 tisoč dinarjev.
10. Obvezna 1 odstotna rezerva 6 milijonov dinarjev.

NOVA NALOGA

Podaljšanje porodniškega dopusta zaradi nege in varstva otroka vsem zaposlenim materam do otrokovega izpolnjenega 6. meseca starosti in polovični delovni čas matere do otrokovega 8. meseca starosti. Potrebna sredstva 32 milijonov 700 tisoč dinarjev.

SKUPNA SREDSTVA

A. Če bi sprejeli otroški dodatek po prvi varianti, je potrebno zagotoviti v SRS 773.700.000 din (to je za 37 odstotkov več sredstev kot v letu 1973).

B. Če bi sprejeli otroški dodatek po drugi varianti, je potrebno zagotoviti v SRS 749.700.000 din (to je za 33 odstotkov več sredstev kot v letu 1973).

Za izpeljavo celotnega programa bi znašala stopnja prispevka:

- po prvi varianti 2,58 odstotka od izplačanega osebnega dohodka

- po drugi varianti 2,49 odstotka od izplačanega osebnega dohodka

Zaradi različne materialne sposobnosti gospodarstva v slovenskih občinah je nujno solidarnostno združevati sredstva na območju republike, sicer bi se socialne razlike med otroki bistveno povečale, kar pa bi bilo nevarno. Za ilustracijo naj povemo, da so nekatere slovenske občine v letu 1973 solidarnostno prispevale za otroke iz novomeške občine 131.700 din (v letu 1973 je bila stopnja 2,31 odstotka).

PROGRAM OTROŠKEGA VARSTVA V OBČINI NOVO MESTO

Od leta 1968, od kar je bil ustanovljen sklad za otroško varstvo pri Temeljni izobraževalni skupnosti Novo mesto, je bilo zbranih 8.982.000 din. S temi sredstvi in s posojilom v višini 3.030.000 din je bilo pridobljenih 390 novih mest v občini. V gradnji pa je še vrtec v Šentjerneju, ki bo imel prostora za 120 otrok. Urejeni so bili že obstoječi otroški vrtci v Žužemberku, Škocjanu, Straži in Novem mestu. 110.000 din je bilo porabljenih za otroški dodatek najbolj socialno ogroženim otrokom iz kmečkih družin. Kljub temu da je bilo v občini zadnja leta pridobljenih 390 novih mest v vrtcih, pa smo po odstotku zajetih otrok v organizirano otroško varstvo med zadnjimi v Sloveniji. V Novem mestu je bilo v letu 1973 odklonjenih 300 otrok.

Poleg samega Novega mesta, kjer najbolj primanjkuje mest za predšolsko varstvo, bo potrebno v naslednjih letih zgraditi nov vrtec v Žužemberku, ker so sedanji prostori neprimerni in premajhni, in na novo urediti otroško varstvo v Mirni peči, kjer se že kaže potrebo po organiziranem varstvu predšolskih otrok.

Za leto 1974 je nujno potrebno zagotoviti sredstva za:

- 1. odplačevanje posojil 260.000 din
- 2. ureditev otroških igrišč na Mestnih njivah in Nad mlini 50.000 din
- 3. gradnjo novega otroškega vrta v Novem mestu
Otroški vrtec bi bil montažni in bi imel prostora za 120 otrok 3.500.000 din
- 4. otroški vrtec Straža dokončanje ureditve stavbe in oprema za eno igralnico 30.000 din

5. namenska sredstva za kritje oskrbnih dni za počitniško letovanje: socialno in zdravstveno ogroženih predšolskih in šolskih otrok 400.000 din

6. ostali izdatki (ustanovitev skupnosti otroškega varstva, obvezno 1 % rezerva) 100.000 din

SKUPAJ: 4.340.000 din

Namenska sredstva za kritje oskrbnih dni za počitniška letovanja socialno in zdravstveno ogroženih predšolskih in šolskih otrok do letošnjega leta sklad za otroško varstvo in plačeval, ker so ta sredstva na podlagi prostovoljnih prispevkov dajale delovne organizacije neposredno občinskemu odboru RK, ki je skupno z ZPM organiziral počitniško letovanje. Menimo, da je ta oblika otroškega varstva izredno važna in tudi zelo razširjena v naši občini, saj je v letu 1973 letovalo že 658 socialno in zdravstveno ogroženih otrok, zato je nujno, da se ta sredstva zagotovijo v programu. S tem pa bi se prispevek delovnih ljudi povečal od sedanjih 0,45 % na 0,50 % od bruto osebnih dohodkov.

S sredstvi, ki so bila planirana že prejšnja leta pa se bo uresničeval program otroškega varstva, ki je bil sprejet v letu 1969 in naj bi bil dokončno uresničen v letu 1975. Skladu za neposredno otroško varstvo je torej potrebno zagotoviti za leto 1974 skupaj 4.340.000 din ali 35,6 % več kot v letu 1973 (v letu 1973 3 milijone 200 tisoč dinarjev). Da se bodo sredstva v planirani višini zbrala, pa je potrebno lanksko stopnjo zvišati na 0,50 % ali za 0,05 več kot v letu 1973.

Program kulturnih dejavnosti v letu 1974

Kulturna skupnost Novo mesto programira in usmerja kulturne dejavnosti v občini Novo mesto ter povezuje interese delovnih ljudi na tem področju. Program kulturne dejavnosti uresničujejo poklicne kulturne ustanove, ki nudijo delovnim ljudem večino možnosti za kulturno udejstvovanje, in Zveza kulturno prosvetnih organizacij, ki samoupravno povezuje amaterske skupine ter društva, kjer se lahko delovni ljudje v skladu s svojimi nagnjenji vključujejo v aktivno kulturno udejstvovanje.

Za muzejsko dejavnost na novomeškem področju bo skrbel DOLENJSKI MUZEJ, ki proučuje, zbira, hrani in prikazuje zgodovinsko gradivo iz dolenske regije v arheološkem, etnografskem, kulturno zgodovinskem oddelku in v oddelku NOB. Poleg stalnih razstav pripravljajo posamezni oddelki tudi tematsko zaokrožene občasne razstave.

Za knjižničarsko dejavnost bo skrbel študijska KNJIŽNICA MIRANA JARCA, ki vključuje tudi ljudsko in pionirsko knjižnico ter opravlja matično službo za 11 ljudskih knjižnic v večjih središčih v občini. Medtem ko nudi študijska knjižnica delovnim ljudem predvsem knjige za študij in strokovno izpopolnjevanje, izposojajo ljudske knjižnice leposlovne in poljudnoznanstvene knjige.

Za gledališko dejavnost bo skrbel ZAVOD ZA KULTURNO DEJAVNOST, ki bo organiziral v okviru abonmaja poklicnih gledališč 10 predstav za odrasle in 6 predstav za mladino. Za aktivno gledališko udejstvovanje delovnih ljudi skrbi 7 amaterskih gledaliških družin v okviru kulturno-prosvetnih društev. Za gledališko vzgojo najmlajših bo skrbelo LUTKOVNO GLEDALIŠČE pri ZKPO.

Za literarno dejavnost bodo skrbeli Občinski svet ZKPO in kulturno-prosvetna društva, ki bodo organizirali več literarnih večerov domačih ustvarjalcev in gostov (pesnikov in pisateljev).

Za razvoj kinematografske dejavnosti bo skrbel ZAVOD ZA KULTURNO DEJAVNOST, ki bo kot matična ustanova povezoval 7 kinematografov in potujoči kino ter skrbel za enotno repertoarno politiko. Skrbel bo tudi za razširitev kinematografske mreže v občini.

Za ohranjanje kulturnih dobrin in zakladov iz preteklosti bo skrbel LJUBLJANSKI REGIONALNI ZAVOD ZA SPOMENIŠKO VARSTVO, ki razen dokumentiranja in proučevanja kulturnozgodovinskih spomenikov načrtuje v l. 1974 še obnovitvena dela na gradovih Hmeljnik, Žužemberk in Soteska ter nekatera druga spomeniško-varstvena dela. ZGODOVINSKI ARHIV LJUBLJANA bo zbiral, urejal in proučeval pisano zgodovinsko gradivo na območju občine.

Da bi zagotovil čim več možnosti za aktivno kulturno dejavnost amaterjev bo OBČINSKI SVET ZVEZE KULTURNO-PROSVETNIH ORGANIZACIJ organiziral vrsto srečanj, občinskih in medobčinskih revij amaterskih skupin na gledališkem, glasbenem, likovnem in literarnem področju za odrasle amaterje in mladino. Ob priliki pomembnih zgodovinskih in kulturnih obletnic ter ob drugih pomembnih dogodkih bo Občinski svet ZKPO organiziral proslave in slavnostne akademije. ZKPO bo organizirala tudi v l. 1974 republiško srečanje slovenskih oktetov v Šentjerneju.

Poseben problem novomeške kulturne dejavnosti je pomanjkanje kadrov. Zato bo Kulturna skupnost štipendirala študente za delo v kulturi, ZKPO pa bo organizirala več tečajev za zborovodje, režiserje, igralce, za filmsko vzgojo in podobno.

Organizirano predšolsko otroško varstvo: otroške jasli za najmlajše na Ljubljanski cesti v Novem mestu.

Za glasbeno dejavnost bo skrbel ZAVOD ZA KULTURNO DEJAVNOST, ki bo organiziral v okviru abonmaja poklicnih glasbenih skupin 6 koncertov za odrasle in 6 koncertov za mladino. Za glasbeno vzgojo mladih si bo prizadevala GLASBENA MLADINA, medtem ko se delovni ljudje lahko aktivno glasbeno udejstvujejo v 9 pevskih zborih, treh godbah na pihala, 1 godalnem orkestru

Dolenjska galerija: hram kulturnih prireditev

in v drugih zabavnoglasbenih skupinah, ki delujejo v okviru kulturno-prosvetnih društev.

Za likovno dejavnost bodo skrbeli: DOLENJSKA GALERIJA (10 razstav), DOLENJSKA SLIKARSKA KOLONIJA (upodabljanje dolenske pokrajine) in LIKOVNA SKUPINA pri ZKPO, ki bo skrbel za vzgojo likovnikov amaterjev.

Za literarno dejavnost bodo skrbeli Občinski svet ZKPO in kulturno-prosvetna društva, ki bodo organizirali več literarnih večerov domačih ustvarjalcev in gostov (pesnikov in pisateljev).

Za razvoj kinematografske dejavnosti bo skrbel ZAVOD ZA KULTURNO DEJAVNOST, ki bo kot matična ustanova povezoval 7 kinematografov in potujoči kino ter skrbel za enotno repertoarno politiko. Skrbel bo tudi za razširitev kinematografske mreže v občini.

Za ohranjanje kulturnih dobrin in zakladov iz preteklosti bo skrbel LJUBLJANSKI REGIONALNI ZAVOD ZA SPOMENIŠKO VARSTVO, ki razen dokumentiranja in proučevanja kulturnozgodovinskih spomenikov načrtuje v l. 1974 še obnovitvena dela na gradovih Hmeljnik, Žužemberk in Soteska ter nekatera druga spomeniško-varstvena dela. ZGODOVINSKI ARHIV LJUBLJANA bo zbiral, urejal in proučeval pisano zgodovinsko gradivo na območju občine.

Da bi zagotovil čim več možnosti za aktivno kulturno dejavnost amaterjev bo OBČINSKI SVET ZVEZE KULTURNO-PROSVETNIH ORGANIZACIJ organiziral vrsto srečanj, občinskih in medobčinskih revij amaterskih skupin na gledališkem, glasbenem, likovnem in literarnem področju za odrasle amaterje in mladino. Ob priliki pomembnih zgodovinskih in kulturnih obletnic ter ob drugih pomembnih dogodkih bo Občinski svet ZKPO organiziral proslave in slavnostne akademije. ZKPO bo organizirala tudi v l. 1974 republiško srečanje slovenskih oktetov v Šentjerneju.

Poseben problem novomeške kulturne dejavnosti je pomanjkanje kadrov. Zato bo Kulturna skupnost štipendirala študente za delo v kulturi, ZKPO pa bo organizirala več tečajev za zborovodje, režiserje, igralce, za filmsko vzgojo in podobno.

Drugo veliko nerešeno vprašanje kulturne dejavnosti so investicijsko-vzdrževalna dela, ki daleč zaostajajo za predvidevanji srednjeročnega razvojnega načrta, ker dotok sredstev za investicije v kulturo v preteklosti ni bil sistemsko urejen. Zaradi tega se je nakopičilo več nujno potrebnih obnovitvenih posegov na kulturnih objektih.

Za zagotovitev kulturnih potreb na območju Kulturne skupnosti Novo mesto in za zagotovitev novomeškega deleža za Kulturno skupnost Slovenije je v l. 1974 skupaj potrebnih 5.925.000 din.

PREGLED RAZDELITVE SREDSTEV KS NOVO MESTO

1. Knjižničarstvo	1.294.600 din
2. Muzejska dejavnost	805.000 din
3. Gledališka dejavnost	196.250 din
4. Glasbena dejavnost	297.840 din
5. Likovna dejavnost	120.000 din
6. Literarna dejavnost	55.000 din
7. Kinematografska dejavnost	70.000 din
8. Spomeniško varstvo in varstvo arhivov	500.000 din
9. Druge dejavnosti	456.000 din
10. Redna dejavnost KS, ZKPO in KPD	546.060 din
11. Proslave in akademije	100.000 din
12. Obvezna rezerva	59.250 din
13. Prispevek KS Slovenije	1.425.000 din
Skupaj	5.925.000 din

Koliko za skupne potrebe kulture v republiki?

V skladu z novo ustavo in predlogi zakonov bodo kulturne skupnosti v bodoče financirane iz bruto osebnih dohodkov. Po republiškem izračunu bi skupna sredstva za kulturno dejavnost v l. 1974 (sredstva iz obveznih virov v l. 1973, povečana za stopnjo, določeno v resoluciji) znašala 0,79 % bruto osebnih dohodkov v l. 1974. Od tega bi zadržala Kulturna skupnost Novo mesto 0,60 %, KS Slovenije pa bi prispevali za skupne potrebe 0,19 %.

Kulturna skupnost Slovenije naj bi v l. 1974 pospeševala tiste dejavnosti, ki so pomembne za celotno slovensko kulturo in ki bodo lahko pomembneje prispevale k nadaljnjemu kulturnemu razvoju. Pospeševala bo predvsem:

- 1. izvorno ustvarjalnost in drugo dejavnost na literarnem, knjižničnem, gledališkem, glasbenem, likovnem, galerijskem, muzejskem, arhivskem in spomeniškovarstvenem področju;
- 2. založniško dejavnost;
- 3. filmsko dejavnost;
- 4. kulturno dejavnost na manj razvitih območjih;
- 5. kulturno dejavnost Slovencev zunaj republiških meja, zlasti se Slovencev v zamejstvu;

Medicinska šola: skozi teorijo in prakso

Kultura spet pridobiva častilce, nastopajoči pa poslušalce.

6. kulturno dejavnost drugih narodnosti v SR Sloveniji;
7. kulturne stike z drugimi jugoslovanskimi narodi;
8. kulturne stike s tujino;
9. redno dejavnost in akcije republiških društev s področja kulture;
10. del sredstev bo namenila za nagrade in štipendije in
11. za urejevanje prostorov za kulturno dejavnost.

KULTURNA SKUPNOST
NOVO MESTO

Program letošnje telesno kulturne dejavnosti v novomeški občini

Telesnokulturno dejavnost moramo obravnavati skupaj s splošnimi premiki v naši družbi. Njena naloga in namen je bogatiti človeško osebnost, njegovo življenje in delo. Zato moramo omogočiti mladi generaciji tako telesno vzgojo, ki bo zagotovila posamezniku največji razvoj njegovih telesnih in duhovnih sposobnosti ter telesno krepitev, kar je pogoj za večjo delovno sposobnost, večjo storilnost in večjo obrambno sposobnost.

I. TELESNA VZGOJA PREDŠOLSKE MLADINE

Sedanje stanje v občini Novo mesto ne zadovoljuje. Le okrog 700 otrok ima možnosti za telesnovzgojno vadbo v okviru vrtcev in TVD Partizan. Za izboljšanje tega stanja moramo:

- a) v okviru vzgojnovarstvenih ustanov in telesnovzgojnih društev „Partizan“ ustanoviti oddelke cicibanov, ki bi vadili pod strokovnim vodstvom,
- b) taborniki pa morajo uvesti primerno vadbo za predšolske otroke.

Tudi potapljaški šport je čedalje bolj priljubljen med mladino v novomeški občini

II. TELESNA VZGOJA ŠOLSKE MLADINE

Osnovna naloga TTKS bo v naslednjem obdobju ustvaritev pogojev za redni pouk telesne vzgoje na vseh osnovnih in srednjih šolah.

V aktivno delo SSD je vključeno v občini Novo mesto približno 3000 učencev in dejansko stanje v osnovnih šolah zadovoljuje, v srednjih pa je kritično. V srednjih šolah moramo pričeti šolati strokovne kadre iz vrst dijakov, zagotoviti sredstva in materialne pogoje za nagrajevanje in štipendiranje strokovnih kadrov in dopolniti in usposabljanje objekte za množičnost.

III. REKREATIVNA DEJAVNOST

S široko propagandno akcijo moramo obvestiti ljudi o koristnem vplivu vsakodnevne športne rekreacije za potrebe delovnega človeka.

A) REKREATIVNA DEJAVNOST ODRASLIH V OZD

OZD naj organizirajo aktivni odmor med delovnim časom, dnevnim in tedenskim počitkom in letnimi dopusti.

B) REKREATIVNA DEJAVNOST V TELESNOVZGOJNIM IN SPECIALIZIRANIM ORGANIZACIJAH

Telesnovzgojna društva in specializirane organizacije bodo uvedle redno vadbo v društvi Partizan in športnih in smučarskih društvih ter postavili dve TRIM stezi.

V Novem mestu imamo dva centralna objekta, ki jih je potrebno dokončno urediti in redno vzdrževati. Poleg tega pa bi pričeli izgradnjo enega pokritega igrišča v mestu in šolskega igrišča v Bršlinu.

III. VRHUNSKI TEKMOVALNI ŠPORT IN DEJAVNOST TABORNIKOV IN PLANINSKIH DRUŠTEV

V občini Novo mesto je 15 športnih panog, ki so vključene v razne lige tekmovanj. Med temi so poleg ostalih tudi: atletika, smučanje, nogomet, rokomet, košarka, odbojka, namizni tenis, balinanje, keglanje, šah, go, kolesarstvo, streljanje itd.

Najvidnejše uspehe so dosegle tiste panoge, kjer delajo prizadevni amaterski delavci, ki vodijo politiko množičnega vključevanja mladine v društvo in iz te množice črpajo talente in jih vzgajajo v vrhunske športnike. Žal je načrtno delo pri kvalitetnem športu oviralo stalno pomanjkanje finančnih sredstev.

IV. KADRI

Kadri so temelj vsakega razvoja, tako tudi pri telesni kulturi, ki do sedaj ni bil načrtno usmerjen. Pri planiranju strokovnega kadra bomo morali delati v treh smerih:

- amaterski kadri (funkcionarji, vodniki, sodniki, trenerji)
- honorarni kadri (vodniki in trenerji)
- profesionalni kadri (učitelji, organizatorji rekreacije in trenerji)

Posebno vprašanje je strokovni kader v OZD; morali bi poskrbeti za ustrezne kadre, poslati jih v tečaje, kjer bi pridobili ustrezno izobrazbo. Organizacije z več kot 500 zaposlenimi bi morale imeti svojega profesionalnega organizatorja rekreacije.

V. OBJEKTI

Za normalno delo športa in rekreacije so potrebni športni objekti, naprave in rekviziti.

V Vavti vasi bi zgradili atletsko stezo, v Žužemberku atletsko stezo in jamo za skoke ter popravili dom, v Stopičah bi dokončali graditev rokometnega igrišča, v Šentjerneju bi zgradili skakalnico za smučarske skoke, v Smarjeti bi zgradili rokometna igrišča, na Otočcu pa prekrili dom Partizana.

VI.

TTKS Novo mesto kot soustanoviteljica TKS SR Slovenije je dolžna pomagati pri izvajanju in sofinanciranju republiškega in zveznega programa, ki vsebuje razvoj množičnosti vrhunskega športa, znanstvenega založniškega de-

Čimveč tudi vrhunskih športnih tekmovanj za mladino in odrasle.

la in kadrovskih potreb; enakomernega razvoja fizične kulture v vsej Sloveniji; investicijskega vzdrževanja in izgradnje republiških centrov; organizacijske potrebe.

VII.

Za izvedbo predvidenega programa so potrebna naslednja finančna sredstva:

1. financiranje redne dejavnosti TTKS in ObZTK	682.820.-
2. Izgradnja in vzdrževanje športnih objektov	2.102.800.-
3. Financiranje dejavnosti društev in klubov	1.726.000.-
	4.511.620
4. Financiranje programa	
TKS SR Slovenije	- 900.000
Skupaj razpoložljivo za potrebe TTKS v občini	3.411.620.-

Izhodišča za družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje o programu in financiranju zdravstvenega varstva in zavarovanja v letu 1974

Predlog izhodišč za sklenitev samoupravnega sporazuma o programu in financiranju zdravstvenega zavarovanja in zdravstvenega varstva za leto 1974 je obravnavala skupščina Začasne skupnosti zdravstvenega varstva in zavarovanja Novo mesto dne 26. 12. 1973. Ugotovljeno je bilo, da je potrebno predlog dopolniti in ga uskladiti z izhodišči za družbenoekonomski razvoj za družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje za leto 1974, ki jih je pripravil izvršni svet skupščine SR Slovenije. Obenem pa morajo izhodišča zajeti tudi specifičnosti naše skupnosti, ki vplivajo na program zdravstvenega varstva in s tem tudi na financiranje. Tako dopoljen predlog je 21. 1. 1974 sprejel izvršni odbor skupščine začasne skupnosti.

V skrajšani obliki ga posredujemo vsem zavarovanim osebam skupnosti, predvsem pa delavcem, ki združujejo delo v temeljnih organizacijah združenega dela, in delovnim ljudem, družbenopolitičnim skupnostim in drugim skupnostim, da združijo svoja sredstva in sklenejo družbeni dogovor o splošni in skupni porabi ter samoupravni sporazum o programu in financiranju zdravstvenega varstva in zavarovanja samoupravne interesne skupnosti zdravstvenega varstva in zavarovanja Novo mesto za leto 1974.

PROGRAM ZDRAVSTVENEGA VARSTVA PREBIVALSTVA ZA LETO 1974

Program zdravstvenega varstva prebivalstva dolenjskih občin Črnomelj, Krško, Metlika, Novo mesto in Trebnje v letih 1971 - 1975 je bil sprejet z družbenim dogovorom med občinskimi skupščinami, zdravstvenimi delovnimi organizacijami in skupnostjo zdravstvenega zavarovanja. Predvidevanja in smernice razvoja zdravstvenega varstva in zdravstva se v osnovnih komponentah realizirajo po programu.

Zdravstvena služba izvaja zdravstveno varstvo po enotni zdravstveni politiki naše družbe z naslednjimi nalogaми:

- preprečevati vse tiste bolezni, ki jih lahko obvladujemo,
- povrniti zdravje - zdraviti, kadar že nastopi bolezensko stanje,
- okvare po bolezni rehabilitirati do najvišje meje,
- večati sposobnost za delo in omejevati izgube narodnega dohodka,
- podaljšati življenjsko dobo in zmanjšati umrljivost
- krepiti celotno zdravje - telesno, duševno in socialno ter s tem tudi obrambne sposobnosti naroda.

Te cilje bomo dosegli z nadaljevanjem dosežanega dela po sprejetem programu ter s sredstvi, ki jih v ta namen zbiramo na podlagi solidarnosti in medsebojne menjave dela. Kadrovske in ekonomske realnosti usklajujemo z medsebojnim dogovarjanjem, planiranjem in za vestnimi odločitvami.

Pri načrtovanju programa zdravstvenega varstva za leto 1974 je potrebno izhajati iz potreb našega prebivalstva oziroma zavarovanih oseb. Zagotovitev potrebnega zdravstvenega varstva terja 126.000 zavarovanih oseb. Število zavarovanih oseb glede na določene specifičnosti raste hitreje od števila prebivalstva in hitreje, kot načrtujejo republiška predvidevanja. Obenem pa se spreminja struktura tako po starosti kot zavarovanju in tudi obolenje ljudi z vsemi boleznimi moder .ega časa.

Zavarovane osebe iščejo zdravstveno pomoč pretežno v zdravstvenih delovnih organizacijah na območju skupnosti, izven regije pa tisti, ki ne prebivajo v regiji in za tiste oblike zdravstvenega varstva, ki jih nimamo organiziranih ali pa so kapacitete premajhne.

S tem programom se nudi osnovno zdravstveno varstvo v okviru dejavnosti Zdravstvenega doma, bolnišnična oskrba je zagotovljena v 11 oddelkih Splošne bolnice Novo mesto, ambulantno-specifične preglede enako zagotavlja bolnišnica, nadalje je preskrbljeno za higienško-epidemiološko dejavnost in drugo dejavnost s strani Zavoda za zdravstveno varstvo. Oskrba celotnega prebivalstva z zdravili je zagotovljena z lekarniško službo. Za potrebe rehabilitacije, nadomestnega in podaljšane bolnišnične zdravljenja so na voljo specializirana zdravilišča v SRS, med njimi tudi Dolenjske in Šmarješke Toplice v naši regiji.

Za zadovoljitev pričakovanih potreb zdravstvenega varstva pa bo potrebno predvsem kadrovske okrepiti zdravstveno službo ter tudi prostorsko zagotoviti potrebne delovne pogoje. Zaradi velike deficitarnosti zdravstvenega kadra v naši regiji se pri načrtovanju finančnih potreb upošteva 4 odst. povečanje potrebnega zdravstvenega kadra, medtem ko bi osnovna zdravstvena služba potrebovala vsaj 10 % novih kadrov.

Gledano v celoti, lahko ugotovimo, da je obseg zdravstvenega varstva v letu 1974 zagotovljen v tolikšni meri kot leta 1973. Obstajajo pa potrebe, ki terjajo prioritarno reševanje že v letu 1974, predvsem:

- organizacijsko in kadrovske je treba okrepiti službo za varstvo otrok, šolske mladine, žena in medicine dela,
- izpopolniti patronažno službo,
- izboljšati zobozdravstveno varstvo pri mladini,
- ustanoviti dispanzer za alkoholike v Novem mestu,
- izpopolniti dispanzersko-psihiatrično oziroma specialistično dejavnost.

Za uspešno izvajanje zdravstvenega varstva pa so poleg ustreznega zdravstvenega kadra potrebni tudi prostori in sodobne delovne priprave. V ta namen se že od leta 1971 zbirajo investicijska sredstva po posebnem družbenem dogovoru med občinami v regiji, skupnostjo zdravstvenega zavarovanja in zdravstvenimi delovnimi organizacijami. Do sedaj je realizirana izgradnja II. faze bolnišnice, kasni pa gradnja objektov za osnovno zdravstveno dejavnost v Črnomlju in Novem mestu. Obenem se javljajo tudi nove obveznosti, predvsem izgradnja pomožnih tehničnih objektov, v bolnišnici, adaptacija zdravstvenega doma v Metliki in še nekatere druge potrebe.

Ta program za leto 1974 predstavlja za skupnost zdravstvenega zavarovanja in varstva:

- enak obseg nudenega zdravstvenega varstva iz leta 1973, povečan za večje število zavarovanih oseb,
- izpopolnitev zdravstvenega kadra ter s tem omilitev pomanjkanja kadrov,
- odpravo zaostajanja ravni zdravstvenega varstva ter
- odpravo pomanjkanja prostorov in opreme in realizacijo prioritarnih nalog v tem letu.

OVREDNOTENJE PROGRAMA IN FINANCIRANJE

Osnova za finančno ovrednotenje programa zdravstvenega varstva in financiranje celotnega zdravstvenega zavarovanja za leto 1974 temelji na:

- resoluciji o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije ter neposrednih nalogah v letu 1974, ki terjajo da se morajo naši izdatki za enak obseg zdravstvenega varstva kot leta 1973 v letu 1974 gibati v skladu z gibanjem družbenega proizvoda oziroma nekoliko pod to ravni;
- izhodiščih za družbeni dogovor o splošni in skupni porabi v letu 1974 ter osnovah za sklenitev splošnega družbenega dogovora o programiranju in financiranju na področju zdravstvenega varstva in zavarovanja za leto 1974;
- specifičnih potrebah prebivalstva in zavarovanih oseb ter zdravstvenih delovnih organizacij pri nujenju zdravstvenega varstva v naši skupnosti, ki izhajajo iz pričujočega programa.

Pri izračunu potrebnih sredstev smo izdatke razdelili na:

- izdatke za zdravstveno varstvo,
- izdatke za denarne dajatve in
- ostale izdatke.

Z lanskega zborovanja zdravnikov na Otočcu in dogovor: za več denarja več ljudskega zdravja.

A) IZDATKI ZA ZDRAVSTVENO VARSTVO

Za zagotovitev zdravstvenega varstva v enakem obsegu ter upoštevanje specifične potrebe naše skupnosti bo potrebno 166.569.250 din, kar je 25,30 % več, kot je bilo porabljeno v letu 1973. Pri tem pa je potrebno upoštevati, da se izdatki zdravstvenega varstva realizirajo po ceni zdravstvene storitve, katere bistvena elementa sta osebni dohodki in materialni stroški, ter da zdravstvene delovne organizacije poslujejo po dohodkovnem sistemu. Zato so ti izdatki močno odvisni od gibanja cen na trgu ter gibanja osebnih dohodkov po samoupravnih sporazumih. Tako je predvideno le 15 odst. povečanje materialnih stroškov, stroškov za zdravila za 36 % ter osebni dohodki po veljavnih sporazumih decembra 1973.

B) IZDATKI ZA DENARNE DAJATVE

Skupnost mora po zakonu in statutu zagotoviti zavarovancem izplačilo nadomestil za odsotnost z dela zaradi bolezni, poškodbe ter za porodniški dopust, dalje potne in prevozne stroške ter povračila v primeru smrti (posmrtnina, pogrebina).

Višina nadomestila je regulirana s predpisi in je vezana na gibanje osebnih dohodkov, odvisna pa je od števila dela nezmožnih aktivnih zavarovancev ter osebnega dohodka iz preteklega leta. Za leto 1974 načrtujemo 27.944.000 din za vse oblike denarnih dajatev, kar predstavlja povečanje v primerjavi z letom 1973 za 21 %.

C) OSTALI IZDATKI

Med ostale izdatke vštevamo premijo za zdravstveno pozavarovanje, povračila za izvajanje službe, povračila davčnim upravam za evidenco, odmero in izterjavo kmečkih prispevkov, stroške samoupravnih organov, bančne in druge stroške. Po strukturi predstavljajo ti stroški le 3,48 % vseh stroškov skupnosti ter se v letu 1974 povečujejo za 21 % v primerjavi z letom 1973.

Predvideni izdatki in dohodki skupnosti v letu 1974

Krvodajalstvo: del zdravstvene skrbi za prebivalstvo

A) IZDATKI:	Znesek	Indeks R/73=100
- zdravstveno varstvo po pogodbah	136.400.000	124,04
- zdravila in injekcije na recepte	26.112.000	136,00
- ostali izdatki zdravstvenega varstva	4.057.250	107,40
Zdravstveno varstvo skupaj	166.569.250	125,30
Denarne dajatve skupaj	27.944.000	121,01
Ostali izdatki skupaj	7.017.750	121,00
VSI IZDATKI SKUPAJ	201.531.000	124,53

B) DOHODKI:	Znesek	Indeks R/73=100
- prispevki iz osebnih dohodkov in iz dohodkov TOZD (izvirni dohodki)		
a) za programirani obseg zdravstvenega varstva in zavarovanja z investicijami	164.070.000	143,13
b) nova obveznost zaradi izpada obveznosti občinskih proračunov v sofinanciranju skupnosti	5.750.000	-
c) nova obveznost - sofinanciranje republiškega solidarnostnega sklada	850.000	-
Izvirni dohodki skupaj (a+b+c)	170.670.000	148,89
- prispevki za zdravstveno varstvo upokojujencev	18.000.000	130,08
- prispevki zavarovancev - kmetov	11.400.000	118,75
- ostali dohodki	6.380.000	136,60
SKUPAJ VSI DOHODKI V PRIMERJAVI S PORABO V 1973	206.450.000	125,29
Izločitve:		
a) v obvezni rezervni sklad	4.086.000	
b) v solidarnostni sklad SRS	833.000	
ČISTI DOHODKI	201.531.000	124,53

Skupni izdatki bodo torej znašali 201.531.000 din ali 24,53 % več kot leta 1973. Ta znesek zajema tudi že dogovorjene investicije za zdravstvo na območju regije in sredstva za sofinanciranje Kliničnega centra v Ljubljani, ki se izvaja po posebnem sporazumu od 1. 1. 1972 dalje.

Da se zagotovi navedeni redni obseg zdravstvenega varstva in zavarovanja ter poravnajo tudi obveznosti, katere je skupnost imela že v letu 1972 in 1973 (investicije), je potrebno s financiranjem zbrati potrebna sredstva. Sredstva za financiranje pa se zagotovijo s prispevki zavarovancev iz bruto osebnega dohodka, s prispevki od dohodka TOZD, s prispevki zavarovancev - kmetov, s prispevki za zdravstveno varstvo upokojujencev in drugimi manjšimi prispevki.

Po stopnji prispevka iz bruto osebnih dohodkov (izvirni dohodki) je skupnost v letu 1973 ustvarila 77,90 % vseh dohodkov. V letu 1974 pa bo potrebno, da se s pomočjo stopnje zagotovi 79,47 % izvirnih dohodkov za pokritje dogovorjenega obsega zdravstvenega varstva in zavarovanja. Povsem nova obveznost iz izvirnega dohodka bo v letu 1974 nastala z ustanovitvijo republiškega solidarnostnega sklada, ki bo zahteval 850.000 din sredstev. Problematično pa je nadaljnje sofinanciranje zdravstvenega varstva zavarovancev - kmetov s strani občin. Če bo dogovorjeno, da se razbremenijo občinski proračuni za sredstva, namenjena za sofinanciranje skupnosti, bo potrebno iz izvirnih dohodkov pridobiti še 5.750.000 din.

Vsi ostali viri dohodkov skupnosti predstavljajo 20,53 % oziroma z upoštevanjem financiranja solidarno

Pionirjevi delavci betonirajo temelje z betonsko črpalko

– zavod – služba spremlja in proučuje gibanje zaposlenosti in činitelje, ki vplivajo nanjo, kot tudi potrebe gospodarstva in družbenih služb po kadrih

- raziskuje rezerve in presežke delovne sile
- spremlja poklice in poklicno sestavo zaposlenih ter analizira vrste in profile strokovnih kadrov, potrebnih gospodarstvu in družbenim službam
- pomaga delovnim ljudem pri izbiri poklica in zaposlitvi ter strokovno pomaga delovnim in drugim organizacijam, da morejo zadovoljevati svoje potrebe po kadrih
- opravlja druge strokovne, upravne in administrativne naloge, ki mu jih nalaga zakon, statut in sklepi skupščine za zaposlovanje.

Program dela službe za zaposlovanje Novo mesto za leto 1974 vsebuje vse navedene naloge, kljub temu da je v fazi sprejemanja „nov“ zakon o zaposlovanju in socialni varnosti za primerčasne brezposelnosti, ki ga bo predvidoma v začetku leta sprejela republiška skupščina. Ta zakon prinaša več novosti, in sicer:

- predvideva nove pravice delavcev v primeru brezposelnosti (na primer: gnotna pomoč ob preselitvi),

- občutno povečuje nekatere pravice (na primer: denarno nadomestilo, denarna pomoč za časčasne brezposelnosti itd.),
- olajšuje tudi pogoje za pridobitev posameznih pravic in s tem se bo povečalo število upravičencev do posameznih pravic,
- večje vlogo posveča poklicnemu usmerjanju pri načrtni kadrovske politiki.

Pri izračunu potrebnih sredstev moramo upoštevati tudi povečanje osnov, na podlagi katerih se odmerjajo posamezne pravice, npr.: poveča se osebni dohodek in s tem se tudi poveča denarno nadomestilo za čas brezposelnosti, denarna pomoč za čas brezposelnosti, dajatve iz socialnega zavarovanja itd. Istočasno se povečujejo ostali stroški.

Če vzamemo primer izračuna potrebnih sredstev za izvajanje „Zakona o zaposlovanju in socialni varnosti za primerčasne brezposelnosti“ za vso službo za zaposlovanje v Sloveniji, vidimo, da se bodo sredstva morala povečati od 52.835.170 din v letu 1973 na 81.247.230 din v letu 1974.

Za službo za zaposlovanje Novo mesto pa je izračun potrebnih sredstev tale:

Opis	Realizac. 1973	Sedanji obs. pravic 74	Po novem zakonu 74	Indeks 3:2	4:2
1	2	3	4	5	6
1. Pravice iz naslova socialne varnosti (den. nadom., den. pomoč za čas brezposelnosti itd.)	311.025	359.690	1.136.620	116	365
2. Stroški za kritje pravic iz priprave delavcev za zaposlitev (denarna pomoč, zdrav. pregl., testiranje itd.)	734.605	1.174.770	1.397.976	160	190
3. Za skupne zadeve zaposlov. in prelivanje sredstev	538.431	337.952	337.952	63	63
4. Za delo zavoda (OD, mat. izd., skladi)	1.582.380	1.661.844	1.661.844	105	105
Skupaj	3.166.441	3.534.256	4.534.392	112	143

KOMUNALNI ZAVOD ZA ZAPOSOLOVANJE
NOVO MESTO

Občinski proračun

Predlog bilance dohodkov in razporeditve dohodkov proračuna občine Novo mesto za leto 1974.

Splošne potrebe občinskega proračuna se bodo v letu

1974 financirale iz davkov na osebne dohodke, davka na skupni dohodek občanov, davka na promet proizvodov in od plačil za storitve, drugih davkov, taks in drugih dohodkov. V letu 1974 se ukine dodatni davek na skupni dohodek občanov in davek na posest osebnih avtomobilov. Nov dohodek občinskega proračuna pa je preneseni republiški davek na promet alkoholnih pijač in republiški davek od obrtnih in drugih gospodarskih dejavnosti ter republiški davek od avtorskih pravic. Tako kot republika je tudi občina ukinila davek na promet brezalkoholnih pijač.

Na osnovi teh sprememb bodo znašali skupni dohodki proračuna v letu 1974, kakor sledi:

Vrsta dohodkov	Realizacija 1973	Plan 1974	Indeks 1974:1973
1. Davki iz osebnega dohodka	17.405.189	9.460.000	55
2. Davki iz prometa in drugi davki	17.668.762	25.800.000	146
3. Takse	2.015.870	2.150.000	107
4. Denarne kazni	—	300.000	—
5. Dohodki organov in drugi dohodki	500.299	500.000	100
6. Dopolnilna sredstva	293.500	250.000	85
Skupaj	37.883.620	38.460.000	101
7. Prispevek za uporabo mestnega zemljišča	2.040.359	2.300.000	113
DOHODKI SKUPAJ	39.923.979	40.760.000	102

Program dela skupnosti za zaposlovanje Novo mesto za leto 1974

Dejavnost službe za zaposlovanje Novo mesto obsega območja občin Novo mesto, Črnomelj, Metlika, Krško, Trebnje in Ribnica. Področje zaposlovanja ureja temeljni zakon o organizaciji in financiranju zaposlovanja, ki nalaga službi za zaposlovanje naslednje naloge:

- posreduje zaposlitve delovnim ljudem
- odloča o pravicah občanov med časno brezposelnostjo in izvršuje izplačila
- pomaga mladini in delovnim ljudem pri izbiri poklica
- sodeluje pri ugotavljanju delovnih mest za invalide in druge za delo manj zmožne osebe
- organizira na zahtevo delovnih ljudi, ki iščejo zaposlitev, oz. na zahtevo organizacij združenega dela, strokovni izbor za posamezna delovna mesta
- opravlja naloge v zvezi s specifičnimi potrebami organizacij in na njihovo zahtevo tudi naloge glede izbire, strokovne usposobitve in prekvalifikacije delavcev
- opravlja zadeve v zvezi z zaposlovanjem delavcev v tujini
- daje ustrezna poročila in analize ustreznim organizacijam
- vodi evidenco o delovnih ljudeh, ki iščejo zaposlitev, o prostih delovnih mestih ter druge evidence, ki jih določa zakon kot tudi evidenco o zmogljivosti strokovnih šol in pogojih za sprejem kandidatov

POKRIVANJE PRIMANJKLJAJA, NASTALEGA V LETU 1973

Skupnost je poslovanje v letu 1973 zaključila s primanjkljajem v znesku pribl. 17.614.600 din, ki mora biti pokrit po predpisih v letu 1974.

Primanjkljaj je na eni strani rezultat omejevanja dohodka skupnosti, ker je bilo že v začetku leta 1973 jasno, da skupnost z enako prispevno stopnjo ter 12,5 odst. omejitvijo ne bo mogla kriti pravic zavarovanih oseb, na drugi strani pa je primanjkljaj tudi:

- zaradi financiranja večjega obsega zdravstvenega varstva, kot je bilo predvideno v družbenem dogovoru o izhodiščih za izvajanje in financiranje zdravstvenega varstva v letu 1973;
- zaradi financiranja večjih materialnih stroškov, kot so bili predvideni v družbenem dogovoru;
- zaradi valorizacije osebnih dohodkov, novih sporazumov o delitvi dohodka in osebnih dohodkov v zdravstvenih dejavnostih in večjih stopenj prispevkov v II. polletju 1973.

Nastali primanjkljaj bo potrebno pokriti, in sicer po določbah zakona s posebnim prispevkom, po aneksu k družbenem dogovoru za leto 1973 pa bo potrebno, da skupnost z občinskimi skupščinami z območja skupnosti ugotovi vse možnosti za pokritje izgube.

NOVE OBVEZNOSTI SKUPNOSTI V LETU 1974

Upoštevaje predvidene spremembe financiranja splošne in skupne porabe, je tudi za našo skupnost predvideno, da bo prevzela financiranje nekaterih nalog, ki jih je doslej financirala republika iz svojih proračunskih sredstev, obenem pa se pričakujejo tudi obveznosti, ki jih doslej ni bilo.

Tako naj bi vse skupnosti zdravstvenega varstva in zavarovanja v letu 1974 prevzele financiranje investicij v različnih bolnicah v SRS ter financiranje različnih republiških institucij, ki jih je sedaj financiral republiški proračun. Te nove obveznosti naj bi znašale pribl. 150.000.000 din, vendar pa še ni znana razdelitev na posamezne skupnosti, tako da ta sredstva v preglednici niso upoštevana.

V letu 1974 pa bo osnovan republiški solidarnostni sklad z namenom, da se krijejo razlike v različnih možnostih realiziranja obsega pravic iz zdravstvenega varstva. Ta sredstva, ki naj bi znašala 0,50 % sredstev, namenjenih za zdravstveno varstvo, so upoštevana v preglednici.

ZAČASNA SKUPNOST
ZDRAVSTVENEGA VARSTVA
IN ZAVAROVANJA
NOVO MESTO

Tudi IMV potrebuje izolane delavce. Štipendije, internati ...

Planirani dohodki v znesku 40.760.000 dinarjev dosega komaj lansko porabo in nastaja razlika med planiranimi dohodki in potrebami za 9.544.000 dinarjev.

Predvidene potrebe proračunske porabe bo potrebno med javno obravnavo še korigirati in uskladiti z dejanskimi možnostmi. Vendar računamo, da bomo morali tudi

za tako korigirani proračun predpisati davek iz osebnega dohodka od delovnega razmerja, sicer po znatno nižji stopnji kot lani.

Predlagane potrebe porabe proračunskih sredstev so razvidne iz naslednje tabele:

Glavni namen 1973	Realizacija 1974	Plan 1974-1973	Indeks
03 - Kulturno-prosvetna dejavnost	240.000	437.000	182
04 - Socialno skrbstvo	3.444.751	5.290.000	153
05 - Zdravstveno varstvo	2.250.262	3.385.000	150
06 - Komunalna dejavnost	3.613.352	4.943.000	137
07 - Delo državnih organov	11.708.525	15.043.000	128
08 - Narodna obramba	200.000	400.000	200
12 - Dejavnost krajevnih skupnosti	1.100.000	1.450.000	132
13 - Dejavnost družbeno-političnih organizacij	1.417.600	1.721.000	121
14 - Negospodarske investicije	8.006.974	11.690.000	146
15 - Gospodarske investicije	77.450	75.000	97
16 - Gospodarski posegi	713.090	870.000	122
17 - Proračunske obveznosti iz prejšnjih let	2.705.965	1.400.000	52
18 - Rezervni sklad	414.276	500.000	121
19 - Nerazporejeni dohodki	323.054	800.000	247
Skupaj	36.215.299	48.004.000	133
Prispevek za uporabo mest. zemlj.	2.040.359	2.300.000	113
Skupaj izdatki	38.255.658	50.304.000	131

Obširna izkopavanja na Beletovem vrtu v Novem mestu so odkrila veliko rimsko nekropolo, ki dokazuje, da je na ozemlju Novega mesta bila precej močna civilna naselbina.

d) racionalizaciji proizvodnih in upravljaljskih procesov.

Pri tem tisti del programa, ki pomeni nadaljevanje dosedanje dejavnosti, predstavlja 260 milijonov, za tiste raziskave, ki jih želi RSS v tem letu povsem na novo začeti, pa bo potrebnih približno 62 milijonov dinarjev; celoten program je torej ocenjen na približno 322 milijonov dinarjev.

3. S tem svojim programom se RSS prvič približuje zahtevi, da raziskav ne izbirajo raziskovalci po svoji presoji, temveč da se izhajajo iz stvarnih družbenih problemov in pomenijo pomembne, ponekod celo odločilne prispevek k njihovu reševanju. Tako usmeritev vodi v povečavo raziskovalnega področja z gospodarsko in drugo družbeno prakso in bo omogočila neposrednejšo uporabo in uveljavljanje raziskovalnih dosežkov. Nedvomno bo v prihodnosti vplivala tudi na sistem financiranja raziskovalnega dela in na procese pomlajevanja raziskovalnega kadra, do takrat pa bo morala RSS te probleme spremljati s posebno pozornostjo in jih reševati z ustreznimi ukrepi. Zato je razumljivo, da je v programu za leto 1974 posebej podčrtan pomen vzgoje raziskovalnega naraščanja in opremljanja raziskovalnih delovnih mest.

Nova organizacija interesnih skupnosti, katere bistvo je na raziskovalnem področju neposredna, delovna povezava ustvarjalcev znanja z njegovimi uporabniki, bo tako predstavljala še širši, organizacijski okvir usmeritvi, ki se je v RSS že začela in je s programom za leto 1974 jasno začrtana. Seveda pa realizacija tega programa ni odvisna samo od zagotovitve potrebnih sredstev, temveč predvsem od spoznanja vseh, ki družbeni razvoj usmerjajo, da raziskovalna dejavnost danes ni samo neposredna proizvodna sila, temveč osrednji dejavnik celotnega razvoja.

RAZISKOVALNA SKUPNOST SLOVENIJE

Program pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Sloveniji za leto 1974

Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji je samoupravna interesna skupnost delavcev, oseb, ki opravljajo samostojno poklicno dejavnost in drugih oseb, ki so po zakonu obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovane, ter upokojencev, v kateri si po načelih vzajemnosti in solidarnosti določajo na samoupravni podlagi svoje skupne in posamične pravice, ki jih v njej uresničujejo v primeru starosti, invalidnosti, neposredne nevarnosti za invalidnost, telesne okvare in smrti. Obseg pravic zajema:

- pravico do starostne pokojnine-za primer starosti;
- pravico do invalidske pokojnine in pravico do poklicne rehabilitacije in zaposlitve z ustreznimi denarnimi nadomestili-za primer izgubljenih ali zmanjšanih delovnih zmognosti (invalidnost);

V žep ostarelih kmetov - večje starostne pokojnine?

- pravice do poklicne rehabilitacije in zaposlitve z ustreznimi denarnimi nadomestili-za primer neposredne nevarnosti za invalidnost v zvezi z delom na določenem delovnem mestu;
- pravico do denarnega nadomestila (invalidnina)-za telesno okvaro;
- pravico do družinske pokojnine-za primer zavarovalne ali upokojenčeve smrti;
- pravico do dodatka za pomoč in postrežbo;
- pravico do varstvenega dodatka k pokojnini;
- pravico do povračila potnih in selitvenih stroškov;
- pravico upokojencev do enkratnega letnega zneska za rekreacijo.

Pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja so določene po zveznem in republiškem zakonu v 99 %, torej le delno so zagotovljene pravice po statutu skupnosti:

Glavna pozornost skupnosti bo spremljanje gibanja življenjskih stroškov oziroma življenjskega standarda upokojencev, proučevala bo v teku leta potrebe in možnosti za povečanje pokojnin glede na porast življenjskih stroškov oziroma nominalnih osebnih dohodkov, proučevala bo načelo priznanja minulega dela aktivnih zavarovancev v pokojninskem in invalidskem zavarovanju;

Na področju invalidskega varstva bo skupščina proučevala večjo skrb zaposlovanju delovnih invalidov,

prilagoditev delovnih mest delovnim invalidom, skrb za njihovo rehabilitacijo, obravnavala bo življenjsko socialna vprašanja delovnih invalidov, vzpostavila bo tesnejše sodelovanje med organizacijami združenega dela v smeri preventivnega dela za zaposlene delavce in delovne invalide, zavzemala se bo za prenos izplačevanja nadomestil na organizacijah združenega dela z namenom, da dobijo delovni invalidi denarna nadomestila istočasno z osebnimi dohodki.

Povzetek iz finančnega načrta skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SRS obsega:

1. V letu 1973 je bilo 190.000 upokojencev in zanje so se izplačevale pokojnine. V letu 1974 se planira 194.000 upokojencev.

2. V letu 1973 bodo po oceni znašali skupni izdatki za pokojnine 3.708,3 milijona Ndin. Predvideni primanjkljaj za to leto znaša 22,5 milijonov Ndin. V letu 1974 bodo pokojninske dajatve večje zaradi povečanja pokojnin za 16,3 % in zaradi normalnega porasta števila upokojencev za 4,3 %. Po finančnem načrtu bodo znašali skupni izdatki za normalno izplačevanje pokojnin in drugih kratkoročnih invalidskih dajatev 4.734,4 milijona Ndin.

3. Povprečna pokojnina v letu 1973 znaša 1.335 din. Čeprav so povprečni osebni dohodki v SRS za 16 % večji od osebnih dohodkov v SFRJ, so pokojnine v SRS nižje, ker imamo povprečno več upokojencev na številu aktivnih zavarovancev. V naši republiki pride na 3,4 aktivnega zavarovanca 1 upokojenec.

4. Stopnja prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v letu 1973 je bila od bruto osebnega dohodka za prvih devet mesecev 12,7 %, zaradi nastalega primanjkljaja v pokojninskem skladu pa je bila povečana stopnja prispevkov od osebnega dohodka s 1. 10. 1973 na 14,7 %. Poleg tega prispevka se je plačeval prispevek za nesreče pri delu in za zavarovalno dobo s povečanjem.

5. Za kritje zakonitih obveznosti priznanih pravic za pokojnine in druge denarne dajatve v letu 1974 pa je potrebno od predvidenega bruto osebnega dohodka v SRS 26.400 milijonov Ndin predpisati stopnjo prispevka 14,771 %. Poleg te stopnje pa je potreben dodatni prispevek iz dohodka organizacije združenega dela za nesreče pri delu in poklicne bolezni 0,72 % in za zavarovance, ki jim se šteje zavarovalna doba s povečanjem, pa 0,26 %. Slednja stopnja prispevka je izračunana od povprečja stopnje, če bi to plačevali zaradi solidarnosti vsi zavarovanci. Če to načelo ne bo sprejeto, bodo dodatni prispevek za povečano zavarovalno dobo morali plačevati zavarovanci oziroma delovne organizacije, v katerih imajo delavci pravico do povečane zavarovalne dobe.

SKUPNOST POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA V SR SLOVENIJI

Investicije v osnovnem šolstvu

Na osnovi družbenega dogovora o združevanju sredstev in načina uresničevanja programa izgradnje osnovnošolskega prostora v občini Novo mesto za obdobje 1972 - 1979 bodo temeljne in druge organizacije združenega dela plačevale iz dohodka prispevek, ki ustreza 1 % od neto osebnih dohodkov zaposlenih na območju občine Novo mesto. Iz tega naslova se bo v letu 1974 zbralo v skladu za gradnjo šol 4.500.000 din.

Program sanacije srednjih šol in domov v občini Novo mesto

Na srednjih šolah na Dolenjskem se šola okoli 3.700 učencev, od tega na sedmih šolah v Novem mestu 2.100. Novomeške šole lahko sprejmejo na leto največ 500 učencev, ki uspešno dokončajo osnovno šolo, pri tem ko uspešno konča osemletno šolanje okoli 700 učencev samo v novomeški občini. Učenci, ki so dokončali osemletno šolanje s slabšim končnim uspehom, imajo malo možnosti za vpis na srednje šole.

Gospodarstvo v občini se je v zadnjih osmih letih naglo razvijalo, povečalo se je število prebivalcev, porasel je osebni standard - srednje šole in domovi pa so ostali na prejšnji ravni. Srednje šole močno zaostajajo za razvitostjo gospodarstva, pa tudi za razvitostjo osnovnih šol. Na enega učenca odpade pri nas 0,82 sedeža in 1,65 m² učnih prostorov, medtem ko je normativ 3,5 m². Skoraj 34 % fonda učnih ur realizirajo honorarni učitelji in učitelji v nadurah, saj primanjkuje na srednjih šolah 31 učiteljev.

Vseh sedem srednjih šol razpolaga le z eno telovadnico. Prav tako kritičen je položaj v Domu Majde Silc v Šmihelu, saj je zaradi premajhnih zmogljivosti v domu le 15 % učencev srednjih šol, bilo pa naj bi 30 %. Spalnice služijo istočasno za učilnice, učenci pa spijo v največ primerih na dvonadstropnih posteljah.

Posledica nerazvitosti srednjega šolstva je nizek izobrazbeni produkt na Dolenjskem in v naši občini. Več kot osnovno šolo dokonča le 34 % generacije (v Sloveniji 55 %, v Ljubljani 91 %). Na eni strani torej hiter razvoj gospodarstva in tehnologije, na drugi strani pa siromašenje intelektualnega potenciala in majhno število strokovnih kadrov iz Dolenjske.

Struktura kadrov v gospodarstvu ni najbolj ugodna. Da bi se ta popravila in da bi pokrili primanjkljaje zaradi povečanja obsega proizvodnje, bi se v novomeškem gospodarstvu moralo zaposliti na leto 250 absolventov poklicnih šol, 150 absolventov ostalih srednjih šol ter 60 absolventov višjih in visokih šol.

Omejen vpis na srednje šole in premajhen izbor šol postavlja mladino Dolenjske v neenakopraven položaj z mladino razvitejših področij Slovenije in je eden od faktorjev, ki povečujejo socialne razlike.

Tudi telesni kulturi ustrežno mesto v družbi

Iz pregleda je razvidno, da so največji potrošniki proračunskih sredstev državna uprava (občinska uprava, občinsko sodišče, občinsko javno pravobranilstvo, občinsko javno tožilstvo, organ za kaznovanje prekrškov, postaja milice in skupščinska dejavnost) in negospodarske investicije.

Za državno upravo so planirani osebni dohodki po veljavnih samoupravnih sporazumih v mesecu decembru 1973 ob obstoječi kadrovi zasledbi. V letu 1974 je potrebno zagotoviti sredstva, za izvedbo volitev in še nekatere druge naloge, zaradi česar je predvideno povečanje za 28 %.

Za negospodarske investicije je planiran znesek 11.690.000 dinarjev, od katerega odpade za odplačilo anuitet za najeta posojila 6.100.000 dinarjev (pretežno za šole), 3.586.000 dinarjev kot prispevek skladu za gradnjo šol za leto 1974 po sprejetem sedemletnem programu in še 1.964.000 dinarjev kot obveznost za gradnjo šol za leti 1972 in 1973 in nekatere druge manjše potrebe.

V kulturni dejavnosti so predvidena samo potrebna sredstva za štipendiranje.

Sredstva za socialno skrbstvo so planirana v povečanju za 53 %, toda še vedno ne dosegajo višine socialnih pomoči, predvidenih z republiškim dogovorom.

V namenu zdravstvenega varstva so poleg sredstev za stroške zdravljenja nezavarovanih oseb in sofinanciranja zavoda za zdravstveno varstvo zagotovljena tudi za 30 % povečana sredstva kot prispevek občine za zdravstveno zavarovanje socialno ogroženih kmetov in povečanje pravic iz zdravstvenega zavarovanja kmetov ob združitvi skladov. Predlogi pa so, da se ti izdatki prenesejo na skupnost zdravstvenega zavarovanja.

Za komunalno dejavnost so planirana minimalna sredstva za vzdrževanje mesta in drugih komunalnih objektov, za urbanistično planiranje in za geodetske izmere.

Za krajevne skupnosti so planirana nekoliko večja sredstva za redno dejavnost in vzdrževanje lokalnih cest.

Program raziskovalne skupnosti Slovenije za leto 1974

1. Situacija na področju raziskovalne dejavnosti v zadnjem obdobju ni zadovoljiva; sredstva, ki jih v Sloveniji namenjamo raziskovalnemu delu, naraščajo prepočasno in

njihov delež v družbenem bruto produktu se razmeroma hitro zmanjšuje: V letu 1970 so predstavljala še 1,30 % DBP, v letu 1971 še 1,24 % in v letu 1972 le še 1,17 % DBP, medtem ko se je v gospodarsko razvitih državah to razmerje ustalilo nekje med 2,5 in 3 %. Zaradi (sicer počasnega) naraščanja števila raziskovalcev padajo tudi sredstva na vsakega posameznega raziskovalca, kar znižuje kvaliteto in s tem zmanjšuje družbeno učinkovitost tega dela. Mnoge raziskovalne organizacije so zaradi tega prisiljene usmerjati svoje raziskovalne programe proč od vsakdanjih družbenih problemov, saj so teoretične raziskave bistveno cenejše. Posledice so razmeroma hude in predvsem dolgotrajne: zaradi premajhnega priliva mladih raziskovalcev je pričela povprečna starost slovenskih raziskovalcev naglo naraščati, hkrati pa v zadnjem obdobju lahko opazimo pojav negativne selekcije: najboljši odhajajo v inozemstvo ali na druga, bolj plačana področja, kjer imajo boljše pogoje za svoje delo.

2. Raziskovalna skupnost danes financira le približno 25 % vsega raziskovalnega dela v Sloveniji, ostalih 75 % pa financirajo neposredni uporabniki, predvsem gospodarske organizacije, in s svojimi sredstvi seveda ne more odločilno vplivati na nastalo situacijo, lahko pa s smotro politiko financiranja nekatere izmed teh negativnih pojavov omili. Prav zaradi tega je RSS posebno skrbno pripravila svoj program za tekoče leto. Pretežni del sredstev je namenila raziskavam tistih centralnih problemov (raziskave našega ekonomskega sistema, raziskave v zvezi z varstvom in zaščito okolja v Sloveniji), ki bodo že v bližnji prihodnosti predstavljali ključna vprašanja našega razvoja (ključni projekti). Hkrati pa je RSS še v letu 1973 uspelo, da se je v sleherni izmed 6 sekcij ob sodelovanju neposrednih uporabnikov izoblikoval prioritetni program raziskav za prihodnje obdobje tako, da so dobile prednost tiste raziskave in smeri, ki so usklajene s srednjeročnim in dolgoročnim načrtom razvoja Slovenije, ki iz njega izhajajo in hkrati rešujejo osnovne razvojne probleme na posameznih področjih. Take prednostne smeri so predvsem vprašanja policentričnega razvoja Slovenije, vprašanje socialne politike, energetike in novih virov energije, vprašanje zdrave prehrane, komunikacij in avtomatizacije. Vse te prednostne smeri so organizirane tako, da predstavljajo kompleksen pristop k štirim osnovnim ciljem, ki jih je skupščina postavila za leto 1974 in prihodnje obdobje:

a) nadaljnemu razvoju samoupravnega sistema znotraj splošnega družbenega razvoja in nacionalne kulture posebej;

b) razvoju materialne osnove družbenega dogajanja predvsem z razvojem in uporabo tehnologije in tehnoloških postopkov;

c) ohranitvi in izboljšanju zdravja in drugih življenjskih pogojev (zdrava prehrana, zdravo okolje itd.);

Položaj, kakršen je v srednjem šolstvu, nujno terja sanacijo stanja. S sanacijo želimo doseči naslednje:

– povečati zmogljivosti srednjih šol, omogočiti s tem večji vpis in izboljšati izobrazbene produkte;

– izboljšati kadrovske sestave učnega osebja na srednjih šolah, povečati število učnega osebja in izboljšati razmerje med rednimi in honorarnimi učitelji;

– povečati zmogljivosti domov, tako da bodo ti lahko sprejeli 25 % učencev srednjih šol.

V prvi fazi sanacije srednjih šol in domov v občini Novo mesto, ki bi jo realizirali v dveh letih, predvidevamo naslednja vlaganja:

1. Zgraditev novega centra za kovinarsko stroko. in ureditev prostorov za Šolski center za gostinstvo	14,600.000
2. Usposobitev sedanjih prostorov Šolskega centra kovinarske stroke (centralna kurjava in oprema). Te prostore bi uporabljali Šolski center tehničnih šol oz. Zavod za izobražev. in produktivnost dela, Ekonomski šolski center in Zdravstvena šola	din 1,100.000
3. Zgraditev telovadnice površine 700 m ² , ki bi jo uporabljale vse srednje šole	din 2,450.000
5. Povečanje zmogljivosti doma v Novem mestu: – izselitev posebne šole in usposobitev teh prostorov – povečanje zmogljivosti doma za 100 ležišč	din 5,900.000
Skupaj	24.050.000

Vlaganja bi realizirali s sredstvi gospodarstva, s soudeležbo republiških skladov in posojili. Za vlaganja v zmogljivosti doma pa bo potrebno doseči sporazum med občinami, ki gravitirajo na novomeške srednje šole.

Pri takem načinu financiranja bi sodelovali: – gospodarstvo občine Novo mesto 12.025.000 din ali 50 % sredstev.

– ostale občine Dolenjske z 2.065.000 din ali 8,6 % sredstev

– republiška udeležba in krediti z 9.960.000 din ali 41,4 % sredstev

V letu 1974 bi morali za sanacijo srednjega šolstva zbrati v novomeški občini 5 milijonov dinarjev, razlika pa v naslednjih letih

Program posebnih akcij v komunalnem urejanju

Osrednji problem v Novem mestu, ki ga predstavlja premostitev reke Krke, bomo pričeli reševati v letu 1974. Po dogovoru z Republiško skupnostjo za ceste bo potrebno zbrati letos v občini 8.000.000 din za soudeležbo pri gradnji novega mostu.

Poleg mostu pa je potrebno v mestu še: rekonstruirati Cesto herojev, prestaviti Partizansko cesto, dokončati naprave za čiščenje odpadkov in zgraditi povezovalne kanale, urediti vodno preskrbo itd. Tudi v drugih krajih v občini je potrebno zagotoviti osnovne sanitarne pogoje zahteve, urediti nekatere ceste, po katerih se vsak dan vozi na delo največ delovnih ljudi itd.

Ker je teh potreb preveč, da bi jih lahko rešili v krajšem časovnem razdobju, je izdelan večletni program. Za izvedbo tega programa pa bo potrebno zbrati letno vsaj 10 milijonov dinarjev za soudeležbo k ostalim virom sredstev.

Program modernizacije cestnega omrežja občine Novo mesto

Opis del občine	Udeležba
1. Soudeležba pri gradnji mostu in ceste Ragovo – Žabja vas, pri prestavitvi Partizanske ceste in gradnji podvoza pod žel. progo ter prestavitvi Šmihelske ceste	22,000.000
2. Rekonstrukcija obstoječega mostu čez Krko v Novem mestu	2,000.000
3. Ureditev Ceste herojev	8,000.000
4. Asfaltiranje ceste Šmarješke Toplice – Šmarjeta	1,200.000
5. Asfaltiranje ceste Stopiče – Težka voda	1,500.000
6. Asfaltiranje ceste Žužemberk – odcep – Cvibelj	200.000
7. Asfaltiranje naselji Mirna peč Birčna vas Uršna sela	1,244.000 1,174.000
8. Asfaltiranje cest Šmihel – Birčna vas Bršlin – Prečna Ratež – Brusnice	3,270.000 4,244.000 2,395.000
Skupaj:	48,637.000

Stroški gradnje kanalizacije v Novem mestu

Dosedanja vlaganja, dela v izvajanju oziroma dela, za katera so zagotovljena sredstva (1971 – 1973):

	Lastna sredstva in prispevki	Kredit	Skupaj
1. Čistilna naprava Ločna (1. etapa)	2,140.738	1,200.000	3,340.738
2. Čistilna naprava Kandija	863.225	600.000	1,463.225
3. „A“ kanal Bršlin	475.326	–	475.326
4. „S“ kanal Novoteks – Loka	743.958	1,570.000	2,313.958
5. Zagrebska cesta IMV	1,200.000	–	1,200.000
Skupaj:	5,422.247	3,370.000	8,792.000

Za dokončanje gradnje čistilne naprave in kanalizacijskih zbiralnikov, črpališč in gnilišč na mestnem območju bo potrebno zagotoviti še nekaj preko 20 milijonov dinarjev. Iz pobrane kanalsčine bo mogoče zagotoviti letno približno 1 milijon dinarjev. Razliko manjkajočih sredstev bi bilo možno delno kriti s povečano tarifo, sicer pa bo potrebno zbrati dodatna sredstva s posojili in namenski prispevki.

Komaj čitljiv napis „Prostvetna dvorana“ v Soteski kaže, kako kultura v manjših krajih odmira. V tem kraju jo rešujejo s prireditvami ob srečanju nekdanjih učencev in učiteljev.

Gradnja vodovodnega omrežja

1. Gradnja centralnega vodovoda Novo mesto	
a) dosedanja dela – zagotovljena sredstva (lastna in krediti)	14,194.826.–
– porabljeno do 15. 12. 1973	11,742.466.–
– ostanek sredstev ki bo porabljen za dela od zajetja do Lešnice	2,452.360.–
b) dela, ki jih bo treba še urediti – zemeljska dela Lešnica – Mačkovec – napeljava cevododa Marof – Bučna vas – ostala neizvršena in dodatna dela na celotni trasi	1,500.000.– 300.000.– 500.000.–

Skupaj potrebna sredstva v l. 1974 za dokončanje novomeškega področja	2,300.000.–
2. Minimalna sredstva za soudeležbo pri gradnji vodovoda po vaseh	500.000.–
3. Soudeležba pri napeljavi vodovoda v stanovanjske soseske za usmerjeno gradnjo	200.000.–
SKUPAJ POTREBNA SREDSTVA V LETU 1974 (točka 1.b, 2. in 3.)	3,000.000.–

Razpoložljiva sredstva

V letu 1973 je bilo pobrano iz naslova vodarine na celotnem območju občine din 2,954.082. Po kritju stroškov poslovanja, investicij in rednega vzdrževanja, plačila anuitet (letno 1,450.000 din), ostane na leto za vlaganja na razpolago 1,000.000 din. Tako bo že v letu 1974 primanjkovalo za izvedbo programa gradnje vodovoda 2,000.000 din.

Pregled potrebnih sredstev za gradnjo vodovodnega omrežja po vaseh

Investicija	Približni stroški
Skupinski vodovod Novo mesto – nizka cona etapa Družinska vas-Bela cerkev-Kronovo	694.000
2. Skupinski vodovod Uršna sela	2,970.000
3. Skupinski vodovod Brusnice-Ratež-Potov vrh (varijanta Bendje)	1,967.000
4. Vodovod Novo mesto-Prečna-Mirna peč	4,200.000
5. Cevodod Vel. Bučna vas Kamence-Daljnj vrh	520.000
6. Cevodod Šentjošt-Verdun	148.000
7. Cevodod Birčna vas	1,900.000
8. Vodovod-Zagrad	556.000
9. Pomoč pri gradnji ostalih manjših vaških vodovodov	1,000.000
SKUPAJ:	13,991.000

Vse številne potrebne komunalne probleme bo mogoče urejati le postopoma. Vsekakor bo potrebno najprej zagotoviti potrebna sredstva za soudeležbo pri gradnji nove prometne povezave preko reke Krke v Novem mestu.

Za reševanja najnujnejših komunalnih problemov ter za izvedbo programa sanacije srednjih šol in domov v občini Novo mesto bi morali zagotoviti na leto 15 milijonov dinarjev in sicer na osnovi posebnega družbenega dogovora o 1,4 odst. prispevku od dohodka delovnih organizacij.

S prispevki in prostovoljnimi delom ter družbeno pomočjo nastajajo po naših vaseh vodovodi, ceste ...